TÜRKÇE-SAHACA (YAKUTÇA) SÖZLÜK

Yuriy VASİLİEV (Cargıstay)

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI: 621

TÜRKÇE - SAHACA (YAKUTÇA) SÖZLÜK

Yuriy VASİLİEV
(Cargıstay)

ANKARA, 1995

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI: 621

TÜRKÇE - SAHACA (YAKUTÇA)

SÖZLÜK

Yuriy VASİLİEV
(Cargıstay)

ANKARA, 1995

Bu eserin 5846 sayılı kanuna göre bütün yayın, tercüme ve iktibas hakları TÜRK DİL KURUMU'na aittir.

İnceleyenler: Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN
Prof. Dr. Emine GÜRSOY NASKALİ

ISBN: 975-16-0731-0

Dizgi : Fatih KAYA
Grafik : Recep KAYA
Çağdaş Türk Lehçeleri, Türkçe, Arapça, Azerice, Özbekçe, Kırgızca, Kazakça, Türkmence, Gürcüce ve Rusça dizgi.
Tel : (0312) 432 54 48
Baskı : **SEMİH OFSET**
Büyük Sanayi 1. Cad. No: 74
Tel : (0312) 341 40 75 (4 hat) • Belgegeçer (Fax): (0312) 341 98 98
İskitler - ANKARA

SÖZ BAŞI

Saha Türkçesi, Genel Türkçe'den bin yılı aşkın bir zamandan beri ayrılmış, zamanla bünyesine kattığı Moğolca ve Tunguzca kelimeler dolayısıyla da Altayistik çalışmalarının temelini teşkil etmiş bir Türk lehçesidir.

Ne yazık ki, Böhtlingk 1851 yılında "Über die Sprache der Jakuten" adlı çalışmasını yayımladığı zaman ne Köktürk Bengü Taşları çözülmüş, ne de Kutadgu Bilig okunmuştu. Prof. F. Giese, İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesi'nde 1916-1917 yılları arasında - Yakut dili dersleri verdiği zaman da Yakut (Saha) Türkçesi hiç kimsenin dikkatini çekmemişti. Pekarski'nin ilk fasikülünü 1899'da neşrettiği ve tamamın 1930 yılında bitirdiği ve yayımladığı Yakut Dili Sözlüğü de, 1935 yılına kadar Atatürk dışında hiç kimsenin ilgisini çekmemişti. Atatürk'ün emriyle ve Abdülkadir İnan başkanlığında bir komisyon tarafından Türkiye Türkçesi'ne aktarılan bu büyük sözlük, 1937 yılında tamamlanmasına ve bazı teknik imkânsızlıklar dolayısıyla, 1. cildi ancak 1945 yılında Türk Dil Kurumu tarafından bastırılmasına rağmen, son elli yıl içinde bu sözlüğün tamamının yayımlanmaması ve diğer Türk lehçe ve şiveleri üzerinde herhangi bir çalışmanın yapılmaması, Türkoloji'nin merkezi olması gereken Türkiye'deki çalışmaları aksatmıştır.

Fakat, son yıllarda sosyal ve politik şartların düzelmesiyle ve Türk Dil Kurumu'nun tıpkı Atatürk döneminde olduğu gibi modern Türk lehçe ve şivelerine dönük çalışmaları desteklemesi ve yayımlamasıyla bu olumsuzluk bir nebze de olsa azalmıştır. Bu itibarla, teşvik ve ikazlarıyla yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun'a ve eserin basımında emeği geçen Türk Dil Kurumu yetkililerine teşekkürlerimi sunarım.

Yuriy Vasiliev
(Cargıstay)
Ankara, Temmuz 1994

SÖZLÜĞÜN HAZIRLANIŞI VE KULLANILMASI

Sözlük, öncelikle Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan Türk Lehçeleri Sözlüğü'ne bir katkı yapmak amacıyla hazırlanmıştı. Daha sonra Türk Lehçeleri Sözlüğü'nün basılmasıyla elinizde bulunan bu sözlük genişletilerek kelime hazinesi 6700 kelimeye kadar ulaşmıştır.

Sözlük hazırlanırken temel olarak Türk Dil kurumu'nun Türkçe Sözlüğü esas alınmış ve bu sözlüğün imlâsına sadık kalınmıştır. Bunun yanında, Sahaca kelimeler için P. S. Afanseva ve L. N. Haritonov'un Russko-Yakutskiy Slovar' (Moskva, 1968), P. A. Slepstova'nın Yakutsko-Russkiy Slovar' (Moskva, 1972) ve M. E. Mustafayev ve V. G Şçerbinin'in Russko-Turetskiy Slovar' (Moskva, 1972) adlı sözlüklerinden geniş bir şekilde faydalanılmıştır. Sözlük hazırlanırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmiştir :

a-) Sözlük'te Türkiye Türkçesi kelimelerin Sahaca karşılıkları hem Lâtin alfabesiyle transkripsiyonlu olarak, hem de Kiril alfabesiyle verilmiş, böylece karşılaştırma yapmak imkânı sağlanmıştır.

b-) Türkiye Türkçesi fiiller -mak/-mek mastar ekiyle belirtilmesine karşılık, Sahaca fiiller kök ve gövdelerinin sonuna (-) işareti getirilmek suretiyle belirtilmiştir.

c-) Sözlük hazırlanırken Türkiye Türkçesi'nin anlam zenginliğinden hareketle birbirine nüans açısından benzer veya yakın olan baş~kafa, başka~diğer, bitmek~tükenmek, güç~zor, anlam~mana gibi kelimeler de alınarak sözlükten azamî fayda sağlanılması düşünülmüştür.

d-) Sözlükte yer alan acı "tatlı olmayan" ~acı" ıstırap, rahatsızlık" , güç "kuvet" ~güç "zahmetli, zor" çay "akarsu,~çay "yaprağı kaynatılarak içilen bitki", kurt" solucan" ~kurt "yırtıcı hayvan", koyun "sine"~koyun "çiftlik hayvanı" gibi karışıklıklara sebep olacak kelimeler madde başında I, II diye numaralandırılmıştır.

e-) Bunların dışında atlet "1-giyilen iç çamaşırı, 2-atletizm sporu ile uğraşan kişi", aktarmak "1- herhangi bir şeyi bir yerden bir yere koymak, dökmek 2- tercüme etmek, çevirmek" gibi farklı manalara gelen Türkiye Türkçesi kelimelerin Saha Türkçesi'ndeki karşılıkları 1, 2 diye numaralandırılarak gösterilmiştir.

f-) Sözlükte yer alan ve karışıklığa sebebiyet verebilecek ihtisas kelimeleri **gram**. "dil bilgisi", **tex.** "fen" gibi kısaltmalar konularak belirtilmiş ve kullanım kolaylığı sağlaması için de sözlükten önce bir kısaltmalar listesi verilmiştir.

KISALTMALAR

anat.	anatomi
astr.	astronomi
bayıan.	askerî
biol.	biyoloji
el.	elektirik
filos.	felsefe
fin.	maliye
foto.	fotografçılık
geogr.	coğrafya
gram.	dil bilgisi
iteğ.	din
mat.	matematik
med.	tıp
mus.	islâmiyet
muz.	müzik
polit.	politika
relig.	dinî
sport.	spor
şaxm.	satranç
tex.	fen
uo.d.a.	ve bunun gibi
xim.	kimya
yur.	adalet, devlet
zool.	zooloji

A

abajur	abajur	абажур
abanmak	tiren-, öyön-	тирэн-, өйөн-
abes	absurdnay, acas sııha, tükteri	абсурднай, адьас сыыһа, түктэри
abide	paamatınńık, momument	пааматынньык, монумент
abla	eciiy	эдьиий
abluka	blokada, tögürükteen oluruu	блокада, төгүрүктээн олоруу
abone	abonent	абонент
abonman	1. abonement 2. surutuu	1. абонемент 2. сурутуу
abstre	abstraktnay	абстрактнай
acaba	ama, kırcık duo	ама, кырдьык дуо
acayip	cikti, ciibe, süörgü	дьикти, дьиибэ, сүөргү
acele	1. tieteyii 2. tietelleeh, suhal	1. тиэтэйии 2. тиэтэллээх, сүһал
acele etmek	tietey-	тиэтэй-
acemi	opıta suoh, saña sağalaan erer	опыта суох, саҥа сағалаан эрэр
acenta	1. agenstvo 2. agent	1. агенство 2. агент
acı I	ahıı, ahıı amtan	ахыы, ахыы амтан
acı II	1. ıarıı 2. ereydenii	1. ыарыы 2. эрэйдэнии
acıklı	sanaarğabıllaah, kuturğannaah, ahıılaah	санаарҕабыллаах, кутуруҕаннаах, аһыылаах
acıkmak	aççıktaa-	аччыктаа-
acıktırmak	aççıktat-	аччыктат-
acıma	ahınıı	аһыныы

acımak	ahın-	аһын-
acil	tietelleeh, suhal	тиэтэллээх, суһал
âciz	kıağa suoh buoluu, küühe suoh buoluu	кыаға суох буолуу, күүһэ суох буолуу
aç	aççık	аччык
aç gözlü	ımsıı	ымсыы
aç gözlülük	ımsıı bıhıı	ымсыы быһыы
açı	munnuk	муннук
açık I	1. vakansiya 2. defitsit, iteğestiyii	1. ваканция 2. дефицит, итэгэстийии
açık II	1. ahağas, 2. kieñ 3. sırdık 4. illeñ	1 аһаҕас 2. киэҥ 3. сырдык 4. иллэҥ
açıkça	1. ahağastık, kisteebekke, sireyinen 2. ceñketik, kihi öydüür gına	1. аһаҕастык, кистээбэккэ, сирэйинэн 2. дьэҥкэтик, киһи өйдүүр гына
açıklama	bıhaarıı, bıhaaran bierii, öydötüü	быһаарыы, быһааран биэрии, өйдөтүү
açıklamak	bıhaar-	быһаар-
açılır	ahıllar	аһыллар
açılış	ahıı	аһыы
açılmak	1. ahılın- 2. tağıs-	1. аһылын- 2. тағыс-
açlık	aççıktaahın	аччыктааһын
açmak	1. as- 2. arıy- 3. nelekkeydee-	1. ас- 2. арый- 3. нөлэккэйдээ-
ad	1. aat 2. aatırıı, billii	1. аат 2. аатырыы, биллии
ada	uu arııta	уу арыыта
adale	bıççıñ	быччың

adalet	sierdeex buoluu	сиэрдээх буолуу
adaletli	sierdeex	сиэрдээх
adaletsiz	siere suox	сиэрэ суох
adaletsizlik	siere suox buoluu	сиэрэ суох буолуу
adalı	uu arııtın oloxtooğo	уу арыытын олохтоого
adam	1. kihi 2. er kihi	1. киһи 2. эр киһи
adaş	tüöhe, amıday	түөһэ, амыдай
aday	kandidat	кандидат
adaylık	kandidatura	кандидатура
addetmek	oduulaa-; ılın-, öydöö-	одуулаа-; ылын-, өйдөө-
Adem	Adam	Адам
adet	1. çıhıla, axsaan 2. ustuuka, edinitsa	1. чыыһыла, ахсаан 2. устуука, единица
âdet	1. abııçay 2. üörüyex, kemelci, üges	1. абыычай 2. үөрүйэх кэмэлдьи, үгэс
adım	xardıı	хардыы
adî	borostuoy, sudurgu	боростуой, судургу
âdil	sierdeex	сиэрдээх
adlandırmak	aattaa-, aatın et-	ааттаа-, аатын эт-
adlî	yuridiçeskay	юридическай
adliye	yustitsiya	юстиция
adliyeci	yurist	юрист
adres	aadırıs	аадырыс
af	1. bırastıı gınıı 2. ahınıı, buruyu çepçetii 3. uuratıı, bosxoloohun	1. бырастыы гыныы 2. аһыныы, буруйу чэпчэтии 3. ууратыы, босхолооһун

afet	iedeen	иэдээн
affetmek	1. bırastıı gın- 2. ahınııta oñor-, buruyun çepçet- 3. duohunastan bosxoloo-	1. бырастыы гын- 2. аһыныыта оҥор-, буруйун чэпчэт- 3. дуоһунастан босхолоо-
Afganlı	afganets	афганец
afiş	afişa	афиша
afiyet olsun	minńigestik ahaa-	минньигэстик аһаа-
Afrika	Afrika	Африка
Afrikalı	afrikanets	Африканец
afyon	opium	опиум
agrandisman	xaartıskanı ulaatınnarıı	хаартысканы улаатыннарыы
ağ	ilim, siekke	илим, сиэккэ
ağa	toyon, xahaayın	тойон, хаһаайын
ağabey	ubay	убай
ağaç	mas	мас
ağaççık	uk, ıarğa	ук, ыарҕа
ağaçkakan	toñsoğoy	тоҥсоҕой
ağaçlama	köğördüü	көҕөрдүү
ağaçlandırmak	köğört-	көҕөрт-
ağarmak	mañxay-	маҥхай-
ağıl	dal, xaaççax	дал, хааччах
ağır	1. ıaraxan 2. bıtaan 3. ıaraxan sıanalaax	1. ыарахан 2. бытаан 3. ыарахан сыаналаах
ağırlaşmak	1. ıaraa- 2. bıtaar-	1. ыараа- 2. бытаар-
ağız	1. ayax 2. kiirer sir 3. xayağas 4. tübe	1. айах 2. киирэр сир 3. хайаҕас 4. түбэ
	tıl, govor	тыл, говор

ağızlık	mustuuk, çubuuk	мустуук, чубуук
ağlamak	ıtaa-	ытаа-
ağlatmak	ıtat-	ытат-
ağrı	ıarıı	ыарыы
ağrımak	ıarıy-	ыарый-
ağustos	atırcax ıya	атырдьах ыйа
ahali	nehilienńe, oloxtooxtor	нэһилиэнньэ, олохтоохтор
ahbap	doğor, üöleenneex	доҕор, үөлээннээх
ahçı	asçıt	асчыт
ahdetmek	andağay-	андаҕай-
ahdi	duogabardaax	дуогабардаах
ahenk	garmoniya, cüörelehii	гармония, дьүөрэлэһии
ahenkli	cüöreleher, söp tübesiher	дьүөрэлэһэр, сөп түбэсиһэр
ahır	xahaa, könńüühüne	хаһаа, көнньүүһүнэ
ahlâk	moral', sigili, maygı-sigili	мораль, сигили, майгы-сигили
ahmak	akaarı	акаары
ahmaklık	akarı bıhıı	акаары быһыы
ahret	anaraa doydu	анараа дойду
ahşap	mastan oñohullubut, mas	мастан оҥоһуллубут, мас
ahtapot	os'minog, ağıs atax	осьминог, ағыс атах
ahu dudu	bie emiiye	биэ эмиийэ
aidat	usunuos	усунуос
aile	ıal, cie kergen	ыал, дьиэ кэргэн
ait	sıhıannaax	сыһыаннаах
ajan	agent	агент

ajans	agenstvo	агенство
ak	1. mañan, ürüñ 2. xarax ürüñe, sımıt ürüñe	1. маңан, үрүң 2. харах үрүңэ, сымыыт үрүңэ
akademi	akademiya	академия
akademisyen	akademik	академик
akar yakıt	umatık	уматык
akasya	akatsiya	акация
ak ciğer	tıña	тыңа
akça ağaç	klön	клён
akçe	xarçı, manńıat	харчы, манньыат
akçıl	boloorxoy, kubarxay	болоорхой, кубархай
akıl	1. öy 2. sübe	1. өй 2. сүбэ
akıllanmak	öydön-, öygün-töygün bul-	өйдөн-, өйгүн-төйгүн бул-
akıllı	öydööx	өйдөөх
akılsız	öyö suox, akaarı	өйө суох, акаары
akım	süüreen, uu süüreene	сүүрээн, уу сүүрээнэ
akide (şekeri)	lampısıay	лампысыай
akik	agat	агат
akmak	1. tehin-, süürt-, kutulun- 2. toğun-	1. тэһин-, сүүрт-, кутулун- 2. тоғун-
akord	akkord	аккорд
akordeon	akkordeon	аккордеон
akraba	aymax, uruu	аймах, уруу
akreditif	akkreditiv	аккредитив
akrep	1. skorpion 2. çahı strelkata	1. скорпион 2. чаһы стрелката
aksamak	doğoloñnoo-	доғолоңноо-

aksetmek	sırdatılın-	сырдатылын-
aksırmak	ıtırt-	ытырт-
aksi	1. utarı, töttörü 2. tuspa sigilileex, beyete bilbitinen sılcar, öçös	1. утары, төттөрү 2. туспа сигилилээх, бэйэтэ билбитинэн сылдьар, өчөс
akşam	kiehe	киэһэ
aktarma	1. köhörön olorduu 2. ularıyan oloruu	1. көһөрөн олордуу 2. уларыйан олоруу
aktör	aktör	актёр
aktris	aktrisa	актриса
aktuel	aktual'nay, tireen turar	актуальнай, тирээн турар
aktüalite	1. aktual 'nost' 2. kinoxronika	1. актуальность 2. кинохроника
akustik	1. akustika 2. akustiçeskay	1. акустика 2. акустическай
akü, akümülâtör	akkumul'ator	аккумулятор
akvaryum	akvarium	аквариум
al	aalay	аалай
âlâ	tuygun, eriekkes	туйгун, эриэккэс
ala, ala balık	forel'	форель
alaca	ala, erien	ала, эриэн
alaca karanlık	boruk-soruk	борук-сорук
alacaklı	kreditor	кредитор
alafranga	yevropeyskay, arğaañı	европейскай, арғааңы
alan	1. kuyaar, sir 2. uobalas, cfera, eyge, arena	1. куйаар, сир 2. уобалас, сфера, эйгэ, арена
alârm	türübüöge, türbüön	түрүбүөгэ, түрбүөн

alaşım	xolbohuk, xolbohuk uhaarıı	холбоһук, холбоһук уһаарыы
alay I	1. protsessiya, arıallahıı 2. bölöx con 3. polk	1. процессия, арыаллаһыы 2. бөлөх дьон 3. полк
alay II	külüü gınıı	күлүү гыныы
albay	polkovnik	полковник
albüm	1. al'bom 2. atlas	1. альбом 2. атлас
alçak	namıhax	намыһах
alçaklık	siciñ bıhıı, çiççik bıhıı	сидьиҥ быһыы, чиччик быһыы
alçalmak	namtaa-	намтаа-
alçatmak	namtat-, tüher-	намтат-, түһэр-
alçı	gips	гипс
aldanmak	albınnat-	албыннат-
aldatmaca	albınnaahın	албыннааһын
aldatmak	albınnaa-	албыннаа-
alelâde	sudurgu, könnörü	судургу, көннөрү
âlem	1. eyge 2. tuora, tuora con	1. эйгэ 2. туора, туора дьон
alenen	ahağastık, publiçnaydık	аһағастык, публичнайдык
alerji	allergiya	аллергия
alerjik	allergiçeskay	аллергическай
âlet	instrument, pribor	инструмент, прибор
alev	tölön	төлөн
alevlenmek	tölönnür-	төлөннүр-
alevli	tölönnööx	төлөннөөх
alfabe	1. alfavit 2. bukvar'	1. алфавит 2. букварь

alıcı	1. atıılahaaççı 2. ılaaççı 3. priyömnik (tex.)	1. атыылаһааччы 2. ылааччы 3. приёмник (тех).
alım	atıılahıı, atılı	атыылаһыы, атыы
alın	süüs, kihi süühe	сүүс, киһи сүүһэ
alıngan	öhürges	өһүргэс
alınmak	öhürgen-	өһүргэн
alın yazısı	cılğa	дылҕа
alışkanlık	üörüyex, kemelci, üges	үөрүйэх, кэмэлдьи, үгэс
alışmak	üörenen xaal-, üges oñohun-	үөрэнэн хаал-, үгэс оҥоһун-
alış veriş	ergien, atıı-ergien	эргиэн, атыы-эргиэн
âlicenap	ütüö maygılaax, ütüö sanaalaax	үтүө майгылаах, үтүө санаалаах
âlicenaplık	ütüö maygı, ütüö sanaa	үтүө майгы, үтүө санаа
âlim	üörexteex, uçuonay	үөрэхтээх, учуонай
alkış	ıtıs tahınıı	ытыс таһыныы
alkışlamak	1. ıtıs tahın- 2. eğerdelee-, bihiree-	1. ытыс таһынэҕэрдэлээ-, биһирээ-
alkol	alkogol'	алкоголь
alkolik	alkogolik	алкоголик
alkolizm	alkogolizm	алкоголизм
alkollü	alkogollaax	алкоголлаах
Allah	Allax	Аллах
almak	1. ıl- 2. atıılas- 3. tut-	1. ыл- 2. атыылас- 3. тут-
Alman	nemets	немец
Almanca	nemets tıla	немец тыла

alo	allo	алло
alt	1. alın 2. allaraañı	1. алын 2. алларааңы
altı	alta	алта
altın	kıhıl kömüs	кыһыл көмүс
altıncı	altıs	алтыс
altmış	alta uon	алта уон
altmışıncı	alta uonus	алта уонус
alüminyum	1. alüminiy 2. alüminiyevay	1. алюминий 2. алюминиевай
ama	ol ereeri, ol gınan baran	ол эрээри, ол гынан баран
amaç	soruk, sıal	сорук, сыал
amaçlamak	sıallan-, soruktan-	сыаллан-, соруктан-
amade	belem	бэлэм
amatör	lübitel', oyoğos carıgıraaççı	любитель, ойоҕос дьарыгыраччы
ambalaj	suu, xaa	суу, хаа
ambalajlamak	suulaa-, xaalaa-, uk-	суулаа-, хаалаа-, ук-
ambar	1. ıskalaat, ampaar 2. trüm	1. ыскалаат, ампаар 2. трюм
ambargo	embargo	эмбарго
amblem	emblema	эмблема
amca	abağa	абаҕа
amele	xara ülehit	хара үлэһит
amelî	praktiçeskay	практическай
ameliyat	operatsiya	операция
Amerika	Amerika	Америка
Amerikalı	amerikanets	американец

âmil	faktor	фактор
amip	amöba	амёба
amiral	admiral	адмирал
amortisör	amortizator	амортизатор
ampul	1. elektrolampoçka 2. ampula	1. электролампочка 2. ампула
an	tügen	түгэн
ana	1. iye 2. sürün, kılaabınay	1. ийэ 2. сүрүн, кылаабынай
anahtar	külüüs tıla	күлүүс тыла
analık	1. iye buoluu 2. maaçaxa iye	1. ийэ буолуу 2. маачаха ийэ
analiz	analiz, ırıñalaahın	анализ, ырыңалааһын
analiz yapmak	analiztaa-, ırıñalaa-, ırıt-	анализтаа-, ырыңалаа-, ырыт-
ananas	ananas	ананас
anane	üges	үгэс
ananevî	üges buolbut	үгэс буолбут
anarşi	anarxiya	анархия
anarşist	anarxist	анархист
anarşizm	anarxizm	анархизм
anatomi	anatomiya	анатомия
anayasa	konstitutsiya	конституция
anayasal	konstitutsionnay	конституционнай
ana yurt	iye doydu	ийэ дойду
ancak	ere, sıççax	эрэ, сыччах
andırmak	maygınnaa-, sanat-	майгыннаа-, санат-

anestezi	anesteziya, narkoz	анестезия, наркоз
anı	axtıı	ахтыы
anıt	paamatınńık	пааматынныk
anıtkabir	mavzoley	мавзолей
anıtsal	monumental'nay	монументальнай
anî	emiske, sohuççu	эмискэ, соһуччу
anjin	angina	ангина
anket	anketa	анкета
anlam	is xohoon, öydöbül, suolta	ис хоһоон, өйдөбүл, суолта
anlamak	öydöö-	өйдөө-
anlamdaş	sinonim	синоним
anlamsız	is xohoono suox, meene	ис хоһооно суох, мээнэ
anlaşılan	araaha, bıhııta	араахa, быһыыта
anlaşma	söbülehii, duogabar	сөбүлэһии, дуогабар
anlaşmak	duogabardas-, söbüles-	дуогабардас-, сөбүлэс-
anlaşmazlık	öydöspöt buoluu, konflikt	өйдөспөт буолуу, конфликт
anlatmak	kepsee-, öydöt-	кэпсээ-, өйдөт-
anlayış	öydööhün	өйдөөһүн
anmak	ağın-, axtan aas-	ағын-, ахтан аас-
anne	iye	ийэ
anonim	anonimnay	анонимнай
anormal	anormal'nay, normal'naya suox	анормальнай, нормальнайа суох
ansızın	emiske, sohuççu	эмискэ, соһуччу
ansiklopedi	entsiklopediya	энциклопедия
ansiklopedik	entsiklopediçeskay	энциклопедическай

ant	andağar	андағар
Antarktik	Antarktida, antarktiçeskay	Антарктида, антарктическай
anten	antenna	антенна
antibiyotik	antibiotik	антибиотик
ant içirmek	andağat-	андағат-
ant içmek	andağay-	андағай-
antidemokratik	antidemokratiçeskay	антидемократическай
antifaşist	antifaşist	антифашист
antik	antiçnay	античнай
antika	1. bılırgı mal 2. antikvarnay	1. былыргы мал 2. антикварнай
antilop	antilopa	антилопа
antipati	iske killerbet buoluu, söpsööböt buoluu	искэ киллэрбэт буолуу, сөпсөөбөт буолуу
antisiklon	antitsiklon	антициклон
antlaşma	duogabar	дуогабар
antrenman	trenirovkalanıı, erçillii	Тренировкаланыы, эрчиллии
apandisit	appenditsit, munurdaax ıarııta	аппендицит, муҥурдаах ыарыыта
apartman	cie	дьиэ
aptal	akaarı	акаары
aptallık	akaarı bıhıı	акаары быһыы
aptes, abdest	suunan ıraastanıı	суунан ыраастаныы
ar	saat, suobas	саат, суобас
ara	1. ıraax, sir ıraağa,	1. ыраах, сир ыраағa,

	arıt, bııs 2. sınńalañ toxtobul	арыт, быыс 2. сынньалаң, тохтобул
araba	1. teliege, bobuoska 2. massıına	1. тэлиэгэ, бобуоска 2. массыына
aracı	tiksihinnereeççi	тиксиһиннэрээччи
aracılık	tiksihinnerii	тиксиһиннэрии
aralamak	seget-	сэгэт-
aralık I	axsınńı	ахсынньы
aralık II	arıt, ikki arda	арыт, икки арда
arama	1. cegciyii 2. kördööhün	1. дьэгдьийии 2. көрдөөһүн
aramak	1. kördöö- 2. sitis-	1. көрдөө- 2. ситис-
Arap	arab	араб
Arapça	arab tıla	араб тыла
ara sıra	ardıgar, soroğor, biirde emit	ардыгар, сорогор, биирдэ эмит
arasız	örüü, melci, toxtolo suox	өрүү, мэлдьи, тохтоло суох
araştırma	çinçiyii	чинчийии
araştırmak	1. çinçiy-, üöret- 2. cegciy-	1. чинчий-, үөрэт- 2. дьэгдьий-
arazi	sir, sir-doydu, sir-uot	сир, сир-дойду, сир-уот
arena	arena	арена
arı	ıñıra	ыҥырыа
arıtmak	ıraastaa-	ыраастаа-
arıza	alcanıı, saaxallanıı, avariya	алдьаныы, саахалланыы, авария
arızalanmak	alcan-, saaxallan-	алдьан-, саахаллан-
aritmetik	arifmetika, axsaan	арифметика, ахсаан
arka	1. köğüs 2. kelin örüt	1. көҕүс 2. кэлин өрүт

arkadaş	tabaarıs	табаарыс
arkeolog	arxeolog	археолог
arkeoloji	arxeologiya	археология
arkeolojik	arxeologiçeskay	археологическай
arktik	arktiçeskay	арктическай
arma	caralık, gerb	дьаралык, герб
armağan	1. belex 2. biriemiye	1. бэлэх 2. бириэмийэ
armonik(a)	garmonika	гармоника
armut	gruşa	груша
Arnavut	albanets	албанец
Arnavutça	albanskay tıl	албанскай тыл
arpa	neçimien	нэчимиэн
arsız	suobaha suox, saatarı bilbet	суобаһа суох, саатары билбэт
arşiv	arxiv	архив
art	1. kelin örüt 2. kenniki plüs	1. кэлин өрүт 2. кэнники
artı	plüs	плюс
artık I	xayıı-üye, xayıı-sax	хайыы-үйэ, хайыы-сах
artık II	1. orduk, ordon xaalbıt 2. tobox, orduk	1. ордук, ордон хаалобыт 2. тобох, ордук
artırma	auktsion	аукцион
artırmak	1. ulaatınnar-, ürdet- 2. kemçilee-, ekonomiyalaa-, xarıstaa-	1. улаатыннар-, үрдэт- 2. кэмчилээ-, экономиялаа-, харыстаа-
artist	artist	артист
artmak	1. ulaat-, ürdee-,	1. улаат-, үрдээ-,

	ıaraa-, küühür- 2. ort-, ordon xaal-	ыараа-, күүһүр- 2. орт-, ордон хаал-
arya	ariya (muz.)	ария (муз.)
arzu	bağarıı	бағарыы
arzuhal	kördöhüü, sayabılıanńa	көрдөһүү, сайабылыанньа
asabî	nierbiney, kııhırımtağay	ниэрбинэй, кыыһырымтағай
asabiyeci	nevropatolog	невропатолог
asalak	parazit, belemi ker-beeççi	паразит, бэлэми кэр-бээччи
asalet	ütüö bıhıı, maanı bıhıı	үтүө быһыы, мааны быһыы
asansör	lift	лифт
asayiş	obşestvennay bereedek	общественнай бэрээдэк
aseton	atseton	ацетон
asfalt	1. asfal't 2. asfal't suol 3. asfal'laax	1. асфальт 2. асфальт суол 3. асфальлаах
asgarî	1. minimal'nay 2. minimum	1. минимальнай 2. минимум
asıl	1. podlinnik, original 2. törüt 3. ciñneex, kırcıktaax 4. kılaabınay	1. подлинник, оригинал 2. төрүт 3. дьиҥнээх, кырдьыктаах 4. кылаабынай
asır	üye	үйэ
asi	1. örö turbut, buunnuur 2. örö turaaççı, buunnaaççı	1. өрө турбут, бууннуур 2. өрө тураааччы, бууннаааччы
asil	ütüö, ürdük	үтүө, үрдүк
asistan	assistent	ассистент
asit	kislota	кислота

asker	bayıannay, sallaat	байыаннай, саллаат
askerî	bayıannay, voinskay	байыаннай, воинскай
askerlik	bayıannay suluuspa	байыаннай сулууспа
askı	1. tańas ıyıır 2. iennerik	1. таҥас ыйыыр 2. иэннэрик
asla	tuox da ihin, xahan dağanı	туох да иһин, хаһан дағаны
aslan	xaxay	хахай
asma	ıyanan turar, ıyammıt	ыйанан турар, ыйаммыт
asmak	ıyaa-	ыйаа-
asrî	biliññi	билиҥҥи
assubay	unter-ofitser	унтер-офицер
astar	bietes	биэтэс
asteğmen	mladşay leytenant	младшай лейтенант
astım, astma	astma	астма
astragan	karakul'	каракуль
astronom	astronom	астроном
astronomi	astronomiya	астрономия
astronomik	astronomiçeskay	астрономическай
astronot	astronavt	астронавт
Asya	Aziya	Азия
Asyalı	aziat	азиат
aşağı	1. alın 2. allaraańı 3. namıhax xaaçıstıba-laax	1. алын 2. аллараҥы 3. намыһах хаачыстыба-лаах
aşama	etap, stadiya	этап, стадия
aşçı	aşçıt, povar	асчыт, повар

aşçılık	kulinariya	кулинария
aşı	privivka, bıhıı	прививка, быһыы
âşık	1. taptallaax 2. aşug	1. тапталлаах 2. ашуг
aşılamak	privivkalaa-, bıs-	прививкалаа-, быс-
aşınma	1. alcanıı, eleyii, tuhattan taxsıı 2. eroziya	1. алдьаныы, элэйии, туһаттан тахсыы 2. эрозия
aşırı	ahara, sieri tahınan	аһара, сиэри таһынан
aşırma	plagiat	плагиат
aşırtı	oroskuottaahın, arastıraata oñuruu, übü siehin	ороскуоттааһын, арастыраата оҥоруу, үбү сиэһин
aşikâr	köstön turar, mökküöre suox	көстөн турар, мөккүөрэ суох
aşiret	biis uuha	биис ууһа
aşk	taptal	таптал
aşmak	aas-, tuoraa-	аас- туораа-
at	at	ат
ata	1. ehe 2. ağa	1. эһэ 2. аға
atamak	anaa-	анаа-
atar damar	arteriya, xoruk tımır	артерия, хорук тымыр
ata sözü	ös xohoono	өс хоһооно
ataşe	attaşe	атташе
atelye	1. sıax, mastarıskıay 2. studiya, atel'ye	1. сыах, мастарыскыай 2. студия, ателье
ateş	uot	уот
atıcı	ıtaaççı	ытааччы
atıcılık	sportivnay ıtıalahıı	спортивнай ытыалаһыы

atılmak	süür-, bar-, culus-, culuruy-	сүүр-, бар-, дьулус-, дьулуруй-
atış	1. ıtıalahıı 2. tir	1. ытыалаһыы 2. тир
atkı	bılaat	былаат
atlama	ıstanıı	ыстаныы
atlamak	ıstan-, oy-	ыстан-, ой-
atlet	1. atlet, legkoatlet 2. maayka	1. атлет, легкоатлет 2. маайка
atletizm	(çepçeki) atletika	(чэпчэки) атлетика
atlı	attaax kihi	аттаах киһи
atma	bırağıı	быраҕыы
atmacı	kıırt	кыырт
atmak	1. bırax- 2. ıt- 3. üür-	1. бырах- 2. ыт- 3. үүр-
atmosfer	atmosfera, salgın	атмосфера, салгын
atom	atom	атом
av	bult	булт
avans	avans	аванс
avantajlı	barıstaax	барыстаах
avcı	bulçut	булчут
avcılık	bult, bultaahın	булт, бултааһын
avdet	tönnüü	төннүү
avlamak	bultaa-	бултаа-
avlu	tiergen	тиэргэн
Avrupa	Yevropa	Европа
Avrupalı	yevropeyets	европеец
avuç	ıtıs	ытыс
avukat	advokat	адвокат

avundurmak	könńüört-, sanaatın çepçet-, saatat-	көнньүөрт-, санаатын чэпчэт-, саатат-
avunmak	aralcıy-	аралдьый-
avurt	iedes	иэдэс
Avustralya	Avstraliya	Австралия
Avustralyalı	avstraliyets	австралиец
Avusturyalı	avstriyets	австриец
avutmak	aralcıt-	аралдьыт-
ay	ıy	ый
ayak	atax	атах
ayakkabı	atax tańaha	атах таҥаһа
ayaklanma	bastaanńa, buun	бастааннһа, буун
ayaklanmak	bastaanńalaa-, buunnaa-	бастааннһалаа-, бууннаа-
ayar	1. birieme 2. boruobalaahın, xoloon körüü 3. nastroydaahın, salayıı, beredekteehin	1. бириэмэ 2. боруобалааһын, холоон көрүү 3. настройдааһын, салайыы, бэрээдэктээһин
ayaz	tımnıı	тымныы
ayça	bıhağas ıy, keltegey ıy	быһағас ый, кэлтэгэй ый
ay çiçeği	podsolnux	подсолнух
aydın	1. sırdık 2. intelligent	1. сырдык 2. интеллигент
aydınlatma	sırdatıı	сырдатыы
aydınlatmak	sırdat-	сырдат-
aygıt	apparat, pribor	аппарат, прибор
ayı	ehe, tıataağı	эһэ, тыатаағы
ayık	ölüör öydöox, itirige suox	өлүөр өйдөөх, итиригэ суох
ayıklamak	tal-, talan ıl-	тал-, талан ыл-

ayılmak	öydön-, öydönön kel-	өйдөн-, өйдөнөн кэл-
ayıp	1.ańıı, ciek, saat 2. saattaax	1. аньыы, дьиэк, саат 2. сааттаах
ayıplamak	1. saatırt- 2. semelee-, buruydaa-	1. саатырт- 2. сэмэлээ буруйдаа-
ayırım	diskriminatsiya	дискриминация
ayırmak	araar-	араар-
âyin	suluuspa (relig.), tuom, sier	сулууспа (религ.) туом, сиэр
aylak	taak sılcar kihi, luodur, küöx sürex	таак сылдьар киһи, луодур, күөх сүрэх
aylık	1. ıydaağı xamnas 2. ıydaax, ıy axsın taxsar	1. ыйдааҕы хамнас 2. ыйдаах, ый ахсын тахсар
ayna	sierkile	сиэркилэ
aynı	onnuk, üüt-ükçü	оннук, үүт-үкчү
ayran	ayran, ımdaan	айран, ымдаан
ayrı	atın, uratı	атын, ураты
ayrıcalık	privilegiya	привилегия
ayrılmak	arağıs-	арағыс-
ayva	ayva	айва
az	ağıyax	ағыйах
aza	çilien	чилиэн
azalmak	kıççaa-, ağıyyaa-	кыччаа-, ағыйаа-
azaltmak	kıççat-, ağıyat-	кыччат-, ағыйат-
azamet	süüdüte, uluukana, moduna	сүдүтэ, улуукана, модуна
azamî	muñutuur ulaxan, muñutuur ürdük	муҥутуур улахан, муҥутуур үрдүк

azap	erey, kıhalğa	эрэй, кыһалҕа
azarlamak	möñön bier-, sañaran bier-	мөҥөн биэр-, саҥаран биэр-
Azerbaycanca	azerbaydjan tıla	азербайджан тыла
Azerbaycanlı	azerbaydjanets	азербайджанец
azgın	iirimtiybit, nahaa uoxtaax- kılınnaax	ииримтийбит, наһаа уохтаах-кылыннаах
azımsamak	sitete suoğunan aax-	ситэтэ суоҕунан аах-
azınlık	ağıyax öttö	аҕыйах өттө
azim	sorunuu	сорунуу
aziz	1. kündü, ıtıktabıllaax 2. sibetiey (relig.)	1. күндү, ытыктабыллаах 2. сибэтиэй (религ.)
azmak	orduk culaan buol-, suostan-, sürden-	ордук дьулаан буол-, суостан-, сүрдэн-

B

baba	ağa	аҕа
babalık	1. ağa buoluu 2. kiirinńeñ ağa, maaçaxa ağa	1. аҕа буолуу 2. кииринньэн аҕа, маачаха аҕа
baca	turba	турба
bacak	atax	атах
bacaksız	1. atağa suox 2. namıhax uñuoxtaax	1. атаҕа суох 2. намыһах уҥуохтаах
badana	ispieske, oppuoxa	испиэскэ, оппуоха
badem	mindal'	миндаль
bagaj	bagaj, tutuur	багаж, тутуур
bağ I	vinogradnik	виноградник
bağ II	1. bıa, baayıı 2. sibees, sitim	1. быа, баайыы 2. сибээс, ситим
bağışlamak	1. siertibelee- 2. bırastıı gın-, ahın-	1. сиэртибэлээ- 2. бырастыы гын-, аһын-
bağıl	otnositel'nay, xoloonnoox, teñneen körüüleex	относительнай, холоонноох, тэннээн көрүүлээх
bağımlı	tutuluktaax	тутулуктаах
bağımlılık	tutuluktaax buoluu	тутулуктаах буолуу
bağımsız	tutuluga suox	тутулуга суох
bağımsızlık	tutuluga suox buoluu	тутулуга суох буолуу
bağırmak	xahıtaa-	хаһытаа-
bağırsak	ohoğos	оһоҕос
bağış	siertibeleehin	сиэртибэлээһин
bağlamak	baay-	баай-
bağlantı	sibees, sibeestehii	сибээс, сибээстэһии

bağlı	1. sibeesteex, sıhıannaax 2. tutuluktaax	1. сибээстээх, сыһыаннаах 2. тутулуктаах
bahane	sıltax	сылтах
bahar	saas, saaskı	саас, сааскы
baharat	sıtıı tuma	сытыы тума
bahçe	sad	сад
bahçivan	sad kөrөөççü, sad üүnnereeççi	сад көрөөччү, сад үүннэрээччи
bahis	kepsetii	кэпсэтии
bahriye	bayıannay-muorataağı flot	байыаннай-муоратаағы флот
bahsetmek	sañar-,kepsee-	саҥар-, кэпсээ-
baht	tabıllıı, satanıı, col	табыллыы, сатаныы, дьол
bahtiyar	colloox	дьоллоох
bahtiyarlık	col	дьол
bakan	ministr	министр
bakanlık	ministerstvo	министерство
bakım	körüü, körüü-istii	көрүү, көрүү-истии
bakınmak	körün-, tula körün-	көрүн-, тула көрүн-
bakır	altan	алтан
bakış	körüü	көрүү
bakkal	bakaleyşik	бакалейшик
bakkaliye	bakaleya	бакалея
bakla	bob	боб
baklava	baklava (iliññi omuktar biir minńiges astara)	баклава (илиҥҥи омуктар биир минньигэс астара)
bakmak	1. kör- 2. tağıs-	1. көр- 2. тағыс-

bakteri	bakteriya	бактерия
bakteriyolog	bakteriolog	бактериолог
bakteriyoloji	bakteriologiya	бактериология
bakteriyolojik	bakteriologiçeskay	бактериологическай
bal	müöt	мүөт
balçık	tuoy	туой
baldır	soto, bötöğö	сото, бөтөҕө
bale(t)	balet	балет
balık	balık	балык
balık adam	akvalangist	аквалангист
balıkçı	balıksıt	балыксыт
balıkçıl	kutan	кутан
balıkçılık	balıktaahın	балыктааһын
balina	kiit	киит
balistik	1. ballistika 2. ballistiçeskay	1. баллистика 2. баллистическай
balkon	balkon	балкон
bal mumu	buoska	буоска
balo	bal	бал
balon	salgın şara, aerostat	салгын шара, аэростат
balta	süge	сүгэ
baltalama	sabataas, diversiya	сабатаас, диверсия
baltalamak	sabataastaa-; bıs-, möltöt-	сабатаастаа-; быс-, мөлтөт-
bambu	bambuk	бамбук
bando	(duxovoy) orkestr	(духовой) оркестр
banka	baan	баан

banliyo	kuorat kıtııta	куорат кытыыта
banmak	ımńaa-	ымньаа-
bant	liente, plönka	лиэнтэ, плёнка
banyo	vanna	ванна
bar	bar, bufet	бар, буфет
baraj	bıhıt	быһыт
baraka	baraak	бараак
barbar	varvar, kereene suox kihi	варвар, кэрээнэ суох киһи
barbarlık	varvardıı bıhıı, kereene suox bıhıı	варвардыы быһыы, кэрээнэ суох быһыы
bardak	ıstakaan, bakaal	ыстакаан, бакаал
barınak	xorğoyor sir, xorğoyor cie	хорҕойор сир, хорҕойор дьиэ
barınmak	1. xorğoy-, sas- 2. olor-	1. хорҕой-, сас- 2. олор-
barış	eye, eyelehii	эйэ, эйэлэһии
barışçı	eyeleex	эйэлээх
barışmak	eyeles-	эйэлэс-
barıştırmak	eyelehinner-, illehinner-	эйэлэһиннэр-, иллэһиннэр-
barikat	barrikada	баррикада
bariton	bariton	баритон
bariz	ile, ile baaççı, köstön turar, çaxçı biller, çuolkay	илэ, илэ бааччы, көстөн турар, чахчы биллэр, чуолкай
barometre	barometr	барометр
barut	buorax	буорах
basamak	üktel	үктэл

basım	beçeetteehin	бэчээттээһин
basım evi	tipografiya	типография
basın	beçeet, pressa	бэчээт, пресса
basınç	battaahın	баттааһын
basiret	ötö körüü, erdetten bilii, ıraağı körüü, kennikini körüü	өтө көрүү, эрдэттэн билии, ыраағы көрүү, кэнникини көрүү
basiretli	ötö körör, ıraağı körör, kennikitin körör	өтө көрөр, ыраағы көрөр, кэнникитин көрөр
basit	borostuoy, sudurgu	боростуой, судургу
basketbol	basketbol	баскетбол
basketbolcü	basketbolist	баскетболист
baskı	1. battaahın, ıgıı 2. tiraj	1. баттааһын, ыгыы 2. тираж
baskın	saba tühüü	саба түһүү
basma	siides	сиидэс
basmak	1. xaamp-, sırıt- 2. beçeettee- 3. saba tüs- 4. battaa-	1. хаамп-, сырыт- 2. бэчээттээ- 3. саба түс- 4. баттаа-
bastırmak	xam battaa-	хам баттаа-
baston	tayax mas, toruoska	тайах мас, торуоска
baş	1. bas 2. çıpçaal 3. sağalanıı 4. kılaabınay	1. бас 2. чыпчаал 3. сағаланыы 4. кылаабынай
başak	burduk kuolaha	бурдук куолаһа
başarı	sitihii	ситиһии
başarılı	sitihiileex	ситиһиилээх
başarısız	sitihiite suox	ситиһиитэ суох

başarmak	(sitihiileextik) tolor-	(ситиһиилээхтик) толор-
başbakan	prem 'yer-ministr	премьер-министр
başbakanlık	1. prem'yer-ministr kantsel'ariyata 2. prem'yer-ministr duohunaha	1. премьер-министр канцелярията 2. премьер-министр дуоһунаһа
başka	atın, tuspa	атын, туспа
başkan	predsedatel'	председатель
başkent	kiin kuorat	киин куорат
başkomutan	glavnokomanduyuşay	главнокомандующай
başlamak	1. sağalaa- 2. sağalan-	1. сағалаа- 2. сағалан-
başlangıç	sağalanıı	сағаланыы
başlıca	sürün, kılaabınay	сүрүн, кылаабынай
başlık	1. soğoluobak, aat 2. şlöm	1. соҕолуобак, аат 2. шлём
başörtü	bılaat	былаат
başülke	metropoliya	метрополия
batak	oborço, badaraan	оборчо, бадараан
bataklık	badaraan	бадараан
batarya	bayıannay batareya	байыаннай батарея
batı	1. arğaa 2. arğaañı	1. арҕаа 2. арҕааҥы
batırmak	1. timirt- 2. saay-, as- 3. ölör-	1. тимирт- 2. саай-, ас- 3. өлөр-
batmak	1. timir- 2. kiir- 3. öl-, suox buol-	1. тимир- 2. киир- 3. өл-, суох буол-
battaniye	(tüü) suorğan	(түү) суорҕан
bavul	çımıdaan	чымыдаан
bay	toyon	тойон

bayağı	1. sudurgu, borostuoy 2. vul'garnay, toloos, kuruubay	1. судургу, боростуой 2. вульгарнай, толоос, курууһай
bayan	xotun, dama	хотун, дама
bayat	sibieheye suox, xappıt (kiliep)	сибиэһэйэ суох, хаппыт (килиэп)
baygınlık	öyü süterii	өйү сүтэрии
bayılmak	1. öygün süter-, uñ- 2. olus taptaa-, ıtıktaa-, duuhağın tuttar-, iir-	1. өйгүн сүтэр-, үҥ- 2. олус таптаа-, ытыктаа-, дууһағын туттар-, иир-
bayındır	tupsarıılaax, siteri teriirdeex; çelgiye saydar	тупсарыылаах, ситэри тэриирдээх; чэлгийэ сайдар
bayrak	bılaax, znam'a	былаах, знамя
bayraktar	znam'anı tutaaççı	знамяны тутааччы
bayram	bıraahınńık	бырааһынньык
bayramlaşmak	bıraahınńıgınan eğerdeles-	бырааһынньыгынан эҕэрдэлэс-
bayramlık	bıraahınńıktıı, bıraahınńıkka anallaax	бырааһынньыктыы, бырааһынньыкка аналлаах
bazen	ardıgar, soroğor, biirde emit	ардыгар, сороҕор, биирдэ эмит
bazı	soroxtor	сорохтор
bebek	1. kıhıl oğo 2. kuukula	1. кыһыл оҕо 2. куукула
becerikli	satabıllaax, sımsa	сатабыллаах, сымса
becermek	sataa-, kıay-	сатаа-, кыай-
bedava	bosxo, xarçıta suox	босхо, харчыта суох

bedbaht	colo suox, sordoox	дьоло суох, сордоох
bedbin	pessimist	пессимист
beddua	kırıs	кырыыс
bedel	sıana, atıı, xarçıga turuuta	сыана, атыы, харчыга туруута
beden	et-siin	эт-сиин
bedenî	et-xaan, fiziçeskey	эт-хаан, физическэй
beğeni	söbüleehin	сөбүлээһин
beğenmek	söbülee-, söbülüü kör-	сөбүлээ-, сөбүлүү көр-
bekâr	kergene suox, xolos-tuoy	кэргэнэ суох, холос-туой
bekârlık	xolostuoy olox	холостуой олох
bekçi	xarabıl, ostuoras	харабыл, остуорас
bekleme	küütüü	күүтүү
beklemek	küüt-	күүт-
beklenmedik	köhütüllübetex, küütüllübetex, sohuççu	көһүтүллүбэтэх, күүтүллүбэтэх, соһуччу
bekletmek	köhütter-, küütter-	көһүттэр-, күүттэр-
bel	biil	биил
belâ	alcarxay, iedeen	алдьархай, иэдээн
belâgat	uus tıl, eter talaan	уус тыл, эрэр талаан
Belçikalı	bel'giyets	бельгиец
belediye	munitsipalitet	муниципалитет
belge	dokumuon	докумуон
belgefilmi	dokumental 'nay kiine	документальнай киинэ
belgeci	(kino) dokumentalist	(кино) документалист
belirli	biller, tustaax, tuhaannaax	биллэр, тустаах, туһааннаах

belirmek	1. baar buol-, köhün- 2. çuolkaydan-, bıhaarıın-	1. баар буол-, көһүн- 2. чуолкайдан-, быһаарылын-
belirsiz	çuolkaya billibet, bıhaarıta billibet	чуолкайа биллибэт, быһаарыыта биллибэт
bel kemiği	1. sis tonoğoho 2. sis xaya	1. сис тоноҕоһо 2. сис хайа
belki	bağar, araaha	баҕар, араада
bellek	öygö tutuu, öy	өйгө тутуу, өй
belli	köstön turar, mökküöre suox	көстөн турар, мөккүөрэ суох
ben	min	мин
bencil	beyemsex, beye ere innin körüner	бэйэмсэх, бэйэ эрэ иннин көрүнэр
bencillik	beyemsex buoluu, beye ere innin körünüü	бэйэмсэх буолуу, бэйэ эрэ иннин көрүнүү
benimsemek	öydöö-, üören-, ılın-, bahılaa-	өйдөө-, үөрэн-, ылын-, баһылаа-
benzemek	maygınnaa-	майгыннаа-
benzerlik	maygınnahı, atılı buoluu	майгыннаһыы, атылыы буолуу
benzetmek	maygınnat-, maarınnat-, butuy-	майгыннат-, маарыннат-; бутуй-
benzin	benzin	бензин
beraat	kırcıgın tahaarıı, bıı-bıihaahın	кырдьыгын таһаарыы, быыһааһын
beraber	biirge	бииргэ
beraberlik	1. biir kelim, biir somoğo buoluu 2. teñnehii (sport.)	1. биир кэлим, биир сомоҕо буолуу 2. тэҥнэһии (спорт.)

berbat	siciñ, nahaa kuhağan, mökü	сидьиҥ, наһаа кунаған, мөкү
berber	1. battax kırıyaaççı, parikmaxer 2. parikmaxerskay	1. баттах кырыйаччы, парикмахер 2. парикмахерскай
bere	beret	берет
bereket	uygu-bıyañ	уйгу-быйаҥ
bereketli	deley, elbex, ölgöm; cellem	дэлэй, элбэх, өлгөм; дьэллэм
berelemek	1. ölör-, oholloo-, buortulaa- 2. xaya tart-, cukkurut-, baahırt-	1. өлөр-, оһоллоо-, буортулаа- 2. хайа тарт-, дьуккурут-, бааһырт-
beri	beteree, betereeñi	бэтэрээ, бэтэрээҥи
berk	böğö, bige, böğö-tağa, kıtaanax	бөгө, бигэ, бөгө-таға, кытаанах
berkitmek	böğörgöt-, küühürt-	бөгөргөт-, күүһүрт-
berrak	ceñkir, ıraas	дьэҥкир, ыраас
berraklaşmak	ceñker-	дьэҥкэр-
besin	as, ahır as	ас, аһыр ас
beslemek	1. ahat- 2. üösket-, üünner-, iit-	1. аһат- 2. үөскэт-, үүннэр-, иит-
beslenmek	ahaa-	аһаа-
besleyici	iñemteleex, totooyu	иҥэмтэлээх, тотоойу
beste	muzıka	музыка
besteci, bestekâr	kompozitor	композитор
bestelemek	muzıkata suruy-, muzıkağa tahaar-	музыката суруй-, музыкаға таһаар-
beş	bies	биэс

beşer	kihi	киһи
beşik	bihik	биһик
beşinci	behis	бэһис
betim	oyuulaahın, oyuulaan suruyuu, cühünneehin	ойууллааһын, ойуулаан суруйуу, дьүһүннээһин
betimlemek	oyuulaan kördör-, cühünneen kördör-	ойуулаан көрдөр-, дьүһүннээн көрдөр-
beton	beton	бетон
betonarme	timir-beton	тимир-бетон
bey	toyon, bey	тойон, бей
beyanat	sayabılıanña	сайабылыанньа
beyanname	deklaratsiya; sayabılıanña	декларация, сайабылыанньа
beyaz	ürüñ, mañan	үрүҥ, маҥан
beyefendi	1. toyon 2. sudar'	1. тойон 2. сударь
beygir	1. sılgı 2. at (sport.)	1. сылгы 2. ат (спорт.)
beyin	meyii	мэйии
beyinsiz	meyiite suox, olus akaarı	мэйиитэ суох, олус акаары
beylik	1. xaahına giene 2. sımsaabıt	1. хааһына гиэнэ 2. сымсааһын
bez I	tañas, bolotuna	таҥас, болотуна
bez II	bılçarxay	былчархай
bezelye	gorox	горох
bezeme	kiergel, ohuor	киэргэл, оһуор
bezemek	kierget-	киэргэт-
bezmek	xal buol-, salgıt-, salıt-	хал буол-, салгыт-, салыт-
bıçak	bıhax	быһах

bıçaklamak	bıhağınan as-	быһағынан ас-
bıkmak	xal buol-, salgıt-	хал буол-, салгыт-
bıktırmak	sirgen-, keley-	сиргэн-, кэлэй
bıldırcın	xonuu kuruppaaskıta	хонуу куруппааскыта
bırakmak	1. bırax-, xaallar- 2. köhör- 3. ııt-	1. бырах-, хааллар- 2. көһөр- 3. ыыт-
bıyık	bıtık	бытык
biatlon	biatlon, dvoyebor'ye	биатлон, двоеборье
biber	bieres	биэрэс
biberlik	bieres ihite	биэрэс иһитэ
bîçare	colo suox, muñnaax, ereydeex	дьоло суох, муҥнаах, эрэйдээх
biçim	1. forma 2. kiep, bıhıı, bohuon	1. форма 2. киэп, быһыы, боһуон
biçimcilik	formalizm	формализм
biçimsiz	1. formata suox, bıhııta- tahaata billibet 2. kırahıabaya suox kuhağan, mökü	1. формата суох, быһыыта-таһаата биллибэт 2. кыраһыабайа суох, куһаған, мөкү
biçki	kırıyıı, bıhıı	кырыйыы, быһыы
biçmek	1. bıs-, xayıt- 2. oğus-, bıs- (otu)	1. быс-, хайыт- 2. оҕус-, быс- (оту)
biftek	bifşteks	бифштекс
bigudi	bigudi	бигуди
bilakis	utarı, töttörütün	утары, төттөрүтүн
bilânço	tümük, tümükteehin	түмүк, түмүктээһин
bilârdo	bil'yard	бильярд
bildiri	ihitinnerii, sayabılıanńa, kommünike	иһитиннэрии, сайабылыанньа, коммюнике

bildirmek	biller-, ihitinner-	биллэр-, иһитиннэр-
bile	onnooğor	оннооҕор
bile bile	bile- bile, soruyan	билэ-билэ, соруйан
bilek	begeççek	бэгэччэк
bilemek	biilee-, sıtıılaa-	биилээ-, сытыылаа-
bileşik	uustuk, bulkaas, kombinirovannay	уустук, булкаас, комбинированнай
bilet	biliet	билиэт
biletçi	1. konduktor 2. biliet atıılaaççı	1. кондуктор 2. билиэт атыылааччы
bilezik	böğöx	бөҕөх
bilge	bilge, muudaray	билгэ, муударай
bilgelik	muudaras	муударас
bilgi	bilii, surax, informatsiya	билии, сурах, информация
bilgili	biler, biliileex	билэр, билиилээх
bilgin	üörexteex, uçuonay	үөрэхтээх, учуонай
bilgisiz	biliite suox, üöreğe suox	билиитэ суох, үөрэҕэ суох
bilgisizlik	üöreğe suox buoluu, maalgın bıhıı	үөрэҕэ суох буолуу, маалгын быһыы
bilhassa	orduk, çuolaan	ордук, чуолаан
bilim	nauka	наука
bilimsel	nauçnay	научнай
bilimsiz	nauçnaya suox	научнайа суох
bilinç	öy, öy-sanaa, soznaniye, öydööhün	өй, өй-санаа, сознание, өйдөөһүн
bilinçli	öydööx, öydööx-sanaalaax	өйдөөх, өйдөөх-санаалаах

bilir kişi	ekspert, spetsialist	эксперт, специалист
billûr	1. kristall 2. kurustaal	1. кристалл 2. курустаал
bilmece	taabırın	таабырын
bilmek	1. bil- 2. sataa-	1. бил- 2. сатаа-
bilya	şarik	шарик
bin	tıhınça	тыһыынча
bina	cie, terilte ciete	дьиэ, тэрилтэ дьиэтэ
binaenaleyh	onon, onon buollağına	онон, онон буоллағына
binbaşı	mayor	майор
bindirmek	1. olort- (poyezka uo.d.a) 2. astar-, saalılın-	1. олорт- (поезка уо.д.а.) 2. астар-, саалылын-
binici	attaax kihi, at süürdeeççi	атаах киһи, ат сүүрдээччи
binmek	olor- (poyezka, avtobuska uo.d.a.)	олор- (поезка, автобуска уо.д.а.)
bir	biir	биир
bira	piibe	пиибэ
birahane	piibe iher cie	пиибэ иһэр дьиэ
biraz	ağıyax, biir emit	ағыйах, биир эмит
birazdan	sotoru	сотору
birçok	ügüs, ügüster	үгүс, үгүстэр
birden	1. tuta 2. emiske, sohuççu	1. тута 2. эмискэ, соһуччу
birey	individuum	индивидуум
bireysel	tus, tus beye	тус, тус бэйэ
biri	kim ere, xannık ere	ким эрэ, ханнык эрэ
biricik	suos-soğotox, biir ere	суос-соҕотох, биир эрэ
birikinti	mustuu, çuoğuyuu	мустуу, чуоҕуйуу

birikmek	muhun-, çuoğus-	муһун-, чуоҕус-
biriktirmek	munńun-, mus-	мунньун-, мус-
birinci	bastakı, mañnaygı	бастакы, маҥнайгы
birincilik	bastaan taxsıı, bastaahın; bastıır ihin kürextehii	бастаан тахсыы, бастааһын; бастыыр иһин күрэхтэһии
birkaç	xas dağanı	хас дағаны
birleşik	xolbohuktaax	холбоһуктаах
birleşmek	xolbos-	холбос-
birleştirmek	xolboo-	холбоо-
birlik	1. biir kelim, biir somoğo, biir buoluu 2. soyuz, assotsiatsiya, xolbohuk 3. (bayınnay) podrazdeleniye	1. биир кэлим, биир сомоҕо, биир буолуу 2. союз, ассоциация, холбоһук 3. (байыаннай) подразделение
birlikte	biirge, kıttıhan	бииргэ, кыттыһан
Birmanyalı	birmanets	бирманец
bisiklet	velosiped	велосипед
bisküvi(t)	beçienńe	бэчиэнньэ
bit	bıt	быт
bîtaraf	neytral 'nay	нейтральнай
bîtaraflık	neytralitet	нейтралитет
bitek	üünüüleex, bıyañnaax, öñ	үүнүүлээх, быйаҥнаах,, өң
biteviye	toxtolo suox	тохтоло суох
bitim	bütüü	бүтүү
bitirmek	1. büter- 2. muñnaa-, ereydee-, küühün öhül-	1. бүтэр- 2. мүҥнаа-, эрэйдээ-, күүһүн өһүл-
bitki	üüneeyi	үүнээйи

bitkisel	üüneeyitten ılıllıbıt	үүнээйиттэн ылыллыбыт
bitmek I	büt-	бүт-
bitmek II	üün-	үүн-
biyografi	biografiya	биография
biyografik	biografiçeskay	биографическай
biyolog	biolog	биолог
biyoloji	biologiya	биология
biyolojik	biologiçeskay	биологическай
biz	bihigi	биһиги
bizzat	beye, tus beye	бэйэ, тус бэйэ
blok	blok	блок
bloknot	bloknot	блокнот
bluz	buluuha	булууһа
bodrum	boppuolca, badıbaal	боппуолдьа, бадыбаал
bodur	namıhax, namıhax uñuoxtaax	намыһах, намыһах уҥуохтаах
boğa	oğus	оғус
boğaz	1. küömey 2. silbehii 3. xapçaan	1. күөмэй 2. силбэһии 3. хапчаан
boğazlamak	ölör-	өлөр-
boğmaca	koklüş, ieriyer sötöl	коклюш, иэрийэр сөтөл
boğmak	1. tıının xaayan ölör-, tumnar- 2. timirt-, uuga timirden ölör-	1. тыынын хаайан өлөр-, тумнар- 2. тимирт-, ууга тимирдэн өлөр-
boğulmak	1. tumnahın- 2. timir-, uuga tühen öl-	1. тумнаһын- 2. тимир-, ууга түһэн өл-
boks	boks	бокс
boksör	boksör	боксёр

bol	1. ölgöm 2. kieñ (tañas, atax tañaha)	1. өлгөм 2. киэҥ (таҥас, атах таҥаһа)
bomba	buomba	буомба
bombalamak	buombalaa-	буомбалаа-
bombardıman	buombalaahın	буомбалааһын
bonbon	kempiet	кэмпиэт
bonservis	mektieleehin, sıanabıl	мэктиэлээһин, сыанабыл
borazan	1. gorn, turba 2. gornist, trubaç	1. горн, турба 2. горнист, трубач
borç	ies	иэс
borçlu	iesteex kihi	иэстээх киһи
borda	bort	борт
bornoz	suunarga keter xalaat	суунарга кэтэр халаат
borsa	birja	биржа
boru	turba	турба
bostan	oğuruot	оғуруот
boş	1. kuraanax, iççitex 2. illeñ	1. кураанах, иччитэх 2. иллэҥ
boşalmak	bosxolon- (cie-uot, üle)	босхолон- (дьиэ-уот, үлэ)
boşaltmak	bosxoloo-	босхолоо-
boşanma	araxsıı, er-oyox araxsııta	арахсыы, эр-ойох арахсыыта
boşanmak	kergenten arağıs-	кэргэнтэн арағыс-
boşboğaz	laxsıır kihi, meeri	лахсыыр киһи, мээри
boşluk	kuraanağa, iççiteğe, vakuum	кураанаға, иччитэгэ, вакуум
boşuna	taak, tuhata suox	таак, туһата суох
botanik	botanika	ботаника

botanikçi	botanik	ботаник
boy	1. uñuoğa, ürdüge 2. razmera, uhuna	1. уҥуоға, үрдүгэ 2. размера, уһуна
boya	kıraaska	кырааска
boyacı	mal'ar, kıraaskahıt; atax tañahın ıraastaaççı	маляр, кыраасҡаһыт; атах таңаһын ыраастааччы
boyamak	kıraaskalaa-; atax tañahın ıraastaa-	кыраасҡалаа-; атах таңаһын ыраастаа-
boyalı	kıraaskalaax, kıraaskalammıt	кыраасҡалаах, кыраасҡаламмыт
boykot	boykot	бойкот
boylam	ustalaahın (geogr.)	усталааһын (геогр.)
boylamak	tübes-, kiir-	түбэс-, киир-
boylu	töröl, ulaxan uñuoxtaax	төрөл, улахан уҥуохтаах
boynuz	muos	муос
boynuzlamak	key-	кэй-
boyun	mooy	моой
boyuna	toxtolo suox, bııstala suox	тохтоло суох, быыстала суох
boyun bağı	xaaltıs	хаалтыс
boyunca	ustun, ustata, ustatıgar	устун, устата, устатыгар
boyunduruk	battıgas, battal	баттыгас, баттал
boyut	razmer	размер
boz	sierey, boroñ	сиэрэй, бороҥ
bozdurmak	ularıt- (xarçını)	уларыт- (харчыны)
bozgun	ültürütüü, urusxallaahın	үлтүрүтүү, урусхаллаахын
bozkır	xaltañ istiep	халтаҥ истиэп

bozmak	1. buortu gın-, buortulaa-, alcat- 2. ularıt- (xarçını)	1. буорту гын-, буортулаа-, алдьат- 2. уларыт- (харчыны)
bozuk	alcammıt, tuhattan taxsıbıt	алдьаммыт, туһаттан тахсыбыт
bozulmak	1.sıtıy-, ımır- 2. alcan-, kehilin-	1. сытый-, ымыр- 2. алдьан-, кэһилин-
böbrek	büör	бүөр
böcek	üön, xomurduos	үөн, хомурдуос
böğür	oyoğos	ойоҕос
bölge	uobalas, oroyuon, zona, sektor, uçaastak	уобалас, оройуон, зона, сектор, участак
bölgesel	regional'nay, zonal'nay	региональнай, зональнай
bölme	soğuruokka, bııs	соҕуруокка, быыс
bölmek	tüñet-, üller-, araar-	түҥэт-, үллэр-, араар-
bölük	rota	рота
bölüm	1. razdel, bas 2. salaa, otdel, otdeleniye	1. раздел, бас 2. салаа отдел, отделение
bön	añala, akaarı	аҥала, акаары
börek	börüök	бөрүөк
böyle	mannık, bu kurduk	маннык, бу курдук
branş	salaa, tuspa salaa	салаа, туспа салаа
Brezilyalı	brazilets	бразилец
bronş	bronxa	бронха
bronşit	bronxit, arxax	бронхит, архах
bronz	boruonsa	боруонса
broş	broşka	брошка
broşür	broşüra	брошюра

bu	bu	бу
buçuk	añar	аңар
budak	1. labaa 2. mutuk	1. лабаа 2. мутук
budala	akaarı, mas akaarı, dalay akaarı	акаары, мас акаары далай акаары
budamak	1. bıs-, sarbıy- (labaanı) 2. sarbıy-, bıs-, ağıyat-	1. быс-, сарбый- (лабааны) 2. сарбый-, быс-, ағыйат-
budist	buddist	буддист
budizm	buddizm	буддизм
bu gün	bügün	бүгүн
bu günkü	bügüññü, biliññi	бүгүӈӈү, билиӈӈи
buğday	seliehiney	сэлиэһинэй
buğu	paar	паар
buhar	paar	ӈаар
buharlaşmak	paar buolan köt-	паар буолан көт-
buhran	krizis, kıharğan	кризис, кыһарған
buhranlı	kritiçeskey	критическэй
bukalemun	xameleon	хамелеон
buket	buket (sibekki)	букет (сибэкки)
bulandırmak	butuy-	бутуй-
bulanık	1. budulxay, ölböör-köy 2. çuolkaya suox, ceñkete suox	1. будулхай, өлбөөр-көй 2. чуолкайа суох, дьэӈкэтэ суох
bulanmak	buduluy-, ölböör-	будулуй-, өлбөөр-
bulantı	sürex erilliite, ağınñı töllüüte	сүрэх эриллиитэ, ағынньы төллүүтэ
bulaşık	sıstıgannaax	сыстыганнаах
bulaşmak	kirtiy-, ñağaydan-, bihilin-	киртий-, ньағайдан-биһилин-

Bulgar	bolgarin	болгарин
Bulgarca	bolgarskay tıl	болгарскай тыл
bulgu	arıyıı, sañanı arıyıı	арыйыы, саңаны арыйыы
bulmaca	krossvord, rebes	кроссворд, ребус
bulmak	1. bul- 2. as-, ay- 3. tiiy-	1. бул- 2. ас-, ай- 3. тиий-
bulut	bılıt	былыт
bulutlanmak	bılıttan-, bılıtır-	былыттан-, былытыр-
bulutlu	bılıttaax	былыттаах
bulvar	bul 'var	бульвар
bunalım	krizis	кризис
bulanmak	tıññın xaaytar-, boptor-, tumnahın-	тыыӈӈын хаайтар-, боптор-, тумнаһын-
bunaltıcı	senieni bıhar, küühü eher	сэниэни быһар, күүһү эһэр
bura	mannaağı	маннаағы
burada	manna	манна
buradan	mantan	мантан
buralı	mannaağı (oloxtoox)	маннаағы (олохтоох)
buraya	manna, bu dieki	манна, бу диэки
burjuva	burjua	буржуа
burjuvazi	burjuaziya	буржуазия
burs	stipendiya	стипендия
burun	murun	мурун
buruşmak	delbi imilin-, mıççıhın-	дэлби имилин-, мыччыһын-
buruşturmak	delbi imit-, imiten kebis-	дэлби имит-, имитэн кэбис-
buruşuk	1. imillibit, mıççıstıbıt 2. mıççıstağas buut	1. имиллибит, мыччыстыбыт 2. мыччыстағас буут

but	buut	буут
buyruk	birikees, soruyuu	бирикээс, соруйуу
buyurmak	birikeestee-, soruy-	бирикээстээ-, соруй-
buz	muus	муус
buzkıran	ledokol	ледокол
buzlu	1. muuhurbut 2. muus-taax	1. мууһурбут 2. муус-таах
buzul	lednik	ледник
büfe	bufet	буфет
bükmek	1. bük tut- 2. tüür-	1. бүк тут- 2. түүр-
bülbül	solovey	соловей
bülten	bülleten'	бюллетень
bünye	struktura, tutul	структура, тутул
büro	büro, xontuora	бюро, хонтуора
bürokrasi	bürokratiya	бюрократия
bürünmek	bürün-	бүрүн-
büsbütün	bukatın, büüs-bütün-nüü	букатын, бүүс-бүтүн-нүү
bütçe	büdjet	бюджет
bütün	bütün, büttüün	бүтүн, бүттүүн
bütünlemek	büter-, tümüktee-	бүтэр-, түмүктээ-
bütünlük	kelimse, biir kelimse, biir somoğo buoluu	кэлимсэ, биир кэлимсе, биир сомоғо буолуу
büyü	ap, abılaahın	ап, абылааһын
büyücü	aptaax, aptaax kihi	аптаах, аптаах киһи
büyük	ulaxan, bödöñ	улахан, бөдөң
büyük anne	ebe	эбэ

büyük baba	ehe	эһэ
büyük elçi	posol	посол
büyük elçilik	posol'stvo	посольство
büyüklük	1. keriñe, kiebe, ulaxana 2. südüte, uluukana, moduna	1. кэриҥэ, киэбэ, улахана 2сүдүтэ, улуукана модуна
büyülemek	abılaa-, nahaa kerex-set-, umsugut-	абылаа-, наһаа кэрэх-сэт-, умсугут-
büyüleyici	umsugutar, abılıır kere	умсугутар, абылыыр кэрэ
büyültmek	ulaatınnar-	улаатыннар-
büyüme	ulaatı, ulaatınnarı	улаатыы, улаатыннарыы
büyümek	üün-, ulaat-, küühür-	үүн-, улаат-, күүһүр-
büyüteç	lupa	лупа
büyütmek	1. üünner-, iit- 2. ulaatınnar-, ülünner-, darbat-	1. үүннэр-, иит- 2. улаатыннар-, үлүннэр-, дарбат-
büzülmek	ıgılın-, tüürülün-, kumuççu tulun-	ыгылын-, түүрүлүн-, кумуччу тутун-

C

cadde	prospekt, uulussa	проспект, уулусса
cahil	nücü-balay, üöreğe-	нүдьү-балай, үөрэгэ-
	biliite suox	билиитэ суох
cam	östüöküle	өстүөкүлэ
cambaz	akrobat	акробат
camekân	vitrina	витрина
cami	meçet'	мечеть
camlı	östüökületten oñohullubut	өстүөкүлэттэн оҥоһуллубут
can	1. duuha, kut 2. olox	1. дууһа, кут 2. олох
canavar	kııl	кыыл
canavarlık	kııllıı bıhıı, kııllıyıı	кыыллыы быһыы, кыыллыйыы
candan	istiñ, istiñnik	истиҥ, истиҥник
cani	ölörüöxsüt	өлөрүөхсүт
canlı	tıınnaax	тыыннаах
casus	üspüyüön	үспүйүөн
casusluk	üspüyüönneehin	үспүйүөннээһин
caz	djaz	джаз
cazip	kerexsebilleex, kihini tardar	кэрэхсэбиллээх, киһини тардар
cebir I	algebra	алгебра
cebir II	kıhayıı	кыһайыы
cebri	kıhalañ	кыһалаҥ
cehalet	nücü-balay bıhıı	күдьү-балай быһыы
cehennem	aad, allaraa doydu	аад, алларааа дойду

ceket	binseek, kuurka, jaket	бинсээк, куурка, жакет
cellât	palaç	палач
celse	munńax	мунньах
cemiyet	obşestvo, assotsiatsiya, liga	общество, ассоциация лига
cenaze	bokuonnúk	бокуонньук
cennet	ıray	ырай
cep	siep	сиэп
cephe	1. fasad 2. front	1. фасад 2. фронт
cereyan	1. süüreen 2. tok	1. сүүрээн 2. ток
cerrah	xirurg	хирург
cerrahî	xirurgiya, xirurgiçeskay	хирургия, хирургическай
cesaret	xorsun bıhıı	хорсун быһыы
cesaretli	xorsun	хорсун
cesaretsiz	xorsuna suox, kuttas	хорсуна суох, куттас
ceset	ölük	өлүк
cesur	xorsun	хорсун
cetvel	1. lineyka 2. tablitsa; ispiihek	1. линейка 2. таблица; испииһэк
cevap	xoruy, eppiet	хоруй, эппиэт
cevaplamak	xoruydaa-, eppietteeruda	хоруйдаа-, эппиэттээруда
cevher	erieхe (gretskey)	эриэхэ (грецкэй)
ceviz	1. nakaastaahın, nakaaztabıl 2. ıstaraap	1. накаастааһын, накаастабыл 2. ыстараап
Cezayirli	aljirets	алжирец
cılız	möltöx, sılaabay	мөлтөх, сылаабай
cıvık	ubağas	убағас
cıvıldamak	çıbıgıraa-	чыбыгыраа-

cidden	cohunnaaxtık	дьоһуннаахтык
ciddî	cohunnaax, boççumnaax	дьоһуннаах, боччумнаах
cihan	aan doydu	аан дойду
cihaz	apparat, pribor	аппарат, прибор
cilâ	1. kilerittii, kılaak-kaydaahın, laaxtaahın 2. duy	1. килэритии, кылаак-кайдааһын, лаахтааһын 2. дуй
cilt	1. tirii 2. pereplöt, xax 3. tom	1. тирии 2. переплёт, хах 3. том
cilve	üçügeyimsiyii, ütüöm-süyüü	үчүгэйимсийии, үтүөм-сүйүү
cilveli	üçügemsik, üçügemsi-yiileex	үчүгэмсик, үчүгэмси-йиилээк
cimri	kütür, keççegey	күтүр, кэччэгэй
cimrilik	kütür buoluu, keççe-gey buoluu	күтүр буолуу, кэччэ-гэй буолуу
cin	djinn, abaahı	джинн, абааһы
cinayet	buruyu oñuruu, ölörüü	буруйу оҥоруу, өлөрүү
cins	1. suort, körüñ 2. boruoda	1. суорт, көрүҥ 2. боруода
civa	rtut'	ртуть
civar	tula, tulatınaağı sir	тула, тулатынаағы сир
civciv	çoppuuska	чоппууска
coğrafî	geografiçeskay	географическай
coğrafya	geografiya	география
coğrafyacı	geograf	географ
coşkun	küürbüt, dolguybut, kötöğüllübüt	күүрбүт, долгуйбут, көтөҕүллүбүт
coşkunluk	küürüü, dolguyuu, kö-töğüllüü; entuziazm	күүрүү, долгуйуу, кө-төҕүллүү; энтузиазм

coşmak	1. küür-, küürkey- 2. dolguy- (muora uo.d.a.)	1. күүр-, күүркэй- 2. долгуй- (муора уо.д.а.)
cömert	cellem, deley, bayım, ölgöm	дьэллэм, дэлэй, байым, өлгөм
cömertlik	cellem buoluu, deley buoluu	дьэллэм буолуу, дэлэй буолуу
cudo	dzüdo	дзюдо
cuma	beetinse	бээтинсэ
cumartesi	subuota	субуота
cumhurbaşkanı	prezident	президент
cumhuriyet	respublika	республика
cumhuriyetçi	respublikanets	республиканец
cunta	xunta	хунта
curnal	donuos, tıllaahın	донуос, тыллааһын
curnalcı	donuosçut, tıllaaççı	донуосчут, тыллааччы
cüce	karlik, beegey, liliput	карлик, бээгэй, лилипут
cümle	etii, fraza	этии, фраза
cüppe	mantiya	мантия
cüret	xorsun bıhı, doxsun bıhı	хорсун быһыы, дохсун быһыы
cüretkâr	xorsun, doxsun	хорсун, дохсун
cürüm	buruyu oñuruu, buruy	буруйу оҥоруу, буруй
cüzdan	1. kumaahınńık 2. dastabıranńa	1. кумааһынньык 2. дастабырыанньа
cüzzam	arañ ıarıı, xotugu ölüü, prokaza	араҥ ыарыы, хотугу өлүү, проказа

Ç

çaba	sıra, kıhanıı, cükküör	сыра, кыһаныы, дьүккүөр
çabalamak	kıhan-	кыһан-
çabuk	1. türgen, suhal 2. türgennik	1. түргэн, суһал 2. түргэнник
çabuklaşmak	türgetee-	түргэтээ-
çadır	balaakka, uraha	балаакка, ураһа
çağ	1. epoxa, period 2. kihi saaha	1. эпоха, период 2. киһи сааһа
çağdaş	biliññi, anıgı	билиҥҥи, аныгы
çağırmak	ıñır-	ыҥыр-
çağlayan	kürülgen	күрүлгэн
çağrı	ıñırıı	ыҥырыы
çağrılı	ıñırıılaax	ыҥырыылаах
çağrılık	ıñırıı suruk	ыҥырыы сурук
çakal	şakal	шакал
çakı	bük tutar bıhax	бүк тутар быһах
çakıl	çay taas	чай таас
çakmak I	zajigalka, tabax umattar	зажигалка, табах уматтар
çakmak II	1. saay- 2. taay-	1. саай- 2. таай-
çalçene	meeri, boltuun	мээри, болтуун
çalı	talax, seppereek	талах, сэппэрээк
çalışkan	kıhamńılaax, ülehit	кыһамньылаах, үлэһит
çalışkanlık	süreğirii, kıhamńı, üleni taptaahın	сүрэҕирии, кыһамньы, үлэни таптааһын
çalışma	üle	үлэ
çalışmak	1. ülelee- 2. kıhan- 3. carıktan-	1. үлэлээ- 2. кыһан- 3. дьарыктан-

çalıştırmak	ülelet-	үлэлэт-
çalmak	1. oğus- 2. oonńoo-, tolor- 3. uor-	1. оҕус- 2. оонньоо-, толор- 3. уор-
çam	bes	бэс
çamaşır	utuyar tañas	утуйар таҥас
çamaşırcı	tañas suuyaaççı	таҥас сууйааччы
çamur	1. kir- kirees 2. tuoy	1. кир-кирээс 2. туой
çan	kuolakal	куолакал
çançiçeği	çuoraan ot (sibekki)	чуораан от (сибэкки)
çanta	suumka	суумка
çap	1. diametr 2. kalibr 3. razmer, masştab	1. диаметр 2. калибр 3. размер, масштаб
çapa	1. teepke 2. caakır	1. тээпкэ 2. дьаакыр
çapalamak	köm-, bahımńılaa-, tabıy-	көм-, баһымньылаа-табый-
çapraşık	iirbe, butuurdaax, uustuk	иирбэ, бутуурдаах, уустук
çapraşmak	butulun-, bukkulun-, uustugur-	бутулун-, буккулун-, уустугур-
çar	ıraaxtaağı	ыраахтаағы
çare	sredstvo, ńıma; tax-sar suol	средство, ньыма, тах-сар суол
çark	kölüöhe	көлүөһэ
çarlık	1. ıraaxtaağı bılaaha 2. saarıstıba	1. ыраахтаағы былааһа саарыстыба
çarpışma	xabırıysıı, xapsıhıı, iireen	хабырыйсыы, харсыһыы, иирээн
çarpışmak	1. anńıs-, xarsıs-, iiris- 2. seriiles-, oxsus-	1. анньыс-, харсыс-, иирис- 2. сэриилэс-, охсус-

çarşaf	bırastıına	бырастыына
çarşamba	serede	сэрэдэ
çarşı	rınok, bahaar	рынок, баһаар
çatal	biilke	биилкэ
çatı	xoruobuya, kırıısa	хоруобуйа, кырыыса
çatlak	1. xaya barıı 2. xaya barbıt, xaydıbıt	1. хайа барыы 2. хайа барбыт, хайдыбыт
çatlamak	xayın-, xaya bar-, delbi bar-	хайын-, хайа бар-, дэлби бар-
çavdar	oruos	оруос
çavuş	serjant	сержант
çay I	çey	чэй
çay II	ürex	үрэх
çaydanlık	çaannık	чаанньык
çayır	xoduha, xonuu	ходуһа, хонуу
çayır kuşu	küöregey	күөрэгэй
çaylak	elie	элиэ
çehre	sirey, cühün	сирэй, дьүһүн
Çek	çex	чех
çek	çek	чек
çekici	kihini tardar, kerex-sebilleex, urguurdaax, kihi ımsıırar	киһини тардар, кэрэх-сэбиллээх, угуурдаах, кихи ымсыырар
çekiç	ötüye	өтүйэ
çeki düzen	bereedek	бэрээдэк
çekingen	kilbik, kıbıstannıañ	килбик, кыбыстанньаҥ
çekinmek	1. kilbigiy-, kıbıhın- 2. tutun-	1. килбигий-, кыбыһын- 2. тутун-

çekirge	**ahıña**	**аһыҥа**
çekişmek	iiris-, etis-	иири-, этис
çekivermek	tardıalaa-, ilgielee-	тардыалаа-, илгиэлээ-
çekmece	ostuol tardara	остуол тардара
çekmek	tart-	тарт-
çelenk	venok	венок
çelik	ıstaal	ыстаал
çene	sıñaax, señiye	сыҥаах, сэҥийэ
çengel	kürüçüök	күрүчүөк
çerçeve	araama, oprava	араама, оправа
çerez	sokuuska	сокууска
Çerkez	çerkes	черкес
çeşit	sort, körüñ	сорт, көрүҥ
çete	1. partizanskay etereet 2. baanda	1. партизанскай этэрээт 2. бааында
çetin	ıaraxan, uustuk	ыарахан, уустук
çetinleşmek	uustugur-	ууустугур-
çetrefil	butuur, butuurdaax	бутуур, бутуурдаах
çevik	türgen, sııdam, sımsa, sılbırğa	түргэн, сыыдам, сымса сылбырға
çeviri	tılbaas	тылбаас
çevirici	tılbaasçıt	тылбаасчыт
çevirmek	1. ergit- 2. tögürüt- 3. tılbaastaa- 4. ularıt-	1. эргит- 2. төгүрүт- 3. тылбаастаа- 4. уларыт-
çevre	1. ergimte 2. uokuruk	1. эргимтэ 2. уокурук
çeyiz	enńe	энньэ
çeyrek	çiepper, tüört gımmıt biire	чиэппэр, түөрт гыммыт биирэ

çıban	kuturguya	кутургуйа
çığır	ıllık	ыллык
çığlık	xahıı, üögü	хаһыы, үөгү
çıkar	interies	интэриэс
çıkarma	desant	десант
çıkarmak	1. tahaar-, xostoo- 2. uhul- 3. tahaar-	1. таһаар-, хостоо- 2. уһул- 3. таһаар-
çıkmak	tağıs-	тағыс-
çıldırmak	iir-, bukkulun-	иир-, буккулун-
çınar	çinara, platan	чинара, платан
çıplak	sıgınńax	сыгынньах
çırpmak	saxsıy-, tebee-	сахсый-, тэбээ-
çiçek	sibekki	сибэкки
çift	paara	паара
çiftçi	siri oñorooççu	сири оңороччу
çiftçilik	sir oñohuuta	сир оңоһуута
çiftlik	ferma, xahaayıstıba	ферма, хаһаайыстыба
çiğ	siikey, buspatax	сиикэй, буспатах
çiğnemek	1. ıstaa- 2. tebis-	1. ыстаа- 2. тэбис-
çiklet	ıas	ыас
çikolata	sakalaat	сакалаат
çikolatalı	sakalaattaax	сакалааттаах
çil	ebir	эбир
çile	erey, muñ	эрэй, муң
çilek	cecen	дьэдьэн
çilingir	slesar'	слесарь
çilli	ebirdeex	эбирдээх

çimdiklemek	kımaaxtaa-, kımıstaa-	кымаахтаа-, кымыстаа-
çimen	gazon, ıraaпıya	газон, ырааһыйа
çimento	tsement	цемент
çingene	sıgaan	сыгаан
çini	fayans, fayansovay	фаянс, фаянсовай
çinko	tsink	цинк
Çinli	kitayets	китаец
çirkin	kırahıabaya suox, mökü	кыраһыабайа суох, мөкү
çiselemek	ibiirdee-	ибиирдээ-
çivi	tohoğo, oskuoma	тоһоғо, оскуома
çivilemek	tohoğoloo-, saay-	тоһоғолоо-, саай-
çiy	siik	сиик
çizgi	suraahın, tardıı	сурааһын, тардыы
çizme	sappıkı	саппыкы
çizmek	suraahınnaa-, oyuulaa-	сурааһынаа-, ойуулаа-
çoban	bostuuk, çabaan	бостуук, чабаан
çocuk	oğo	оғо
çocukluk	oğo saas	оғо саас
çok	elbex, ügüs	элбэх, үгүс
çorap	çulku, naskı	чулку, наскы
çorba	miin	миин
çökmek	1. suulun-, siñin- 2. tüs-	1. суулун-, сиңин- 2. түс-
çöl	kumax kuyaar	кумах куйаар
çömelmek	çoxçoy-	чохчой-
çömlek	tuoy köhüye	туой көһүйэ
çöp	1. sııs 2. böx	1. сыыс 2. бөх

çözmek	1. süör- 2. öhül- 3. bıhaar- (problemanı)	1. сүөр- 2. өһүл- 3. быһаар- (проблеманы)
çözülmek	öhülün-	өһүлүн-
çuha	sukuna	сукуна
çukur	caama, oñxoy	дьаама, оҥхой
çuval	möhööççük, kuul	мөһөөччүк, куул
çünkü	toğo dietexxe	тоҕо диэтэххэ
çürük	sıtıgan, sıtıybıt	сытыган, сытыйбыт
çürümek	sıtıy-	сытый-

D

da	da, dağanı	да, дағаны
dadanmak	1. ıllar-, umsurguy-, üörenen xaal- 2. ügesten-	1. ыллар-, умсугуй-, үөрэнэн хаал- 2. үгэстэн-
dadı	ńeeńe	ньээньэ
dağ	xaya	хайа
dağço	al'pinist	альпинист
dağçılık	al'pinizm	альпинизм
dağılım	tüñetii, üllerii	түҥэтии, үллэрии
dağılış	tarğatıı, oloxtoohun, üllerii	тарҕатыы, олохтооһун, үллэрии
dağılmak	1. ıhılın-, tarğas- 2. suulun-, ıhılın-, toğun-	1. ыһылын-, тарҕас- 2. суулун-, ыһылын-, тоҕун-
dağınık	ıhıllıbıt	быһыллыбыт
dağıtım	tüñetii, üllerii, tarğatıı	түҥэтии, үллэрии, тарҕатыы
dağıtmak	1. üller-, tüñet- 2. üür-, ürey- 3. ıs-	1. үллэр-, түҥэт- 2. үүр-, үрэй- 3. ыс-
dağlı	xaya oloxtooğo	хайа олохтооҕо
dağlık	1. xayalaax 2. xaya-laax sir	1. хайалаах 2. хайа-лаах сир
daha	össö, orduk	өссө, ордук
dahi	onnooğor	онноогор
dâhi	1. genial'nay 2. geniy	1. гениальнай 2. гений
dahiliye	is ıarıılara	ис ыарыылара
dahiliyeci	terapevt	терапевт
daima	örüütün, kuruuk	өрүүтүн, куруук

dair	tuhunan	туһунан
daire	1. kvartira 2. otdel, salaa, departament 3. tögürümte	1. квартира 2. отдел, салаа, департамент 3. төгүрүмтэ
dakika	münüüte	мүнүүтэ
daktilo	1. beçeettiir massıına 2. maşinistka	1. бэчээттиир массыына 2. машинистка
dal	1. labaa 2. salaa	1. лабаа 2. салаа
dalak	taal	таал
dalamak	1. ıtır- (ıt uo.d.a.) 2. tik- (tigeyii uo.d.a.)	1. ытыр- (ыт уо.д.а.) 2. тик- (тигээйи уо.д.а.)
dalga	dolgun	долгун
dalgalanmak	dolgunnan-, dolgunur-	долгуннан-, долгунур-
dalgıç	vodolaz	водолаз
dalgın	ıhıllağas, calağay, sanaağa ıllarbıt	ыһыллағас, дьалағай, санааға ылларбыт
dalgınlık	calağay buoluu, sanaağa ıllarbıt	дьалағай буолуу, санааға ылларыт
dalış	1. timirii 2. (uuga) ıstanıı	1. тимирии 2. (ууга) ыстаныы
dalkavuk	ńılañnaaççı, ilin-kelin tüheeççi	ньылаңнааччы, илин-кэлин түһээччи
dalkavukluk	kuluttuu ńılañnaahın, ilin-kelin tühüü	кулуттуу ньылаңнааһын, илин-кэлин түһүү
dalmak	1. umus-, timir- 2. nuxarıy-, utuktaa-	1. умус-, тимир- 2. нухарый-, утуктаа-
dam	xoruobuya, kırıısa	хоруобуйа, кырыыса
dama	duobat	дуобат
damak	tañalay	таңалай

damar	tımır	тымыр
damat	kütüöt	күтүөт
damga	kilieyme, belie, ştempel', beçeet	килиэймэ, бэлиэ, штемпель, бэчээт
damgalamak	1. kilieymelee-, beçettee- 2. ştempelle turuor-	1. килиэймэлээ-, бэчээттээ- 2. штемпеллэ туруор-
damla	1. tammax 2. podagra ıarıı	1. таммах 2. подагра ыарыы
damlalık	pipetka	пипетка
damlamak	tammalaa-	таммалаа-
damping	demping	демпинг
dana	ńirey	ньирэй
danışma	sübe munńax	сүбэ мунньах
danışmak	sübelet-, konsul'tatsiyata ıl-	сүбэлэт-, консультацията ыл-
danışman	sübehit, konsul'tant	сүбэһит, консультант
Danıştay	Gosudarstvennay Sebiet	Государственнай Сэбиэт
Danimarkalı	datçanin	датчанин
dans	üñküü	үҥкүү
dansetmek	üñküülee-	үҥкүүлээ-
dansör	üñküühüt	үҥкүүһүт
dansöz	üñküühüt caxtar	үҥкүүһүт дьахтар
dantel	kuruhuba	куруһуба
dantelli	kuruhubalaax	куруһубалаах
dar	1. kıarağas 2. kıra ıçalaax, muñur öydöök 3. nehiile	1. кыарағас 2. кыра ычалаах, муҥур өйдөөк 3. нэһиилэ

dar ağacı	kihini ıyıır mas	киһини ыйыыр мас
daralmak	kıaraa-	кыараа-
daraltmak	1. kıarat- 2. xaay-, xaaççaxtaa-	1. кыарат- 2. хаай-, хааччахтаа-
darbe	1. oxsuu 2. perevorot, putç	1. охсуу 2. переворот, путч
dargın	öhürgemmit, iirsibit	өһүргэммит, иирсибит
dargınlık	öhürgenii, iirsii	өһүргэнии, иирсии
darılmak	öhürgen-, iiris-	өһүргэн-, иирис-
darlık	1. kıarağaha, kemçite 2. naadıyıı	1. кыарағаһа, кэмчитэ 2. наадыйыы
dava	1. irdebil (yur.) 2. cıala, problema	1. ирдэбил (юр.) 2. дьыала, проблема
davet	1. ıñıгıı 2. banket, priyomnaaһın	1. ыңырыы 2. банкет, приёмнааһын
davetiye	ıñıгıı suruk	ыңырыы сурук
davetli	ıñıгıılaax	ыңырыылаах
davranış	1. sıhıan 2. maygı-sigili, tutta sılcıı	1. сыһыан 2. майгы-сигили, тутта сылдьыы
davul	(ulaxan) barabaan	(улахан) барабаан
dayamak	sıhıarı tut-, öyönnör-, tayannar-	сыһыары тут-, өйөннөр-, тайаннар-
dayanak	1. tirex 2. törüt, olox, bazis	1. тирэх 2. төрүт, олох, базис
dayanıklı	1. böğö 2. tuluurdaax, tuluyar	1. бөгө 2. тулуурдаах тулуйар
dayanıksız	1. kebirex, tostumtuo 2. tuluura suox, möltöx, iineğes, xatıñır	1. кэбирэх, тостумтуо 2. тулуура суох, мөлтөх, иинэгэс, хатыңыр
dayanışık	biir sanaalanıı	биир санааланыы

dayanışma	biir sanaalanıı	биир санааланыы
dayanmak	1. tayan-, öyön- 2. oloğur-, oloxsuy- 3. tuluy-	1. тайан-, өйөн- 2. олоғур-, олохсуй- 3. тулуй-
dayı	taay	таай
dazlak	tarağay	тарағай
dede	ehe	эһэ
dedikodu	xop, xop-sip	хоп, хоп-сип
dedikoducu	xobuoççu	хобуоччу
defa	töğül	төгүл
defetmek	1. töttörü oğus-, bılcaan ıl- 2. üür-, üüren tahaar-	1. төттөрү оғус-, был дьаан ыл- 2. үүр-, үүрэн таһаар-
defne	lavr	лавр
defol!	kier buol!	киэр буол!
defter	tetereet	тэтэрээт
değer	sıana, xarçıga turuuta	сыана, харчыга туруута
değerli	kündü, ıtıktabıllaax	күндү, ытыктабыллаах
değil	suox, buolbatax	суох, буолбатах
değinmek	taarıy-	таарый-
değirmen	mieliñse	миэлиңсэ
değişik	atın, uratı	атын, ураты
değişiklik	ularıyıı	уларыйыы
değişmek	1. ularıy- 2. solbus-, ularıy-	1. уларый- 2. солбус-, уларый-
değiştirmek	ularıt-, solbuy-	уларыт-, солбуй-
değmek I	taarıy-, dağay-, tıt-	таарый-, дағай-, тыыт-
değmek II	ostuoyulaa-, söptööx buol-	остуойулаа-, сөптөөх буол-

değnek	baalkı, tayax mas, toruoska	баалкы, тайах мас, торуоска
deha	geniy, genial'nost'	гений, гениальность
dehşet	ınırık kuttanıı, ölördüü kuttanıı	ынырык куттаныы, өлөрдүү куттаныы
dehşetli	ınırık, sürdeex culaan	ынырык, сүрдээх дьулаан
dek	dieri	диэри
dekan	dekan	декан
dekanlık	dekanat	деканат
dekor	dekoratsiya	декорация
delegasyon	delegatsiya	делегация
delege	delegat, bolomuoçunay, predstavitel'	делегат, боломуочунай, представитель
deli	iireeki, iirbit	иирээки, иирбит
delik	xayağas, üüt	хайагас, үүт
delikanlı	eder kihi	эдэр киһи
delikanlılık	eder saas	эдэр саас
delil	dakaastabıl, argument	дакаастабыл, аргумент
delilik	iirii, öytön taxsıı	иирии, өйтөн тахсыы
delirmek	iir-, iiren ıarıy-	иир-, иирэн ыарый-
delmek	cöl-, üüttee-	дьөл-, үүттээ-
delta	del'ta	дельта
damagoji	demagogiya	демагогия
demagojik	demagogiçeskay	демагогическай
demeç	sayabılhanńa, intervyu	сабылыанньа, интервью
demek	die-	диэ-
demet	buket; süümex, bayıı, tüütex	букет; сүүмэх, баайыы, түүтэх

demin	sibiligin, sibiligin ağay	сибилигин, сибилигин аҕай
demir	1. timir 2. caakır	1. тимир 2. дьаакыр
demirci	timir uuha	тимир ууһа
demiryolcu	timir suol ülehite	тимир суол үлэһитэ
demiryolu	timir suol	тимир суол
demlemek, demlendirmek	orgut-, köönńör- (çeyi)	оргут-, көөнньөр (чэйи)
demli	köönńübüt (çey)	көөнньүбүт (чэй)
demlik	ürüñ çaanńık	үрүҥ чаанньык
demografi	demografiya	демография
demografik	demografiçeskay	демографическай
demokrasi	demokratiya	демократия
demokrat	demokrat	демократ
demokratik	demokratiçeskay	демократическай
deneme	xoloon körüü, berebier-keleehin	холоон көрүү, бэрэбиэркэлээһин
denemek-	boruobalaa-, berebier-kelee-, turgutan kör-	боруобалаа-, бэрэбиэркэлээ-, тургутан көр-
denetim	xonturuol, berebierke	хонтуруол, бэрэбиэркэ
denetlemek	xonturuollaa-	хонтуруоллаа-
deney	eksperiment, opıt	эксперимент, опыт
deneysel	eksperimental'nay	экспериментальнай
denge	teñnehik, ravnovesiye	тэҥнэһик, равновесие
dengelemek	teñnee-, teñ ıyaahın-naa-, cüörelee-	тэҥнээ-, тэҥ ыйааһынналаа-, дьүөрэлээ
deniz	muora, bayğal	муора, байҕал
denizci	moryak	моряк

denizcilik	muorağa ustuu, muoranan sılcıı	муораға устуу, муоранан сылдьыы
denk	1. tyuk, türbe 2. teñ, teñneex, teñ suoltalaax	1. тюк, түрбэ 2. тэң, тэңнээх, тэң суолталаах
denklem	teñnebil	тэңнэбил
denkleştirmek	teñnee-	тэңнээ-
depar	start	старт
depo	ıskılaat	ыскылаат
depolamak	uur-, uk-	уур-, ук-
deprem	sir xamsaahına	сир хамсааһына
dere	ürex	үрэх
derebeyi	feodal	феодал
derebeylik	feodalizm	феодализм
derece	1. kıraadıs 2. steren' 3. tümük, kördörüü (sport.)	1. кыраадыс 2. стерень 3. түмүк, көрдөрүү (спорт.)
dergi	surunaal, xomuurunńuk	сурунаал, хомуурунньук
derhal	sibiligin, tuta, türgennik	сибилигин, тута, түргэнник
deri	tirii	тирии
derin	diriñ	дириң
derinleşmek	diriñee-, küühür-	дириңээ-, күүһүр-
derinlik	diriñe	дириңэ
derlemek	mus-, tüm-, xomuy-	мус-, түм-, хомуй-
derli toplu	akkuratnay, çençis	аккуратнай, чэнчис
dernek	obşestvo, kuruhuok	общество, куруһуок
ders	uruok	уруок
dershane, derslik	kılaas, auditoriya	кылаас, аудитория

dert	ereydenii, muñ-sor, alcarxay	эрэйдэнии, муң-сор алдьархай
derviş	derviş	дервиш
desen	uruhuy, oyuu	уруһуй, ойуу
destan	dastan, oloñxo	дастан, олонхо
deste	paçka, baayıı, sügeher	пачка, баайыы, сүгэһэр
destek	1. öyöbül, kömö 2. tirex, olox	1. өйөбүл, көмө 2. тирэх, олох
desteklemek	öyöö-, kömölös-	өйөө-, көмөлөс-
destroyer	esminets	эсминец
deşifre etmek	rasşifrovkalaa-, taay-	расшифровкалаа-, таай-
dev	1. gigant, baarağay, velikan 2. div (abaahı)	1. гигант, баарағай, великан 2. див (абааһы)
devalüasyon	deval'vatsiya	девальвация
devam	1. salğaahın, uhatıı 2. sılcıı, kele sılcıı	1. салҕааһын, уһатыы 2. сылдьыы, кэлэ сылдьы-
devamlı	ör kemneex, uhun kemneex, bastayaannay	өр кэмнээх, уһун кэмнээх, бастайааннай
deve	tebien	тэбиэн
deve kuşu	straus	страус
devinim	xamsaahın	хамсааһын
devinmek	xamsaa-, sığarıy-	хамсаа-, сыҕарый-
devir I	period, epoxa, stadiya	период, эпоха, стадия
devir II	ergiir, ergiyii	эргиир, эргийии
devirmek	1. oxtor-, tüñner- 2. suullar-	1. охтор-, түңнэр- 2. сууллар-
devlet	1. gosudarstvo 2. col	1. государство 2. дьол
devre	1. period, tsikl 2. taym (sport.)	1. период, цикл 2. тайм (спорт.)

devrim	revolütsiya	революция
devrimci	1. revolütsioner 2. revolütsionnay	1. революционер 2. революционнай
devriye	patrul'	патруль
devşirmek	1. xomuy-, itigestee- 2. kıstaa-, caarıstaa-	1. хомуй-, итигэстээ- 2. кыстаа-, дьаарыстаа-
deyim	etii	этии
dış	tas	тас
dışarı	tahırca, tas öttüger	таһырдьа, тас өттүгэр
didinmek	ıgıhın-, xara küüskünen oñur-, küüskün es-	ыгыһын-, хара күүскүнэн оҥор-, күүскүн эс-
diferansiyel	differentsial	дифференциал
diğer	atın	атын
dik	1. könö, perpendikuıyarnay 2. turuoru	1. көнө, перпендикулярнай 2. туруору
diken	xatıı, inne	хатыы, иннэ
dikenli	xatıılaax	хатыылаах
dikey	perpendikulyarnay, yertikal'nay, turuoru	перпендикулярнай, вертикальнай, туруору
dikilitaş	obelisk, keries bağana	обелиск, кэриэс бағана
dikiş	1. tigii 2. siik	1. тигии 2. сиик
dikkat	bolğomto	болҕомто
dikkatle	bolğomtolooxtuk	болҕомтолоохтук
dikkatli	bolğomtoloox	болҕомтолоох
dikkatsizlik	bolğomtoto suox buoluu	болҕомтото суох буолуу
dikmek I	tik-	тик-
dikmek II	1. olort- (üüneeyini) 2. turuor-	1. олорт- (үүнээйини) 2. туруор-

dikta	diktat	диктат
diktatör	diktator	диктатор
diktatörlük	diktatura	диктатура
diktirmek	tikter-	тиктэр-
dil	tıl	тыл
dil bilgisi	grammatika	грамматика
dil bilimi	tıl üöreğe, lingvistika	тыл үөрэҕэ, лингвистика
dilek	bağarıı, kördöhüü	бағарыы, көрдөһүү
dilekçe	sayabılıanńa, kördöhüü	сайабылыанньа, көрдөһүү
dilekçi	sayabılıanńa suruyar kihi, kördöhööççü	сайабылыанньа суруйар киһи, көрдөһөөччү
dilemek	bağar-	бағар-
dilenci	umnahıt, bıstar cadañı	умнаһыт, быстар дьадан
dilenmek	1. umnalaa-, umnahıt- 2. araxpakka kördös-, aattas-	1. умналаа-, умнаһыттый- 2. арахпакка көрдөс-, ааттас-
dilim	bıhıı, tooromos, kuhuok, kırbas	быһыы, тооромос, куһуок, кырбас
dilimlemek	kırbastaa-, bıstalaa-	кырбастаа-, быстаалаа-
dilsiz	tıla suox	тыла суох
din	iteğel, religiya	итэҕэл, религия
dinç	böğö, çegien, çebdik	бөҕө, чэгиэн, чэбдик
dindar	tañarahıt, tañaranı iteğeyer	таҥараһыт, таҥараны итэҕэйэр
dindirmek	uoskut-	уоскут-
dingil	kiin, sis	киин, сис
dinî	iteğel, iteğelge sıhıannaax, religioznay	итэҕэл, итэҕэлгэ сыһыаннаах, религиознай

dinlemek	ihit-	иһит-
dinlendirmek	sınńat-	сынньат-
dinlenme	sınńanıı	сынньаныы
dinlenmek	sınńan-	сынньан-
dinleyici	isteeççi	истээччи
dinmek	aas-, çuumpur, xaptay-, toxtoo-, büt-	аас-, чуумпур-, хаптай-, тохтоо-, бүт-
dinsiz	tañaranı iteğeybet	таңараны итэғэйбэт
dip	tügex	түгэх
dipçik	priklad	приклад
diploma	diplom	диплом
diplomalı	diplomnaax	дипломнаах
diplomasi	diplomatiya	дипломатия
diplomat	diplomat	дипломат
diplomatik	diplomatiçeskay	дипломатическай
dipnot	snoska	сноска
direk	bağana, ostuolba, maçta	баҕана, остуолба, мачта
direksiyan	uruul	уруул
direkt	könö	көнө
direktif	direktiva, ıyıı	директива, ыйыы
direniş	utarı, utarsıı	утарыы, утарсыы
direnmek	utarıs-	утарыс-
direy	fauna, xamsıır-xaramay	фауна, хамсыыр-харамай
diri	1. tıınnaax, sıbiehey 2. siteri buspatax	1. тыыннаах, сыбиэһэй 2. ситэри буспатах
dirilmek	tilin-	тилин-
diriltmek	tirier-	тириэр-

dirlik	il, eye, eye-dem	ил, эйэ, эйэ-дэм
dirsek	1. toğonox 2. toğoy	1. тоҕонох 2. тоҕой
disiplin	cissipiliine	дьиссипилиинэ
disiplinli	cissipiliineleex	дьиссипилиинэлээх
disk	disk, tögürük	диск, төгүрүк
dispanser	ambulatoriya, dispanser	амбулатория, диспансер
diş	tiis	тиис
dişçi	tiis vraha	тиис враһа
dişeti	miile	миилэ
dişi	tıhı	тыһы
dişlemek	ıtır-	ытыр-
divan	cıbaan	дьыбаан
diyafram	diafragma (foto.), öröhö (anat.)	диафрагма (фото.); өрөһө (анат.)
diyagram	grafik, sxema	график, схема
diyalektik	1. dialektika 2. dialektiçeskay	1. диалектика 2. диалектическай
diyalog	dialog, kepsetii	диалог, кэпсэтии
diyar	kıraay, doydu	кыраай, дойду
diye	dien	диэн
diz	tobuk	тобук
dizanteri	dizenteriya	дизентерия
dizge	sistema, tihik	система, тиһик
dizgin	tehiin	тэһиин
dizi	1. tihii 2. ereet	1. тиһии 2. эрээт
dizici	naborşik, nabordaaççı	наборщик, набордааччы
dizkapağı	tobuk çaaskıta	тобук чааскыта

dizmek	1. stroydat- 2. tis-	1. стройдат- 2. тис-
doçent	dotsent	доцент
dogma	dogma	догма
dogmatik	dogmatiçeskay	догматическай
doğa	ayılğa, natura	айылға, натура
doğan	moxsoğol	мохсоғол
doğa üsü	ciktileex, söğümer	дьиктилээх, сөгүмэр
doğma	töröөhün	төрөөһүн
doğmak	1. töröö- 2. tağıs- (kün-ıy tuhunan)	1. төрөө- 2. тағыс- (күн-ый туһунан)
doğramacı	boluotunńuk	болуотунньук
doğramak	1. suor- 2. bıstalaa-	1. суор- 2. быстала-
doğru	1. könö 2. söptööx 3. beredekteex, çiehiney 4. kırcık 5. könötük, söpkö	1. көнө 2. сөптөөх 3. бэрэдэктээх, чиэһинэй 4. кырдьык 5. көнөтүк, сөпкө
doğu	ilin, iliññi	илин, илиҥҥи
doğum	töröөhün	төрөөһүн
doğumevi	törüür cie	төрүүр дьиэ
doğurmak	1. töröö-, töröt- 2. üösket-, ıñır-, ağal-, tiert-	1. төрөө-, төрөт- 2. үөскэт-, ыҥыр-ағал, тиэрт-
doğuş	töröөhün, üöskeehin	төрөөһүн, үөскээһин
doksan	toğus uon	тоғус уон
doksanıncı	toğus uonus	тоғус уонус
doktor	doktor	доктор
doktrin	doktrina	доктрина
doku	tkan' (biol.)	ткань (биол.)

dokuma	1. tkan', materiya 2. örüü, baayıı, xatıı	1. ткань, материя 2. өрүү, баайыы, хатыы
dokumacı	tañas örööççü	таҥас өрөөччү
dokumak	ör-, baay-, xat-	өр-, баай-, хат-
dokunaklı	kihini taarıyar, kihini dolgutar, uyadıtıılaax	киһини таарыйар, киһини долгутар, уйадытыылаах
dokunmak	taarıy-	таарый-
dokunulmazlık	tıtıllıbat buoluu, immunitet	тыытыллыбат буолуу, иммунитет
dokuz	toğus	тоғус
dokuzuncu	toxsus	тохсус
dolandırıcı	aferist, tüökün, albın	аферист, түөкүн, албын
dolandırmak	xalaa-, suydaa-	халаа-, суйдаа-
dolap	ıskaap	ыскаап
dolar	dollar	доллар
dolaşık	1. tögürgen, ergiir 2. butuur, butuurdaax	1. төгүргэн, эргиир 2. бутуур, бутуурдаах
dolaşmak	küüleydee-, caarbay-	күүлэйдээ-, дьаарбай-
dolayı	ihin	иһин
doldurmak	1. tolor- 2. tuol-	1. толор- 2. туол-
dolgu	plomba	пломба
dolgulu	plombalaax	пломбалаах
dolmak	tuol-	туол-
dolu I	tolon, toburax	толон, тобурах
dolu II	toloru	толору
domates	tomat, pomidor	томат, помидор
domino	domino	домино
dominyon	dominion	доминион

domuz	sibiiṅńe	сибиинньэ
don I	xahıñ	хаһыҥ
don II	1. bakkı 2. sılgı cühüne	1. баккы 2. сылгы дьүһүнэ
donakalmak	uoluyan turan xaan-, taalan xaal-	уолуйан туран хаал-, таалан хаал-
donanma	1. flot 2. illüminatsiya	1. флот 2. иллюминация
donanmak	kiergen-, simen-	киэргэн-, симэн-
donatım	teril, terilleehin	тэрил, тэриллээһин
donatmak	1. kierget-, simee- 2. terillee-, xaaççıy-	1. киэргэт-, симээ- 2. тэриллээ-, хааччый-
dondurma	morojenay	мороженай
dondurmak	toñor-	тоҥор-
dondurulmuş	toñorullubut	тоҥоруллубут
donmak	toñ-	тоҥ-
doping	doping	допинг
doruk	çıpçaal	чыпчаал
dost	doğor, atas	доҕор, атас
dostça	doğorduu	доҕордуу
dostluk	doğordohuu	доҕордоһуу
dosya	cıala, dos'ye	дьыала, досье
doymak	tot-	тот-
doymaz	toppot, obottoox, iñseleex	топпот, оботтоох, иҥсэлээх
doz	doza	доза
dökmek	tox-, kut-	тох-, кут-
dökülmek	toğulun-, kutulun-	тоҕулун-, кутулун-
döküm	kutuu, toguu	кутуу, тогуу

döküntü	1. böx-sııs 2. ımınax, itiik	1. бөх-сыыс 2. ымынах, итиик
dömifinal	polufinal	полуфинал
döndürmek	1. ergit 2. ularıt-	1. эргит- 2. уларыт-
dönem	period	период
döner	1. şaşlık 2. ergiyer, ergiter	1. шашлык 2. эргийэр, эргитэр
dönmek	1. ergiy- 2. tönün- 3. akkaastan- (tılgıt-tan uo.d.a.)	1. эргий- 2. төнүн- 3. аккаастан- (тылгыттан уо.д.а.)
dönüm	denyum (sir keemeye= O,1 ga)	денюм (сир кээмэйэ= О,1 га)
dönüş	tönnüü	төннүү
dönüşmek	kubuluy-, ularıy-, kuota üün-	кубулуй-, уларый-, куота үүн
dönüştürmek	kubulut-, ularıt-	кубулут-, уларыт-
dördüncü	tördüs	төрдүс
dört	tüört	түөрт
döşek	tellex, tüppeek	тэллэх, түппээк
döşeme	1. muosta, telgex 2. cie terile	1. муоста, тэлгэх 2. дьиэ тэрилэ
döşemek	1. telgee-, telget- 2. teebirinnee-, terillee-	1. тэлгээ-, тэлгэт- 2. тээбириннээ-, тэриллээ-
döviz	1. valyuta 2. lozung, deviz	1. валюта 2. лозунг, девиз
dövmek	1. sıs-, kırbaa- 2. taptayan oñor-, oğus-	1. сыс-, кырбаа- 2. таптаааан оҥор-, оҕус-
dövünmek	ahıyan muñnan-, muñnan, sanaarğaa-	аһыйан муҥнан-, муҥнан, санаарҕаа-
dövüşmek	oxsus-, kırgıs-	охсус-, кыргыс-

dram	drama	драма
dramatik	dramatiçeskay	драматическай
dua	meliippe	мэлиипп э
dudak	uos	уос
duhuliye	kiirii tölöbür	киирии төлөбүр
dul	ogdoobo	огдообо
duman	1. buruo 2. tuman	1. буруо 2. туман
durak	toxtobul	тохтобул
durdurmak	toxtot-, tut-	тохтот-, тут-
durgun	1. çuumpu 2. seniete suox, uluk	1. чуумпу 2. сэниэтэ суох, улук
durgunluk	çuumpuruu, toxtoohun	чуумпуруу, тохтооһун
durmadan	toxtolo suox	тохтоло суох
durmak	1. tur- 2. toxtoo- 3. uuray-, büt-	1. тур- 2. тохтоо- 3. уурай-, бүт-
duru	ceñkir, ıraas	дьэҥкир, ыраас
durulmak	turan söñür-, söñür-	туран сөҥүр-, сөҥүр-
durum	1. balahıanña, bıhıı-maygı 2. turuk	1. балаһыанньа, быһыы-майгы 2. турук
duş	duş	душ
duvar	erkin	эркин
duvarcı	kamenşik	каменщик
duygu	çuvstvo, ieyii	чувство, иэйии
duygulu	uyan, nahaa uyan, xo-moğoy öydööx	уйан, наһаа уйан, хо-моҕой өйдөөх
duygusuz	amarağa suox, tıyıs, toñuy	амараҕа суох, тыйыс, тоҥуй
duymak	1. taay-, serey-, bil- 2. ihit-	1. таай-, сэрэй-, бил- 2. иһит-

duyulmak	aatır-	аатыр-
duyurmak	biller-, ihitinner-	биллэр-, иһитиннэр-
düdük	1. svistok, gudok 2. dudka, ürer turuupka	1. свисток, гудок 2. дудка, үрэр туруупка
düello	duel'	дуэль
düğme	timex	тимэх
düğmelemek	timextee-	тимэхтээ-
düğüm	tümük, baayın	түмүк, баайыы
düğün	uruu, sıbaayba	уруу, сыбаайба
dükkan	1. laappı, mağahın 2. mastarıskıay	1. лааппы, магаһыын 2. мастарыскыай
dükkancı	laappılaax kihi	лааппылаах киһи
dümen	uruul	уруул
dün	beğehee	бэҕэһээ
dünkü	beğeheeñi	бэҕэһээҥи
dünya	aan doydu, eyge	аан дойду, эйгэ
dürbün	binokl', xalampaas	бинокль, халампаас
dürmek	tüür-	түүр-
dürüst	1. kırcıktaax, söptööx 2. könö, ahağas	1. кырдьыктаах, сөптөөх 2. көнө, аһаҕас
dürüst	kuruubay, xolus	куруубай, холус
düş	1. tüül 2. bağa sanaa, sanaa bağata	1. түүл 2. баҕа санаа, санаа баҕата
düşey	vertikal'nay, turuoru	вертикальнай, туруору
düşman	östööx	өстөөх
düşmek	tüs-, oğut-, suulun-	түс-, оҕут-, суулун-
düşünce	öy-sanaa, sanaa	өй-санаа, санаа

düşünceli	1. öydööx 2. aymammıt, ciksimmit, sanaağa ıllarbıt	1. өйдөөх 2. аймаммыт, дьиксиммит, санааға ылларбыт
düşüncesiz	kıhalğata suox, kıhalğanı bilbet	кыһалҕата суох, кыһалҕаны билбэт
düşündürmek	tolkuydat-	толкуйдат-
düşünmek	tolkuydaa-, sanaa-	толкуйдаа-, санаа-
düşünür	mıslitel', öydööx	мыслитель, өйдөөх
düşürmek	tüher-, suullar-	түһэр-, сууллар-
düz	könö ńuurdaax, dexsi, xaptağay	көнө ньуурдаах, дэхси, хаптаҕай
düzelmek	tubus-, kön-	тубус-, көн-
düzeltmek	1. tupsar-, könnör- 2. bereedektee-	1. тупсар-, көннөр- 2. бэрээдэктээ-
düzen	1. bereedek 2. tutul, sistema	1. бэрээдэк 2. тутул, система
düzenek	oñohuu, oñohuk	оҥоһуу, оҥоһук
düzenlemek	1. bereedektee- 2. könnör- 3. teriy-	1. бэрээдэктээ- 2. көннөр- 3. тэрий-
düzensiz	bereedege suox, butullubut, bukkullubut	бэрээдэгэ суох, бутуллубут, буккуллубут
düzey	tahım	таһым
düzgün	1. könö ńuurdaax 2. söpkö, söptööx	1. көнө ньуурдаах 2. сөпкө, сөптөөх
düzine	cuuhuna	дьууһуна
düzme	poddelka, albın, sımıya	подделка, албын, сымыйа
düz yazı	proza	проза

E

ebedî	üyeleex, melci baar, xahan da süppet	үйэлээх, мэлдьи баар, хаһан да сүппэт
ebediyen	üye-saas tüxarı	үйэ-саас тухары
ecel	ölüü	өлүү
ecnebî	tas omuk kihite	тас омук киһитэ
eczacı	farmatsevt, aptekar'	фармацевт, аптекарь
eczane	apteka	аптека
edebî	literaturnay	литературнай
edebiyat	literatura	литература
edebiyatçı	literator	литератор
edep	sier, maygı, eyeğes bıhıı, eyeğes maygı	сиэр, майгы, эйэҕэс быһыы, эйэҕэс майгы
edip	suruyaaççı	суруйааччы
efendi	1. toyon 2. xahaayın	1. тойон 2. хаһаайын
efsane	nomox, legenda	номох, легенда
efsanevî	nomoxxo kiirbit, legendarnay	номоххо киирбит, легендарнай
egemen	suverennay	суверенная
egemenlik	1. suverenitet 2. bılaas	1. суверенитет 2. былаас
eğe	igii	игии
eğe kemiği	oyoğos uñuox	ойоҕос уҥуох
eğelemek	ilgiilee-, aal-	игиилээ-, аал-
eğer	öskö, öskötün	өскө, өскөтүн
eğik	iñneri, sıtıarı	иҥнэри, сытыары
eğiklik	iñneyii, iñnetii	иҥнэйии, иҥнэтии
eğilmek	töñköy-, iñney-, ieğilin-, tokuruy-	төҥкөй-, иҥнэй-, иэҕилин-, токуруй-

eğitim	1. iitii, üöretii 2. erçiyii	1. иитии, үөрэтии 2. эрчийии
eğitmek	1. iit- 2. erçiy-	1. иит- 2. эрчий-
eğlence	kör, kör-nar, aralcıyıı	көр, көр-нар, аралдьыйыы
eğlenceli	körücüösteex, kördööx	көрүдьүөстээх, көрдөөх
eğlenmek	1. körülee-, 2. külüü gın-	1. көрүлээ- 2. күлүү гын-
eğmek	tokurut-, iex-	токурут-, иэх-
eğri	iñneri, tokur	иҥнэри, токур
eğrilmek	iñnehin-, iñney-	иҥнэһин-, иҥнэй-
ehram	piramida	пирамида
ehven	çepçeki sıanalaax	чэпчэки сыаналаах
ek	ebii, ebiilik, samalık	эбии, эбиилик, самалык
ekim	ıhıı, burduk ıhııta	ыһыы, бурдук ыһыыта
ekim ayı	altınńı	алтынньы
ekip	birigeede, xamaanda, partiya	биригээдэ, хамаанда партия
eklemek	ep-	эп-
ekmek I	ıs- (burdugu uo.d.a.)	ыс- (бурдугу уо.д.а.)
ekmek II	kiliep	килиэп
ekonomi	ekonomiya	экономия
ekonomik	ekonomiçeskay	экономическай
ekran	ekran	экран
eksi	minus	минус
eksik	iteğes, sitete suox	итэгэс, ситэтэ суох
eksiklik	iteğestiyii, iteğes buoluu	итэгэстийии, итэгэс буолуу
ekskavatör	ekskavator	экскаватор
eksper	ekspert, spetsialist	эксперт, специалист

ekspertiz	ekspertiza	экспертиза
ekspres	ekspress	экспресс
ekstra	ekstra, saamay ürdük (suortaax)	экстра, саамай үрдүк (суортаах)
ekşi	ahıybıt, ahıı	аһыйбыт, аһыы
ekşimek	ahıy-	аһый-
ekvator	ekvator	экватор
ekvatoral	ekvatorial'nay	экваториальнай
el	ilii	илии
elâlem	con, noruot	дьон, норуот
elbette	billen turar	биллэн турар
elbise	tañnar tañas, köstüüm, bılaaççıya	таҥнар таҥас, көстүүм, былааччыйа
elçi	ilcit, posol	илдьит, посол
elçilik	posol'stvo	посольство
eldiven	tarbax ütülük, berçeekki	тарбах үтүлүк, бэрчээкки
elek	siide	сиидэ
elektrik	elektriçestvo	электричество
elektrikleştirme	elektrifikatsiya	электрификация
elektronik	1. elektronika 2. elektronnay	1. электроника 2. электроннай
eleman	element	элемент
eleştiri	1. retsenziya 2. kritika	1. рецензия 2. критика
eleştirici	kritik	критик
eleştirme	kritika	критика
eleştirmek	kritikalaa-	критикалаа-

elli	bies uon	биэс уон
ellinci	bies uonus	биэс уонус
elma	caabılaka	дьаабылака
elmas	almaas	алмаас
elveda	bırahaay, bırahaaydarıñ	быраһаай, быраһаайдарың
elverişli	söptöөx, tabıgastaax	сөптөөх, табыгастаах
elvermek	söp buol-, söp tübes-	сөп буол-, сөп түбэс-
elyaf	volokno, utax, utahın	волокно, утах, утаһын
emanet	xarayıı, uuruu, tutuu	харайыы, ууруу, тутуу
emek	üle	үлэ
emekli	1. ütüöleex 2. pensioner 3. ıaraxan	1. үтүөлээх 2. пенсионер 3. ыарахан
emel	culuur	дьулуур
emin	erelleex, iteğelleex	эрэллээх, итэҕэллээх
emir	birikees	бирикээс
emmek	em-	эм-
emniyet	1. kuttal suox buoluuta 2. iteğel, erel	1. куттал суох буолуута 2. итэҕэл, эрэл
emperyalist	1. imperialist 2. imperialistiçeskay	1. империалист 2. империалистическай
emretmek	birikeestee-	бирикээстээ-
emzik	suoska, emsex	суоска, эмсэх
emzirmek	emter-	эмтэр-
en I	saamay	саамай
en II	ien, ketit	иэн, кэтит
enayi	akaarı, appaala	акаары , аппаа,
encümen	komissiya	комиссия

endam	figura, bıhıı-tutuu, bıhıı-tahaa	фигура, быһыы-тутуу, быһыы-таһаа
endeks	indeks	индекс
ender	sedex	сэдэх
endişe	1. ciksinii, aymalğan, türbüön 2. kuttanıı, serexediyii	1. дьиксинии, аймалҕан, түрбүөн 2. куттаныы, сэрэхэдийии
endüstri	industriya	индустрия
endüstrileşme	industrializatsiya	индустриализация
enerji	energiya	энергия
enerjik	energiçney	энергичнэй
enfarktüs	infarkt	инфаркт
enfes	olus kere, berteexey, söğümer kere, cikti üçügey	олус кэрэ, бэртээхэй, сөҕүмэр кэрэ, дьикти үчүгэй
enflasyon	infl'atsiya	инфляция
engel	mehey, buom, xargıs	мэһэй, буом, харгыс
engellemek	meheydee-, xargıstaa-	мэһэйдээ-, харгыстаа-
engin	kieñ, süñken, süüne ulaxan	киэҥ, сүҥкэн, сүүнэ улахан
enişte	kütüöt	күтүөт
enkaz	urusxal, sinñiges, tobox	урусхал, синньигэс, тобох
enlem	ketireehin	кэтирээһин
enli	ketit, ienneex	кэтит, иэннээх
ense	ketex	кэтэх
enstitü	institut	институт
enteresan	interiehiney, kerexsebilleex	интэриэһинэй, кэрэхсэбиллээх

enternasyonal	internatsional	интернационал
enternasyonalizm	internatsionalizm	интернационализм
entrika	intriga, iirseen	интрига, иирсээн
er	1. r'adovoy, sallaat 2. er kihi, er	1. рядовой, саллаат 2. эр киһи, эр
erek	sıal, soruk	сыал, сорук
ergin	busput, sippit	буспут, сиппит
erik	sliva	слива
erimek	ir-, uulun-	ир-, уулун-
erişmek	1. sit- 2. bus- (oton uo.d.a.)	1. сит- 2. бус- (отон уо.д.а.)
erişte	lapsa	лапса
eritmek	irier-, uullar-	ириэр-, ууллар-
erkek	1. er kihi 2. atıır	1. эр киһи 2. атыыр
erkeklik	er sanaa	эр санаа
erken	erde	эрдэ
ermek	tiiy-, uunan tiiy-	тиий-, уунан тиий-
Ermenice	arm'an tıla	армян тыла
Ermeni	arm'an, arm'anin	армян, армянин
erzak	as-üöl	ас-үөл
esaret	1. bilien, xaayıı, tutuur 2. kuluttaahın	1. билиэн, хаайыы, тутуур 2. кулуттааһын
esas	1. törüt, is ciñ 2. sürün, kılaabınay	1. төрүт, ис дьиҥ 2. сүрүн, кылаабынай
esen	doruobay	доруобай
eser	ayımñı	айымньы
esir	1. bilieññe tübespit 2. kulut	1. билиэҥҥэ түбэспит 2. кулут

esirgemek	1. xarıstaa-, kömüskee- 2. ahın-, xarıhıy-	1. харыстаа-, көмүскээ- 2. аһын-, харыһый-
eski	erge	эргэ
eskimek	erger-	эргэр -
eskitmek	ergert-	эргэрт-
esmek	ür- (salgın, tıal uo.d.a.)	үр- (салгын, тыал уо.д.а.)
esmer	1. xara baraan 2. brünet tügen	1. хара бараан 2. брюнет түгэн
esnaf	remeslennik	ремесленник
esnek	imiges, tıllıgas, elastiçnay	имигэс, тыыллыгас, эластичнай
esnemek	caahıy-	дьааһый-
esrar	1. gaşiş 2. kisteleñ	1. гашиш 2. кистэлэҥ
esrarlı	kisteleñneex	кистэлэҥнээх
Estonyalı	estonets	эстонец
eş	1. paara 2. kergen	1. паара 2. кэргэн
eşek	osyol	осёл
eşik	boruok, aan boruoga	боруок, аан боруога
eşit	teñ	тэҥ
eşitlik	teñnehii, teñ buoluu	тэҥнэһии, тэҥ буолуу
eşitsiz	teñe suox	тэҥэ суох
eşitsizlik	teñe suox buoluu	тэҥэ суох буолуу
eşkiya	oxospuonńuk, tüökün, bancıt	ороспуонньук, түөкүн, бандьыыт
eşlik	doğuhuol	доҕуһуол
eşofman	erçiller köstüüm (sport.)	эрчиллэр көстүүм (спорт.)
eşya	seekey, mal-sal, oñohuk	сээкэй, мал-сал, оҥоһук

et	et	эт
etap	etap	этап
etek	1. ırbaaxı telleğe 2. cuuppa 3. xaya telleğe	1. ырбаахы тэллэгэ 2. дьууппа 3. хайа тэллэгэ
etiket	carılık, etiketka	дьарылык, этикетка
etken	faktor	фактор
etkenlik	aktivnost', aktivnay buoluu	активность, активнай буолуу
etki	cayıı, sabıdıal	дьайыы, сабыдыал
etkilemek	cay-, sabıdıallaa-	дьай-, сабыдыаллаа-
etkin	aktivnay	активнай
etkinlik	aktivnost', aktivnay buoluu	активность, активнай буолуу
etli	etteex	эттээх
etmek	oñor-	оҥор-
etnografya	etnografiya	этнография
ev	cie	дьэ
evet	söp, onnuk, eex	сөп, оннук, ээх
evlât	oğo	оғо
evlendirmek	cielee-, ıal oñor-	дьиэлээ-, ыал оҥор-
evlenme	kergennenii	кэргэннэнии
evlenmek	kergennen-	кэргэннэн-
evli	kergenneex	кэргэннээх
evrak	dokumuonnar, kumaağılar	документтар, кумааҕылар
evre	stadiya, faza, kerdiis	стадия, фаза, кэрдиис
evren	aan doydu	аан дойду

evrensel	bütün aan doydutaağı	бүтүн аан дойдутаағы
evrim	evolyutsiya	эволюция
evvelce	urut	урут
eyalet	provintsiya, ştat, departament	провинция, штат, департамент
eyer	ıñıır	ыҥыыр
eyerlemek	ıñıırdaa-	ыҥыырдаа-
eylem	akt, aktsiya	акт, акция
eylül	balağan ıya	балаҕан ыйа
eyvallah	1. körsüöxxe dieri 2. bahııba	1. көрсүөххэ диэри 2. баһыыба
ezberden, ezbere	noyosuus	нойосуус
ezberlemek	noyosuus üöret-	нойосуус үөрэт-
ezici	sılaalaax, senieni bıhar, küühü eher	сылаалаах, сэниэни быһар, күүһү эһэр
ezik	ńıhıllıbıt, imillibit, kumalammıt, ilci battammıt	ньыһыллыбыт, имиллибит, кумаламмыт, илдьи баттаммыт
ezme	püre	пюре
ezmek	1. ńıhıy-, kumalaailci battaa- 2. xam battaa-, kölöhünnee-	1. ньыһый-, кумалаа-, илдьи баттаа- 2. хам баттаа-, көлөһүннээ-

F

faal	deyatel'nay, ülehit, köxtöөx, aktivnay	деятельнай, үлэһит, көхтөөх, активнай
faaliyet	deyatel'nost', aktivnost', üleleehin	деятельность, активность, үлэлээһин
fabrika	fabrika, zavod	фабрика, завод
facia	tragediya	трагедия
fahrî	boçuottaax	бочуоттаах
faiz	bırıhıan (üp-xarçı bırıhıana)	бырыһыан (үп-харчы бырыһыана)
fakat	ol gınan baran, ol ereeri	ол гынан баран, ол эрээри
fakir	cadañı	дьадаҥы
fakirleşme	cadayıı	дьадайыы
fakülte	fakul'tet	факультет
falso	alğas, sıiha	алғас, сыыһа
fanatik	fanatik	фанатик
fanatiklik	fanatizm	фанатизм
fantastik	fantastiçeskay	фантастическай
far	fara	фара
fare	kutuyax, kırıısa	кутуйах, кырыыса
fark	uratı, atın, uratılanıı	ураты, атын, уратыланыы
farklı	atın-atın, uratılaax	атын-атын, уратылаах
Farsça	persidskey tıl	персидскэй тыл
farz	ies, ebeehines	иэс, эбээһинэс
Faslı	marokkanets	марокканец
fasulye	fasol'	фасоль
faşist	1. faşist 2. faşistskay	1. фашист 2. фашистскай

faşizm	faşizm	фашизм
fatura	sçöt (atıılammıt tabaarga)	счёт (атыыламмыт табаарга)
favori	1. sulardıı bıtık 2. favorit (sport.)	1. сулардыы бытык 2. фаворит (спорт.)
fayans	fayans	фаянс
fayda	tuha	туһа
faydalanmak	tuhan-	туһан
faydalı	tuhalaax	туһалаах
faydasız	tuhata suox	туһата суох
fazla	olus, orduk	олус, ордук
feci	1. tragiçeskay 2. ıırık, culaan	1. трагическай 2. ыырык, дьулаан
federal	federal'nay	федеральнай
federasyon	federatsiya	федерация
federatif	federativnay	федеративнай
felaket	iedeen, alcarxay	иэдээн, алдьархай
felç	baralıis, oxsor oxsuuta	баралыыс, охсор охсуута
felek	cılğa, tölkö	дьылға, төлкө
felsefe	filosofiya	философия
felsefeci	filosof	филоософ
felsefî	filosofskay	философскай
fen	texnika	техника
fena	kuhağan	куһаған
fenalaşmak	möltöö-	мөлтөө-
fener	1. banaar 2. mayak	1. банаар 2. маяк
feragat	akkaastanıı	аккаастаныы

ferah	kieñ, kieñ-kuoñ	киэң, киэң-куоң
ferahlamak	uoskuy-, keñee-	уоскуй-, кэңээ-
ferdî	tus, liçney, individual'nay	тус, личнэй, индивидуальнай
feribot	parom	паром
feryat	xahıı, üögü	хаһыы, үөгү
feshetmek	1. kötür-, ularıt- (duogabarı uo.d.a.) 2. ıs- (terilteleri uo.d.a.)	1. көтүр-, уларыт- (дуогабары уо.д.а.) 2. ыс- (тэрилтэлэри уо.д.а.)
festival	festival'	фестиваль
fethetmek	seriileen ıl-	сэриилээн ыл-
fevkalâde	cikti, söğümer, uhuluççulaax	дьикти, сөҕүмэр, уһуллуччулаах
feza	kosmos	космос
fıçı	buoçuka	буочука
fıkra	anekdot, körücüös kepseen	анекдот, көрүдьүөс кэпсээн
fırça	1. suokka 2. kiiste	1. суокка 2. киистэ
fırın	1. ohox 2. bekeerine	1. оһох 2. бэкээринэ
fırsat	tabıgastaax tübelte, tügen	табыгастаах түбэлтэ, түгэн
fırtına	buurğa	буурҕа
fırtınalı	buurğalaax	буурҕалаах
fısıldamak	sibiginey-	сибигинэй -
fısıldaşmak	sipsis-	сипсис-
fısıltı	sibigineyii	сибигинэйии
fıskiye	fontan	фонтан
fide	rassada	рассада

fiil	tuoxtuur (gram.)	туохтуур (грам.)
fikir	sanaa, ideya	санаа, идея
fil	slon	слон
filarmoni	filarmoniya	филармония
filateli	filateliya	филателия
filatelist	filatelist	филателист
fil dişi	1. slon uñuoğa 2. slon uñuoğuttan oñohullubut	1. слон уҥуоҕа 2. слон уҥуоҕуттан оҥоһуллубут
filim	1. fil'm, kiine 2. fotoplönka	1. фильм, киинэ 2. фотоплёнка
filo	flot, eskadra	флот, эскадра
filoloji	filologiya	филология
filolojik	filologiçeskay	филологическай
filtre	fil'tr	фильтр
Fin	finn	финн
final	final, bütüü, büter uhuk	финал, бүтүү, бүтэр уһук
fincan	çaaskı	чааскы
finiş	finiş	финиш
firar	kuotuu, teskileehin, küreehin	куотуу, тэскилээһин, күрээһин
firari	kürüöyex	күрүөйэх
firavun	faraon	фараон
firma	firma	фирма
firuze	birüza	бирюза
fiske	1. kımaax, kutuu 2. tıgıı	1. кымаах, кутуу тыгыы
fiş	1. jeton, çek 2. katalog kartoçkata 3. vilka	1. жетон, чек 2. каталог карточката 3. вилка

fişek	1. boturuon 2. raketa	1. ботуруон 2. ракета
fişeklik	boturuon xaata, patrontaş	ботуруон хаата, патронташ
fitil	bitiil	битиил
fiyat	sıana	сыана
fizik	fizika	физика
fizikçi	fizik	физик
fiziksel	fiziçeskey	физическэй
fizyoloji	fiziologiya	физиология
fizyolojik	fiziologiçeskay	физиологическай
flüt	fleyta	флеита
fok	tülen'	тюлень
folklor	fol'klor	фольклор
folklorcu	fol'klorist	фольклорист
fon	1. fon 2. fond	1. фон 2. фонд
form	forma	форма
formalite	formal'nost'	формальность
forum	forum	форум
foto	fotosnimok, fotokartoçka	фотоснимок, фотокарточка
fotograf	fotografiya, fotosnimok	фотография, фотоснимок
fotografçı	fotograf	фотограф
fotoğrafhane	fotografiya, fotoatel'ye	фотография, фотоателье
fotojenik	fotogeniçnay	фотогеничнай
fotokopi	fotokopiya	фотокопия
fotometre	(foto) eksponometr	(фото) экспонометр
fotosel	fotoelement	фотоэлемент

frak	frak	фрак
fraklı	fraktaax	фрактаах
frank	frank	франк
Fransız	frantsuz	француз
Fransızca	1. frantsuz tıla 2. frantsuztuu	1. француз тыла 2. французтуу
fren	tuormas	туормас
frengi	sippiliis	сиппилиис
frenküzümü	xaptağas	хаптағас
frenlemek	tuormastaa-	туормастаа-
fresk	freska	фреска
fuar	caarbañka	дьаарбаңка
futbol	futbol	футбол
futbolcu	futbolist	футболист
füze	raketa	ракета
füzesavar	raketanı utarı, protivoraketnay	ракетаны утары, противоракетнай

G

gaddar	tıyıs, suosıaax, culaan, sürdeex	тыйыс, суостаах, дьулаан, сүрдээх
gaddarca	ınırıktık, ahınarı bilbekke	ынырыктык, аһынары билбэккэ
gafil	kıhalğata suox, eeldeel, sereğe suox	кыһалҕата суох, ээлдээл, сэрэҕэ суох
gaffet	kıhalğata suox buoluu, eel-deel buoluu, sereğe suox buoluu	кыһалҕата суох буолуу, ээл-дээл буолуу, сэрэҕэ суох буолуу
gaga	tumus	тумус
gagalamak	toñsuy-, toñsuyan sie-	тоҥсуй-, тоҥсуйан сиэ-
gaile	tübük	түбүк
galaksi	galaktika	галактика
galebe	kıayıı	кыайыы
galeri	galereya	галерея
galiba	araaha, badağa, buka	араага, бадаҕа, бука
galibiyet	kıayıı	кыайыы
galip	kıayaaççı	кыайааччы
gam	munçaarıı, sanaarğaahın	мунчаарыы, санаарҕааһын
gamlanmak	munçaar-, sanaarğaa-	мунчаар-, санаарҕаа-
gangster	gangster	гангстер
ganimet	trofey	трофей
gar	vokzal	вокзал
garaj	garaj	гараж
garanti	garantiya	гарантия
garaz	öhüön, ös, kuhağan sanaa	өһүөн, өс, куһаҕан санаа

garazkâr	öhüönneex, xataannaax, kuhağan, ıar	өһүөннээх, хатааннаах куһаҕан, ыар
gard(ı)rop	garderob	гардероб
gargara	(küömeyi) sayğanıı	(күөмэйи) сайҕаныы
garip	1. ciibe, oluona 2. soğotox, tulaayaxsıybıt	1. дьиибэ, олуона 2. соҕотох, тулаайахсыйбыт
garnitür	1. garnir 2. bılaaççıya kiergele	1. гарнир 2. былааччыйа киэргэлэ
garson	ofitsiant	официант
gaye	sıal, soruk	сыал, сорук
gayet	olus, bert, nahaa, siere suox	олус, бэр, наһаа, сиэрэ суох
gayret	kıhamńı, kıhanıı	кыһамньы, кыһаныы
gaz	1. gaz 2. kırahın	1. газ 2. кыраһыын
gazete	xahıat	хаһыат
gazeteci	1. jurnalist, xahıat ülehite 2. xahıat atıılaaççı	1. журналист, хаһыат үлэһитэ 2. хаһыат атыылааччы
gazetecilik	jurnalistika	журналистика
gazino	1. kazino 2. piibe iher cie	1. казино 2. пиибэ иһэр дьиэ
gebe	xat, ıaraxan	хат, ыарахан
gebelik	xat buoluu, ıaraxan buoluu	хат буолуу, ыарахан буолуу
gece	tüün	түүн
gecelemek	xon-	хон-
gecelik	utuyar ırbaaxı	утуйар ырбаахы
gece yarısı	1. tüün üöhe 2. tüün üöhün sağana	1. түүн үөһэ 2. түүн үөһүн саҕана

gecikme	xoyutaahın	хойутааһын
gecikmek	xoyutaa-	хойутаа-
geciktirmek	xoyutat-	хойутат-
geç	xoyut, xoyukku	хойут, хойукку
geçen	aaspıt	ааспыт
geçer	barımtıa, batımtıa (tabaar)	барымтыа, батымтыа (табаар)
geçici	bıstax kemneex	быстах кэмнээх
geçim	baar buoluu, tıınnaax buoluu	баар буолуу, тыыннаах буолуу
geçimsiz	tapsımtıata suox, kihini kıtta sataspat, ıaraxan	тапсымтыата суох, киһини кытта сатаспат, ыарахан
geçimsizlik	tapsımtıata suox buoluu, kihini kıtta sataspat buoluu	тапсымтыата суох буолуу, киһини кытта сатаспат буолуу
geçindirmek	iit-, ahat-	иит-, аһат-
geçinmek	1. olor-, baar buol-, tıınnaax buol- 2. tabıs-, satas-, satahan olor-	1. олор-, баар буол-, тыыннаах буол- 2. табыс-, сатас-, сатаһан олор-
geçirmek	1. ataar- 2. köhör- 3. ahar-, killer-	1. атаар- 2. көһөр- 3. аһар-, киллэр-
geçit	1. aahar sir 2. aartık, xaya aartıga	1. ааһар сир 2. аартык, хайа аартыга
geçmek	1. aas- 2. tuoraa-	1. аас- 2. туораа-
geçmiş	aaspıt, urukku	ааспыт, урукку
gedik	xayağas, cölöğös	хайағас, дьөлөгөс
gelecek	keler, keliexteex	кэлэр, кэлиэхтээх

gelenek	üges	үгэс
geleneksel	üges buolbut	үгэс буолбут
gelin	kiyiit	кийиит
gelincik	1. xonuu maga 2. muñur, laaskay (zool.)	1. хонуу мага 2. муҥур, лааскай (зоол.)
gelir	doxuot	дохуот
gelişigüzel	aat xarata, aatıgar ere	аат харата, аатыгар эрэ
gelişim, gelişme	saydıı	сайдыы
gelişmek	tubus-, tupsan is-, saydan is-	тубус-, тупсан ис-, сайдан ис-
gelişmiş	saydıılaax	сайдыылаах
geliştirmek	tupsar-, sayınnar-	тупсар-, сайыннар-
gelmek	kel-	кэл-
gemi	xaraabıl, sudno	хараабыл, судно
gemici	moryak	моряк
genç	1. eder 2. eder kihi	1. эдэр 2. эдэр киһи
gençleşmek	edersiy-, ederger tüs-	эдэрсий-, эдэргэр түс-
gençlik	1. eder saas 2. eder ıççat	1. эдэр саас 2. эдэр ыччат
gene	emie, ikkisten, xat	эмиэ, иккистээн, хат
genel	1. uopsay 2. general'nay	1. уопсай 2. генеральнай
genelkurmay	general'nay ştab	генеральнай штаб
genelleştirmek	tüm-, tümüktee-	түм-, түмүктээ-
genellikle	uopsayınan	уопсайынан
general	general	генерал
geniş	kieñ, kieñ-kuoñ	киэҥ, киэҥ-куоҥ
genişlemek	keñee-	кэҥээ-
genişletmek	keñet-	кэҥэт-

geometri	geometriya	геометрия
geometrik	geometriçeskey	геометрическэй
gerçek	kırcık, ciñneex	кырдьык, дьиҥнээх
gerçekçi	1. realist 2. realistiçeskay	1. реалист 2. реалистическай
gerçekçilik	realizm	реализм
gerçekleşmek	oloxxo kiir-, tuol-	олоххо киир-, туол-
gerdanlık	mooy simeğe, kol'ye	моой симэгэ, колье
gerek	naada	наада
gerekli	naadalaax	наадалаах
gerekmek	naada buol-	наада буол-
gereksiz	naadata suox	наадата суох
gergedan	nosorog, muos murun	носорог, муос мурун
gergin	tıñaabıt, tıñaahınnaax	тыҥаабыт, тыҥааһыннаах
gerginlik	tıñaahın, küürüü	тыҥааһын күүрүү
geri	kelin örüt	кэлин өрүт
gerici	1. reaktsionnay 2. reaktsioner	1. реакционнай 2. реакционер
gericilik	reaktsiya, reaktsionnost'	реакция, реакционность
gerilemek	1. çuguy- 2. töttörü sayın-, keğin-	1. чугуй- 2. төттөрү сыйын-, кэгин-
gerillâ	partizanskay serii	партизанскай сэрии
gerillâcı	partizan	партизан
gerinmek	tıllañnaa-	тыыллаҥнаа-
getirmek	ağal-, tieyen ağal-	аҕал-, тиэйэн аҕал-
geveze	meeri, boltuun	мээри, болтуун
gevezelik	meeri, meerileehin	мээри, мээрилээһи

gevrek	kebirex	кэбирэх
gevşek	1. möltöx, küühe öhüllübüt 2. seniete suox, uluk, möltöx xarakterdaax	1. мөлтөх, күүһэ өһүллүбүт 2. сэниэтэ суох, улук, мөлтөх характердаах
gevşeklik	1. möltööhün, seniete suox buoluu 2. uluk buoluu, möltöx xarakterdaax buoluu	1. мөлтөөһүн, сэниэтэ суох буолуу 2. улук буолуу, мөлтөх характердаах буолуу
gevşemek	möltöö-, sılaabaydaa-	мөлтөө-, сылаабайдаа-
gevşetmek	möltöt-	мөлтөт-
geyik	taba	таба
gezdirmek	1. sırıtınnar-, küüleydet- 2. kördör- (kuoratı uo.d.a.)	1. сырытыннар-, күүлэйдэт- 2. көрдөр- (куораты уо.д.а.)
gezi	sılcıı, caarbayıı, küüleydeehin	сылдьыы, дьаарбайыы, күүлэйдээһин
gezmek	sırıt-, caarbay-, küüleydee-	сырыт-, дьаарбай-, күүлэйдээ-
gıcırdamak	kııçığıraa-	кыычыҕыраа-
gıcırtı	kııçırğaahın, xaaçırğaahın	кыычырҕааһын, хаачырҕааһын
gıda	ahılık, as, as-üöl	аһылык, ас, ас-үөл
gıpta	ordugurğaahın	ордугурҕааһын
gırtlak	xabarğa, küömey	хабарҕа, күөмэй
gıyaben	ketexten	кэтэхтэн
gibi	kurduk	курдук
gider	oroskuot	ороскуот
giderek	ulam, sııya, sııya-baaya	улам, сыыйа, сыыйа-баайа

gidermek	suox gın-, tuorat-	суох гын-, туорат-
gidiş	barıı	барыы
girinti	xaspax, diriñeen kiirer sir	хаспах, дириҥээн киирэр сир
giriş	kiirii, kiirer sir	киирии, киирэр сир
girişken	satabıllaax, bulugastalıgas, köğülüür	сатабыллаах, булугастыгас, көҕүлүүр
girişmek	ılıs-, sağalaa-	ылыс-, сағалаа-
girmek	kiir-	киир-
gişe	kaassa, kaassa tünnüge	каасса, каасса түннүгэ
gitgide	sııya, sııya-baaya	сыыиа, сыыйа-баайа
gitmek	bar-	бар-
giydirmek	tañınnar-	таҥыннар-
giyim	tañas, bılaaççıya	таҥас, былааччыйа
giyinmek	tañın-	таҥын-
giymek	tañınnar-	таҥыннар-
gizlemek	kistee-	кистээ-
gizlenmek	sas-, kisten-	сас-, кистэн-
gizli	kisteleñ, kisteleñinen	кистэлэҥ, кистэлэҥинэн
gol	gol	·ол
göbek	1. kiin 2. is, öröğö	1. киин 2. ис, өрөҕө
göbekli	suon, isteex	суон, истээх
göç	1. köhüü, emigratsiya 2. migratsiya	1. көһүү, эмиграция 2. миграция
göçmen	köspüt kihi, emigrant, immigrant	көспүт киһи, эмигрант, иммигрант
göğüs	tüös	түөс

göğüslük	baartık, berienńik	баартык, бэриэнньик
gök	1. xallaan 2. xallaan küöx	1. халлаан 2. халлаан күөх
gök bilim	astronomiya	астрономия
gökdelen	neboskreb	небоскреб
gök gürültüsü	etiñ	этиҥ
gök kuşağı	kustuk	кустук
göknar	xarıya	харыйа
gök yüzü	xallaan	халлаан
göl	küöl	күөл
gölet	kölüye	көлүйэ
gölge	külük	күлүк
gölgeli	külükteex	күлүктээх
gömlek	ırbaaxı	ырбаахы
göndermek	ııt-	ыыт-
gönül	duuha, sürex	дууһа, сүрэх
gönüllü	dobrovolets, bağa öttünen baraaççı	доброволец, баҕа өттүнэн бараааччы
gönülsüz	bağarbat buola-buola, aat xarata	баҕарбат буола-буола, аат харата
göre	...bıhıtınan,... körön	...быһыытынан, ... көрөн
görev	ebeehines, cıala	эбээһинэс, дьыала
görevlendirmek	ebeehinestee-, soruy-, sorudaxtaa-, bolomuoçuyalaa-	эбээһинэстээ-, соруй-, сорудахтаа-, боломуочуйалаа-
görevli	suluuspalaax, ülehit, sotrudnik	сулууспалаах, үлэһит, сотрудник
görgü	olox üörüyeğe	олох үөрүйэҕэ

görgülü	opıttaax, biliileex-körüüleex	опыттаах, билиилээх-көрүүлээх
görgüsüz	opıta suox, biliite-körüüte suox	опыта суох, билиитэ-көрүүтэ суох
görkemli	berteexey, baay-talım, baay-maanı	бэртээхэй, баай-талым, баай-мааны
görek	kör-	көр-
görülmedik	köstübetex	көстүбэтэх
görünmek	köhün-	көһүн-
görüntü	köstüü, cühün, kadr	көстүү, дьүһүн, кадр
görünüş	köstüü, tas köstüü	көстүү, тас көстүү
görüş	körüü, sanaa	көрүү, санаа
görüşme	körsühüü, kepsetii	көрсүһүү, кэпсэтии
görüşmek	1. körsüs-, kepset- 2. cüülles-, kör-	1. көрсүс-, кэпсэт- 2. дьүүллэс-, көр-
gösterge	ıyaaççı, ıyar belie, strelka (tex.)	ыйааччы, ыйар бэлиэ, стрелка (тех.)
gösteri	1. körüü, kördörüü 2. demonstratsiya, manifestatsiya	1. көрүү, көрдөрүү 2. демонстрация, манифестация
gösterici	(kino)proyektor	(кино) проектор
gösterimci	kinomexanik	киномеханик
göstermek	1. kördör- 2. tuta tüs-	1. көрдөр- 2. тута түс-
götürmek	ilt-, ilce bar-, ilcen bier-	илит-, илдьэ бар-, илдьэн биэр-
gövde	1. köñdöy köğüs, kihi köñdöy köxsö 2. mas umnaha	1. көңдөй көҕүс, киһи көңдөй көхсө 2. мас умнаһа

göz	1. xarax 2. körüü 3. saahık (ostuol, ıskaap uo.d.a.)	1. харах 2. көрүү 3. дьааһык (остуол, ыскаап уо.д.а.)
göz bebeği	xarax xarata	харах харата
gözlem	keteen körüü	кэтээн көрүү
gözlemek	küüt-, köhüt-	күүт-, көһүт-
gözlem evi	observatoriya	обсерватория
gözlük	açıkı	ачыккы
gözlükçü	optik, açıkı oñoroocçu	оптик, ачыкы оҥорооччу
gözüpek	xarsa suox, xorsun	харса суох, хорсун
grafik	1. grafik, diagramma 2. grafika	1. график, диаграмма графика
gram	gramm	грамм
gramer	grammatika	грамматика
granit	granit	гранит
gravür	gravyura	гравюра
gravürcü	gravyor, gravyura oño-roocçu	гравёр, гравюра оҥо-рооччу
grev	zabastovka	забастовка
grevci	zabastovkahıt	забастовкаһыт
greypfrut	greypfrut	грейпфрут
gri	sierey, boroñ	сиэрэй, бороҥ
grip	gripp	грипп
gripli	gribinen ıalcaaççı	грибинэн ыалдьааччы
grup	bölöx	бөлөх
gruplaşmak	bölöxtös-, naardas-	бөлөхтөс-, наардас-
gurbet	tuora doydu	туора дойду

gurur	kien tuttuu	киэн туттуу
gururlu	kien tuttuulaax	киэн туттуулаах
gübre	uoğurduu; nohuom, kii	уоғурдуу; ноһуом, кии
gübrelemek	uoğurt-	уоғурт-
gücendirmek	öhürget-, atağastaa-	өһүргэт-, атағастаа-
gücenik	öhürgemmit, xorgupput	өһүргэммит, хоргуппут
güçenmek	öhürgen-, xorgut-	өһүргэн-, хоргут-
güç I	küüs, küüs-uox, kıax	күүс, күүс-уох, кыах
güç II	ıaraxan	ыарахан
güçlenmek	küühür-	күүһүр-
güçleşmek	uustugur-, ıaraa-	ууступур-, ыараа-
güçlü	küüsteex, modun, modun küüsteex	күүстээх, модун, модун күүстээх
güçlük	ıaraxana, meheye	ыарахана, мэһэйэ
güçsüz	küühe suox, möltöx	күүһэ суох, мөлтөх
güderi	sarıı, tüne	сарыы, түнэ
güdümlü	salayıllar	салайыллар
gül	roza	роза
güldürmek	küller-	күллэр-
güldürücü	kihi külüöx, kihini küllerer, körücüösteex	киһи күлүөх, киһини күллэрэр, көрүдьүөстээх
gülle	caadara (sport.)	дьаадара (спорт.)
güle güle	körsüöxxe dieri (xaalar kihi etiite)	көрсүөххэ диэри (хаалар киһи этиитэ)
gülmek	kül-	күл-
gülümsemek	miçeerdee-	мичээрдээ-
gülünç	kihi külüöx, kördööx	киһи күлүөх, көрдөөх

gümbürdemek	lihigiree-, lühügüree-	лиһигирээ-, лүһүгүрэ
gümbürtü	lihigires tıas, lühügüres tıas	лиһигирэс тыас, лүһү рес тыас
gümrük	tamojnya	таможня
gümrükçü	tamojnya ülehite	таможня үлэһитэ
gümüş	ürüñ kömüs	үрүҥ көмүс
gün	kün	күн
günah	aṅıı	аньыы
gündelik	künnete taxsar	күннэтэ тахсар
gündem	künneeği bebieske	күннээги бэбиэскэ
gündüz	künüs	күнүс
gündüzcü	künüskü smenağa üleleeççi	күнүскү сменаға үлэлээччи
gündüzün	künüs, künühün	күнүс, күнүһүн
güneş	kün	күн
güneşli	künneex	күннээх
güney	soğuruu	соғуруу
güneybatı	soğuruuluu-arğaa	соғуруулуу-арғаа
güneydoğu	soğuruuluu-ilin	соғуруулуу-илин
güneyli	soğuruu doydu kihite	соғуруу дойду киһитэ
Gürcü	gruzin	грузин
Gürcüce	gruzin tıla	грузин тыла
güreş	tustuu	тустуу
güreşçi	tustuuk	тустуук
güreşmek	tuhun-	туһун-
gürültü	tıas, tıas-uus	тыас, тыас-уус

gürültücü	aydaannaax (kihi)	айдааннаах (киһи)
gürültülü	tıastaax-uustaax, aydaannaax; doxsun, culusxan, ülüsken	тыастаах-уустаах, айдааннаах; дохсун, дьулусхан, үлүскэн
gütmek	1. ekkiret-, sırıs- 2. meççit-, manaa- (süöhünü)	1. эккирэт-, сырыс- 2. мэччит-, манаа- (сүөһүнү)
güven	iteğeyii	итэҕэйии
güvence	garantiya	гарантия
güvenilir	iteğelleex	итэҕэллээх
güvenlik	kuttal suox buoluuta	куттал суох буолуута
güvenmek	iteğey-, eren-	итэҕэй-, эрэн-
güvensizlik	iteğeybet buoluu	итэҕэйбэт буолуу
güvercin	xoluup	холуун
güverte	paluba	палуба
güvey	kütüöt	күтүөт
güya	…(buolbuta) buolar	... (буолбута) буолар
güz	kühün	күһүн
güzel	kere, kırahıabay, üçügey	кэрэ, кыраһыабай, үчүгэй
güzellik	kere, kere buoluu	кэрэ, кэрэ буолуу
güzellikle	üçügeyinen	үчүгэйинэн
güzergâh	trassa, ayan suola	трасса, айан суола
güzün	kühün	күһүн

– H –

haber	sonun, surax	сонун, сурах
haberleşme	sibeestehii, suruysuu	сибээстэһии, суруйсуу
Habeş	efiop	эфиоп
haç	sibetiey miesteleri keriyii; kürgüömünen sügürüyüü (relig.)	сибэтиэй миэстэлэри кэрийии; күргүөмүнэн сүгүрүйүү (религ.)
hacet	naadıyıı	наадыйыы
hacı	palomnik, tañarahıt (relig.)	паломник, таҥараһыт (религ.)
hacim	keemeye, kieñe, ulaxana (ergien uo.d.a.)	кээмэйэ, киэҥэ, улахана (эргиэн уо.д.а.)
haç	kiries	кириэс
had	muñur uhuk	муҥур уһук
hâd	sıtıı	сытыы
hâdise	tübelte, sobıtiye	түбэлтэ, событие
hafıza	öy, pamyat'	өй, память
hafif	çepçeki, ıaraxana suox	чэпчэки, ыарахана суох
hafifleştirmek, hafifletmek	çepçet-, sımnat-	чэпчэт-, сымнат-
hafiflik	1. çepçekite, döböñö 2. seleer bıhıı, ılbıççа bıhıı	1. чэпчэкитэ, дөбөҥө 2. сэлээр быһыы, ылбычча быһыы
hafiye	sışik, kisteleñ agent	сыщик, кистэлэҥ агент
hafta	nediele	нэдиэлэ
haftalık	1. nediele axsın taxsar 2. nedieleteeği tölöbür	1. недиэлэ ахсын тахсар 2. нэдиэлэтээҕи төлөбүр
hain	tañnarıaxsıt	таҥнарыахсыт

hainlik	tañnarıı, tañnaran bierii	таҥпарыы, таҥнаран биэрии
hak	bıraap	быраап
hakaret	atağastaahın	атағастааһын
hakem	arbitr	арбитр
hakemlik	arbitraj	арбитраж
hakikat	kırcık	кырдьык
hâkim	1. sucuya 2. salayar, bahılır	1. судьуйа 2. салайар, баһылыыр
hâkimiyet	bılaas, bahılıktaahın	былаас, баһылыктааһын
hakkında	tuhunan	туһунан
haklı	sierdeex, kırcıktaax	сиэрдээх, кырдьыктаах
haklılık	kırcık, kırcıktaax buoluu	кырдьык, кырдьыктаах буолуу
haksız	kırcıga suox, sıha, söbö suox	кырдьыга суох, сыыһа, сөбө суох
haksızlık	kırcıgı körböt bıhıı, kırcıga suox buoluu	кырдьыгы көрбөт быһыы, кырдьыга суох буолуу
hal I	turuk, balahıanńa	турук, балаһыанньа
hal II	bıhaarıı, suottaahın, tahaarıı (problemanı, krossvoru uo.d.a.)	быһаарыы, суоттааһын, таһаарыы (проблеманы, кроссвору уо.д.а.)
hal III	padej	падеж
hala	eciiy, sañas	эдьиий, саҥас
hâlâ	össö, össö dağanı	өссө, өссө дағаны
halat	kanat	канат
halbuki	ol ıkkardıgar	ол ыккардыгар
halen	biligin	билигин

halı	köbüör	көбүөр
halis	ciñneex, ıraas	дьиҥнээх, ыраас
halk	1. noruot 2. nehilienńe, oloxtooxtor 3. publika	1. норуот 2. нэһилиэнньэ, олохтоохтор 3. публика
halka	1. tögürük, tierbes 2. tögürük, krug (sport.)	1. төгүрүк, тиэрбэс 2. төгүрүк, круг (спорт.)
halk oyu	referendum	референдум
halletmek	bıhaar- (boppuruohu uo. d.a.)	быһаар- (боппуруоһу уо. д.а.)
halter	ştanga	штанга
halterci	ştangist	штангист
ham	1. site buha ilik (frukta) 2. siikey, buspatax	1. ситэ буһа илик (фрукта) 2. сиикэй, буспатах
hamal	tahağas ilceeççi, sügehercit; kuruusçut	таһағас илдьээччи, сурэһэрдьит, куруусчут
hamam	baanńık	бааннык
hamam böceği	tarakaan	таракаан
hâmil	1. tuttaraaççı, biereeççi, kördörööççü 2. bas bileeççi	1. туттараччы, биэрээччи, көрдөрөөччү 2. бас билээччи
hamile	ıaraxan (caxtar)	ыарахан (дьахтар)
hamle	1. rıvok, örö anńıı (sport.) 2. tühüü, kiire sataahın 3. xaamıı, tühüü (şaxm.)	1. рывок, өрө анньыы (спорт.) 2. түһүү, киирэ сатааһын 3. хаамыы, түһүү (шахм.)
ham madde	sır'yo	сырьё
hamur	1. tieste 2. maassa	1. тиэстэ 2. маасса
hançer	kınçaal	кынчаал

hane	1. cie 2. grafa 3. xonuu, kiliekke (şaxm.)	1. дьиэ 2. графа 3. хонуу, килиэккэ (шахм.)
hangar	1. angar 2. çarapçı	1. ангар 2. чарапчы
hangi	xannık	ханнык
hanım	1. xotun 2. daama 3. kergen, oyox	1. хотун 2. даама кэргэн, ойох
hap	ıyıstar emp	ыйыстар эмп
hapis	1. tutuu, xaayıı 2. türme	1. тутуу, хаайыы 2. түрмэ
hapishane	türme, xaayıı	түрмэ, хаайыы
hapsetmek	xaayıga uk-, xaay-	хаайыыга ук-, хаай-
hapşırmak	ıtırt-	ытырт-
harabe	urusxal, siñniges	урусхал, синҥнигэс
haraç	dan'	дань
harap	1. ültürütüllübüt 2. ültü sılaybıt	1. үлтүрүтүллүбүт 2. үлтү сылайбыт
hararet	1. itiyii, temperatura 2. utatıı	1. итийии, температура 2. утатыы
harcama	oroskuot	ороскуот
harcamak	oroskuottaa-, xoromńulaa-, baraa-	ороскуоттаа-, хоромньулаа-, бараа-
harcıâlem	1. çepçeki sıanalaax, ıaraxana suox 2. şablonnay, standartnay	1. чэпчэки сыаналаах, ыарахана суох 2. шаблоннай, стандартнай
hardal	xartıha	хартыыһа
hardallık	xartıha ihite	хартыыһа иһитэ
harekât	(bayıannay) operatsiya	(байыаннай) операция
hareket	1. xamsaahın 2. üle, cayıı, bıhıılanıı	1. хамсааһын 2. үлэ, дьайыы, быһыыланыы

	3. manevr, (bayıannay) operatsiya	3. маневр, (байыаннай) операция
hareketli	sıtıı, sılbırğa	сытыы, сылбырға
hareketsiz	xamsaabat; bıtaan, sıılba	хамсаабат, бытаан, сыылба
harem	garem	гарем
harf	buukuba	буукуба
hariç	1. kıranıssa taha 2. uratı, atın	1. кыраныысса таһа 2. ураты, атын
harika	cikti	дьикти
harikulâde	ciktileex, cikti, söğümer	дьиктилээх, дьикти, сөгүмэр
haris	ımsıı, iñseleex, obottoox	ымсыы, иҥсэлээх, оботтоох
harita	karta	карта
haritacılık	kartografiya	картография
harman	1. burduk sınńııta, burdugu astaahın 2. kuumna 3. bulkaas (çey uo.d.a.)	1. бурдук сынньыта, бурдугу астааһын 2. куумна 3. булкаас (чэй уо.д.а.)
harp I	serii	сэрии
harp II	arfa (muz.)	арфа (муз.)
hasar	noçoot, xoromńu, sütük	ночоот, хоромньу, сүтүк
hasat	burduk bıhııta, burduk	бурдук быһыыта, бурдук
	xomuura; ottoohun, ot ülete	хормуура; оттооһун, от үлэтэ
hasım	östööx	өстөөх
hasır	1. örüllübüt, örüü 2. sörüö	1. өрүллүбүт, өрүү 2. сөрүө

hasis	kütür, keççegey, ımsıı	күтүр, кэччэгэй, ымсыы
hasislik	kütüre, keççegeye, ımsııta	күтүрэ, кэччэгэйэ, ымсыыта
hasret	çuñkuyuu, axtıı	чуӈкуйуу, ахтыы
hassas	biler, bilimtie, uyan	билэр, билимтиэ, уйан
hasta	ıarıhax	ыарыһах
hasta bakıcı	sanitarka, ıarıhağı köröööççü	санитарка, ыарыһағы көрөөччү
hastalanmak	ıarıy-	ыарый-
hastalık	ıarıı	ыарыы
hastalıklı	ıarıtıgan	ыарытыган
hastahane	balııha, gospital'	былыыһа, госпиталь
haşhaş	(opiumnaax) mak	(опиумнаах) мак
haşlama	busput	буспут
haşlamak	buhar-	буһар-
hat	1. liniya 2. timir suol ıllıga	1. линия 2. тимир суол ыллыга
hata	sıiha, alğas	сыыһа, алғас
hatalı	sıiha, sıihalaax	сыыһа, сыыһалаах
hatıra	1. axtıı 2. suvenir	1. ахтыы 2. сувенир
hatırlamak	ağın-, öydöö	ағын-, өйдөө-
hatırlatmak	sanat-	санат-
hatta	onnooğor	онноогор
hava	1. salgın 2. kün-cıl 3. klimat 4. atmosfera	1. салгын 2. күн-дьыл 3. климат 4. атмосфера
hava alanı	aerodrom	аэродром
havacılık	aviatsiya	авиация

havalandırmak	salgılat-	салгылат-
havale	xarçını ıltıı, perevod	харчыны ыытыы, перевод
hava limanı	aeroport	аэропорт
havan	1. kelii 2. minomöt	1. кэлии 2. миномёт
havasızlık	salgın ıaraxana, olus itiite	салгын ыарахана, олус итиитэ
hava yolu	aviatrassa, salgın suola	авиатрасса, салгын суола
havlamak	ür-	үр-
havlu	sottor	соттор
havuç	morkuop	моркуоп
havuz	basseyn	бассейн
havyar	iskex	искэх
havza	basseyn (geogr.)	бассейн (геогр.)
hayal	1. bağa sanaa 2. sanaahın, sanaan körüü, öytön buluu	1. баға санаа 2. санааһын, санаан көрүү, өйтөн булуу
hayalet	sibien	сибиэн
hayalperest	bağaraaççı, meçtatel', fantazör	бағараааччы, мечтатель-фантазёр
hayat	olox, kihi oloğo	олох, киһи олоҕо
hayatî	tıın suol talaax	тыын суолталаах
hayatiyet	oloxxo coğur, oloxxo küüs, saydar kıax	олоххо дьоҕур, олоххо күүс, сайдар кыах
haydi	çe, söp	дьэ, сөп
haydut	orospuonńuk, bancıt	ороспуонньук, бандьыыт
hayhay	söp, üçügey	сөп, үчүгэй
hayır I	suox	суох
hayır II	ütüö, bıyañ	үтүө, быйаҥ

hayırhah	üçügeyi sanıır, ütüö sanaalaax	үчүгэйи саныыр, үтүө санаалаах
haykırış	saña allayıı, xahıı. saña	саҥа аллайыы, хаһыы, саҥа
haykırmak	saña allay-, xahııtaa-	саҥа аллай-, хаһыытаа-
hayli	olus, nahaa	олус, наһаа
hayran	ıtıktaaççı, sügürüyeeççi	ытыктааччы, сүгүрүйээччи
hayret	ciktirgeehin, ciibergeehin	дьиктиргээһин, дьиибэргээһин
hayvan	süöhü, kııl	сүөһү, кыыл
hazır	belem	бэлэм
hazırlamak	belemnee-	бэлэммээ-
hazırlanmak	belemnen-	бэлэмнэн-
hazırlık	belemnenii	бэлэмнэнии
hazine	1. xaahına 2. kılaat, kılaat munńar sir	1. хааһына 2. кылаат, кылаат мунньар сир
haziran	bes ıya	бэс ыйа
hazmetmek	tuluy-	тулуй-
hazretleri	ürdük sololoox, ütüö beyeleex	үрдүк сололоох, үтүө бэйэлээх
hazzetmek	söbülee-	сөбүлээ-
hedef	sıal, soruk	сыал, сорук
hediye	belex	бэлэх
hekim	vraç	врач
hekimlik	meditsina	медицина
hektar	gektar	гектар
helâ	tualet	туалет
hele	1. orduk, onuoxa ebii 2. kemnie- keneğes	1. ордук, онуоха эбии 2. кэмниэ-кэнэҕэс

helezon	spiral'	спираль
helikopter	vertolöt	вертолёт
helva	xalva	халва
helvacı	xalva atıılaaççı	халва атыылааччы
hem	ol ürdünen, onuoxa, itinieхe	ол үрдүнэн, онуоха, итиниэхэ
hemen	1. sibiligin, tuta, türgennik 2. keriete, keriñe, sıha	1. сибилигин, тута, түргэнник 2. кэриэтэ, кэриҥэ, сыһа
hemoglobin	gemoglobin	гемоглобин
hemşeri	biir doydulaax	биир дойдулаах
hemşire	medsestra	медсестра
hendek	xanaaba, xoruu, tranşeya	ханааба, хоруу, траншея
hentbol	gandbol	гандбол
hentbolcu	gandbolist	гандболист
henüz	1. sibiligin ağay 2. össö da	1. сибилигин ағай 2. өссө да
hep	1. barı 2. barıta	1. бары 2. барыта
her	xas biirdii, xannık bağarar, kim bağarar	хас биирдии, ханнык баҕарар, ким баҕарар
herif	1. tip, subyekt, töböt, bötös 2. kihi, uol	1. тип, субъект, төбөт, бөтөс 2. киһи, уол
herkes	kim bağarar, barı	ким баҕарар, бары
hesap	1. suot, axsaan 2. suottaan tahaarıı, aağan tahaarıı 3. arifmetika	1. суот, ахсаан 2. суоттаан таһаарыы, ааҕан таһаарыы 3. арыфметика
hesaplamak	suottaa-, aax-	суоттаа-, аах-
heves	bağarıı, tardıhıı	баҕарыы, тардыһыы

heyecan	dolguyuu, küürüü	долгуйуу, күүрүү
heyecanlanmak	dolguy-, küürkey-	долгуй-, күүркэй-
heyecanlı	1. dolguybut 2. dolgutar; sensatsionnay	1. долгуйбут 2. долгутар, сенсационнай
heyet	1. delegatsiya, xamıhıya 2. sastaap	1. делегация, хамыһыйа 2. састаап
heykel	statuya, skul'ptura	статуя, скульптура
hezimet	kıattarıı, xottoruu	кыаттарыы, хотторуу
hıçkırmak	1. böt- 2. ıtaa-	1. бөт- 2. ытаа-
hırıldamak	xaaxınaa-, xarcıgınaa-	хаахынаа-, хардьыгынаа-
hırıltı	xaaxınaahın, xarcıgınaahın	хаахынааһын, хардьыгынааһын
hıristiyan	xristianin	христианин
hırs	1. ımsıı, xaram bıhıı, iñse 2. aba, uor, kiñ	1. ымсыы, харам быһыы, иҥсэ, 2. аба, уор, кин
hırsız	uoruyax, tüökün	уоруйах, түөкүн
hırsızlama	kisteen, uoran	кистээн, уоран
hırsızlık	uoruu	уоруу
hısım	aymax, uruu	аймах, уруу
hısımlık	uruuluu buoluu, çugastıı buoluu	уруулуу буолуу, чугастыы буолуу
hıyanet	tañnarıı, tañnaran bierii	таҥнарыы, таҥнаран биэрии
hıyar	oğursuu	оҕурсуу
hız	1. türgene 2. küüs	1. түргэнэ 2. күүс
hızlanmak	1. türgetee- 2. küühür-	1. түргэтээ- 2. күүһүр-
hızlı	1. türgen 2. küüske	1. түргэн 2. күүскэ
hiciv	satira	сатира

hiç	1. bukatın, olox 2. xahan emit 3. tuox da suoğa, nul'	1. букатын, олох 2. хаһан эмит 3. туох да суоҕа, нуль
hiddet	uordayıı, abarıı	уордайыы, абарыы
hiddetlenmek	uorday-, abar-	уордай-, абар-
hiddetli	uordaybıt, abarbıt	уордайбыт, абарбыт
hidrojen	vodorod	водород
hidrolik	gidravliçeskay	гидравлическай
hikâye	kepseen	кэпсээн
hilâfına	utarı baran, aaxsıbakka	утары баран, аахсыбакка
hile	kiitereydeehin, albınnaahın	киитэрэйдээһин, албыннааһын
himaye	arañaççılaahın, kömüskeehin	араҥаччылааһын, көмүскээһин
hindi	indük, öñöy bötüük	индюк, өҥөй бөтүүк
hindistan cevizi	kokosovay eriexe	кокосовай эриэхэ
Hintli	indiyets	индиец
hipermetrop	ıraaxxa ere kırağı, ıraağı ere körör	ыраахха эрэ кырағы, ыраағы эрэ көрөр
hipermetropluk	ıraaxxa ere kırağı buoluu, ıraağı ere körüü	ыраахха эрэ кырағы буолуу, ыраағы эрэ көрүү
hipodrom	ippodrom	ипподром
his	çuvstvo, bilge, bilii, bilimñi, oşuşeniye	чувство, билгэ, билии, билимньи, ошущение
hisse	ölüü, paay	өлүү, паай
hissedar	aktsioner, payşik	акционер, пайщик
hissedilmek	bilin-, köhün-, öydön-	билин-, көһүн-, өйдөн-
hissetmek	çuvstvuydaa-, bil-, öydöö-	чувствуйдаа-, бил-, өйдөө-

hitabe	ıñırıı, ıñırıı tıl	ыңырыы, ыңырыы тыл
Hitit	xett	хетт
hizmet	1. suluuspa 2. xaaççı-yıı, körüü- istii, öñö	1. сулууспа 2. хааччы-йыы, көрүү-истии, өңө
hizmetçi	cie ülehite caxtar, cie xomuyaaççı	дьэ үлэһитэ дьахтар, дьиэ хомуйааччы
hoca	1. uçuutal 2. xodja (iteğ.)	1. учуутал 2. ходжа (итэғ.)
hodbin	beyemsex, egoist	бэйэмсэх, эгоист
hodbinlik	beyemsex buoluu, ego-izm	бэйэмсэх буолуу, эго-изм
hokkey	xokkey	хоккей
Hollandalı	gollandets	голландетц
homurdanmak	kiñiney-, möğütün-	киңинэй-, мөғүтүн-
hoparlör	gromkogovoritel', rep-roduktor, dinamik	громкоговоритель, реп-родуктор, динамик
horlamak	xahıñıraa-	хаһыңыраа-
horoz	bötüük	бөтүүк
hortlak	sibien, üör	сибиэн, үөр
hortlamak	sañalıı üöskee-, çöl-gör tüs-, tilin-	саңалыы үөскээ-, чөл-гөр түс-, тилин-
hortum	1. xobot 2. şlang, oho-ğos 3. küüsteex xolo-ruk, sillie	1. хобот 2. шланг, оһо-ғос 3. күүстээх холо-рук, силлиэ
hostes	stüardessa	стюрдесса
hoş	üçügey bağayı, is kiir-bex, üçügeykeen	үчүгэй бағайы, ис киир-бэх, үчүгэйкээн
hoşa gitmek	söbülee-, söbülüü kör-	сөбүлээ-, сөбүлүү көр-
hoşgörü	sımnaahın, ahınıı, tu-luyumtuo buoluu	сымнааһын, аһыныы, ту-луйумтуо буолуу

hoşlanmak	söbület-	сөбүлэт-
hububat	tuorax	туорах
hudut	kıranıissa	кыраныысса
hukuk	bıraap	быраап
hukukçu	yurist	юрист
hukukî	yuridiçeskay	юридическай
hulâsa	1. rezüme 2. ekstrakt 3. biir tılınan	1. резюме 2. экстракт 3. биир тылынан
hunharca	kıllıı, sireye-xarağa suox	кыыллыы, сирэйэ-хараға суох
huni	boruoñka	боруоңка
hurma	finik	финик
husus	tügen, bıhıı-maygı, bop-puruos	түгэн, быһыы-майгы, боп-пуруос
huy	1. xarakter, maygı 2. üörüyex, üges	1. характер, майгы 2. үөрүйэх, үгэс
huzur	1. bokuoy, sınńalan, xolku buoluu 2. baar buoluu	1. бокуой, сынньалаң, холку буолуу 2. баар буолуу
huzursuzluk	ciksinii, aymanıı, tür-büön	дьиксинии, айманыы, түр-бүөн
hücre	1. kletka (biol.) 2. yaçey-ka, bölöx 3. soğotox kihi oloror xaayıı xoho	1. клетка (биол.) 2. ячей-ка, бөлөх 3. соғотох киһи олорор хаайыы хоһо
hücum	1. ataaka, şturm, saba tühüü 2. kiire sataahın, buruydaahın, xomuruyuu	1. атаака, штурм, саба түһүү 2. киирэ сатааһын, буруйдааһын, хомуруйуу
hükmetmek	bıhaar-, tümüktee- (sport.)	быһаар-, түмүктээ- (спорт.)

hüküm	1. suut bıhaarııta, biriigebere 2. küüs, siile, suolta	1. суут быһаарыыта, бириигэбэрэ 2. күүс, сиилэ, суолта
hükümdar	monarx	монарх
hükümet	pravitel'stvo	правительство
hükümlü	cüüllemmit, buruydaax	дьүүллэммит, буруйдаах
hükümsüz	küühün süterbit, siilete suox	күүһүн сүтэрбит, сиилэтэ суох
hüner	1. maastarıstıba, satabıl 2. fokus	1. маастарыстыва, сатабыл 2. фокус
hür	köñül, köñül sılcar	көҥүл, көҥүл сылдьар
hürmet	ıtıktabıl, ubaastabıl, buçuot	ытыктабыл, убаастабыл, бочуот
hürmetli	ıtıktabıllaax, ubaastabıllaax	ытыктабыллаах, убаастабыллаах
hürriyet	köñül buoluu	көҥүл буолуу
hüviyet	1. liçnost' 2. dastabırıanña, pasport	1. личность 2. дастабырыанньа, паспорт
hüzün	sanaarğabıl, kurutuyuu	санаарҕабыл, курутуйуу
hüzünlü	munçaarbıt, sanaarğaabıt	мунчаарбыт, санаарҕаабыт

I

ıhlamur	lipa	липа
ılık	sılaas	сылаас
Iraklı	irakets, İrak oloxtooğo	иракец, Ирак олохтооҕо
ırk	rasa	раса
ırkçı	rasist	расист
ırkçılık	rasizm	расизм
ırmak	örüs	өрүс
ırz	çies	чиэс
ısı	temperatura	температура
ısınmak	1. itin- 2. taptaa-	1. итин- 2. таптаа-
ısırgan	ıtırık ot	ытырыык от
ısırık	ıtırı	ытырыы
ısırmak	ıtır-	ытыр-
ısıtma	ititii	ититии
ısıtmak	itit-, sılıt-	итит-, сылыт-
ıslah	1. tupsarıı, könnörüü 2. nüölsütüü	1. тупсарыы, көннөрүү 2. нүөлсүтүү
ıslahat	reforma	реформа
ıslak	inçeğey	инчэҕэй
ıslanmak	iliy-	илий-
ıslatmak	ilit-	илит-
ıslık	ihiirii	иһиирии
ısmarlamak	üles-, sakaastaa-	үлэс-, сакаастаа-
ıspanak	şpinat	шпинат
ısrar	canıardaax buoluu, cükküördeex buoluu	дьаныардаах буолуу, дьүккүөрдээх буолуу

ısrarlı	canıardaax, cükküördeex	дҕаныардаах, дьүккүөрдээх
ıssız	iççitex	иччитэх
ıssızlaşmak	iççitexsiy-	иччитэхсий-
ıstakoz	omar	омар
ıstırap	erey, ereydenii	эрэй, эрэйдэнии
ışık	sırdık	сырдык
ışıklandırmak	sırdat-	сырдат-
ışıldak	projektor	прожектор
ışıldamak	çağılıy-, külümürdee-	чағылый-, күлүмүрдээ-
ışın	sardaña	сардаҥа
ışınım	radiatsiya	радиация
ıtriyat	parfümeriya	парфюмерия
ızgara	ıhaarılammıt	ыһаарыламмыт

İ

iade	tönünnerii	төнүннэрии
ibre	strelka (pribor, çahı giene)	стрелка (прибор, чаһы гиэнэ)
icat	1. sañanı arıyıı 2. öytön oñoruu	1. саҥаны арыйыы 2. өйтөн оҥоруу
icra	toloruu	толоруу
icraat	deyatel'nost', üle, üleleehin	деятельность, үлэ, үлэлээһин
icracı	tolorooççu (muz.)	толороччу (муз.)
iç	1. is 2. ihineeği	1. ис 2. иһинээҕи
içeri	ihirce, ihineeği	иһирдьэ, иһинээҕи
içerlemek	kııhır-, kıyaxan- (isker)	кыыһыр-, кыйахан- (искэр)
iç güdü	instinkt	инстинкт
iç güdüsel	instinktivney	инстинктивнэй
için	ihin, tuhugar	иһин, туһугар
içindekiler	1. ihineeğite 2. is xohoon	1. иһинээҕитэ 2. ис хоһоон
içermek	ihert-	иһэрт-
iç işleri	is cıalalar	ис дьыалалар
içki	1. utax 2. itirder utax	1. утах 2. итирдэр утах
içli	1. uyan, uyan duuhalaax 2. munçaarbıt, sanaarğaabıt	1. уйан, уйан дууһалаах 2. мунчаарбыт, санаарҕаабыт
içmek	1. is- 2. tart- (tabağı) 3. iñer- (uunu, siigi uo.d.a.)	1. ис- 2. тарт- (табағы) 3. иҥэр- (ууну, сииги уо.д.а.)
içten	istiñ	истиҥ
içtenlik	istiñe, eyeğehe, könötö	истиҥэ, эйэҕэһэ, көнөтө

içtima	munńax	мунньах
içtimaî	obşestvennay, sotsial'nay	общественнай, социальнай
içyüz	is ciñe, is xohoono	ис дьиҥэ, ис хоһооно
idam	buruydaan ölörüü	буруйдаан өлөрүү
idare	1. salalta, upravleniya 2. ekonomiya	1. салалта, управление 2. экономия
idareci	salayaaççı	салайааччы
idareli	ekonomnay, ekonomiçnay	экономнай, экономичнай
idarî	administrativnay	административнай
iddia	1. bigergetii 2. pretenziya, ereyii, mocuyuu	1. бигэргэтии 2. претензия, эрэйии, модьуйуу
iddialı	1. pretenziyalaax kihi 2. pretendent (sport.)	1. претензиялаах киһи 2. претендент (спорт.)
ideal	ideal	идеал
idealizm	idealizm	идеализм
ideoloji	ideologiya	идеология
ideolojik	ideologiçeskay, ideynay	идеологическай, идейнай
idman	erçillii, trenirovka	эрчиллии, тренировка
idmanlı	1. erçillibit, trenirovkalammıt 2. üörüyex	1. эрчиллибит, тренировкаламмыт 2. үөрүйэх
ifade	1. etii, kördörüü 2. kördörüü (yur.)	1. этии, көрдөрүү 2. көрдөрүү (юр.)
iflâs	bonkrot buoluu, estii, bütüü	банкрот буолуу, эстии, бүтүү
iftihar	kien tuttuu	киэн туттуу
iftira	xobulaahın, xolunnarıı	хобулааһын, холуннарыы
iftiracı	xobuoccu, xolunnaraaççı	хобуоччу, холуннараччы

iğne	1. inne 2. küögü kürüçüöge 3. ukuol	1. иннэ 2. күөгү күрүчүөгэ 3. укуол
iğnelemek	1. iñinner- 2. xaarıytaarıy-	1. иҥиннэр- 2. хаарыйтаарый-
iğrenç	nahaa kuhağan, kihi keleyiex	наһаа куһаган, киһи кэлэйиэх
iğrendirmek	kelet-, sirget-	кэлэт-, сиргэт-
iğrenmek	keley-, sirgen-	кэлэй-, сиргэн-
ihanet	tañnarıı, tañnaran bierii	таҥнарыы, таҥнаран биэрии
ihbar	1. billerii, ihitinnerii 2. donuos, tıllaahın	1. биллэрии, иһитиннэрии 2. донуос, тыллааһын
ihlâl	kehii, alcatıı	кэһии, алдьатыы
ihmal	calağay bıhıı	дьалаҕай быһыы
ihracat	eksport, tieyen tahaarıı	экспорт, тиэйэн таһаарыы
ihracatçı	eksportör	экспортёр
ihraç	1. eksport, tieyen tahaarıı 2. emissiya 3. tahaarıı (partiyattan uo.d.a.)	1. экспорт, тиэйэн таһаарыы 2. эмиссия 3. таһаарыы (партияттан уо. д.а.)
ihtar	seretii, sanatıı	сэрэтии, санатыы
ihtilâf	xaydıhıı, utarsıı, konflikt	хайдыһыы, утарсыы, конфликт
ihtilâflı	xaydıhıılaax, mökküördeex	хайдыһыылаах, мөккүөрдээх
ihtilâl	revolyutsiya	революция
ihtilâlci	revolyutsioner	революционер
ihtimal	1. buoluon söbö, buolar kıaxtaağa 2. bağar	1. буолуон сөбө, буолар кыахтааға 2. баҕар

ihtimam	kıhamńı	кыһамньы
ihtisas	ide	идэ
ihtişam	südüte, ütüökene, siedereye	сүдүтэ, үтүөкэнэ, сиэдэрэйэ
ihtiyaç	1. naadıyıı 2. kıhalğa, cadayıı	1. наадыйыы 2. кыһалҕа, дьадайыы
ihtiyar	1. kırcağas 2. oğonńor	1. кырдьаҕас 2. оҕонньор
ihtiyarî	bulguççuta suox, fakul'tativnay	булгуччута суох, факультативнай
ihtiyarlamak	kırıy-, saahır-	кырый-, сааһыр-
ihtiyarlık	kırcar saas, kırcıı	кырдьар саас, кырдьыы
ihtiyat	1. erdetten körümtüö buoluu, serenii 2. sappaas, xahaas	1. эрдэттэн көрүмтүө буолуу, сэрэнии 2. саппаас, хаһаас
ihtiyatlı	erdetten körümtüö, serex	эрдэттэн көрүмтүө, сэрэх
ihtiyatsız	sereğe suox	сэрэҕэ суох
iken	erdeğine, ebit buollağına	эрдэҕинэ, эбит буоллаҕына
iki	ikki	икки
ikinci	ikkis	иккис
ikincilik	ikkis mieste (sport.)	иккис миэстэ (спорт.)
iki yüzlü	ikki sirey, sirey körböx	икки сирэй, сирэй көрбөх
iki yüzlülük	ikki sirey buoluu, sirey körböx bıhıı	икки сирэй буолуу, сирэй көрбөх быһыы
ikiz	igire	игирэ
iklim	klimat	климат
ikna etmek	iteğet-	итэҕэт-

ikram etmek	1. kündülee- 2. çepçet- (sıananı uo.d.a.)	1. күндүлээ- 2. чэпчэт- (сыананы уо.д.а.)
ikramiye	1. süüyüü (lotereyanı) 2. biriemiye xarçıta	1. сүүйүү (лотереяны) бириэмийэ харчыта
iktidar	1. bılaas 2. küüs, coğur	1. былаас 2. күүс, дьоҕур
iktidarsızlık	küühe suox buoluu, kıağa suox buoluu	күүһэ суох буолуу, кыаҕа суох буолуу
iktisadî	ekonomiçeskay	экономическай
iktisat	ekonomika	экономика
iktisatçı	ekonomist	экономист
il	vilayet, guberniya	вилайет, губерния
ilâç	1. emp 2. ximikat	1. эмп 2. химикат
ilâçlamak	1. ximikatınan emtee- 2. dezinfeksiyalaa-	1. химикатынан эмтээ- 2. дезинфекциялаа-
ilân	billerii	биллэрии
ilâve	1. ebii, eben bierii 2. sıhıarıı (xahıakka, surunaalga)	1. эбии, эбэн биэрии 2. сыһыарыы (хаһыакка, сурунаалга)
ilçe	uzeyd	узейд
ile	1. …lıın (biirge) 2. uonna	1. ... лыын (бииргэ) 2. уонна
ileri	1. inniki 2. innikitin 3. inniki iheeççi, peredovoy, progressivnay	1. инники 2. инникитин 3. инники иһээччи, передовой, прогрессивнай
ileri gelmek	üöskee-, sağalan-	үөскээ-, сағалан-
ilerlemek	1. inniki dieki bar- 2. küühür-, sayın-	1. инники диэки бар- 2. күүһүр-, сайын-
ilgi	1. sıhıan, sibees 2. interies, kerexsebil	1. сыһыан, сибээс 2. интэриэс, кэрэхсэбил

ilgilendirmek	1. interiehirget- 2. sıhıannaax buol-	1. интэриэһиргэ- 2. сыһыаннаах буол-
ilgilenmek	interiehirgee-, kerexsee-	интэриэһиргээ-, кэрэхсээ-
ilgili	1. sıhıannaax, sibeesteex 2. interiesteex	1. сыһыаннаах, сибээстээх 2. интэриэстээх
ilginç	interiehiney	интэриэһинэй
ilgisizlik	señeerbet bıhıı, kıhallıbat bıhıı	сэҥээрбэт быһыы, кыһаллыбат быһыы
ilhak	anneksiya, xolboohun	аннекция, холбооһун
ilham	küüreen, kötüğüllüü	күүрээн, көтөҕүллүү
ilik I	silii	силии
ilik II	bietile, timex tıhıta	биэтилэ, тимэх тыһыта
iliklemek	timextee-	тимэхтээ-
ilikli	timextemmit	тимэхтэммит
ilim	nauka	наука
ilişki	sıhıan, sibeestehii	сыһыан, сибээстэһии
ilişmek	1. taarıy-, dağay- 2. oloro tüs-	1. тааруй-, дағай- 2. олоро түс-
iliştirmek	sıhıar-, iñinner-, timextee-	сыһыар-, иҥиннэр-, тимэхтээ-
ilk	bastakı, mañnaygı	бастакы, маҥнайгы
ilk bahar	saas, saaskı	саас, сааскы
ilk çağ	bılırgı aan doydu, antiçnost'	былыргы аан дойду, античность
ilke	printsip, törüt	принциип, төрүт
ilkel	primitivney, pervobıtnay	примитивнэй, первобытнай
ilkin	aan bastaan	аан бастаан

ilk okul	naçal'nay oskuola	начальнай оскуола
ilk yardım	bastakı kömö (med.)	бастакы көмө (мед.)
illâ, ille	bulguççu, xayaan da	булгуччу, хайаан да
ilmî	nauçnay	научнай
iltifat	eyeğes tıl, kompliment	эйэҕэс тыл, комплимент
iltihap	sühürüü, ihii, kıtarıı (med.)	сүһүрүү, иһи, кыртарыы (мед.)
iltihaplanmak	sühür-, is-, kıtar-	сүһүр-, ис-, кытар-
iltimas	proteksiya, bilgisihii	протекция, билсиһии
ima	taaytaran etii	таайтаран этии
imal	oñoruu, oñoron tahaarıı	оҥоруу, оҥорон таһаарыы
imalat	proizvodstvo	производство
imam	imam	имам
iman	iteğel	итэҕэл
imansız	1. tañaranı iteğeybet 2. tıyıs, suostaax	1. таҥараны итэҕэйбэт 2. тыйыс, суостаах
imar	tupsaran oñoruu, siteri teriyii	тупсаран оҥоруу, ситэри тэрийии
imdat	kömölöhüñ, örühüyüñ	көмөлөһүҥ, өрүһүйүҥ
imha	suox oñoruu	суох оҥоруу
imkân	kıax	кыах
imkânsız	kıağa suox, kıallıbat	кыаҕа суох, кыаллыбат
imlâ	orfografiya, taba suruyuu	орфография, таба суруйуу
imparator	imperator	император
imparatorluk	imperiya	империя
imrendirmek	ımsıırt-	ымсыырт-

imrenmek	ımsıır-	ымсыыр-
imtihan	boruobalaahın, ekzamen	боруобалааһын, экзамен
imtiyaz	1. privilegiya 2. kontsessiya	1. привилегия 2. концессия
imza	1. ilii battaahın 2. avtograf	1. илии баттааһын 2. автограф
imzalamak	ilii battaa-	илии баттаа-
imzasız	ilii battaahına suox, anonimnay	илии баттааһына суох, анонимнай
in	xoroon, arğax	хороон, арғах
inadına	soruyan	соруйан
inanca	garantiya	гарантия
inanç	iteğel, erenii	итэғэл, эрэнии
inandırmak	iteğet-	итэғэт-
inanmak	iteğey-	итэғэй-
inat	ösöhüü, öhös buoluu	өсөһүү, өһөс буолуу
inatçı	öhös	өхөс
ince	1. çaraas 2. bıtarxay, kıra (kumax uo.d.a.)	1. чараас 2. бытархай, кыра (кумах уо.д.а.)
inceleme	çinçiyii	чинчийии
incelemek	çinçiy-, üöret-	чинчий-, үөрэт-
incelik	urana, mındıra	урана, мындыра
incelmek	sinńee-, çaraahaa-; uransıy-	синньэ-, чарааһаа-; урансый-
inci	çömçüük	чөмчүүк
inci çiçeği	landış	ландыш
incir	injir	инжир
incitmek	1. buortu gın-, oğus- 2. atağastaa-, xaarıy-	1. буорту гын-, оғус- атағастаа-, хаарый-

indifa	estii, delbi tebii (vulkan tuhunan)	эстии, дэлби тэбии (вулкан туһунан)
indirim	çepçetii, tüherii	чэпчэтии, түһэрии
indirmek	1. tüher- 2. çöpçet-, namtat-	1. түһэр- 2. чэпчэт-, намтат-
inek	ınax	ынах
ineklik	xoton	хотон
infilâk	delbi tebii, delbi tepterii	дэлби тэбии, дэлби тэптэрии
İngiliz	angliçan	англичан
İngilizce	1. angliyskay tıl 2. angliyskaydıı	1. английскай тыл 2. английскайдыы
inhisar	monopoliya	монополия
inisiyatif	initsiativa	индициатива
iniş	1. tühüü, enie 2. posadka, oloruu	1. түһүү, эниэ 2. посадка, олоруу
inkâr	melcehii, melcex	мэлдьэһии, мэлдьэх
inkılâp	revolütsiya	революция
inkılâpçı	revolütsioner	революционер
inlemek	1. ınçıktaa- 2. kuugunaa-	1. ынчыктаа- 2. куугунаа-
inme	1. uostuu, tühüü (geogr.) 2. baralııs, oxsor oxsuuta	1. уостуу, түһүү (геогр.) 2. баралыыс, охсор охсуута
inmek	tüs-	түс-
insaf	1. suobas 2. ahınıı	1. суобас 2. аһыныы
insafsız	suobaha suox	суобаһа суох
insan	kihi	киһи
insaniyetli	kihilii, ütüö maygılaax, gumannay	киһилии, үтүө майгылаах, гуманнай

insaniyetsiz	kihilii maygıta suox, xağıs, tıyıs	кињилии майгыта суох, хаҕыс, тыйыс
insanlık	1. kihi aymax 2. kihilii bıhıı, ütüö maygı	1. кињи аймах 2. кињилии быһыы, үтүө майгы
insanseverlik	kihiexe taptal, kihiexe amarax sanaa	кињиэхэтаптал, кињиэхэ амарах санаа
inşa	tutuu, tutuu ülete	тутуу, тутуу үлэтэ
inşaat	tutuu, cie tutuuta	тутуу, дьиэ тутуута
inşaatçı	tutaaççı, tutuu ülehite	тутааччы, тутуу үлэһитэ
inşallah	tañara kömölöstün!	таҥара көмөлөстүн!
intiba	öydöbül, öydöön xaalbıt sanaa	өйдөбүл, өйдөөн хаалбыт санаа
intihar	beyeğe tiiyinii	бэйэҕэ тиийинии
intikal	tuoraahın	туораахын
intikam	1. öhü sitihii, öhüönneehin 2. revanş	1. өһү ситиһии, өһүөннээһин 2. реванш
intikamcı	revanşist	реваншист
ip	bıa	быа
ipek	solko	солко
ipekli	1. solko 2. solko tañas	1. солко 2. солко таҥас
iplik	sap, xatıllıbıt sap	сап, хатыллыбыт сап
iptal	uuratıı, ularıtıı, kötürüü	ууратыы, уларытыы, көтүрүү
iptida	sağalanıı	сағаланыы
irade	culuur, sanaa küühe, volya	дьулуур, санаа күүһэ, воля
İranlı	iranets, İran oloxtooğo	иранец, Иран олохтооҕо
iri	bödöñ	бөдөҥ

irin	iriñe	ириҥэ
irinlenmek	iriñer-	ириҥэр-
iriyarı	bödöñ, töröl	бөдөҥ, төрөл
irkilmek	tuora oy-, çugus gın-, çineris gın-	туора ой-, чугус гын-, чинэрис гын-
İrlandalı	irlandets	ирландец
irtica	reaktsiya, reaktsionnay	реакция, реакционнай
isabet	tübehii	түбэһии
ise	1. otton 2. öskötün	1. оттон 2. өскөтүн
isim	1. aat 2. aat tıl (gram.)	1. аат 2. аат тыл (грам.)
İskandinav	skandinav	скандинав
iskarpin	tüüppüle	түүппүлэ
iskele	1. biriisten 2. trap	1. бириистэн 2. трап
iskelet	carcama, karkas	дьардьама, каркас
iskemle	taburetka, oloppos	табуретка, олоппос
İskoçyalı	şotlandets	шотландец
iskonto	tüherii, çepçetii	түһэрии, чэпчэтии
İslâm	islam	ислам
İspanyol	ispanets	испанец
İspanyolca	ispanskay tıl	испанскай тыл
ispat	dakaastaahın, dakaastabıl	дакаастааһын, дакаастабыл
ispatlamak	dakaastaa-	дакаастаа-
ispirto	ispiir	испиир
istasyon	stansiya	станция
istatistik	statistika	статистика

istek	1. bağa, bağarı 2. kördöhüü, irdebil	1. баға, бағарыы 2. көрдөһүү, ирдэбил
istekli	bağalaax	бағалаах
istemek	1. bağar- 2. kördös-, irdee-	1. бағар- 2. көрдөс-, ирдээ-
istep	xonuu kuyaar, istiep	хонуу куйаар, истиэп
istibdat	tiraniya, despotizm	тирания, деспотизм
istidat	coğur	дьоғур
istifa	otstavka	отставка
istihdam	illeñe suox buoluu	иллэҥэ суох буолуу
istihza	1. külüü oñostuu 2. ügergeehin	1. күлүү оҥостуу 2. үгэргээһин
istikamet	napravleniye	направление
istikbal	keler kem, keskil	кэлэр кэм, кэскил
istiklâl	tutuluga suox buoluu	тутулуга суох буолуу
istikrar	turuktaax buoluu, xalbañnaabat buoluu	туруктаах буолуу, халбаҥнаабат буолуу
istikrarsız	turuga suox, xalbarxay	туруга суох, халбархай
istikraz	zayom	заём
istilâ	1. bılcaahın, okkupatsiyalaahın 2. saba tühüü	1. былдьааһын, оккупациялааһын 2. саба түһүү
istilâcı	xalabırcıt	халабырдьыт
istirahat	sınńalan	сынньалаҥ
istirahat etmek	sınńan-	сынньан-
istiridye	ustritsa	устрица
istismar	kölöhünneehin	көлөһүннээһин

istisna	tuoraahın, xaalıı, kehii	туорааһын, хаалыы, кэһии
istisnaî	uhuluççulaax, uhuluççu	уһулуччулаах, уһулуччу
istişare	sübe munńax	сүбэ мунньах
İsveçli	şved	швед
İsviçreli	şveytsarets	швейцарец
isyan	1. bastaanńa 2. bıraçıas	1. бастааннья 2. бырачыас
iş	1. üle 2. cıala, carık	1. үлэ 2. дьыала, дьарык
işaret	belie, signal	бэлиэ, сигнал
işaretlemek	belietee-	бэлиэтээ-
iş birliği	biirge üleleehin	бииргэ үлэлээһин
işçi	ülehit	үлэһит
işgal	bılcaahın, okkupatsiyalaahın	былдьааһын, оккупациялааһын
işgalci	okkupant, talabırcıt	оккупант, талабырдьыт
iş gücü	ülehit küüs	үлэһит күүс
iş günü	üle küne	үлэ күнэ
işitilmedik	kihi istibetex	киһи истибэтэх
işitmek	ihit-	иһит-
işkence	nakaastaahın, sordoohun	накаастааһын, сордооһун
işkenceci	sordooççu, palaç	сордооччу, палач
işlek	kürgüömneex, elbex connoox	күргүөмнээх, элбэх дьоннооx
işlem	ile, üle-xamnas, operatsiya, protsedura	үлэ, үлэ-хамнас, операция, процедура
işlemek	ülelee-	үлэлээ-
işletme	üleletii (fabrikanı, stanogu)	үлэлэтии (фабриканы, станогу)

işletmek	ülelet- (fabrikanı, stanogu uo.d.a.)	үлэлэт- (фабриканы, станогу уо.д.а.)
işsiz	ülete suox	үлэтэ суох
işsizlik	ülete suox buoluu	үлэтэ суох буолуу
iştah	1. appetit 2. bağarı, bağa, tattarı	1. аппетит 2. багарыы, баға, таттарыы
işte	subu	субу
iştirak	kıttı	кыттыы
iş veren	predprinimatel', üleni biereeççi	предприниматель, үлэни биэрээччи
it	ıt	ыт
itaat	bas berinii, tılın istii	бас бэринии, тылын истии
itaatli	istigen	истигэн
itaatsızlık	bas berimmet buoluu, istibet buoluu	бас бэриммэт буолуу, истибэт буолуу
İtalyan	ital'yanets	итальянец
İtalyanca	ital'yanskay tıl	итальянскай тыл
itfaiye	pojarnay komanda	пожарнай команда
itfaiyeci	pojarnik	пожарник
ithal	import, tieyen killerii	импорт, тиэйэн киллэрии
ithal etmek	tieyen killer-	тиэйэн киллэр-
ithalât	import, tieyen killerii	импорт, тиэйэн киллэрии
itham	buruydaahın	буруйдааһын
itibar	ıtıktabıl, avtoritet	ытыктабыл, авторитет
itibaren	...ıla	...ыла
itidal	xolku bıhı, xolku maygı	холку быһыы, холку майгы
itimat	iteğel, erenii	итэҕэл, эрэнии

itiraf	bilinii	билинии
itiraz	utarı, bıraçıas	утарыы, бырачыас
itişmek	anńıs-, ütürüs-	анньыс-, үтүрүс-
itmek	as-, ütürüy-	ас-, үтүрүй-
ittifak	soyuz	союз
ittifakla	bir sanaanan	биир санаанан
ivedi	tietelleex, suhal, utalıtıllıbat	тиэтэллээх, суһал, уталытыллыбат
iyi	1. üçügey, ütüö 2. doruobay	1. үчүгэй, үтүө 2. доруобай
iyileşmek	1. tubus- 2. ütüör-	1. тубус- 2. үтүөр-
iyilikle	ütüönen, üçügeyinen	үтүөнэн, үчүгэйинэн
iyimser	optimist	оптимист
iyimserlik	optimizm	оптимизм
iz	atax suola, suol-iis	атах суола, суол-иис
izahat	bıhaarı	быһаарыы
izci	suolcut	суолдьут
izin	1. köñülleehin 2. uoppuska	1. көҥүллээһин 2. уоппуска
izinli	uoppuskalaax	уоппускалаах
izinsiz	köñülletiite suox	көҥүллэтиитэ суох
İzlandalı	islandets	исландец
izlemek	keteen kör-, suollaa-	кэтээн көр-, суоллаа-
izlenim	öydöbül, öydöön xaalbıt sanaa	өйдөбүл, өйдөөн хаалбыт санаа
izlenimcilik	impressionizm	импрессионизм
izmarit	böppürüöske toboğo	бөппүрүөскэ тобоҕо

J

jaguar	yaguar	ягуар
jale	siik uu	сиик уу
jambon	vetçina, okorok	ветчина, окорок
jandarma	jandarm, jandarmeriya	жандарм, жандармерия
japon	yaponets	японец
jenosid	genotsid	геноцид
jeolog	geolog	геолог
jeoloji	geologiya	геология
jeolojik	geologiçeskay	геологическай
jet	reaktivnay samolöt	реактивнай самолёт
jilet	bii	бии
jimnastik	gimnastika	гимнастика
jimnastikçi	gimnast	гимнаст
judo	dzüdo	дзюдо
jurnal	donuos, tıllaahın	донуос, тыллааһын
jurnalci	donuosçut, tıllaaççı	донуосчут, тыллааччы
jübile	yubiley	юбилей
jüri	jüri	жюри
jüt	djut	джут

K

kaba	kuruubay	куруубай
kabahat	buruy, buruyu oñoruu	буруй, буруйу оҥоруу
kabahatli	buruydaax	буруйдаах
kabahatsız	buruya suox	буруйа суох
kabak	tıkva	тыква
kabarmak	ülün-, üllen tağıs-	үлүн-, үллэн тағыс-
kabiliyet	coğur	дьоҕур
kabiliyetli	coğurdaax	дьоҕурдаах
kabine	1. kabinet 2. tualet, ubuorunay	1. кабинет 2. туалет, убуорунай
kablo	kabel', tros	кабель, трос
kabuk	xatırık, xax	хатырык, хах
kabul	ılıı, tutuu, priyomnaahın	ылыы, тутуу, приёмнааһын
kabul etmek	ılın-, söbüles-	ылын-, сөбүлэс-
kaburga	oyoğos	ойоҕос
kaç	xas, töhö	хас, төһө
kaçak	1. kontrabandnay (tabaar) 2. sokuona suox	1. контрабанднай (табаар) 2. сокуона суох
kaçamak	kuotar xayağas, kuotar suol, kölbörütünüü	куотар хайаҕас, куотар суол, көлбөрүтүнүү
kaçamaklı	xalbañ, mülü-xalı, bıhaarıta suox	халбаҥ, мүлү-халы, быһаарыта суох
kaçar	töhölüü	төһөлүү
kaçık	normal'naya suox, psix	нормальнайа суох, псих
kaçıncı	xahıs, xannık	хаһыс, ханнык
kaçınılmaz	mülçürüybet	мүлчүрүйбэт

kaçınmak	kuotun-, xalbarıyan bier-	куотун-, халбарыйан биэр-
kaçırmak	1. uor- 2. tölö tut-, kuottar-	1. уор- 2. төлө тут-, куоттар-
kaçışmak	ürüö-taraa sırıs-, ıhılın-	үрүө-тараа сырыс-, ыһылын-
kaçmak	1. kuot- 2. süter-	1. куот- 2. сүтэр -
kadar	dılı, dieri	дылы, диэри
kadeh	ürüümke, bakaal	үрүүмкэ, бакаал
kader	cılğa, ıyaax	дьылға, ыйаах
kadın	caxtar	дьахтар
kadife	baarxat	баархат
kadim	bılırgı, erge	былыргы, эргэ
kadro	ştat, sastaap, kadrdar	штат, састаап, кадрдар
kadrolu	ştatnay	штатнай
kafa	töbö, bas	төбө, бас
kafa tası	çömçökö	чөмчөкө
kafes	1. eresieñke 2. kiliekke	1. эрэсиэҥкэ 2. килиэккэ
kafeterya	kafeteriy, ostolobuoy	кафетерий, остолобуой
kâfi	1. söp buolar 2. söp buoluo, tüksü	1. сөп буолар 2. сөп буолуо, түксү
kafile	1. bölöx (turistar uo. d.a.) 2. partiya	1. бөлөх (туристар уо. д.а.) 2. партия
kâgıt	1. kumaağı 2. xaartı	1. кумаағы 2. хаарты
kahır	ahıı, muñ, erey	аһыы, муҥ, эрэй
kahin	prorok	пророк
kahraman	geroy	герой

kahramanlık	geroyduu bıhıı	геройдуу быһыы
kahrolsun!	suox buollun!	суох буоллун!
kahvaltı	sarsıardaañı ahılık	сарсыардааҥы аһылык
kahve	1. kofe 2. kofeynya, kafe	1. кофе 2. кофейня, кафе
kahvehane	kofeynya, kafe	кофейня, кафе
kahve rengi	xoñor, küreñ	хоҥор, күрэҥ
kaide	1. bıraabıla, nuorma 2. pyedestal, postament, olox	1. быраабыла, нуорма 2. пьедестал, постамент, олох
kâinat	aan doydu	аан дойду
kakao	kakao	какао
kakmak	saay-	саай-
kalabalık	1. con, elbex kihi 2. elbex kihileex, elbex kihi oloror	1. дьон, элбэх киһи 2. элбэх киһилээх, элбэх киһи олорор
kalay	xorğolcun	хорҕолдьун
kalaycı	duycut	дуйдьут
kalp	sürex	сүрэх
kalpsiz	ahınar süreğe suox, tıyıs, toñuy	аһынар сүрэҕэ суох, тыйыс, тоҥуй
kalbur	siide	сиидэ
kalça	ulluk, öttük	уллук, өттүк
kaldırım	1. mostovoy 2. trotuar	1. мостовой 2. тротуар
kaldırımlı	muostalaax, oñoruulaax	муосталаах, оҥоруулаах
kaldırmak	1. kötöx-, turuor- 2. xomuy-, ıl-, suox gın-	1. көтөх-, туруор- 2. хомуй-, ыл-, суох гын-
kale	1. kirieppes 2. tirex,	1. кириэппэс 2. тирэх,

	xaxxa, bastion 3. boruota (sport.) 4. ladya (şaxm).	хаххa, бастион 3. боруота (спорт.) 4. ладья (шахм.)
kaleci	vratar'	вратарь
kalem	uruuçuka, xarandaas	уруучуқа, харандаас
kalfa	maastar kömölöhööççüte	маастар көмөлөһөөччүтэ
kalın	1. xalıñ 2. xoyuu	1. халың 2. хөйуу
kalıp	1. xalıup, forma 2. kiep, xoluokka 3. mııla kuhuoga	1. халыып, форма 2. киэп, холуокка 3. мыыла куһуога
kalıt	naslediye	наследие
kalıtçı	nehilienńik	нэһилиэнньик
kalıtım	ucuordaahın, utum naahın	удьуордааһын, утумнааһын
kalıtsal	nehiliestibe; ucuorduur	нэһилиэстибэ; удьуордуур
kalifiye	kvalifikatsiyalaax	квалификациялаах
kalite	xaaçıstıba	хаачыстыба
kalitesiz	xaaçıstıbata suox, kuhağan xaaçıstıbalaax	хаачыстыбата суох, куһаган хаачыстыбалаах
kalkan	kuyax	куйах
kalkındırmak	örö kötöx-, sayınnar-	өрө көтөх, сайыннар-
kalkınma	saydıı, üünüü	сайдыы, үүнүү
kalkınmak	sayın-, üün-	сайын-, үүн-
kalkmak	tur-	тур-
kalmak	xaal-	хаал-
kalori	kaloriy	калорий
kalorifer	kiinnemmit ititii	киинэммит ититии
kamara	kayuta	каюта

kamarot	stüard	стюард
Kamboçlu	kambodjiyets	камбоджиец
kambur	bökçögör, ńoxçoğor	бөкчөгөр, ньохчоҕор
kamçı	kımńıı	кымньыы
kamçılamak	kımńıılaa-	кымньыылаа-
kamera	kinokamera	кинокамера
kamış	xomus ot	хомус от
kamp	laağır	лаағыр
kampanya	kampaniya	кампания
kamu	obşestvo	общество
kamyon	tahağas massıınata	таһаҕас массыината
kan	xaan	хаан
kanaat	bige sanaa	бигэ санаа
Kanadalı	kanadets	канадец
kanal	xanaal	ханаал
kanalizasyon	kanalizatsiya	канализация
kanama	xaan barııta	хаан барыыта
kanamak	xaan kel-	хаан кэл-
kanape	cıbaan	дьыбаан
kanat	kınat	кынат
kanca	bağıır, torduox, kürüçüök	бағыыр, тордуох, күрүчүөк
kandırmak	1. albınnaa- 2. tılgar killer-, iteğet-	1. албыннаа- 2. тылгар киллэр-, итэҕэт-
kangal	1. motuok (sap uo.d.a.) 2. xalbahıı töğürüge	1. мотуок (сап уо.д.а.) 2. халбаһыы төгүрүгэ
kanı	minienńe, sanaa, bige sanaa	миниэнньэ, санаа, бигэ санаа

kanıksamak	üörenen xaal-, üges oñuhun-	үөрэнэн хаал-, үгэс оҥоһун-
kanıt	dakaastaahın, dovod	дакаастааһын, довод
kanıtlamak	dakaastaa-	дакаастаа-
kanlı	xaannaax, xaanırbıt	хааннаах, хаанырбыт
kanmak	iteğey-	итэҕэй-
kanser	rak	рак
kanserli	rak ıarıınan ıalcaaççı	рак ыарыынан ыалдьааччы
kansız	xaana suox	хаана суох
kansızlık	xaan ağıyaahına	хаан ағыйааһына
kantin	laappı, ostolobuoy (zavodka uo.d.a.)	лааппы, остолобуой (заводка уо.д.а.)
kanun	sokuon	сокуон
kanunen	sokuonunan, sokuon bıhıtınan	сокуонунан, сокуон быһыытынан
kanunlu	sokuonnay	сокуоннай
kanunluluk	sokuonnas	сокуоннас
kanyak	xanńaax	ханньаах
kap	ihit-xomuos, ihit, xaa	иһит-хомуос, иһит, хаа
kapak	xappax	хаппах
kapalı	sabıılaax	сабыылаах
kapamak	1. sap- 2. xataa, 3. araar- (uotu, araacıyanı uo.d.a.)	1. сап- 2. хатаа, 3. араар- (уоту, араадьыйаны уо.д.а.)
kapan	soxso, çaarkaan; ugaayı	сохсо, чаркаан; угаайы
kapanık	1. sabıılaax 2. ıar, xam battıır	1. сабыылаах 2. ыар, хам баттыыр

kapanmak	sabılın-, xatan-	сабылын-, хатан-
kaparo	zadatok	задаток
kapasite	kieli, is, yomkost'; coğur, kıax	киэли, ис, ёмкость; дьоҕур, кыах
kapatmak	sap-	сап-
kapı	aan	аан
kapıcı	xarabıl, şveytsar	харабыл, швейцар
kapılmak	umsuguy-, ülühüy-	умсугуй-, үлүһүй-
kapik	biir xarçı, keppieyke	биир харчы, кэппиэйкэ
kapitalist	1. kapitalist 2. kapitalistiçeskay	1. капиталист 2. капиталистическай
kapitalizm	kapitalizm	капитализм
kapkacak	ihit- xomuos	иһит-хомуос
kaplama	bürüyüü, sabıı	бүрүйүү, сабыы
kaplamak	bürüy-	бүрүй-
kaplan	baabır, tiigir	баабыр, тиигир
kaplıca	mineral'nay uulaax kurort	минеральнай уулаах курорт
kaplumbağa	çerepaxa	черепаха
kapmak	xap-	хап-
kapris	xappııstaahın	хаппырыыстааһын
kaprisli	xappııs	хаппырыыс
kaptan	kapitan (sport.)	капитан (спорт.)
kaporta	kapot'	капорт
kaput	siniel	синиэл
kar	xaar	хаар
kâr	1. doxuot 2. tuha	1. дохуот 2. туһа

kara I	sir, kuraanax sir	сир, кураанах сир
kara II	1. xara 2. xaraña	1. хара 2. хараңа
kara batak	baklan	баклан
kara buğday	greçixa	гречиха
karaca	turtas	туртас
kara ciğer	bıar	быар
karakol	1. patrul' 2. uçaastak	1. патруль 2. учаастак
karakter	xarakter	характер
karalamak	xaraart-	хараарт-
karanfil	gvozdika	гвоздика
karanlık	xaraña	хараңа
karantina	karantin	карантин
karar	1. ıyaax, uuraax, bıhaarıı 2. nuorma, miere	1. ыйаах, уураах, быһаарыы 2. нуорма, миэрэ
kararlaştırmak	bıhaar-, ıyaaxta tahaar-	быһаар-, ыйаахта таһаар-
kararmak	xaraar-, xarañar-	хараар-, хараңар-
kararname	ıyaax, dekret	ыйаах, декрет
kararsız	1. tüörekkey, xamsıı turar 2. saarañ, muñutax, munaax	1. түөрэккэй, хамсыы турар 2. сааранң, муңутах, мунаах
kara yolu	şosse	шоссе
karbon	uglerod	углерод
karbonat	suoda	суода
karbüratör	karbürator	карбюратор
kardeş	1. bıraat, ini 2. balıs	1. быраат, ини 2. балыс
kardeşlik	bıraattahıı, bıraattıı buoluu, doğordohuu	бырааттаһыы, быраатты буолуу, доғордоһуу

kare	1. kvadrat 2. kvadratnay	1. квадрат 2. квадратнай
kareli	kiliekke oyuulaax, saaxımat oyuulaax	килиэккэойуулаах, сааxымат ойуулаах
karga	turaax	тураах
karı	1. oyox, kergen 2. caxtar	1. ойох, кэргэн 2. дьахтар
karı koca	kergenniiler, erdiioyoxtuu	кэргэннилэр, эрдийойохтуу
karın	is	ис
karınca	kımırdağas	кымырдағас
karış	xarıs	харыс
karışık	butuurdaax, uustuk	бутуурдаах, ууустук
karışıklık	1. bereedek suoğa, ürey- saray buoluu, satarıyıı 2. maassabay dolguyuu	1. бэрээдэк суоға, үрэй-сарай буолуу, сатарыйыы 2. маассабай долгуйуу
karışım	bulkaas	булкаас
karışmak	bukkulun-, bukkus-	буккулун-, буккус-
karıştırmak	bukkuy-, butuy-	буккуй-, бутуй-
karides	krevetka	креветка
karikatür	karikatura	карикатура
karikatürcü	karikaturist	карикатурист
kârlı	barıstaax	барыстаах
karma	1. bulkaas (komissiya uo.d.a.) 2. xolbohuktaax (komanda)	1. булкаас (комиссия уо.д.а.) 2. холбоһуктаах (команда)
karmaşık	uustuk	ууустук
karnabahar	öñnööx xappıısta	өңнөөх хаппыыста
karne	1. oskuola oğotun dnev-	1. оскуола оғотун днев-

	nige 2. kiniiske (bilietteex, talonnaax)	нигэ 2. киниискэ (билиэттээх, талоннаах)
karoser	kuzov	кузов
karpuz	arbuz	арбуз
karpuzcu	arbuz atılaaççı	арбуз атыылааччы
karşı	utarı	утары
karşılamak	1. körüs- 2. tolor- (kördöhüünü, naadıyını)	1. көрүс- 2. толор- (көрдөһүүнү, наадыйыыны)
karşılaşma	körsühüü, matç	көрсүһүү, матч
karşılaşmak	körsüs-	көрсүс-
karşılık	1. eppiet, xoruy 2. ekvivalent	1. эппиэт, хоруй 2. эквивалент
karşılıklı	xardarıta	хардарыта
kart I	erge, ergerbit (oğuruot aha)	эргэ, эргэрбит (оҕуруот аһа)
kart II	1. otkrıtka 2. vizitney kartoçka	1. открытка 2. визитнэй карточка
kart III	karting (sport.)	картинг (спорт.)
kartal	xotoy	хотой
karton	1. xorduoñka 2. sigareta xaata	1. хордуоңка 2. сигарета хаата
kartpostal	otkrıtka	открытка
karyola	oron	орон
kas	bıççıñ	быччың
kasa	1. seyf 2. kaassa 3. caahık (piibe uo.d.a.)	1. сейф 2. каасса 3. дьааһык (пиибэ уо.д.а.)
kasaba	(kıra) kuorat	(кыра) куорат
kasap	1. et etteççi 2. ölörüöxsüt	1. эт эттээччи 2. өлөрүөхсүт

kasım	setinńi	сэтинньи
kasımpatı	xrizantema	хризантема
kasırga	1. xoloruk 2. buurğa	1. холорук 2. буурҕа
kasket	kiepke, furajka	киэпкэ, фуражка
kasten	soruyan	соруйан
kaş	xaas, kihi xaaha	хаас, киһи хааһа
kaşık	ńuoska, xamıyax	ньуоска, хамыйах
kaşıklamak	1. ńuoskanan ahaa- 2. simin-	1. ньуосканан аһаа- 2. симин-
kaşımak	kıhıy-, tarbaa-	кыһый-, тарбаа-
kaşıntı	kıhıı	кыһыы
kat	1. etees, mendiemen 2. araña 3. komplekt 4. tögül	1. этээс, мэндиэмэн 2. араңа 3. көмплект 4. төгүл
katalog	katalog	каталог
katar	1. sastaap, poyezd 2. kolonna	1. састаап, поезд 2. колонна
katedral	sobor	собор
kategori	razryad, kategoriya	разряд, категория
katetmek	aas-, bıha aas-, tuoraa-	аас-, быһа аас-, туораа-
katı	1. kıtaanax, xoççorhoy 2. kıtaanax, xağıs	1. кытаанах, хоччорхой 2. кытаанах, хаҕыс
katılmak	kıtın-, xolbos-	кытын-, холбос-
katır	mul	мул
katil	ölörüü	өлөрүү
kâtil	ölörüöxsüt	өлөрүөхсүт
kâtip	sekretar'	секретарь
katiyen	xahan dağanı, tuox da ihin	хаһан даҕаны, туох да иһин

katkı	1. ebii, ebiilik 2. kılaat	1. эбии, эбиилик 2. кылаат
katlamak	xolboo-, ep-	холбоо-, эп-
katlanır	xomullar, bük tutullar	хомуллар, бүк тутуллар
katlanmak	tuluy-	тулуй-
katletmek	ölör-	өлөр-
katmak	ep-	эп-
kauçuk	kauçuk	каучук
kavak	tirex mas	тирэх мас
kavanoz	(taas) baañka	(таас) бааңка
kavga	iirseen, iireen, etihii	иирсээн, иирээн, этиһии
kavgacı	iireenii tardaaççı, ox-suhuuk	иирээни тардааччы, ох-суһуук
kavram	öydöbül	өйдөбүл
kavramak	1. xaban ıl- 2. öydöö-, bıhaar-	1. хабан ыл- 2. өйдөө-, быһаар-
kavun	dınya	дыня
kavurmak	1. ıhaarılaa- 2. uot-taa-, umat-, kuurt-	1. ыһаарылаа- 2. уот-таа-, умат-, куурт-
kavuşmak	1. körüs-, körsüs- 2. ıl-, bul-, tigis-	1. көрүс-, көрсүс- 2. ыл-, бул-, тигис-
kavuşturmak	1. xolboo- 2. bier-, köñüllee-	1. холбоо- 2. биэр-, көҥүллээ-
kaya	oçuos, oçuos xaya	очуос, очуос хайа
kayak	xayıhar	хайыһар
kayakçı	xayıharcıt	хайыһардьыт
kaybetmek	1. süter- 2. süütter-	1. сүтэр- 2. сүттэр-
kaybolmak	süt-, suox buol-	сүт-, суох буол-
kaydetmek	1. belietee- 2. suruy-	1. бэлиэтээ- 2. суруй-

kaygı	kıhanıı, aymanıı	кыһаныы, айманыы
kaygılanmak	ciksin-, ayman-, kuttan-	дьиксин-, айман-, куттан-
kaygılı	sanaağa tüspüt, kıhalğalammıt	санаага түспүт, кыһалгаламмыт
kaygısız	kıhalğata suox, kıhalğanı bilbet	кыһалгата суох, кыһалгаһы билбэт
kayık	oñoço, tıı	оҥочо, тыы
kayıkçı	oñoçoloox, oñoçonon tahaaççı	оҥочолоох, оҥочонон таһаччы
kayıp	1. süterii 2. süppüt	1. сүтэрии 2. сүппүт
kayırmak	arañaççılaa-	араҥаччылаа-
kayısı	abrikos	абрикос
kayış	kur	кур
kayıt	registratsiya, suruyuu	регистрация, суруйуу
kaymak I	1. xaltarıy- 2. sıılan tüs-, tüs-, tuoraa-	1. халтарый- 2. сыылан түс-, түс-, туораа-
kaymak II	süögey	сүөгэй
kaynaç	geyzer	гейзер
kaynak	1. sıkkıs, istoçnik 2. timiri iherdii	1. сыккыс, источник 2. тимири иһэрдии
kaynakçı	svarşik, sieteeççi	сварщик, сиэтээччи
kaynamak	orguy-, bus-	оргуй-, бус-
kaynana	iye kılın	ийэ кылын
kaynaşmak	1. doğordos-, bilis- 2. xolbos-, silbes-	1. доҕордос-, билис- 2. холбос-, силбэс-
kaynaştırmak	1. çugahat-, doğordo hunnar- 2. xolboo-, silbehinner-	1. чугаһат-, доҕордоһуннар- 2. холбоо-, силбэһиннэр-

kaynata	ağa kılın, toyon	аға кылын, тойон
kaynatmak	orgut-, buhar-	оргут-, буһар-
kaz	xaas (kötör)	хаас (көтөр)
kaza	avariya, alcarxay	авария, алдьархай
kazaen	alğas, alğaska	алғас, алғаска
kazak	sviter, beesiñke	свитер, бээсиңкэ
Kazak I	kazak	казак
Kazak II	kazax	казах
Kazakça	1. kazax tıla 2. kazaxtıı	1. казах тыла 2. казахтыы
kazan	soluur, xoçuol, olguy	солуур, хочуол, олгуй
kazanç	xamnas, doxuot	хамнас, дохуот
kazançlı	doxuottaax	дохуоттаах
kazanmak	1. üleleen bul- 2. süüy-	1. үлэлээн бул- 2. сүүй-
kazı	1. buoru xahıı 2. xahıılar	1. буоруу хаһыы 2. хаһыылар
kazık	atax, anńıı atax; mas tohoğo	атах, анньыы атах; мас тоһоғо
kazımak	1. kıhıy-, ıraastaa- 2. gravirovkalaa-	1. кыһый-, ыраастаа- 2. гравировкалаа-
kazma	kiirke	кииркэ
kazmak	xas-	хас-
kebap	kebab, üteheleex et	кебаб, утэһэлээх эт
keçe	boolcox	боолдьох
keçeleşmek	1. köhüy-, utuy- 2. tüürülün-, xataydan-, möçökölön-	1. көһүй-, утуй-, 2. түүрүлүн-, хатайдан-, мөчөкөлөн-
keçi	koza	коза
keder	iedeen, sanaarğabıl, munçaarıı	иэдээн, санаарғабыл, мунчаарыы

kederlenmek	sanaarğaa-, kurutuy-	санаарғаа-, курутуй-
kederli	sanaarğaabıt, kurutuybut	санаарғаабыт, курутуйбут
kedi	kuoska	куоска
kefal	kefal'	кефаль
kehribar	yantar'	янтарь
kek	keks	кекс
kekelemek	keleğeydee-, tardıalat-	кэлэғэйдээ-, тардыалат-
kekeme	keleğey	кэлэғэй-
keklik	xabcı, kuruppaaskı	хабдьы, куруппааскы
kel	tarağay	тарағай
kelebek	lıax, ürümeççi	лыах, үрүмэччи
kelepçe	ilii xandalıta	илии хандалыта
kelime	tıl, biir tıl	тыл, биир тыл
kelle	töbö, bas	төбө, бас
keman	skripka	скрипка
kemancı	skripaç, skripkağa oonńooççu	скрипач, скрипкаға сонньоччу
kemer	kur	кур
kemik	uñuox	уҥуох
kemikli	uñuoxtaax	уҥуохтаах
kemirmek	tiniktee-	тиниктээ-
kenar	kırıı sir, kıtıı	кырыы сир, кытыы
kendi	1. beye, beyem 2. bas biler	1. бэйэ, бэйэм 2. бас билэр
kendiliğinden	avtomatiçeskaydık	автоматическайдык
kene	kleş	клещ
kent	kuorat	куорат

kepçe	1. xomuos 2. saçok, kuyuur	1. хомуос 2. сачок, куйуур
kere	tögül	төгүл
kerevides, kerevit	rak (zool.)	рак (зоол.)
kerpeten	çıskı, kıtağas	чыскы, кытағас
kerpiç	saman, kirpiiççe	саман, кирпииччэ
kertenkele	külgeri	күлгэри
kertik	kerdiis, oluk	кэрдиис, олук
kertmek	kert-	кэрт-
kervan	karavan	караван
kesafet	xoyuuta	хойуута
kesif	xoyuu	хойуу
kesik	bıstıbıt, bıhıllıbıt	быстыбыт, быһыллыбыт
kesilmek	1. bıhılın- 2. toxtoo-, uuray-	1. быһылын- 2. тохтоо-, уурай-
kesim	oroyuon, zona, sektor	оройуон, зона, сектор
kesin	1. xorsun sanaallaax, bulguççulaax 2. çaxçılaax, saarbağa suox	1. хорсун санаалаах, булгуччулаах 2. чахчылаах, саарбаға суох
kesinlik	1. xorsun sanaalaax buoluu 2. billere, tustammıta, çopçuta	1. хорсун санаалаах буолуу 2. биллэрэ, тустаммыта, чопчута
kesişmek	bıha oxsus-	быһа охсус-
keskin	sıtıı	сытыы
kesmek	1. bıs- 2. toxtot-, uurat- 3. araar- (uunu, telefonu uo.d.a.)	1. быс- 2. тохтот-, уурат- 3. араар- (ууну, телефону уо.д.а.)
kestane	kaştan	каштан

keşif	1. arıyıı, buluu 2. razvedka (bayıan.)	1. арыйыы, булуу 2. разведка (байыан.)
keten	lüön	лүөн
keyfetmek	saataa-, aralcıy-, üörköt-	саатаа-, аралдьый-, үөркөт-
keyfiyet	1. bıhıı-maygı 2. xaaçıstıba	1. быһыы-майгы 2. хаачыстыба
keyif	1. nastırıanńa 2. talımastanıı, xappırıistaahın	1. настырыанньа 2. талымастаныы, хаппырыыстааһын
keyifli	behieley, üörbüt-köppüt, nastırıanńalaax	бэһиэлэй, үөрбүт-көппүт, настырыанньалаах
keyifsiz	nastırıanńata suox	настырыанньата суох
keyifsizlik	ıarıtıyıı, ahaağırıı	ыарытыйыы, аһаағырыы
kez	tögül	төгүл
Kıbrıslı	kipriot	киприот
kıç	kuorma, kuturuk	куорма, кутурук
kıl	1. kıl 2. tüü	1. кыл 2. түү
kılavuz	1. sircit kihi, gid	1. сирдьит киһи, гид
	2. lotsman 3. spravoçnik	2. лоцман 3. справочник
kılıç	kılıs, saabıla	кылыс, саабыла
kılıf	xaa, bürüö	хаа, бүрүө
kılıflamak	xaağa uk-	хааға ук-
kılık	tas körüñ, tañnar tañas	тас көрүҥ, таҥнар таҥас
kılmak	gın-	гын-
kımılda(n)mak	xamsaa-, sığarıy-	хамсаа-, сығарый-
kınama	seme, semeleehin	сэмэ, сэмэлээһин
kınamak	semelee-, buruydaa-	сэмэлээ-, буруйдаа-

kırgınlık	atağastabıl, öhürgetii	атағастабыл, өһүргэтии
Kırgız	kırgız	кыргыз
Kırgızca	kırgız tıla	кыргыз тыла
kırık	1. alcammıt 2. tostuu (med.)	1. алдьаммыт 2. тостуу (мед.)
kırılgan	1. tohuttağas 2. öhürges	1. тоһуттағас 2. өһүргэс
kırılmak	1. tohun-, ültürüy- 2. öhürgen- 3. öl-	1. тоһун-, үлтүрүй- 2. өһүргэн- 3. өл-
kırım	kırgıı, kıdıyıı	кыргыы, кыдыйыы
kırıtmak	üçügemsiy-, kiemsiy-	үчүгэмсий-, киэмсий-
kırk	tüört uon	түөрт уон
kırkıncı	tüört uonus	түөрт уонус
kırlangıç	xarañaççı	хараңаччы
kırmak	1. alcat-, tohut-, xayıt- 2. kırt-, kıdıy- 3. alcat-, möltöt-	1. алдьат-, тоһут-, хайыт- 2. кырт-, кыдый- 3. алдьат-, мөлтөт-
kırmızı	kıhıl	кыһыл
kırtasiye	kenseleeriye mala-sala	кэнсэлээрийэ мала-сала
kısa	kılgas	кылгас
kısaca	kılgastık	кылгастык
kısalmak	kılgaa-, kıççaa-	кылгаа-, кыччаа-
kısaltma	kılgatıı, abbreviatura	кылгатыы, аббревиатура
kısaltmak	kılgat-, kıççat-	кылгат-, кыччат-
kısık	kııkınas, xarcıgınas, kehieğirbit	кыыкынас, хардьыгынас кэһиэғирбит
kısım	sorox, ireet, çaas	сорох, ирээт, чаас
kısır	oğolommot, uuhaabat	оғоломмот, ууһаабат
kısıltmak	xaaççaaxtaa-	хааччахтаа-

kıskaç	çıskı, kıtağas	чыскы, кытағас
kıskanç	1. künüühüt 2. ordugumsax, künüümsex	1. күнүүһүт 2. ордугумсах, күнүмсэх
kıskançlık	künüü, ordugurğaahın	күнүү, ордугурғааһын
kıskanmak	1. künüülee- 2. ordugurğaa-, ımsıır-	1. күнүүлээ- 2. ордугурғаа-, ымсыыр-
kısmak	kıççat-, aççat-, möltöt-	кыччат-, аччат-, мөлтөт-
kısmet	col, sorgu, tusku, cılğa	дьол, соргу, туску, дьылға
kısmî	bıstax	быстах
kış	kıhın	кыһын
kışın	kıhın	кыһын
kışkırtı	kikserii, tepterii, provokatsiya	киксэрии, тэптэрии, провокация
kışkırtmak	kikser-, tepter-, provokatsiyalaa-	киксэр-, тэптэр-, провокациялаа-
kışla	kazarma	казарма
kışlamak	kıstaa-, kıhın olor-	кыстаа-, кыһын олор
kışlık	kıhıññı	кыһыҥҥы
kıt	kemçi, tutax, ağıyax	кэмчи, тутах, ағыйах
kıta	kontinent	континент
kıtalararası	kontinennar ikki ardılarınaağı	континеннар икки ардыларынаағы
kıtlık	1. tiiyimmet buoluu 2. üünüü suoğa, aççıktaahın	1. тиийиммэт буолуу 2. үүнүү суоға, аччыктааһын
kıvam	konsistentsiya	консистенция
kıvanç	kien tuttuu	киэн туттуу
kıvanmak	kien tutun-	киэн тутун-

kıvılcım	kıım	кыым
kıvırcık	kuudara, kuudaraabay	куудара, куудараабай
kıvırmak	bük tut-, bük battaa-	бүк тут-, бүк баттаа-
kıvranmak	1. tüüre tattar-, muunńarı tattar-, erilleñnee- 2. ereyden-, sordon-	1. түүрэ таттар-, муунньары таттар-, эрилleңнээ-, 2. эрэйдэн-, сордон-
kıvrık	bük tutullubut	бүк тутуллубут
kıvrılmak	bük tutulun-	бүк тутулун-
kıvrım	öğülleğes, erilleğes; toğoy	өгүллэгэс, эриллэгэс; тогой
kıyafet	tañnar tañas	таңнар таңас
kıyamet	arallaan, sügüleen	араллаан, сүгүлээн
kıyas	teñnebil, teñneehin	тэңнэбил, тэңнээһин
kıyaslamak	teñnee-, teñneen kör-	тэңнээ-, тэңнээн көр-
kıyı	kıtıı, bierek	кытыы, биэрэк
kıyma	farş, kırbammıt et	фарш, кырбаммыт эт
kıymak	1. kıra gına kırbaa- 2. buortulaa-	1. кыра гына кырбаа- 2. буортулаа-
kıymalı	etteex, kırbammıt etteex	эттээх, кырбаммыт эттээх
kıymet	1. sıana 2. sıannas	1. сыана 2. сыаннас
kıymetli	kündü, sıanalaax	күндү, сыаналаах
kız	kııs	кыыс
kızak	sıarğa	сыарға
kızamık	kuor (med.)	куор (мед.)
kızamıkçık	krasnuxa (med.)	краснуха (мед.)
kızarmak	1. kıtar- 2. ıhaarılan-	1. кытар- 2. ыһаарылан-

kızartma	ıhaarılammıt, sorkuoydammıt	ыһаарыламмыт, соркуойдаммыт
kızartmak	ıhaarılaa-	ыһаарылаа-
kızgın	1. öhüönneex, uordaax, kiñneex 2. kıtarbıt	1. өһүөннээх, уордаах, киңнээх 2. кытарбыт
kızgınlık	aba, kiñ	аба, киң
kızıl	1. kıhıl 2. kıtarxay, arağas 3. skarlatina (med.)	1. кыһыл 2. кытархай, арағас 3. скарлатина (мед.)
kızılağaç	sihik	сиһик
kızışmak	umayan kıtıahın-	умайан кытыаһын-
kızkardeş	balıs	балыс
kızmak	1. kııhır- 2. sılıy-, itiy-, kıtar-	1. кыыһыр- 2. сылый-, итий-, кытар-
ki	ee, dii, da	ээ, дии, да
kibar	1. ütüö, ütüö maygılaax 2. kündü, narın	1. үтүө, үтүө майгылаах 2. күндү, нарын
kibir	ulaxamsık bıhıı, ulaxamsıyıı	улахамсык быһыы, улахамсыйыы
kibirli	uluutumsuk, ulaxamsık	улуутумсук, улахамсык
kibrit	ispiiske	испиискэ
kilise	tañara ciete	таңара дьиэтэ
kilit	külüüs, somuok	күлүүс, сомуок
kilitlemek	xataa- (kuluuske)	хатаа- (күлүүскэ)
kilitli	xatıılaax	хатыылаах
kilo	1. kiile 2. ıyaahın	1. киилэ 2. ыйааһын
kilogram	kilogramm	килограмм
kilometre	kilometr	километр

kiloton	kilotonna	килотонна
kilovat	kilovatt	киловатт
kim	kim	ким
kimi	sorox	сорох
kimse	kim ere, kim da	ким эрэ, ким да
kimsesiz	soğotox, kime da suox	соҕотох, кимэ да суох
kimsesizlik	soğotoxsuyuu	соҕотохсуйуу
kimya	ximiya	химия
kimyasal	ximiçeskey	химическэй
kin	abaahı körüü	абааһы көрүү
kindar	öhüömńüleex, öhüönneex	өһүөмньүлээх, өһүөннээх
kinin	xinin	хинин
kir	kir	кир
kira	arenda	аренда
kiracı	arendator, kvartirant	арендатор, квартирант
kiralamak	arendalaa-	арендалаа-
kiraz	çereşnya	черешня
kireç	ispieske	испиэскэ
kiremidi	kirpiiççe öñö öñnööx	кирпииччэ өҥө өҥнөөх
kiremit	çerepitsa	черепица
kiriş	1. struna 2. kiris 3. öhüö, sis mas, buruus	1. струна 2. кирис 3. өһүө, сис мас, буруус
kirlenmek	kirtiy-	киртий-
kirletmek	kirtit-	киртит-
kirli	1. kirdeex 2. kirdeex tañas	1. кирдээх 2 кирдээх таҥас
kirlilik	kirtiyii	киртийии

kirpi	cuos	дьуос
kirpik	kılaman	кыламан
kişi	kihi	киһи
kişilik	individual'nost', liçnost'	индивидуальность, личность
kitap	kinige	кинигэ
kitap evi	kinige mağahına	кинигэ мағаһыына
kitaplık	biblioteka, kinige ıskaaba	библиотека, кинигэ ыскааба
kitara	gitara	гитара
kitaracı	gitarist	гитарист
klâsik	1. klassik 2. klassiçeskay	1. классик 2. классическай
klik	klika	клика
klişe	ştamp, şablon	штамп, шаблон
klüp	kuluup	кулууп
koalisyon	koalitsiya	коолиция
kobay	muora sibiiñkete	муора сибииҥкэтэ
koca I	er	эр
koca II	1. ulaxan, südü 2. kırcağas	1. улахан, сүдү 2. кырдьаҕас
kocamak	kırıy-, saahır-	кырый-, сааһыр-
koç	baraan	бараан
kof	kuraanax	кураанах
koğuş	balıiha palaatata; xaayıı kamerata	балыыһа палаатата; хаайыы камерата
koklamak	sıtırğaa-	сытырҕаа-
kokmak	1. sıttıy-, sıttaax buol- 2. sıtıy-	1. сыттый-, сыттаах буол- 2. сытый-

kokmuş	sıtıybıt, ımıybıt	сытыйбыт, ымыйбыт
kokteyl	kokteyl'	коктейль
koku	1. sıt 2. duxuu	1. сыт 2. духуу
kokulu	üçügey sıttaax	үчүгэй сыттаах
kol	1. ilii 2. siex 3. salaa (örüs, labaa uo.d.a.)	1. илии 2. сиэх 3. салаа (өрүс, лабаа уо.д.а.)
kola	kraxmal	крахмал
kolalamak	kraxmallaa-	крахмаллаа-
kolalı	kraxmallaax, kraxmallammıt	крахмаллаах, крахмалламмыт
kolan	xolun	холун
kolay	çepçeki, ıaraxana suox	чэпчэки, ыарахана суох
kolaylaştırmak	çepçet-, sudurgutut-	чэпчэт-, судургутут-
kolaylık	çepçetii	чэпчэтии
kolçak	ütülük	үтүлүк
kolej	kolledj	колледж
kolejli	kolledj üöreneeççite	колледж үөрэнээччитэ
koleksiyon	kollektsiya	коллекция
kolektif	kollektivnay	коллективнай
kolektifleştirme	kollektivizatsiya, xolbohuktaahın	коллективизация, холбоһуктааһын
kolera	xolera	холера
koli	bahıılka	баһыылка
kolluk	1. manjeta 2. siex xattıga	1. манжета 2. сиэх хаттыга
koloni	koloniya	колония
kolonya	odekolon	одеколон

kolordu	korpus (bayıan.)	корпус (байыан.)
koltuk	1. kiriehile 2. xonnox	1. киriэһилэ 2. хоннох
kolye	kol'ye, oğuruo simex	колье, оҕуруо симэх
komedi	komediya	комедия
komiser	komissar	комиссар
komisyon	1. komissiya 2. komissionnay	1. комиссия 2. комиссионнай
komite	komitet	комитет
komplikasyon	sıistarıı (med.)	сыыстарыы (мед.)
komplo	zagovor	заговор
komplocu	zagovarşik	заговорщик
komposto	kompot	компот
kompozisyon	1. kompozitsiya 2. öytön suruyuu	1. композиция 2. өйтөн суруйуу
kompozitör	kompozitor	композитор
komprador	komprador	компрадор
kompres	kompress	компресс
komprime	tabletka	таблетка
kompüter	kompyuter	компьютер
komşu	ıal, tahaaraa ıal	ыал, таһааraa ыал
komşuluk	ıallıı oloruu	ыаллыы олоруу
komut	xamaanda, birikees	хамаанда, бирикээс
komutan	komandir	командир
komutanlık	komandovaniye	командование
komün	kommuna	коммуна
komünist	1. kommunist 2. kommunistiçeskay	1. коммунист 2. коммунистическай

komünizm	kommunizm	коммунизм
konak	osobnyak	особняк
konaklamak	xon-	хон-
konçerto	kontsert	концерт
kondüktör	provodnik, konduktor	проводник, кондуктор
konfederasyon	konfederatsiya	конфедерация
konfeksiyon	belem bılaaççıya	бэлэм былааччыйа
konferans	1. lektsiya 2. konferentsiya	1. лекция 2. конференция
konferansçı	lektor	лектор
konfor	komfort, tabıgastaax	комфорт, табыгастаах
konforlu	komfortabel'nay	комфортабельнай
kongre	syezd, kongress	сьезд, конгресс
konmak I	tüs-, olor- (samolyot, kötör, bııl uo.d.a.)	түс-, олор- (самолёт, көтөр, быыл уо.д.а.)
konmak II	turuorulun-	туруорулун-
konser	kontsert	концерт
konservatuvar	konservatoriya	концерватория
konserve	kensierbe	кэнсиэрбэ
konsey	Sebiet	Сэбиэт
konsolos	konsul	консул
konsolosluk	konlul'stvo	консульство
konsorsiyum	konsortsium	консорциум
kontak	deñ xolbohuu, zamıkaniye	дэҥ холбоһуу, замыкание
kontrat	kontrakt, söbülehii	контракт, сөбүлэһии
kontrol	1. xonturuol, berebierke 2. kontrolyor	1. хонтуруол, бэрэбиэркэ 2. контролёр

kontrplâk	fanera	фанера
konu	1. tema, boppuruos, süjet 2. obyekt, predmet	1. тема, боппуруос, сюжет 2. обьект, предмет
konuk	ıalcıt	ыалдьыт
konuksever	ıalcıtımsax	ыалдьытымсах
konukseverlik	ıalcıtımsax buoluu	ыалдьытымсах буолуу
konum	baar sire, sılcar sire	баар сирэ, сылдьар сирэ
konuşkan	kepsetinńeñ	кэпсэтинньэҥ
konuşma	1. kepsetii, sehergehii 2. lektsiya, dakılaat	1. кэпсэтии, сэһэргэһии 2. лекция, дакылаат
konuşmacı	lektor	лектор
konuşmak	kepset-, seherges-	кэпсэт-, сэһэргэс-
konut	cie-uot	дьиэ-уот
kooperatif	kooperativ	кооператив
koordine etmek	koordinatsiyalaa-, biir sürünnee-	координациялаа-, биир сүрүннээ-
koparma	rıvok, örö anńıı (sport.)	рывок, өрө анньыы (спорт.)
koparmak	1. bıha tart- 2. xomuy-, itigestee- (fruktanı uo.d.a.)	1. быһа тарт- 2. хомуй-, итигэстээ- (фруктаны уо.д.а.)
kopça	kürüçüök	күрүччүөк
kopmak	bıhın-, bıha bar-, arağıs-, delbi bar-	быһын-, быһа бар-, арағыс-, дэлби бар-
kopya	kopiya	копия
kordiplomatik	dipkorpus	дипкорпус
kordon	1. şnur, provod 2. iilii ergiyii, tulalaahın, kordon	1. шнур, провод 2. иилии эргийии, тулалааһын, кордон

Koreli	koreyets	кореец
koreograf	baletmeyster, xoreograf	балетмейстер, хореограф
koreografi	xoreografiya	хореография
koridor	körüdüör	көрүдүөр
korkak	kuttas	куттас
korkaklık	kutas bıhıı	куттас быһыы
korkmak	kuttan-	куттан-
korkmaz	çağıybat, tollubat	чағыйбат, толлубат
korku	kuttanıı, kuttal	куттаныы, куттал
korkulu	1. ınırık 2. kuttallaax, serexteex	1. ынырык 2. кутталлаах, сэрэхтээх
korkuluk	1. perila, tutuhar sıñaha 2. çuuçala	1. перила, тутуһар сыҥаһа 2. чуучала
korkunç	ınırık, caabı	ынырык, дьаабы
korkusuz	1. kuttammat, xorsun 2. kuttala suox	1. куттаммат, хорсун 2. куттала суох
korkutmak	kuttaa-	куттаа-
koro	xor	хор
korocu	xorga ıllaaççı	хорга ыллааччы
korsan	pirat	пират
korsanlık	pirattaahın	пираттааһын
kort	kort (sport.)	корт (спорт.)
kortej	1. kortej 2. arıallaaççılar	1. кортеж 2. арыаллааччылар
korumak	1. kömüskee- 2. xarıstaa-	1. көмүскээ- 2. харыстаа-
korunma	kömüskel, kömüskeehin, oborona	көмүскэл, көмүскээһин, оборона

korunmak	1. kömüsken- 2. xarıstan-	1. көмүскэн- 2. харыстан-
koruyucu	kömüskeeççi	көмүскээччи
kostüm	köstüüm	көстүүм
kostümlük	köstüüm tañaha	көстүүм таҥаһа
koşmak	1. süür- 2. kölüy- (atı uo.d.a.)	1. сүүр- 2. көлүй- (аты уо.д.а.)
koşul	usuluobuya	усулуобуйа
koşut	parallel'nay	параллельнай
kova	soluur, biedere	солуур, биэдэрэ
kovalama	ekkiretii, soyuolaahın	эккирэтии, сойуолааһын
kovalamak	ekkiret-, soyuolaa-, sırıs-	эккэрэт-, сойуолаа-, сырыс-
kovan	1. ıñıra uyata 2. boturuon	1. ыҥырыа уйата 2. боторуон
kovmak	üür-, üüren tahaar-	үүр-, үүрэн таһаар-
kovuk	kumalaan, köñdöy	кумалаан, көҥдөй
koymak	1. üür- 2. turuor- 3. kut-	1. үүр- 2. туруор- кут-
koyu	xoyuu	хойуу
koyulaşmak	1. xoyun- 2. xarañar-	1. хойун- 2. хараҥар-
koyulmak	ılıs-, ılsıs-	ылыс-, ылсыс-
koyun I	baraan	бараан
koyun II	xooy	хооӥ
koz	1. gretskey eriexe 2. kuohur	1. грецкэй эриэхэ 2. куоһур
koza	kokon	кокон
kozalak	tuorax	туорах

kozmetik	kosmetika	косметика
kozmik	kosmiçeskay	космическай
kozmodrom	kosmodrom	космодром
kozmonot	kosmonavt	космонавт
köfte	ketiliet	кэтилиэт
köhne	ergerbit, erge	эргэрбит, эргэ
köhneleşmek	erger-	эргэр-
kök	silis, törüt	силис, төрүт
köken	törüt, törütter	төрүт, төрүттэр
kökleşmek	silis tart-, oloğur-, oloxsuy-	силис тарт-, олоғур-олохсуй-
köknar	xarıya	харыйа
kökten	törüt, tördütten ularıtar, kardinal'nay	төрүт, төрдүттэн уларытар, кардинальнай
köle	kulut	кулут
köleleştirmek	kulut oñohun-, bas berinner-	кулут оҥоһун-, бас бэриннэр-
kölelik	kuluttaahın	кулуттааһын
kömür	çox	чох
köpek	ıt	ыт
köpek balığı	akula	акула
köpek dişi	ahıı (tiis)	аһыы (тиис)
köprü	kürge, muosta	күргэ, муоста
köprücük	xomurğan	хомурҕан
köpük	küügen	күүгэн
köpürmek	1. küügennir- 2. kıınńan tur-	1. күүгэннир- 2. кыынньан тур-

kör	1. xarağa suox, balay 2. sıppax (bıhax uo.d.a) 3. xaraña (uot, laampa)	1. хараға суох, балай 2. сыппах (быһах уо.д. а.) 3. хараҥа (уот, лаампа)
körfez	xomo	хомо
körleşmek	sıppaa-	сыппаа-
körletmek	sıppat-, möltöt-	сыппат-, мөлтөт-
körlük	xarağa suox buoluu	хараға суох буолуу
körpe	eder; sibiehey (sibiligin ürgemmit)	эдэр; сибиэһэй (сибилигин үргэммит)
körük	küört	күрөт
körüklemek	küörtee-, umat-	күөртээ-, умат-
köstek	tsepoçka	цепочка
köşe	munnuk	муннук
köşk	(kıra) villa, (sadtaax) pavil'yon	(кыра) вилла, (садтаах) павильон
kötü	kuhağan	куһаған
kötüleşmek	möltöö-, kuhağan buol-	мөлтөө-, куһаған буол-
kötümserlik	pessimizm	пессимизм
köy	deriebine	дэриэбинэ
köydeş	biir selieńńeleex	биир сэлиэннньэлээх
köylü	tıa sirin oloxtooğo, baahınay	тыа сирин олохтооғо, бааһынай
kral	korol'	король
kralcı	monarxist	монархист
kraliçe	koroleva	королева
krallık	korolevstvo, monarxiya	королевство, монархия
kramp	tattarıı, iñiir tardıta	таттарыы, иҥиир тардыыта

kravat	xaaltıs	хаалтыс
kredi	1. kredit 2. avtoritet	1. кредит 2. авторитет
krem	krem	крем
krema	1. krem 2. süögey	1. крем 2. сүөгэй
kremalı	kremneex (tort uo.d.a.)	кремнээх (торт уо.д.а.)
kreş	caahıla	дьааһыла
kristal	kurustaal	курустаал
kritik	kritikçeskey, tostu ularıyıılaax	критическэй, тосту уларыйыылаах
kriz	kriz (med.), tiihik	криз (мед.), тииһик
krom	xrom	хром
kronoloji	xronologiya	хронология
kronometre	xronometr	хронометр
kros	kross	кросс
kruvazör	kreyser	крейсер
kuartet	kvartet	квартет
kubbe	kupol	купол
kubbeli	kupollaax	куполлаах
kucaklamak	1. kuus- 2. tögürüy-, ergiy-	1. куус- 2. төгүрүй-, эргий-
kudret	küüs, kıax, küdex	күүс, кыах, күдэх
kudretli	küüsteex, kıaxtaax	күүстээх, кыахтаах
kudurmak	iir-, iire kıhır-, iirimtiy-	иир-, иирэ кыыһыр-, иириимтий-
kudurtmak	iirt-, iirde kıhırt-	иирт-, иирдэ кыыһырт-
kuduz	iirii, bukkulluu (med.) 2. iirbit, bukkullubut	1. иирии, буккуллуу (мед.) 2. иибит, буккуллубут

kuğu	kuba	куба
kukla	marionetka	марионетка
kulaç	bılas	былас
kulak	1. kulgaax 2. ister coğur	1. кулгаах 2. истэр дьоғур
kule	başnya, vışka	башня, вышка
kulis	kulis	кулис
kullanılmış	tuttullubut, tuhanıllıbıt	туттуллубут, туһаныллыбыт
kullanış	tuhanı, tuttuu	туһаныы, туттуу
kullanışlı	praktiçnay, udobnay	практичнай, удобнай
kullanmak	1. tutun-, tuhan- 2. ıt- (massıınanı uo.d.a.)	1. тутун-, туһан- 2. ыт- (массыынаны уо.д.а)
kulp	tutaax	тутаах
kuluçka	sımıt battaaççı	сыммыт баттааччы
kulübe	1. budka 2. üüteen, balağan	1. будка 2. үүтээн, балаған
kum	kumax	кумах
kumanda	1. komanda 2. upravleniye (tex.)	1. команда 2. управление (тех.)
kumandan	komanduyuşay, komandir	командующай, командир
kumandanlık	komandovaniye	командование
kumar	kıhıılaax oonńuu, azartnay oonńuu	кыһыылаах оонньуу, азартнай оонньуу
kumarhane	oonńuur cie	оонньуур дьиэ
kumaş	tañas, materiya	танас, материя
kumral	sırdık küreñ	сырдык күрэҥ
kumsal	kumax kıtıl	кумах кытыл

kumul	dyuna, barxan	дюна, бархан
kundak	1. oğo suuta 2. fakel	1. оғо суута 2. факел
kundaklamak	1. suulaa- (oğonu) 2. umat-, uottaa- (soruyan)	1. суулаа- (оғону) 2. умат-, уоттаа- (соруйан)
kundura	atax tañaha	атах таңаһа
kunduracı	1. sappıkıhıt 2. atax tañahın atıılaaççı	1. саппыкыһыт 2. атах таңаһын атыылаааччы
kunduz	buobura	буобура
kupa	kubok, ımıya	кубок, ымыйа
kupon	1. kupon (sıanalaax kumaağı) 2. tañas, bıstax tañas	1. купон (сыаналаах кумаағы) 2. таңас, быстах таңас
kur I	körüü, xarayıı, uxaasıbaydaahın	көрүү, харайыы, ухаасыбайдааһын
kur II	kurs (fin.)	курс (фин.)
kur'a	serebiey	сэрэбиэй
kurak	1. kuraanax, kuurbut 2. kuraan	1. кураанах, куурбут 2. кураан
kural	bıraabıla, nuorma	быраабыла, нуорма
kuram	teoriya	теория
kuramsal	teoretiçeskay	теоретическай
Kuron	Koran	Коран
kurbağa	bağa	баға
kurbağalama	brass (sport.)	брасс (спорт.)
kurban	siertibe	сиэртибэ
kurdele	liente	лиэнтэ
kurgu	sobuottanar külüüs	собуоттанар күлүүс

kurmak	1. tut-, oñor- 2. teriy-, törüttee-	1. тут-, оҥор- 2. тэрий-, төрүттээ-
kurmay	ştab	штаб
kurnaz	albın, kiiterey	албын, киитэрэй
kurnazlık	kiitereydeehin	киитэрэйдээһин
kuron	1. koronka 2. kron (xarçı)	1. коронка 2. крона (харчы)
kurs	kurs, üörex	курс, үөрэх
kurşun	sibinies	сибиниэс
kurşunkalem	xarandaas	харандаас
kurşunlamak	1. plombalaa- 2. ıtıalaa-	1. пломбалаа- 2. ытыалаа-
kurt I	börö	бөрө
kurt II	çierbe	чиэрбэ
kurtarıcı	bosxolooççu, bııhaaççı	босхолооччу, быыһааччы
kurtarma	bııhaahın	быыһааһын
kurtarmak	bııhaa-, örühüy-	быыһаа-, өрүһүй
kurtçuk	liçinka, ıama	личинка, ыама
kurtulmak	1. bııhan-, bosxolon-, örühün- 2. tüs-, tühen xaal-, oyon tağıs-	1. быыһан-, босхолон-өрүһүн- 2. түс-, түһэн хаал-, ойон тағыс-
kurtuluş	bosxoloohun, bııhaahın	босхолооһун, быыһааһын
kuru	1. kuraanax, kuurbut 2. xappıt, xatarıllıbıt 3. iççitex	1. кураанах, куурбут 2. хаппыт, хатарыллыбыт 3. иччитэх
kurucu	törütteeççi, teriyeeççı	төрүттээччи, тэрийээччи
kurul	1. sebiet 2. komissiya	1. сэбиэт 2. комиссия
kurulamak	sot-, sotun-	сот-, соун-
kurulmak	1. tutulun-, oñohulun- 2. üöskee-, terilin-	1. тутулун-, оҥоһулун- 2. үөскээ-, тэрилин-

kurultay	kongress, syezd	конгресс, сьезд
kuruluş	1. oloxtoohun, teriyii, üösketii 2. terilte, uçrejdeniye, predpriyatiye 3. is tutul, struktura	1. олохтооһун, тэрийии, үөскэтии 2. тэрилтэ, учреждение, предприятие 3. ис тутул, структура
kurum	obşestvo, liga	общество, лига
kurumak	kuur-, xat-	куур-, хат-
kuruş	kuruş (xarçı)	куруш (харчы)
kurutma	kuurduu, xatarıı	куурдуу, хатарыы
kurye	dipkuryer	дипкурьер
kusur	1. iteğestiyii, defekt 2. buruy, alğas	1. итэҕэстийии, дефект 2. буруй, алҕас
kuş	kötör	көтөр
kuşak	1. kuhaax, kur 2. kölüöne	куһаах, кур 2. көлүөнэ
kuşatmak	kögürüt-, ergit-	төгүрүт-, эргит-
kuşkonmaz	sparja	спаржа
kuşku	serenii, ciksinii	сэрэнии, дьиксинии
kuşkulandırmak	ciksinner-, aymaa-	дьиксиннэр-, аймаа-
kuşkulu	ciksimmit, aymammıt	дьиксиммит, аймаммыт
kuşkusuz	munaağa suox, köstön turar	мунааға суох, көстөн турар
kuş palazı	dıfteriya	дифтерия
kuş tüyü	tüü, tüütten oñohullubut	түү, түүттэн оҥоһулубут
kutlamak	eğerdelee-	эҕэрдэлээ-
kutsal	ıtık, ıtıktanar	ытык, ытыктанар
kutu	xoruopka, caahık	хоруопка, дьааһык

kutup	polyus	полюс
kutur	diametr	диаметр
kuvvet	küüs, küüs-uox, küüs-küdex	күүс, күүс-уох, күүс-күдэх
kuvvetlendirmek	küühürt-, böğörgöt-	күүһүрт-, бөҕөргөт-
kuvvetlenmek	küühür-, böğörgöö-	күүһүр-, бөҕөргөө-
kuvvetli	küüsteex	күүстээх
kuvvetsiz	küühe suox, möltöx	күүһэ суох, мөлтөх
kuyruk	1. kuturuk 2. uoçarat 3. kurdyuk	1. кутурук 2. уоҕарат 3. курдюк
kuytu	büççüm, büöm, kihite suox	бүччүм, бүөм, киһитэ суох
kuyu	1. xoluocas 2. şaxta	1. холуодьас 2. шахт
kuyumcu	yuvelir	ювелир
kuzey	xotu, xotugu	хоту, хотугу
kuzeybatı	xotuguluu-arğaa	хотугулуу-арҕаа
kuzeydoğu	hotuguluu-ilin	хотугулуу-илин
kuzeyli	xotugu sir oloxtooğo	хотугу сир олохтооҕо
kuzgun	suor	суор
kuzgunkılıcı	gladiolus	гладиолус
kuzu	baraan oğoto	бараан оҕото
kuzukulağı	kiihile	киинилэ
Kübalı	kubinets	кубинец
küçük	kıra	кыра
küçümsemek	kıççat-, kıççata kör-, siteri sıanalaama-	кыччат-, кыччата көр-, ситэри сыанадаама-

küf	tüünük	түүнүк
küflenmek	tüünügür-	түүнүгүр-
küflü	tüünügürbüt, tüünükteex 2. ergerbit	түүнүгүрбүт, түүнүктээх 2. эргэрбит
küfretmek	etis-, üöğüs-	этис-, үөгүс-
küfür	etihii, üöxsüü	этиһии, үөхсүү
kükürt	sera	сера
kül	kül	күл
külâh	1. xalpaak 2. möhööççük	1. халпаак 2. мөһөөччүк
külbastı	otbivnoy (nıhıllıbıt, ıhaarılammıt et)	отбивной (ныһыллыбыт, ыһаарыламмыт эт)
külçe	kutuu (metall)	кутуу (металл)
külfetli	tübükteex, ıaraxan	түбүктээх, ыарахан
külliyat	suruyuu toloru xomuurunńuga	суруйуу толору хомуурунньуга
kültür	kul'tura	культура
kültürel	kul'turnay	культурнай
kültür fizik	fizkul'tura	физкультура
kültürlü	kul'turalaax (kihi)	культуралаах (киһи)
küme	1. çömöx, kuuça 2. bölöx, mustuu	1. чөмөх, кууча 2. бөлөх, мустуу
kümes	kötörü tutar cie, kötör uyata	көтөрү тутар дьиэ, көтөр уйата
küp I	(ulaxan) tuoy kuvşin	(улахан) туой кувшин
küp II	1. kub 2. kubiçeskay	1. куб 2. кубическа
küpe	ıtarğa	ытарға
kürdan	tiis xastar mas	тиис хастар мас

küre	şar	шар
kürek	1. kürcex, lappaakı 2. erdii, tıı erdiite 3. erdii, erdiinen erdii	1. күрдьэх, лаппаакы 2. эрдии, тыы эрдиитэ 3. эрдии, эрдиинэн эрдии
kürekçi	erdiihit	эрдииһит
kürk	1. tüüleex 2. tüüleex son	1. түүлээх 2. түүлээх сон
kürkçü	tüüleeği tañastaaççı	түүлээги таҥастаааччы
kürsü	1. tribuna 2. kafedra	1. трибуна 2. кафедра
küstah	kereene suox, saatarı bilbet, saappat	кэрээнэ суох, саатары билбэт, сааппат
kütle	1. maassa, bar con, noruot maassata 2. köhöñö taas	1. маасса, бар дьон, норуот маассата 2. көһөҥө таас
kütlevî	maassabay	маассабай
kütük	1. berebine, çöñöçök 2. ispiihek, reyestr	1. бэрэбинэ, чөҥөчөк 2. испииһэк, реестр
kütüphane	biblioteka	библиотека
kütüphaneci	bibliotekar'	библиотекарь

L

lâbirent	labirint	лабиринт
lâboratuvar	laboratoriya	лаборатория
lâcivert	xaraña xallaan küöx	хараңа халлаан күөх
lâf	tıl-ös	тыл-өс
lağvetmek	suox gın-, es-	суох гын-, эс-
lâhana	xappıısta	хаппыыста
lâhza	tügen	түгэн
lâkap	xos aat	хос аат
lâkırdı	kepsetii, ıahax	кэпсэтии, ыаһах
lâle	tül'pan	тюльпан
lâmba	laampa	лаампа
lânet	kırııs	кырыыс
lânetlemek	kıraa-	кыһаа-
lângust	langust	лангуст
lâpa	xaahı	хааһы
lâstik	erehiine, şina	эрэһиинэ, шина
lâtif	narın, namçı	нарын, намчы
lâtince	latinskay tıl, latın'	латинскай тыл, латынь
lâvabo	suunar ihit	суунар иһит
lâyık	dostoynay, söptööx	достойнай, сөптөөх
lâzım	naada	наада
lehçe	tüölbe tıl, dialekt	түөлбэ тыл, диалект
leke	beetine	бээтинэ
Letonyalı	latış	латыш
levha	tabliçka, vıveska, belie suruk	табличка, вывеска, бэлиэ сурук
leylâk	siren'	сирень

leylek	ehir	эһир
lezzet	amtan	амтан
lezzetli	amtannaax, minńiges	амтаннаах, минньигэс
lezzetsiz	amtana suox, minńigehe suox	амтана суох, минньигэһэ суох
Libyalı	liviyets	ливиец
lider	lider	лидер
likör	likör	ликёр
liman	port	порт
limon	limon	лимон
lira	lira (xarçı)	лира (харчы)
lirik	liriçeskey	лирическэй
lisans	litsenziya	лицензия
lise	litsey	лицей
liseli	litsey üöreneeççite	лицей үөрэнээччитэ
liste	ispiihek	испииһэк
litre	litr	литр
Litvanyalı	litovets	литовец
loca	loja	ложа
lodos	soğuruuññu tıal	соҕурууҥҥу тыал
lokanta	restoran	ресторан
lokma	kırbas, kuhuok	кырбас, куһуок
lokomotiv	parovoz	паровоз
lomboz	illüminator	иллюминатор
losyon	los'yon	лосьон
loş	boruk-soruk	борук-сорук
lügat	tılcıt	тылдьыт
lütfen	bahaalısta	баһаалыста

M

maalesef	xomoyuox ihin	хомойуох иһин
maarif	noruot üöreğiriite	норуот үөрэҕириитэ
maarifçi	noruot üöreğiriitin ülehite	норуот үөрэҕириитин үлэһитэ
maaş	xamnas, akılaat	хамнас, акылаат
mabet	xram	храм
mabut	tañara, üñer tañara, kumir	таҥара, үҥэр таҥара, кумир
Macar	vengr	венгр
Macarca	vengerskey tıl	венгерскэй тыл
macera	1. müççürgenneex sırıı 2. avantüra	1. мүччүргэннээх сырыы 2. авантюра
maceracı	avantürist	авантюрист
macun	1. pasta 2. samaaska	1. паста 2. самааска
maç	matç, körsühüü, kürextehii	матч, көрсүһүү, күрэхтэһии
madalya	meteel	мэтээл
madalyon	medal'yon	медальон
madde	1. materiya (filos.) 2. veşestvo 3. puun, ıstatıya	1. материя (филос.) 2. вещество 3. пуун, ыстатыйа
maddecilik	materializm	материализм
maddî	material'nay, vaşestvennay	материальнай, вещественнай
madem(ki)	öskö, öskötün,...buollağına	өскө, өскөтүн, ... буоллағына
maden	1. metall, mineral 2. rudnik	1. металл, минерал 2. рудник

madenci	gornyak, xaya raboçaya	горняк, хайа рабочайа
mafsal	1. sühüöx (anat.) 2. ieççex (tex.)	1. сүһүөх (анат.) 2. иэччэх (тех.)
magnetik	magnitnay	магнитнай
mağara	xaya xaspağa	хайа хаспаҕа
mağaza	mağahın	магаһыын
mağlûbiyet	kıaytarıı, xottoruu, süüyterii	кыайтарыы, хотторуу, сүүйтэрии
mağrur	ulaxamsık, kiemsik, kiebiriik	улахамсык, киэмсик, киэбириик
mağrurluk	ulaxamsıyıı, kiemsiyii, kiebirii	улахамсыйыы, киэмсийии, киэбирии
mahal	mieste, sir	миэстэ, сир
mahalle	kvartal	квартал
mahallî	oloxtoox	олохтоох
maharet	satabıl, maastarıstıba	сатабыл, маастарыстыба
mahcup	kilbik, kıbıstıgan	кибилик, кыбыстыган
mahdut	kemneex, kemçi, kıra	кэмнээх, кэмчи, кыра
mahir	satallaax, satamńılaax	саталлаах, сатамньылаах
mahiyet	is ciñ, is çaxçı, xarakter	ис дьиҥ, ис чахчы, характер
mahkeme	suut	суут
mahkûm	1. cüüllemmit, buruydammıt 2. ester anallaax, kuhağan cılğalaax	1. дьүүлэммит, буруйдаммыт 2. эстэр аналлаах, куһаган дьылҕалаах
mahkûmiyet	1. suutunan buruydanıı, suuttanıı 2. suuttmmıt keme, xas sılga uurullubuta	1. суутунан буруйданыы, сууттаныы 2. сууттаммыт кэмэ, хас сылга уурулубута

mahpus	хаayıılaax	хаайыылаах
mahrem	1. konfidentsial'nay, sekretney, kisteleñneex 2. intimney	1. конфиденциальнай, секретнэй, кистэлэҥнээх 2. интимнэй
mahrum	mappıt, bıhıllıbıt	маппыт, быһыллыбыт
mahrumiyet	kıhalğa, tiiyimmet buoluu	кыһалға, тиийиммэт буолуу
mahsus I	1. anallaax, anammıt 2. tustaax, sıhıannaax	1. аналлаах, анаммыт 2. тустаах, сыһыаннаа
mahsus II	1. anaan 2. soruyan	1. анаан 2. соруйан
mahvetmek	ölör-, suox gın-	өлөр-, суох гын-
mahvolmak	öl-, suox buol-, süt-	өл-, суох буол-, сүт-
mahzen	boppuolca, badıbaal	боппуолдьа, бадыбаал
mahzun	munçaarbıt, sanaarğaabıt	мунчаарбыт, санаарҕаабыт
makale	ıstatıya (xahıakka uo. d.a.)	ыстатыйа (хаһыакка уо. д.а.)
makara	katuşka	катушка
makarna	mokoruon	мокоруон
makarnalı	mokoruonnaax	мокоруоннаах
makas	1. kıptııy 2. strelka (timir suolga)	1. кыптыый 2. стрелка (тимир суолга)
makasçı	streloçnik	стрелочник
makastar	kırıyaaççı	кырыйааччы
makbuz	kvitansiya	квитанция
makina, makine	massıına, mexanizm	массыына, механизм
makineleştirmek	mexanizatsiyalaa-	механизациялаа-
makineli	1. mexanizirovannay 2. mexaniçeskay	1. механизированнай 2. механическай

makinist	1. mexanik 2. maşinist	1. механик 2. машинист
maksat	sıal, soruk, sananıı, sorunuu	сыал, сорук, сананыы, сорунуу
maksatlı	erdetten oñoston, bilebile, soruyan	эрдэттэн оҥостон, билэбилэ, соруйан
makul	öydööx, logiçnay	өйдөөх, логичнай
mal	1. bas bilii, mal 2. tabaar	1. бас билии, мал 2. табаар
malî	üp	үп
malik	bas bileeççi	бас билээччи
malikâne	pomestye, uhaayba	поместье, уһаайба
maliye	üp	үп
maliyeci	1. finansist 2. üp salaatın ülehite	1. финансист 2. үп салаатын үлэһитэ
maliyet	sebestoimost', beyeğe turuuta	себестоимость, бэйэгэ туруута
malûl	inbeliit	инбэлиит
malûllük	invalidnost'	инвалидность
malûm	biller	биллэр
malûmat	sibidieńe, daannay, informatsiya	сибидиэнньэ, дааннай, информация
malzeme	matırıyaal	матырыйаал
mamul	oñohuk, oñohuu, produkt	оҥоһук, оҥоһуу, продукт
mamulât	boroduuksuya, belem oñohuktar	бородууксуйа, бэлэм оҥоһуктар
mamur	toloru xaaççıllıılaax	толору хаайыллыылаах
mana	is xohoon, suolta	ис хоһоон, суолта
manalı	ulaxan suol talaax, elbeği eter, öydööx	улахан суолталаах, элбэҕи этэр, өйдөөх

manasız	is xohoono suox	ис хоһооно суох
manastır	manastır	манастыыр
manda I	buyvol	буйвол
manda II	mandat	мандат
mandalina	mandarin	мандарин
mandolin	mandolina	мандолина
manevî	duxovnay, moral'nay	духовнай, моральнай
maneviyat	moral'nay turuk, moral'nay öy-sanaa	моральнай турук, моральнай өй-санаа
manevra	1. manevr 2. albas, trük	1. маневр 2. албас, трюк
manga	otdeleniye (bayıan.)	отделение (байыан.)
mâni	mehey, mohol	мэһэй, моһол
mânia	mehey, buom, xargıs	мэһэй, буом, харгыс
manikür	manikür	маникюр
manikürcü	manikürşa	маникюрша
manken	1. maneken 2. manekenşitsa	1. манекен 2. манекенщица
manolya	magnoliya	магнолия
mantar	telley	тэллэй
mantık	logika	логика
mantıkî, mantıklı	logiçnay, logiçeskay	логичнай, логическай
manto	caxtar sono, manto	дьахтар соно, манто
manzara	köstüü, peyzaj, panorama	көстүү, пейзаж, панорама
marangoz	mas uuha	мас ууһа
maraton	marafon	марафон

maratoncu	marafonets	марафонец
marazî	patologiçeskay, ıalcar	патологическай, ыалдьар
mareşal	marşal	маршал
marifet	satabıl, sımsağay buoluu, fokus	сатабыл, сымсағай буолуу, фокус
marka	maarka, belie, im	маарка, бэлиэ, им
Marksist	1. marksist 2. marksistskay	1. марксист 2. марксистскай
Marksizm	marksizm	марксизм
marş	marş (muz.), gimn, örögöy ırıa	марш (муз.), гимн өрөгөй ырыа
marşandiz	tovarnay poyezd, sastaap	товарнай поезд, састаап
mart	kulun tutar	кулун тутар
martı	xopto	хопто
masa	ostuol	остуол
masaj	massaj,ilbiyii	массаж, илбийии
masajcı	massajist, ilbiihit	массажист, илбииһит
masal	ostuoruya	остуоруйа
maskara	kihi külüöx, kördööx, külüüleex	киһи күлүөх, көрдөөх, күлүүлээх
maske	maaska	маааска
maskelemek	sahıar-, xorğot-	саһыар-, хорҕот-
masraf	oroskuot, xoromńu	ороскуот, хоромньу
masraflı	oroskuottaax	ороскуоттаах
masum	buruya suox, ańıta suox	буруйа суох, аньыыта суох

maşa	1. sıpsı, kıtağas 2. pinset	1. сыпсы, кытағас 2. пинцет
maşallah	1. bert, tuygun 2. köstübetten tañara bııhaatın	1. бэрт, туйгун 2. көстүбэттэн таңара быыһаатын
maşrapa	(timir) kuruuska	(тимир) кууруска
mat I	mat (şaxm.)	мат (шахм.)
mat II	matovay	матовай
matem	traur	траур
matematik	matematika	математика
matematiksel	matematiçeskay	математическай
matine	künüskü spektakl', künüskü seans	күнүскү спектакль, күнүскү сеанс
matkap	sebiriliek, buur	сэбирилиэк, буур
mavi	xallaan küöx	халлаан күөх
mavilik	küöx, küöx ursun	күөх, күөх урсун
mav(u)na	barja	баржа
maya	doruoha, ahıtıı, köönńörüü	доруоһа, аһытыы, көөннһөрүү
mayasız	tuuha suox, ńuluun, ahıtııta suox	тууһа суох, ньулуун, аһытыыта суох
maydanoz	petruşka (biol.)	петрушка (биол.)
mayın	mina	мина
mayınlamak	minalaa-, minata uur-	миналаа-, мината уур-
mayıs	ıam ıya	ыам ыйа
maymun	ebisiyeene, xaya iççite	эбисийээнэ, хайа иччитэ
mayo	1. sötüölüür tañas, plavki 2. maayka, triko	1. сөтүөлүүр таңас, плавки 2. маайка, трико

mayonez	mayonez	майонез
mayonezli	mayoneztaax	майонезтаах
mazi	aaspıt, urukku kem	ааспыт, урукку кэм
mazlum	1. battammıt, battammıt- üktemmit 2. istigen, ulgum, sıtıarı maygılaax	1. баттаммыт, баттаммыт- үктэммит 2. истигэн, улгум, сытыары майгылаах
mecbur etmek	kühey-, mocuy-, ebeehinestee-	күһэй-, модьуй-, эбээһинэстээ-
mecburî	bulguççulaax, küheleñ	булгуччулаах, күһэлэң
meclis	1. medjlis, palata 2. doğorduular körsühüülere	1. меджлис, палата 2. доғордуулар көрсүһүүлэрэ
mecmua	surunaal	сурунаал
meşhul	billibet	биллибэт
medeni	sivilizovannay	цивилизованнай
medeniyet	sivilizatsiya, kul'tura	цивилизация, культура
medrese	medrese	медресе
megaton	megatonna	мегатонна
meğer	ebit	эбит
mehtap	ıy uota, ıy sırdıga	ый уота, ый сырдыга
mekanik	1. mexanika 2. mexaniçeskay	1. механика 2. механическай
mekanizma	mexanizm, oñohuu	механизм, оңоһуу
mektep	oskuola, uçilişe	оскуола, училище
mektepli	oskuola oğoto	оскуола оғото
mektup	suruk	сурук
mektuplaşmak	surus-, suruyus-	сурус-, суруйус-

melez I	tiit	тиит
melez II	gibrid, siençer, bulkaas	гибрид, сиэнчэр, булкаас
meme	1. emiiy 2. sirin	1. эмиий 2. сирин
memleket	1. doydu 2. töröübüt sir	1. дойду 2. төрөөбүт сир
memnu	bobuulaax	бобуулаах
memnun	duohuybut, astımmıt	дуоһуйбут, астыммыт
memnuniyet	astınıı, duohuyuu	астыныы, дуоһуйуу
memur	çinovnik, suluuspalaax	чиновник, сулууспалаах
memurluk	suluuspa	сулууспа
mendil	sıñtır bılaat	сыыҥтыыр былаат
menekşe	fialka	фиалка
menfaat	tuha, barıs	туһа, барыс
menfi	kuhağan, omsoloox, kedirgi	куһаган, омсолоох, кэдирги
menfur	nahaa kuhağan, kihi keleyiex	наһаа куһаган, киһи кэлэйиэх
menşe	törüt, ucuor, üöskeehin	төрүт, удьуор, үөскээһин
merak	1. interies, kerexsebil, barını bile sataahın 2. ciksinii, aymanıı, süpsünüü	1. интэриэс, кэрэхсэбил, барыны билэ сатааһын 2. дьиксинии, аймаһыы, сүпсүһүү
mercan	korall	коралл
mercan adası	atoll	атолл
mercek	linza	линза
merci	instansiya	инстанция

mercimek	çeçevitsa	чечевица
merdiven	kirilies	кирилиэс
merhaba	doroobo	дорообо
merhabalaşmak	doroobolos-	дорооболос-
merhamet	ahımal, ahınıı, amarax sürex	аһымал, аһыныы, амарах сүрэх
merhametli	ahımallaax, amarax sürexteex	аһымаллаах, амарах сүрэхтээх
merhametsiz	ahınıgaha suox, ahınarı bilbet, suostaax	аһыныгаһа суох, аһынары билбэт, суостаах
merhem	maas, oğunuox	маас, оҕунуох
merkez	1. kiin 2. pravleniye, ştab-kvartira	1. киин 2. правление, штаб-квартира
mermer	mramor	мрамор
mermi	snaryad; buulca	снаряд; буулдьа
mersin balığı	xatıs	хатыыс
mersin morinası	beluga, at balık	белуга, ат балык
mert	er sanaalaax	эр санаалаах
mertlik	er sanaa, xorsun bıhıı	эр санаа, хорсун быһыы
mesafe	ikki arda, distansiya	икки арда, дистанция
mesaj	suruk, poslaniye	сурук, послание
mescit	(kıra) meçet'	(кыра) мечеть
meselâ	xolobur, xoloburun dien ettexxe	холобур, холобурун диэн эттэххэ
mesele	boppuruos, problema	боппуруос, проблема
mesken	cie, cie-uot	дьиэ, дьиэ-уот
meslek	ide	идэ
meslekî	professional'nay, ideleex	профессиональнай, идэлээх

meslektaş	kollega	коллега
mesul	eppietteex	эппиэттээх
mesut	colloox	дьоллоох
meş'ale	fakel	факел
meşe	duup	дууп
meşgul	illeñe suox, zanyatay	иллэҥэ суох, занятай
meşguliyet	carık, cıala	дьарык, дьыала
meşhur	aatırbıt, billiileex	аатырбыт, биллиилээх
meşin	1. tirii 2. tiriitten oñohullubut	1. тирии 2. тириттэн оҥоһуллубут
meşru	sokuonnay, sierdeex	сокуоннай, сиэрдээх
metal	1. metall 2. metalliçeskay	1. металл 2. металлическай
metalürji	metallurgiya	металлургия
metanet	kıtaanax buoluu, xalbañnaabat buoluu	кытаанах буолуу, халбаҥнаабат буолуу
meteoroloji	meteorologiya	метеорология
meteorolojik	meteorologiçeskay	метеорологическай
methetmek	xayğaa,	хайғаа-
methiye	xayğal	хайғал
metin I	tekst	текст
metin II	kıtaanax; tuluurdaax, xalbañnaabat	кытаанах; тулуурдаах, халбаҥнаабат
metot	metod, ńıma	метод, ньыма
metre	metr	метр
metro	metro	метро
metropoliten	metropoliten	метрополитен

mevcut	1. baar, baara 2. uopsay axsaan	1. баар, баара 2. уопсай ахсаан
mevki	1. kılaas 2. mieste, balahıanńa	1. кылаас 2. миэстэ, балаһыанньа
mevkuf	tutullubut, xaayıllıbıt	тутуллубут, хаайыллыбыт-
mevsim	sezon, cıl keme	сезон, дьыл кэмэ
mevsimlik	1. sezonnay 2. demisezonnay	1. сезоннай 2. демисезоннай
mevzi	pozitsiya (bayıan.)	позиция (байыан.)
mevzu	tema, süjet	тема, сюжет
mevzuat	zakonodatel'stvo	законодательство
meydan	1. boluossat 2. xonuu	1. болуоссат 2. хонуу
meyhane	kabaak, traktir	кабаак, трактир
meyil	iñneyii, tañnastıı	иҥнэйии, таҥнастыы
meyilli	iñneri, tañnastıgas	иҥнэри, таҥнастыгас
meyva	oton, frukta	отон, фрукта
mezar	kihi uñuoğa, kılabııha	киһи уҥуоға, кылабыыһа
mezarcı	ölbüt kihini kömööççü, kiibes	өлбүт киһини көмөөччү, киибэс
mezarlık	kılabııha	кылабыыһа
meze	arıgı sokuuskata	арыгы сокууската
mezhep	iteğeli tutuhuu, iteğel	итэҕэли тутуһуу, итэҕэл
mezun	vıpusknik, bütereeççi, büteren taxsaaççı	выпускник, бүтэрээччи, бүтэрэн тахсааччы
mezzo-soprano	messo-soprano	меццо-сопрано
mıh	tohoğo, oskuoma	тоһоҕо, оскуома

mıhlamak	1. tohoğonu saay- 2. sıhıarı taptay-	1. тоһоғону саай- 2. сыһыары таптай-
mıknatıs	magnit	магнит
mıntaka	oroyuon; zona	оройуон; зона
mırıldanmak	botuguraa-, kiñiney-	ботугураа-, киңинэй-
mısır	kukuruza	кукуруза
Mısırlı	yegiptyanin	египтянин
mızrak	üñüü, tayıı	үңүү, тайыы
mide	kurtax	куртаҳ
midesiz	sirgemseğe suox	сиргэмсэҕэ суох
midye	midiya (zool.)	мидия (зоол.)
miğfer	şlem, kaska	шлём, каска
mikrofon	mikrofon	микрофон
mikrop	mikrob	мирроб
mikroskop	mikroskop	микроскоп
mikroskopik	mikroskopiçeskay	микроскопическай
miktar	axsaan, kerıñ	ахсаан, керүң
mil I	milya	миля
mil II	val (tex.); kiin, sis	вал (тех.); киин, сис
miligram	milligramm	миллиграмм
milimetre	millimetr	миллиметр
milis	1. opolçeniye 2. militsiya	1. ополчение 2. милиция
militarist	militaristskay	милитаристскай
militarizm	militarizm	милитаризм
millet	noruot, natsiya	норуот, нация
milletlerarası	noruottar ikki ardılarınaağı	норуоттар икки арды ларынаағы

milletvekili	deputat	депутат
millî	1. natsional'nay, narodnay 2. noruottar ikki ardılarınaağı (sport.)	1. национальнай, народнай 2. норуоттар икки ардыларынаағы (спорт.)
millîleştirmek	natsionalizatsiyalaa-	национализациялаа-
milliyet	omuk, omuga	омук, омуга
milliyetçi	1. omugumsuyar 2. omugumsax, natsionalist	1. омугумсуйар 2. омугумсах, националист
milliyetçilik	omugumsuyuu, natsionalizm	омугумсуйуу, национализм
milyar	milliard	миллиард
milyarder	milliarder	миллиардер
milyon	mölüyüön	мөлүйүөн
milyoner	millioner	миллионер
mimar	arxitektor	архитектор
mimarî	arxitekturnay	архитектурнай
mimarlık	arxitektura	архитектура
minare	minaret	минарет
minder	köbüör, maat	көбүөр, маат
minibüs	mikroavtobus	микроавтобус
minnettar	maxtanıılaax, maxtanar	махтаныылаах, махтанар
minyatür	1. miniatüra 2. miniatürnay	1. миниатюра 2. миниатюрнай
miras	nehiliestibe	нэһилиэстибэ
mirasçı	nehilienńik	нэһилиэнньик
misafir	ıalcıt	ыалдьыт
misafirperver	ıalcıtımsax	ыалдьытымсах

misal	1. xolobur 2. kurduk, dılı	1. холобур 2. курдук, дылы
miskin	1. tugu da kerexseebet, tuğu da señeerbet 2. luodur, küöx sürex 3. arañ ıarıınan ıalcaaççı, xotugu ölüünen ıalcaaççı	1. тугу да кэрэхсээбэт, тугу да сэңээрбэт 2. луодур, күөх сүрэх 3. араң, ыарыынан ыалдьааччы, хотугу өлүү нэн ыалдьааччы
misyon	missiya, sorudax	миссия, сорудах
misyoner	missioner	миссионер
miting	miting	митинг
mitoloji	mifologiya	мифология
miyop	xaralğan	харалған
miyopluk	ıraağı körböt buoluu, xaralğan buoluu	ыраағы көрбөт буолуу, харалған буолуу
mizah	yumor	юмор
mizahçı	yumorist	юморист
mizahi	yumordaax, yumoristiçeskay	юмордаах, юмористическай
mobilya	cie teebirine, miebel	дьиэ тээбиринэ, миэбэл
moda	1. muoda 2. modnay	1. муода 2. моднай
model	1. model' 2. muoda surunaala 3. naturşik	1. модель 2. муода сурунаала 3. натурщик
modern	anıgı, biliññi	аныгы, билиңңи
Moğol	mongol	монгол
Moğolca	mongol tıla	монгол тыла
mola	1. toxtoohun, sınńalañ 2. toxtobul, pererıv	1. тохтооһун, сынньалаң 2. тохтобул, перерыв
monarşi	monarxiya	монархия

montaj	xomuyuu, montajtaahın	хомуйуу, монтажтааһын
mor	fioletovay, kıtarxay küöx	фиолетовай, кытархай күөх
morarmak	köğör-, fioletovay öñnön-	көгөр-, фиолетовай өңнөн-
morina	treska	треска
mors	morj	морж
motif	1. motiv (muz.) 2. ohuor	1. мотив (муз.) 2. оһуор
motor	1. motuor, dvigatel' 2. kater, motuordaax oñoço 3. mototsikl	1. мотуор, двигатель 2. катер, мотуордаах оңочо 3. мотоцикл
motorlu	motuordaax	мотуордаах
motosiklet	mototsikl	мотоцикл
mozaik	mozaika	мозаика
muadil	teñ, teñneex	тэң, тэңнээх
muallim	uçuutal, üöreteeççi, prepodavatel'	учуутал, үөрэтээччи, преподаватель
muamele	1. sıhıan, sıhıannahıı 2. operatsiya 3. oñoruu, belemneehin (pasporı uo.d.a.)	1. сыһыан, сыһыаннаһыы 2. операция 3. оңоруу, бэлэмнээһин (паспоры уо.д.а.)
muamma	taabırın, öydömmöt buoluu	таабырын, өйдөммөт буолуу
muammalı	billibet, kıayan öydömmöt, cikti	биллибэт, кыайан өйдөммөт, дьикти
muavin	kömölöhööççü; solbuyaaççı	көмөлөһөөччү; солбуйааччы
muayene	körüü, çinçiyen körüü, berebierkeleehin	көрүү, чинчийэн көрүү, бэрэбиэркэлээһин

muayenehane	vraç kabineta	врач кабинета
muazzam	süñken, süüne ulaxan	сүңкэн, сүүнэ улахан
mucize	cikti, söğümer cikti, kihi söğörö	дьикти, сөҕүмэр дьикти, киһи сөҕөрө
mufassal	çımpıktaan, sihilii	чымпыктаан, сиһилии
muhabir	korrespondent	корреспондент
muhafaza	1. xarıstaahın, xarıstabıl 2. xarayıı, bütün xaalları, uuruu	1. харыстааһын, харыстабыл 2. харайыы, бүтүн хаалларыы, ууруу
muhafız	xarabıl	харабыл
muhakkak	saarbağa suox, köstön turar, mülçuruybet	саарбаҕа суох, көстөн турар, мүлчүрүйбэт
muhalefet	oppozitsiya, söbüles-pet buoluu	оппозиция, сөбүлэспэт буолуу
muhalif	1. oppozitsioner 2. oppozitsionnay	1. оппозиционер 2. оппозиционнай
muhallebi	muxallebi (üütten oño-hullubut kisel' körüñe)	мухаллеби (үүттэн оҥоһуллубут кисель көрүҥэ)
muharebe	kırgıhıı, seriilehii	кыргыһыы, сэриилэһии
muharip	boyobuoy, stroyevoy (bayıan.)	бойобуой, строевой (байыан.)
muhasebeci	buxgalter	бухгалтер
muhatap	sehergeheeççi, biirge kepseteeççi	сэһэргэһээччи, бииргэ кэпсэтээччи
muhit	tulalıır eyge, tulalaahın	тулалыыр эйгэ, тулалааһын
muhtar	1. avtonomnay 2. starosta (tıa siriger)	1. автономнай 2. староста (тыла сиригэр)
muhtemel	buoluon söptöox, buolar kıaxtaax	буолуон сөптөөх, буолар кыахтаах

muhtıra	memorandum	меморандум
mukaddes	ıtık, sibetiey	ытык, сибэтиэй
mukavele	kontrakt, söbülehiii	контракт, сөбүлэһии
mukavemet	utarsıı, utarıı	утарсыы, утарыы
mukavva	xorduon	хордуон
mukayese	teñnebil	тэҥнэбил
mum	çümeçi	чүмэчи
muntazam	tihige bıstıbat, kötütüüte suox	тиһигэ быстыбат, көтүтүүтэ суох
muntazaman	tihigin bıspakka, kötütüüte suox	тиһигин быспакка, көтүтүүтэ суох
musluk	kran	кран
muşamba	1. kleyonka, linoleum 2. plaş	1. клеёнка, линолеум 2. плащ
mutabakat	söbülehii	сөбүлэһии
mutat	1. örüü buolar, üörüyex buolbut 2. üges, kuolu, üörüyex, kemelci	1. өрүү буолар, үөрүйэх буолбут 2. үгэс, куолу, үөрүйэх, кэмэлдьи
muteber	ciñneex, siileleex	дьиҥнээх, сиилэлээх
mutedil	söbüger soğus, sımnahıar, tuttunuulaax	сөбүгэр сүҕүс, сымнаһыар, туттунуулаах
mutfak	kuukuna	куукуна
mutlak	absolyutnay, toloru	абсолютнай, толору
mutlaka	bulguççu	булгуччу
mutlu	colloox	дьоллоох
mutluluk	col	дьол
mutsuz	colo suox	дьоло суох

muvafakat	söbüleñ	сөбүлэҥ
muvaffak	sitihiileex	ситиһиилээх
muvakkat	biriemenney, bıstax kemneex	бириэмэннэй, быстах кэмнээх
muvakkaten	bıstax kemñe	быстах кэмҥэ
muvazene	ravnovesiye, teñnehik	равновесие, тэҥнэһик
muz	banan	банан
mübadele	atastahıı	атастаһыы
mücadele	oxsuhuu	охсуһуу
mücevherat	sıanalaax kündü mal	сыаналаах күндү мал
müdafaa	oborona, kömüskeehin	оборона, көмүскээһин
müdahale	oroohuu	ороһуу
müddet	birieme, srok	бириэмэ, срок
müdür	direktor, sebiedissey	директор, сэбиэдиссэй
müdürlük	direksiya	дирекция
müebbet	melci baar, büppet, tıınnaax tuxarı	мэлдьи баар, бүппэт, тыыннаах тухары
müessese	1. uçrejdeniye, predpriyatiye 2. institut (yur.)	1. учреждение, предприятие 2. институт (юр.)
müessif	abalaax, kıhıılaax, xomoltoloox	абалаах, кыһыылаах, хомолтолоох
müessir	effektivney, tuhalaax, köcüüsteex	эффективнэй, туһалаах, көдьүүстээх
müezzin	muedzin	муэдзин
müfettiş	inspektor, revizor	инспектор, ревизор
müfettişlik	inspeksiya	инспекция
müfreze	etereet	этэрээт

mühendis	injener	инженер
mühim	uratı suoltalaax, cohunnaax	ураты суолталаах, дьоһуннаах
mühür	beçeet	бэчээт
mühürlemek	beçeettee-, beçeetteen kebis-	бэчээттээ-, бэчээттээн кэбис-
müjde	üörüüleex sonun, üçügey sonun	үөрүүлээх сонун, үчүгэй сонун
mükâfat	nağaraada, biriemiye	нағараада, бириэмийэ
mükâfatlandırmak	nağaraadalaa-	нағараадалаа-
mükellef	olus siederey, olus bert, berteexey	олус сиэдэрэй, олус бэрт, бэртээхэй
mükemmel	tuygun, olus üçügey, uhuluççu üçügey	туйгун, олус, үчүгэй, уһулуччу үчүгэй
mülâkat	intervyu	интервью
mülkiyet	bas bilii	бас билии
mülteci	teskileeççi	тэскилээччи
mümessil	predstavitel'	представитель
mümessillik	predstavitel'stvo	представительство
mümkün	söp, sin, satanar, kıallar	сөп, син, сатанар, кыаллар
mümtaz	biller, billiileex	биллэр, биллиилээх
münakaşa	mökküör	мөккүөр
münasebet	sıhıan, sibees	сыһыан, сибээс
münasip	söp tübeher, söptööx	сөп түбэһэр, сөптөөх
müphem	çuolkaya suox, bıhaarııta suox	чуолкайа суох, быһаарыыта суох
mürekkep	çereniile	чэрэниилэ

mürettebat	ekipaj, komanda	экипаж, команда
müsaade	köñülleehin	көңүллээһин
müsadere	konfiskatsiya	конфискация
müsait	söptööx, toğoostoox	сөптөөх, тоҕоостоох
müslüman	musul'man	мусульман
müspet	polojitel'nay, bihiremneex, pozitivnay	положительнай, биһирэмнээх, позитивнай
müstacel	suhallaax, suhal, ekstrennay	суһаллаах, суһал, экстреннай
müstahzar	belem emp	бэлэм эмп
müstakbel	keler, kelen iher, keneğeski	кэлэр, кэлэн иһэр, кэнэҕэски
müstakil	tutuluga suox	тутулуга суох
müstebit	1. tiraniçeskay, despotiçeskay 2. tiran	1. тираническай, деспотическай 2. тиран
müstesna	uhuluççu, söğümer	уһулуччу, сөҕүмэр
müsteşar	sovetnit, sübehit (posol'stvoğa, ministerstvoğa)	советник, сүбэһит (посольствоҕа, министерствоҕа)
müstevli	xalabırcıt, okkupant	харабылдьыт, оккупант
müsvedde	1. suruk xarata, çernovik 2. parodiya	1. сурук харата, черновик 2. пародия
müşkül	ıaraxan	ыарахан
müşterek	uopsay, xolbohuktaax	уопсай, холбоһуктаах
müştereken	xolbohon, kıttıhan, biirge	холбоһон, кыттыһан, биргэ
müşteri	atıılahaaççı; kliyent; patsiyent	атыылаһааччы; клиент; пациент

mütareke	bıstax tupsuu, bıstax kemñe eyelehii	быстах тупсуу, быстах кэмҥэ эйэлэһии
mütehammil	tuluurdaax	тулуурдаах
mütekabil	xardarıta, xardarı--taarı, ikki öttütten	хардарыта, хардарытаары, икки өттүттэн
mütekabiliyet	ikki öttütten buolara, xardalaağa	икки өттүттэн буолара, хардалааға
mütemadi	toxtolo suox, toxtoobot	тохтоло суох, тохтообот
mütemadiyen	toxtoobokko	тохтообокко
müteredditt	saarañ, muñutax, munaax	сааран, муҥутах, мунаах
mütevazı	semey, körsüö	сэмэй, көрсүө
müthiş	ınırık, culaan	ынырык, дьулаан
müttefik	1. soyuznik 2. soyuztaax	1. союзник 2. союзтаах
müzakere	cüüllehii	дьүүллэһии
müze	muzey	музей
müzik	muzıka	музыка
müzikal	muzıkal'nay	музыкальнай
müzmin	xroniçeskay	хроническай

N

nabız	pul's, tımır tebiite	пульс, тымыр тэбититэ
nadir	sedex	сэдэх
nafile	tuhata suox, taak, xaltay	туһата суох, таак, халтай
nahoş	üçügeye suox, kihi söbüleebet, kuhağan	үчүгэйэ суох, киһи сөбүлээбэт, куһаган
nakarat	xos ırıa	хос ырыа
nakavt	nokaut	нокаут
nakliyat	perevozka	перевозка
nal	bokkuop	боккуоп
nam	aat	аат
namaz	namaz	намаз
namus	çies, suobas	чиэс, суобас
namuslu	çiehiney, bereedekteex	чиэһинэй, бэрээдэктээх
namzet	kandidat	кандидат
napalm	napalm	напалм
nar	granat	гранат
narin	narın	нарын
narkotik	1. narkotik 2. narkotiçeskay	1. наркотик 2. наркотическай
narkoz	narkoz	наркоз
nasıl	xayday	хайдах
nasır	çer	чэр
nasırlanmak	çerdiy-	чэрдий-
nasırlı	çerdeex	чэрдээх
naylon	1. neylon 2. neylonovay	1. нейлон 2. нейлоновай

naz	1. çımaadıstaahın 2. xappırıstaahın, talımastaahın, egelgelenii	1. чымаадыстааһын 2. хаппырыыстааһын, талымастааһын, эгэлгэлэнии
nazarî	teoretiçeskay	теоретическай
nazariye	teoriya	теория
nazi	1. natsist 2. natsistskay	1. нацист 2. нацистскай
nazik	eyeğes, eyeğes maygılaax	эйэгэс, эйэгэс майгылаах
nazizm	natsizm	нацизм
ne	1. tuox, tuguy 2. xaydax	1. туох, тугуй 2. хайдах
nebat	üüneeyi	үүнээйи
neden	1. biriçiine, törüöt 2. toğo, tuoxtan	1. биричиинэ, төрүөт 2. тоҕо, туохтан
nefes	tınıı	тыыныы
nefis	kündü, maanı (ahılıktar)	күндү, мааны (аһылыктар)
nefret	abaahı körüü, öhüön, östüyüü	абааһы көрүү, өһүөн, өстүйүү
negatif	1. kedirgi, töttörü 2. negativ (foto)	1. кэдирги, төттөрү 2. негатив (фото.)
nehir	örüs	өрүс
nem	siik	сиик
nemli	inçeğey, siikteex	инчэҕэй, сииктээх
nergis	nartsiss	нарцисс
nesil	kölüöne	көлүөнэ
nesir	proza	проза
neşe	üörüü-kötüü, külüü-oonńuu, kör-nar	үөрүү-көтүү, күлүү-оонньуу, көр-нар

neşelendirmek	üört-kötüt-, körület-, köççüt-	үөрт-көтүт-, көрүлэт-көччүт-
neşelenmek	üör-köt-, körülee-	үөр-көт-, көрүлээ-
neşeli	behieley, üörbüt-köpüt	бэһиэлэй, үөрбүт-көпүт
net	1. çuolkay 2. ıraas	1. чуолкай 2. ыраас
netice	tümük	түмүк
neticelenmek	tümükten-	түмүктэн-
nevi	körüñ, biis	көрүҥ, биис
nezaket	eyeğes bıhıı, eyeğes maygı	эйэҕэс быхыы, эйэҕэс майгы
nezaret	keteen körüü	кэтээн көрүү
nezle	tumuu	тумуу
nice	töhö	төһө
niçin	toğo	тоҕо
nihayet	kemnie-keneğes	кэмниэ-кэнэҕэс
nikâh	kergen xolbohuu	кэргэн холбоһуу
nikâhlanmak	kergen xolbos-	кэргэн холбос-
nimet	bıyañ	быйаҥ
nine	ebe	эбэ
nisan	muus ustar	муус устар
nispet	proporsiya, teñnehii, xabaannahıı	пропорция, тэҥнэһии, хабааннаһыы
nişan	1. orden 2. ilii oxsuhuu, kergen kepsetii	1. орден 2. илии охсуһуу, кэргэн кэпсэтии
nitelemek	xarakteristikalaa-, cühünneen kördör-	характеристикалаа-, дьүһүннээн көрдөр-
nitelik	xaaçıstıba, xarakter	хаачыстыба, характер

niye	toğo	тоҕо
niyet	sananıı, sorunuu	сананыы, сорунуу
nizam	bereedek	бэрээдэк
Noel	Orohoospo	Ороһооспо
nokta	tuoçuka, puun	туочука, пуун
normal	normal'nay	нормальнай
Norveçli	norvejets	норвежец
not	1. üörex sıanata 2. sappııska	1. үөрэх сыаната 2. саппыыска
nota	nota	нота
nöbet	1. uoçarat 2. tiihik 3. cuhuurustuba	1. уочарат 2. тиийик 3. дьуһуурустуба
nöbetçi	cuhuurunay	дьуһуурунай
numara	nüömer	нүөмэр
nutuk	tıl etii	тыл этии
nüfus	nehilienńe	нэһилиэнньэ
nüfuz	sabıdıal, avtoritet	сабыдыал, авторитет
nükleer	yadernay	ядернай
nümayiş	demonstratsiya, manifestatsiya	демонстрация, манифестация
nüsha	1. ekzemplyar 2. nüömer	1. экземпляр 2. нүөмэр

O

o	ol, kini	ол, кини
objektif	1. obyektivnay 2. obyektiv	1. обьективнай 2. обьектив
ocak	ohox	оһох
ocak ayı	toxsunńu	тохсуннь
oda	xos	хос
odun	ottuk mas, xardağas	оттук мас, хардағас
ofis	upravleniye, departament	управление, департамент
oğlan	uolan	уолан
oğul	uol	уол
ok	ox, strelka	ох, стрелка
okçuluk	oğunan ıtıı	оғунан ытыы
oksijen	kislorod	кислород
okşamak	imeriy-, taptay-	имэрий-, таптай-
okul	oskuola	оскуола
okuma	1. aağıı 2. üörex	1. аағыы 2. үөрэх
okuma salonu	aağar saala	аағар саала
okumak	1. aax- 2. üören-, üöret-, carıktan-	1. аах- 2. үөрэн-, үөрэт-, дьарыктан-
okur	aağaaççı	аағааччы
okur yazar	sataan aağar- suruyar	сатаан аағар-суруйар
okutmak	üöret-	үөрэт-
okyanus	akıyaan	акыйаан
olacak	söptööx, söp tübeher	сөптөөх, сөп түбэһэр
olağan	örüü buolar, melci baar	өрүү буолар, мелдьи баар

olağanüstü	xahan da buolbatax, suhal, ıksallaax	хаһан да буолбатах, суһал, ыксаллаах
olamaz	kıallıbat	кыаллыбат
olay	belie kün, sobıtiye	бэлиэ күн, событие
oldukça	balayda	балайда
olgun	sippit, busput (frukta, oğuruot ahın, kihi tuhunan)	сиппит, буспут (фрукта, оғуруот аһын, киһи туһунан)
olimpiyat	olimpiada	олимпиада
olmak	buol-	буол-
olta	küögü	күөгү
oluk	suolax	суолах
olumlu	bihiremheex, polojitel'nay	биһирэмнээх, положительнай
olur	söp	сөп
oluşmak	üöskee-	үөскээ-
omlet	omlet	омлет
omur	tonoğos, tonoğos uñuoğa	тоноғос, тоноғос уҥуоға
omuz	sarın	сарын
omuzluk	pogon, eppiliet	погон, эппилиэт
on	uon	уон
onamak	bihiree-, señeer-	биһирээ-, сэҥээр-
onarım	örömüön	өрөмүөн
onarmak	örömüönnee-	өрөмүөннээ-
onaylamak	bigerget-, ratifikatsiyalaa-	бигэргэт-, ратификациялаа
onbaşı	kapral, efreytor	капрал, ефрейтор
onlar	kiniler	кинилэр

onuncu	onus	онус
onur	çies, kien tuttuu	чиэс, киэн туттуу
onursal	boçuottaax	бочуоттаах
opera	opera	опера
operatör	1. xirurg 2. operator	1. хирург 2. оператор
operet	operetta	оперетта
optik	1. optika 2. optiçeskay	1. оптика 2. оптическай
orak	sierpe	сиэрпэ
oran	teñnenii, xabaannahıı, proportsiya	тэҥнэнии, хабааннаһыы, пропорция
oratorya	oratoriya	оратория
ordu	armiya, serii	армия, сэрии
org	orgán	орган
organizatör	teriyeeççi	тэрийээччи
organizma	organizm	организм
orijinal	original'nay, tus beye	оригинальнай, тус бэйэ
orkestra	orkestr	оркестр
orman	oyuur	ойуур
orta	orto	орто
ortak	kıttıgas, kompan'yon	кыттыгас, компаньон
ortaklık	kompaniya	компания
ortalama	ortoku	ортоку
ortodoks	pravoslavnay	православнай
ot	ot	от
otel	otel', gostinitsa	отель, гостиница
otlak	meççireñ	мэччирэҥ
otlamak	meççiy-	мэччий-

otlatmak	meççit-	мэччит-
otobüs	avtobus	автобус
otomatik	avtomatiçeskay	автоматическай
otomobil	avtomobil'	автомобиль
otorite	avtoritet	авторитет
oturmak	olor-	олор-
oturtmak	olort-	олорт-
otuz	otut	отут
otuzuncu	otutus	отутус
ova	dexsi sir	дэхси сир
ovmak	imeriy-, sot-	имэрий-, сот-
oy	kuolas; beye sanaata	куолас; бэйэ санаата
oyalamak	aralcıt-	аралдьыт-
oyma	bıhan oñoruu, bıhıı, bıhıı oyuu	быһан оҥоруу, быһыы, быһыы ойуу
oymak	oy-, oyo bıs-	ой-, ойо быс-
oynak	sıtıı, sılbırğa, köx-töök	сытыы, сылбырга, көх-төөх
oynamak	1. oonńoo- 2. xamsaa- 3. üñküülee-	1. оонньоо- 2. хамсаа- 3. үҥкүүлээ-
oyun	1. oonńuu 2. pyesa 3. üñküü, plyaska	1. оонньуу 2. пьеса 3. үҥкүү, пляска
oyuncak	oonńuur	оонньуур
oyuncu	1. oonńuur kihi, oon-ńooççu 2. artist, ak-	1. оонньуур киһи, оонньооччу 2. артист, актёр
ozan	poet, xohoonńut	поэт, хоһоонньут

Ö

öbür	atın	атын
öç	ös, ös sanaa	өс, өс санаа
öd	üös	үөс
ödeme	tölöbür	төлөбүр
ödemek	tölöö-	төлөө-
ödetmek	tölöt-, tölöttör-	төлөт-, төлөттөр-
ödev	1. ies, ebeehines 2. cieteeği sorudax	1. иэс, эбээһинэс 2. дьиэтээҕи сорудах
ödül	biriemiye, biriis, nağaraada	бириэмийэ, бириис, наҕараада
öfke	uordayıı, uor, kiñ	уордайыы, уор, киҥ
öfkelenmek	uorday-, kııhır-	уордай-, кыыһыр-
öge	element	элемент
öğle	kün ortoto, künüs	күн ортото, күнүс
öğrenci	üöreneeççi	үөрэнээччи
öğrenim	üörexteehin, üörenii	үөрэхтээһин
öğrenmek	1. üören-, üöret- 2. bil-, bıhaar-	1. үөрэн-, үөрэт- 2. бил-, быһаар-
öğretmek	üöret-	үөрэт-
öğretmen	uçuutal, üöreteeççi	учуутал, үөрэтээччи
öğüt	sübe, üöretii, öydötüü; ıyıı	сүбэ, үөрэтии, өйдөтүү; ыйыы
öğütlemek	sübelee-, üöret-, öydöt-, ıy-	сүбэлээ-, үөрэт-, өйдөт-, ый-
ökçe	xobuluk	хобулук
öksürmek	sötölün-	сөтөлүн-
öksürük	sötöl	сөтөл-

öksüz	tulaayax	тулаайах
öküz	oğus	оҕус
ölçmek	1. keemeydee- 2. ıyaa-	1. кээмэйдээ- 2. ыйаа-
ölçü	1. keemey 2. razmer	1. кээмэй 2. размер
öldürmek	ölör-	өлөр-
ölmek	öl-	өл-
ölmez	ölböt üyeleex	өлбөт үйэлээх
ölüm	ölüü	өлүү
ömür	olox, kihi oloğo	олох, киһи олоҕо
ön	ilin, ilin örüt	илин, илин өрүт
önce	1. bastaan, aan bastaan 2. inniger, innine	1. бастаан, аан бастаан 2. иннигэр, иннинэ
önceden	1. aan bastaan 2. erdetten	1. аан бастаан 2. эрдэттэн
öncü	avangard	авангард
önder	lider, sircit	лидер, сирдьит
önderlik	salalta	салалта
önem	suolta	суолта
önemli	suoltalaax	суолталаах
önemsemek	suoltata bier-, suoltalaa-	суолтата биэр-, суолталаа-
önemsiz	suoltata suox	суолтата суох
önerge	etii, etii killerii	этии, этии киллэрии
önermek	etiite killer-	этиитэ киллэр-
öngörmek	uçuottaa-, kör-, erdetten kör-	учуоттаа-, көр-, эрдэттэн көр-
öngörü	ıraağı körüü, erdetten körümtüö buoluu	ыраағы көрүү, эрдэттэн көрүмтүө буолуу

önlemek	erdetten tuorat-, erdetten toxtot-	эрдэттэн туорат-, эрдэттэн тохтот-
ön söz	aan tıl, kiirii tıl	аан тыл, киирии тыл
öpmek	uuraa-, sıllaa-	ууraa-, сыллаа-
öpüşmek	uuras-, sıllas-	уурас-, сыллас-
ördek	kus	кус
örgü	suhuox, örüü battax	суһуох, өрүү баттах
örgüt	teriyii	тэрийии
örgütçü	teriyeeççi	тэрийээччи
örgütlemek	teriy-	тэрий-
örme	baayıı, örüü	баайыы, өрүү
örmek	baay-, ör-	баай-, өр-
örnek	xolobur	холобур
örtmek	sap-	сап-
örümcek	ooğuy oğus	ооғуй оғус
öteki	atın, uratı	атын, ураты
övgü	xayğal, xayğaahın	хайғал, хайғааһын
övmek	xayğaa-	хайғаа-
övünmek	1. kien tutun- 2. xayğan-	1. киэн тутун- 2. хайған-
öykü	kepseen, novella	кэпсээн, новелла
öyle	onnuk	оннук
öz	1. is ciñ 2. tus	1. ис дьиҥ 2. тус
Özbek	uzbek	узбек
Özbekçe	uzbek tıla	узбек тыла
özel	1. tus beye, çaahınay 2. anal	1. тус бэйэ, чааһынай 2. анал

özellik	uratı buoluu	ураты буолуу
özen	kıhamńı, kıhanıı	кыһамньы, кыһаныы
özenmek	kıhan-	кыһан-
özerk	avtonomnay	автономнай
özerklik	avtonomiya	автономия
özet	kılgas is xohoon, rezüme	кылгас ис хоһоон, резюме
özetle	kılgastık	кылгастык
özgü	anallaax, anammıt; cüöreleex	аналлаах, анаммыт; дьүөрэлээх
özgün	original'nay, biir tuspa, uratı, biir suol	оригинальнай, биир туспа, ураты, биир суол
özgür	köñül, köñülleex	көҥүл, көҥүллээх
özgürlük	köñül, köñül buoluu	көҥүл, көҥүл буолуу
özlem	axtı, axtılğan, sanaarğaahın	ахтыы, ахтылған, санаарҕааһын
özlemek	ağın-, sanaarğaa-	ағын-, санаарҕаа-
özür	kırcıgın tahaarı, söbüger tahaarı, bıhaahın	кырдьыгын таһаарыы, сөбүгэр таһаарыы, быһааһын
özveri	beyeni xarıstammat buoluu	бэйэни харыстаммат буолуу

P

paha	sıana	сыана
pahalı	sıanalaax	сыаналаах
paket	1. bakıat 2. banderol' 3. xoruopka	1. бакыат 2. бандероль 3. хоруопка
pakt	pakt, duogabar	пакт, дуогабар
palet	tihilik	тиһилик
palmiye	pal'ma	пальма
palto	son	сон
palyaço	kloun	клоун
pamuk	1. xlopok 2. baata	1. хлопок 2. баата
panayır	caarbañka	дьаарбаңка
pancar	sübüöküle	сүбүөкүлэ
panik	panika, uoluya kuttanıı	паника, уолуйа куттаныы
pankart	plakat	плакат
pankreas	noor	ноор
panorama	panorama	панорама
pansıman	berebeeski	бэрэбээски
pansiyon	pansion	пансион
pantolon	bürüüke	бүрүүкэ
papağan	popugay	попугай
papaz	tañara ülehite, ağabıt	таңара үлэһитэ, ағабыт
para	1. xarçı 2. valyuta	1. харчы 2. валюта
paralamak	xayıta tıt-, xayıta tart-	хайыта тыыт-, хайыта тарт-
paralı	xarçılaax, tölöbürdeex	харчылаах, төлөбүрдээх
parantez	skobka	скобка

parasız	bosxo, xarçıta suox	босхо, харчыта суох
paraşüt	paraşüt	парашют
paraşütçü	paraşütist	парашютист
parazit	parazit	паразит
parça	1. kuhuok, çaas, detal' 2. predmet, ustuuka	1. куһуок, чаас, деталь 2. предмет, устуука
park	1. park 2. nassıına toxtobula	1. парк 2. массыына тохтобула
parke	parket	паркет
parlak	kılabaçıgas	кылабачыгас
parlamak	kılabaçıy-	кылабачый-
parlementer	parlamentskay	парламентскай
parlamento	parlament	парламент
parmak	tarbax	тарбах
parmaklık	1. ağıraada 2. perila, tutuhar sıñaha	1. ағыраада 2. перила, тутуһар сыңаһа
parola	parol'	пароль
parter	parter	партер
parti	partiya	партия
partili	partiyalaax, partiya çiliene	партиялаах, партия чилиэнэ
pas	cebin	дьэбин
pasaport	pasport	паспорт
paslanmak	cebinir-	дьэбинир-
paslı	cebinneex	дьэбиннээх
pasta	pirojnay	пирожнай
pastane	konditerskay mağahıın	кондитерскай мағаһыын

pastahane	konditerskay	кондитерскай
pastörize	pasterizovannay	пастеризованнай
paşa	paşa; general	паша; генерал
patates	xortuoppuy	хортуоппуй
paten	xañkı	хаңкы
patent	patent	патент
patika	ıllık	ыллык
patlamak	delbi tep-, delbi ıstan-	дэлби тэп-, дэлби ыстан-
patlıcan	baklajan	баклажан
patrik	patriarx	патриарх
patron	xahaayın, bas bileeççi, toyon	хаһаайын, бас билээччи, тойон
pavyon	pavil'yon	павильон
pay	paay, ölüü	паай, өлүү
paydos	toxtobul, toxtoohun	тохтобул, тохтооһун
pazar I	bahaar, rınok	баһаар, рынок
pazar II	baskıhıanńa	баскыһыанньа
pazartesi	benidienńik	бэнидиэнньик
peçete	salfetka	салфетка
pedal	pedal'	педаль
pedikür	pedikür	педикюр
pehlivan	1. tustuuk 2. buxatır	1. тустуук 2. бухатыыр
pek	olus, nahaa	олус, наһаа
peki	söp, üçügey	сөп, үчүгэй
pekiştirmek	böğörgöt-	бөгөргөт-
peksimet	suuxara	суухара
pelte	jele (desert)	желе (десерт)

pembe	oruosabay	оруосабай
pencere	tünnük	түннүк
pençe	1. bappağay, sabaray 2. ulluñ	1. баппағай, сабарай 2. уллуң
perde	1. tañas sabıı, bııs 2. ekran	1. таңас сабыы, быыс 2. экран
perhiz	diyeta	диета
perişan	1. ürellibit, arbaybıt 2. ilbiriybit	1. үрэллибит, арбайбыт 2. илбирийбит
peron	perron	перрон
personel	personal	персонал
perşembe	çeppier	чэппиэр
pervane	vint, timir vint	винт, тимир винт
petrol	neft'	нефтрол
peynir	sır	сыр
pırlanta	brilliant	бриллиант
pide	leppieske	лэппиэскэ
pijama	pijama	пижама
pil	batareya	батарея
pilâv	plov	плов
piliç	çoppuuska	чоппууска
pilot	pilot, l'ötçik	пилот, лётчик
pipo	xamsa	хамса
pir	ağa bahılık	аға баһылык
pire	bılaxı	былахы
pirinç	ris	рис
pis	kirdeex	кирдээх

pisletmek	kirtit-	киртит-
pislik	kir, kir-xox	кир, кир-хох
pişirmek	buhar-	буһар-
pişman olmak	kemsin-	кэмсин-
pişmanlık	kemsinii, buruyu bilinii	кэмсинии, буруйу билинии
pişmek	bus-	бус-
piyade	1. pexota, satıı serii 2. satıı kihi	1. пехота, сатыы сэрии 2. сатыы киһи
piyango	lotereya	лотерея
piyano	pianino, fortep'yano	пианино, фортепьяно
piyasa	rınok	рынок
piyes	pyesa	пьеса
plâj	pl'aj, sötüölüür sir	пляж, сөтүөлүүр сир
plâk	plastinka	пластинка
plân	bılaan	былаан
plânlamak	bılaannaa-	былааннаа-
plânlı	bılaannaax	былааннаах
plâstik	1. plastiçeskay, plastiçnay 2. plastmassa	1. пластическай, пластичнай 2. пластмасса
plâtin	1. platina 2. platinovay	1. платина 2. платиновай
poliklinik	poliklinika	поликлиника
polis	1. politsiya 2. politseyskay	1б хомиция 2. полицейскай
politika	politika	политика
politikacı	politik	политик
Polonyalı	polyak	поляк

pompa	nosuos	носуос
pompalamak	nosuostaa-	носуостаа-
popüler	populyarnay, billiileex	популярнай, биллиилээх
porselen	1. farfor 2. farforovay	1. фарфор 2. фарфоровай
porsiyon	porsiya, ölüü	порция, өлүү
portakal	apel'sin	апельсин
portatif	portativnay, cahamır	портативнай, дьаһамыр
Portekizce	portugal'skay tıl	португальскай тыл
Portekizli	portugalets	португалец
portmanto	tañas ıyıır	таҥас ыйыыр
portre	metiriet	мэтириэт
post	tirii	тирии
posta	1. poçta, korrespondensiya 2. bölöx, xamaanda 3. reys 4. smena	1. почта, корреспонденция 2. бөлөх, хамаанда 3. рейс 4. смена
postacı	poçta ülehite; poçtal'yon	почта үлэһитэ; почтальон
postahane	poçta, poçta salaata	почта, почта салаата
poz	1. poza 2. vıderjka (foto.)	1. поза 2. выдержка (фото.)
pozitif	1. potitivnay 2. pozitiv	1. позитивнай 2. позитив
pratik	1. pratika 2. praktiçeskay, praktiçnay	1. практика 2. практическай, практичнай
prens	prins, kinees	принц, кинээс
prenses	prinsessa, kinees kergene	принцесса, кинээс кэргэнэ
prensip	prinsip, ılımmıt sanaa	принцип, ылыммыт санаа
prim	1. usunuos 2. biriemiye, biriis	1. усунуос 2. бириэмийэ, бириис

problem	problema, soruk	проблема, сорук
profesör	professor	профессор
profesyonel	1. professional'nay, ideleex 2. professional	1. профессиональнай, идэлээх 2. профессионал
program	programma	программа
proje	barıl, bırayıak	барыл, бырайыак
proletarya	proletariat	пролетариат
propaganda	propaganda, agitatsiya	пропаганда, агитация
protesto	bıraçıas	бырачыас
protokol	borotokuol	боротокуол
prova	1. keemeydeen körüü 2. repetitsiya	1. кээмэйдээн көрүү 2. репетиция
pisikoloji	psixologiya	психология
psikolojik	psixologiçeskay	психологическай
pudra	pudra	пудра
pul	1. maarka 2. xatırık (zool.)	1. маарка 2. хатырык (зоол.)
pulcu	1. maarka atılaaççı 2. filatelist	1. маарка атыылааччы 2. филателист
pulluk	buluuk	булуук
punto	şrift	шрифт
pus	tumarık	тумарык
pusu	tohuur	тоһуур
pusula I	kompas	компас
pusula II	sappıska	саппыыска
put	emeget	эмэгэт
puan	oçko	очко
püre	p'üre	пюре

R

rabıta	sibees	сибээс
radar	radar, radiolokator	радар, радиолокатор
radikal	1. radikal'nay 2. radikal	1. радикальнай 2. радикал
radyasyon	radiatsiya	радиация
radyatör	radiator	радиатор
radyo	radio	радио
radyoaktiv	radioaktivnay	радиоактивнай
raf	dolbuur, puolka	долбуур, пуолка
rağbet	naadıyı	наадыйыы
rahat	tabıgastaax, udobnay	табыгастаах, удобнай
rahatsız	tabıgaha suox, udobnaya suox	табыгаһа суох, удобнайа суох
rahip	1. ağabıt 2. manaax	1. ағабыт 2. манаах
rakam	sıppara	сыыппара
rakip	kürexteheeççi, ilin bılcahaaççı, konkurent	күрэхтэһээччи, илин былдьаһааччы, конкурент
ramazan	ramazan (relig.)	рамазан (религ.)
randevu	körsühüü	көрсүһүү
rapor	dakılaat, otçuot, raport	дакылаат, отчуот, рапорт
raptiye	skrepka	скрипка
rasgele	1. xannık bağarar 2. tübehiex, tübespiççe, bıstax, taayan	1. ханнык бағарар 2. түбэһиэх, түбэспиччэ, быстах, таайан
raslamak	körüs-, körsüs-	көрүс-, көрсүс-

ray	rel's	рельс
razı	söbülener, söbülüür	сөбүлэнэр, сөбүлүүр
reaktör	reaktor	реактор
reçel	barıannńa	барыанньа
reçete	retsept	рецепт
reddetmek	1. akkaastaa-, ılını-ma 2. akkaastan-	1. аккаастаа-, ылыны-ма 2. аккаастан-
refah	uygu, olox uyguta, delegey, bayım	уйгу, олох уйгута, дэлэгэй, байм
refakat	arıalcıttaahın	арыалдьыттааһын
referandum	referendum	референдум
refleks	refleks	рефлекс
reform	reforma	реформа
rehber	gid, arıallaaççı	гид, арыаллааччы
rehin	soluok	солуок
rehine koymak	soluok bier-	солуок биэр-
rejim	rejim	режим
rejisör	rejiss'or	режиссёр
rekabet	kürextehii, ilin bıl-cahıı, konkurentsiya	күрэхтэһии, илин бы-лдьаһыы, конкуренция
rekabet etmek	kürextes-, ilin bıl-cas-, konkurentsiyalas-	күрэхтэс-, илин бы-лдьас-, конкуренциялас-
reklâm	reklama	реклама
rekor	rekord	рекорд
rektör	rektor	ректор
rektörlük	rektorat	ректорат

rende	usturuus	устуруус
ren geyigi	taba	таба
renk	öñ	өң
renkli	öñnööx	өңнөөх
repertuvar	repertuar	репертуар
resepsiyon	1. priyomnaahın 2. re-gistratura	1. приёмнааһын 2. ре-гистратура
resim	1. oyuu 2. xaartıska	1. ойуу 2. хаартыска
resimli	oyuulaax	ойуулаах
resmen	ofitsial'naydık	официальнайдык
resmî	ofitsial'nay	официальнай
ressam	xuduohunńuk, oyuuhut	худуоһунньук, ойууһут
restoran	restoran	ресторан
revir	medpunkt, lazaret	медпункт, лазарет
revizyon	reviziya	ревизия
rezalet	aydaan, saattaax bıhı-laan, skandal	айдаан, сааттаах быһы-лаан, скандал
rezerve	sappaas	саппаас
rıhtım	1. naberejnay 2. bi-riisten	1. набережнай 2. би-риистэн
rıza	söbüleñ	сөбүлэң
riayet	toloruu	толоруу
rica	kördöhüü	көрдөһүү
ring	ring	ринг
ringa	selyodka	селёдка
rivayet	surax, surax-sacık	сурах, сурах-садьык

roket	raketa	ракета
rol	oruol	оруол
roman	roman	роман
romancı	romanist	романист
romans	romans	романс
romantik	romantiçeskay, romantiçnay	романтическай, романтичнай
romantiklik	romantizm	романтизм
romatizma	revmatizm, bosxoñ	ревматизм, босхоҥ
rop	bılaaççıya	былаааччыйа
rozet	znaçok	значок
röntgen	rentgen	рентген
röportaj	reportaj	репортаж
rövanş	revanş	реванш
ruble	solkuobay	солкуобай
rugan	laaxtaax, laaxtammıt	лаахтаах, лаахтаммыт
ruh	1. duuha 2. iççi 3. is ciñe	1. дууһа 2. иччи 3. ис дьиҥэ
ruh bilimi	psixologiya	психология
ruhsat	köñülleehin	көҥүллээһин
Rum	grek	грек
Rumca	grek tıla	грек тыла
Rumen	rumın	румын
Rumence	rumın tıla	румын тыла
Rus	nuuççа	нуучча

Rusça	1. nuuççа tıla 2. nuuççalıı	1. нуучча тыла нууччалыы
rutubet	siik, sıras	сиик, сыырас
rüşvet	berik	бэрик
rüya	1. tüül 2. sanaa ayıta, öy oñoruuta; bağa sanaa	1. түүл 2. санаа айыыта, өй оҥоруута; баҕа санаа
rüzgâr	tıal	тыал
rüzgârlı	tıallaax	тыаллаах

S

saadet	col	дьол
saat	1. çaas 2. çahıı	1. чаас 2. чаһыы
sabah	sarsıarda	сарсыарда
sabahlık	xalaat	халаат
saban	buluuk	булуук
sabır	tuluur, tuluyuu	тулуур, тулуйуу
sabırlı	tuluurdaax	тулуурдаах
sabırsızlık	tuluura suox	тулуура суох
sabit	1. xamsaabat 2. stabil'nay, bige	1. хамсаабат 2. стабильнай, бигэ
sabotaj	sabataas, diversiya	сабатаас, диверсия
sabotajcı	sabataastaaççı, diversant	сабатаастааччы, диверсант
sabretmek	tuluy-	тулуй-
sabun	mıila	мыыла
sabunlamak	mıılalaa-	мыылалаа-
sabunluk	mıila ihite	мыыла иһитэ
saç I	battax	баттах
saç II	(liis) timir	(лиис) тимир
saçak	1. bıtırıs 2. kereniis	1. бытырыыс 2. кэрэниис
saçma	1. akaarı, tükteri 2. akaarı bıhıı, acas sıiha, xoy baha	1. акаары, түктэри акаары быһыы, адьас сыыһа, хой баһа
saçmak	ıs-	ыс-
saçmalamak	akaarını sañar-	акаарыны саҥар-
sadaka	1. xaralta, umnahıkka xaralta, milostınya 2. umnahıkka bersii	1. харалта, умнаһыкка харалта, милостыня 2. умнаһыкка бэрсии

sadakat	**iteğeyii**, beriniileex **buoluu**	итэҕэйии, бэриниилээх буолуу
sade	**1. borostuoy**; ıraas **2. baara**-suoğa, ere	1. боростуой; ыраас 2. баара-суоҕа, эрэ
sadece	**baara**-suoğa, ere	баара-суоҕа, эрэ
sadelik	**könö bıhıı**, sudurgu **bıhıı**, körsüö bıhıı	көнө быһыы, судургу быһыы, көрсүө быһыы
sadık	**erelleex**	эрэллээх
sadrazam	**uluu** vizir'	улуу визирь
saf I	**ereet**, şerenga	эрээт, шеренга
saf II	**1. ıraas** 2. kenen, **könö**, sudurgu	1. ыраас 2. кэнэн, көнө, судургу
safha	**stadiya**, etap, faza	стадия, этап, фаза
safî	**ıraas**	ыраас
safir	**sapfir**	сапфир
safra	**üös**	үөс
sağ I	**uña**	уҥа
sağ II	1. doruobay 2. tınnaax	1. доруобай 2. тыыннаах
sağanak	**1. doxsun** samıır **2. sillie**, xoloruk	1. дохсун самыыр 2. силлиэ, холорук
sağcı	**uña** (polit.)	уҥа (полит.)
sağduyu	**ıllıktaax** öy, tolkuy-**daax** bıhıı	ыллыктаах өй, толкуйдаах быһыы
sağduyulu	**ıllıktaax** öydöök, **sierdeextik** öydüür	ыллыктаах өйдөөх, сиэрдээхтик өйдүүр
sağır	**cüley**	дьүлэй
sağır dilsiz	**kulgaağa**-tıla suox	кулгааҕа-тыла суох
sağırlık	**cüley** buoluu, istibet **buoluu**	дьүлэй буолуу, истибэт буолуу

sağlam	1. doruobay 2. böğö 3. bütün	1. доруобай 2. бөгө 3. бүтүн
sağlamak	1. xaaççıy- 2. sitis-	1. хааччый- 2. ситис-
sağlamlaştırmak	böğörgöt-	бөгөргөт-
sağlamlık	böğötö, kıtaanağa, bigete	бөгөтө, кытаанаға, бигэтэ
sağlık	duruobuya	доруобуйа
saha	ploşadka, xonuu (sport.)	площадка, хонуу (спорт.)
sahanlık	ploşadka (kirilieske, tramvayga)	площадка (кирилиэскэ, трамвайга)
sahi	kırcık, söpkö	кырдьык, сөпкө
sahici	ciñneex	дьиҥнэх
sahil	bierek, kıtıı	биэрэк, кытыы
sahip	xahaayın, bas bileeççi	хаһаайын, бас билээччи
sahipsiz	kimiene da buolbatax, meene	кимиэнэ да буолбатах, мээнэ
sahne	shena	сцена
sahte	albın oñohuk, poddel'nay	албын оҥоһук, поддельнай
sakal	bıtık	бытык
sakallı	bıtıktaax	бытыктаах
sakat	1. alcammıt, buortu buolbut 2. kelieke, inbeliit	1. алдьаммыт, буорту буолбут 2. кэлиэкэ, инбэлиит
sakatlamak	alcat-, buortulaa-, ölör-	алдьат-, буортулаа-, өлөр-
sakatlık	1. buortu buoluu, ohollonuu 2. ciek, eñkil, omso, defekt	1. буорту буолуу, оҕоллонуу 2. дьиэк, эҥкил, омсо, дефект

sakın	kör-, körüñ-	көр-, көрүҥ-
sakınmak	seren-, xarıstan-	сэрэн-, харыстан-
sakin I	oloxtoox kihi	олохтоох киһи
sakin II	1. çuumpu 2. xolku	1. чуумпу 2. холку
sakinleşmek	çuumpur-, uoskuy-	чуумпур-, уоскуй-
saklamak	1. kistee- 2. sahıar- 3. uur-	1. кистээ- 2. саһыар- 3. уур-
saklanmak	1. sas- 2. uurulun-	1. сас- 2. уурулун-
saklı	1. uurullubut 2. kistemmit 3. kisteleñ, kisteleñneex	1. ууруллубут 2. кистэммит 3. кистэлэҥ, кистэлэҥнээх
saksağan	soroka	сорока
saksı	sibekki köhüyete	сибэкки көһүйэтэ
sal	boluot, aal	болуот, аал
salam	xalbahıı	халбаһыы
salamura	1. rassol 2. tuustaax	1. рассол 2. туустаах
salata	salat	салат
salatalık	oğursuu	оҕурсуу
salça	sous	соус
salçalık	sous ihite	соус иһитэ
saldırgan	agressivnay	агрессивнай
saldırı	1. saba tühüü 2. agressiya	1. саба түһүү 2. аггрессия
saldırmak	1. saba tüs- 2. bıha sie-	1. саба түс- 2. быһа сие-
saldırmazlık	saba tüspet buoluu	саба түспэт буолуу
salgın	1. epidemiya, cañ 2. sarança tühüüte	1. эпидемия, дьаҥ 2. саранча түһүүтэ
salı	optuorunńuk	оптуорунньук

salıncak	xaçıal	хачыал
salıvermek	ıt-, bosxoloo-	ыыт-, босхолоо-
salkım	süümex, kiiste	сүүмэх, киистэ
sallamak	1. xamsat- 2. sapsıy-	1. хамсат- 2. сапсый-
sallanmak	ieğeñnee-, eyeñelee-, tullañnaa-, xamsaa-	иэгэҥнээ-, эйэҥэлээ-туллаҥнаа-, хамсаа-
salmak	ıta oğus-	ыыта оғус-
salon	saala, salon	саала, салон
salt	añardas, ere	аҥардас, эрэ
saltçılık	absolyutizm, absolyutnay monarxiya	абсолютизм, абсолютнай монархия
saltık	absolyutnay, xaaççağa suox, muñura suox	абсолютнай, хааччаға суох, муҥура суох
salvo	kürgüöm ıtı, teññe ıtı (bayıan.)	күргүөм ытыы, тэҥҥэ ытыы (байыан.)
saman	soluoma	солуома
samimî	istiñ, ihirex	истиҥ, иһирэх
samimîlik, samimiyet	1. istiñ bıhıı, eyeğes bıhıı, könü bıhıı 2. ahağas maygılaax buoluu 3. istiñ sıhıan	1. истиҥ быһыы, эйэгэс быһыы, көнө быһыы 2. аһағас майгылаах буолуу 3. истиҥ сыһыан
samur	kiis	киис
sanat	1. iskusstvo 2. remeslo, ide	1. искусство 2. ремесло, идэ
sanatçı	artist, xuduohunńuk	артист, худуоһунньук
sanatlı	uus, satabıllaax, uus-uran	уус, сатабыллаах, уус-уран
sanatoryum	sellik sanatoriya	сэллик санаторийа
sanayi	promışlennost', industriya	промышленность, индустрия

sanayileşme	industrializatsiya	индустриализация
sanayileştirmek	industrializatsiyalaa-	индустриализациялаа-
sancak	znamya, bılaax	знамя, былаах
sancı	bıhıta tıtar ıarıı, tehite anńan ıalcıı	быһыта тыытар ыарыы, тэһитэ анньан ыалдьыы
sandal	tıı, oñoço	тыы, оҥоччо
sandalcı	oñoçoloox kihi	оҥочолоох киһи
sandalye	oloppos	олоппос
sandık	sunduuk, caahık	сундуук, дьааһык
sandviç	sandviç, buterbrod	сандвич, бутерброд
sanık	buruydanaaççı, buruydaax	буруйданааччы, буруйдаах
saniye	söküünde	сөкүүндэ
sanki	kurduk, dılı, ükçü	курдук, дылы, үкчү
sanmak	sanaa-, aax-, suottaa-	санаа-, аах-, суоттаа-
sansasyon	sensatsiya	сенсация
sansasyonel	sensatsionnay	сенсационнай
sansör	senzor	цензор
sansür	senzura	цензура
santimetre	santimetr	сантиметр
santral	telefon stantsiyata, kommutator	телефон станцията, коммутатор
sap	1. tutaax 2. umnas	1. тутаах 2. умнас
saplamak	batarı saay-, batarı as-	батары саай-, батары ас-
saplanmak	1. batarı saayılın-, batarı kiir- 2. iñin-, iñnen xaal-	1. батары саайылын-, батары киир- 2. иҥин-, иҥнэн хаал-
sapmak	1. tuoraa-, ergiy- 2. tey-, tuoraa-	1. туораа-, эргий- 2. тэй-, туораа-

saptamak	1. böğörgöt-, iñinner-, sıhıar- 2. bul-, bulan tahaar-, bıhaar-	1. бөгөргөт-, иҥиннэр-сыһыар- 2. бул-, булан таһаар-, быһаар-
sararmak	sahar-; kubarıy- (kihi tuhunan)	саһар-; кубарый- (киһи туһунан)
saray	dıbarıas; cie	дыбарыас; дьиэ
sardalya	sardina	сардина
sarf etmek	oroskuottaa-, xoromñulaa-, baraa-	ороскуоттаа-, хоромньулаа-, бараа-
sarfiyat	oroskuot, tuttuu, baraahın	ороскуот, туттуу, бараһын
sargı	biinte	биинтэ
sargılamak	berebeeskilee-	бэрэбээскилээ-
sarhoş	itirik	итирик
sarhoşluk	itirii	итирии
sarı	arañas, saharxay	араҥас, саһархай
sarılmak	ruus-	куус-
sarımsak	çoçunaax	чочунаах
sarışın	sırdık battaxtaax, blondin	сырдык баттахтаах, блондин
sarkmak	salıbıraa-, ıyan-	салыбыраа-, ыйан-
sarmak	1. suulaa- 2. berebeeskilee-	1. суулаа- 2. бэрэбээскилээ-
sarp	turuoru	туруору
sarsılmak	dorguy-, cigihiy-, titirestee-, xamsaa-	доргуй-, дьигиһий-, титирэстээ-, хамсаа-
sarsılmaz	xalbañnaabat, tulxadıybat	халбаҥнаабат, тулхадыйбат
sarsıntı	1. dorguyuu, cigihiyii 2. anñıı 3. aymanıı, nahaa dolguyuu	1. доргуйуу, дьигиһийии 2. анньыы 3. аймаһыы, наһаа долгуйуу
sarsmak	1. ilgielee-, xamsat- 2. tulxañnat-, aygırat-, satarıt-	1. илгиэлээ-, хамсат- 2. тулхаҥнат-, айгырат сатарыт-
saten	satıın	сатыын
sathî	ürdünen oñohullar, kötümex	үрдүнэн оҥоһуллар, көтүмэх
satıcı	atıhıt	атыыһыт
satılmış	atılanar, beyetin atılanar	атыыланар, бэйэтин атыыланар
satılmışlık	beyeni atılanı	бэйэни атыыланыы
satır	stroka	строка
satır başı	abzats, kıhıl stroka	абзац, кыһыл строка
satış	atı, ergien	атыы, эргиэн
satmak	atılaa-, ergin-	атыылаа-, эргин-
satranç	saaxımat	саахымат
savaş	serii	сэрии
savaşmak	seriiles-, oxsus-	сэриилэс-, охсус-
savcı	prokuror	прокурор
savcılık	prokuratura	прокуратура
savmak	üür-, utaar-	үүр-, утаар-
savruk	calağay, calax	дьалаҕай, дьалах
savsaklamak	tut-, utalık-, tart-, xaay-	тут-, уталыт-, тарт-, хаай-
savunma	oborona, kömüskeehin	оборона, көмүскээһин
savunmak	oboronalaa-, kömüskee-	обороналаа-, көмүскээ-
sayaç	sçotçik (pribor)	счётчик (прибор)

saydam	ceñkir	дьэҥкир
sayfa	sirey, stranitsa	сирэй, страница
saygı	ıtıktabıl, keriesteehin	ытыктабыл, кэриэстээһин
saygı değer	ıtıktabıllaax	ытыктабыллаах
saygılı	ıtıktır, ıtıktamtağay	ытыктыыр, ытыктамтаҕай
saygın	ıtıktabıllaax	ытыктабыллаах
saygısız	ıtıktaabat, balamat	ытыктаабат, баламат
sayı	1. axsaan, çıhıla 2. nüömer 3. oçko	1. ахсаан, чыыһыла 2. нүөмэр 3. очко
sayıklama	ülügüneyii, tülekediyii, tüley-balay tıllahıı	үлүгүнэйии, түлэкэдийии, түлэй-балай тыллаһыы
sayıklamak	ülügüney-, tülekediy-, tüley- balay tıllas-	үлүгүнэй-, түлэкэдий-түлэй-балай тылласс-
sayılı	1. axsaannaax 2. sedex, ağıyax axsaannaax, unikal'nay	1. ахсааннаах 2. сэдэх, ағыйах ахсааннаах, уникальнай
sayım	suottaan tahaarıı, bierepis	суоттаан таһаарыы, биэрэпис
sayın	ıtıktabıllaax	ытыктабыллаах
saymak	1. suottaa-, aax- 2. ıtıktaa-	1. суоттаа-, аах- 2. ытыктаа-
saz	1. saz (muz.) 2. muzıkal'nay instrument	1. саз (муз.) 2. музыкальнай инструмент
sazan	sazan, karp	сазан, карп
seans	seans	сеанс
sebat	xalbañnaabat buoluu, kıtaanax bıhıı	халбаҥнаабат буолуу, кытаанах быһыы
sebep	biriçiine, sıltax	биричиинэ, сылтах

sebepsiz	biriçiinete suox	биричиинэтэ суох
sebze	oğuruot aha	оҕуруот аһа
seçik	çuolkay, ceñke	чуолкай, дьэҥкэ
seçim	bııbar	быыбар
seçkin	bastıñ, orduk, talıı	бастың, ордук, талыы
seçme	talıı	талыы
seçmek	tal-, bııbardaa-	тал-, быыбардаа-
seçmen	bııbardaaççı	быыбардааччы
sedef	perlamutr	перламутр
sedye	(sanitarnay) nahıılka	(санитарнай) наһыылка
sefahat	sodurdaahın, sodur olox	содурдааһын, содур олох
sefalet	umnahıt oloğo, cadañı buoluu	умнаһыт олоҕо, дьадаҥы буолуу
sefer	1. sırıı 2. reys 3. pohuot, kampaniya (bayıan.)	1. сырыы 2. рейс 3. похуот, кампания (байыан.)
seferberlik	mobilizatsiya (bayıan.)	мобилизация (байыан.)
sefil	1. umnahıt, bıstar cadañı 2. siciñ, çiççik	1. умнаһыт, быстар дьадаҥы 2. сидьиҥ, чиччик
sek	suxoy (arıgı); uulammatax (arıgı)	сухой (арыгы); ууламматах (арыгы)
sekiz	ağıs	ағыс
sekizinci	axsıs	ахсыс
sekmek	ıstañalaa-, oyuokkalaa-	ыстаҥалаа-, ойуоккалаа-
sekreter	sekretar'	секретарь
sekreterlik	sekretariat	секретариат
seksen	ağıs uon	ағыс уон

sekseninci	ağıs uonus	ағыс уонус
sektör	sektor	сектор
sel	1. sel' 2. uu süürüge	1. сель 2. уу сүүрүгэ
selâm	eğerde, privet	эгэрдэ, привет
selâmlamak	1. eğerdelee- 2. bihiree-, öyöö-	1. эгэрдэлээ- 2. бихирээ-, өйөө-
sembol	simvol	символ
sembolik	simvoliçeskay	символическай
semere	tümük	түмүк
seminer	seminar	семинар
semiz	emis	эмис
sempati	simpatiya, üçügey buoluu, üçügey sıhıan	симпатия, үчүгэй буолуу, үчүгэй сыһыан
sempatik	simpatiçnay, üçügey, bert, is kiirbex	симпатичнай, үчүгэй, бэрт, ис киирбэх
semt	kuorat oroyuona	куорат оройуона
sen	en	эн
senaryo	senariy	сценарий
senaryocu	senarist	сценарист
senato	senat	сенат
senatör	senator	сенатор
sendika	profsoyuz, ideleex soyuz	профсоюз, идэлээх союз
sendikacı	profsoyuznay deyatel'	профсоюзнай деятель
sendikalı	profsoyuz çiliene	профсоюз чилиэнэ
sene	sıl	сыл
senelik	sıllaağı	сыллаағы

senet	araspıska	араспыыска
senfoni	simfoniya	симфония
senfonik	simfoniçeskay	симфоническай
sentetik	sintetiçeskey	синтетическэй
sepet	1. korzina, çart ihit 2. mototsikl kolyaskata	1. корзина, чарт иһит 2. мотоцикл коляската
seramik	keramika	керамика
serbest	köñül, köñülleex	көҥүл, көҥүллээх
serçe	barabıay	барабыай
serçe parmak	ılgın çıkıya	ылгын чыкыйа
sergi	bııstapka	быыстапка
sergilemek	bııstapkalaa-, kördörüüge turuor-	быыстапкалаа-, көрдөрүүгэ туруор-
seri	seriya (maarka, ıstatıya uo.d.a.)	серия (маарка, ыстатыйа уо.д.а.)
serin	sörüün	сөрүүн
serinlik	sörüün salgın, sörüüne, sibieheye	сөрүүн салгын, сөрүүнэ, сибиэһэйэ
sermaye	kapital	капитал
sermek	telgee-, telget-	тэлгээ-, тэлгэт-
serpmek	1. kut-, kuta tüs-, tabıgınat- 2. ıs-, ibiir-	1. кут-, кута түс-, табылгынат- 2. ыс-, ибиир-
sersem	1. aar-maar buolbut, mey-tey buolbut 2. aar-maar, akaarı, mas akaarı	1. аар-маар буолбут, мэй-тэй буолбут 2. аар-маар, акаары, мас акаары
serseri	bıracaaga	бырадьаага

sert	kıtaanax, böğö, xatan	кытаанах, бөгө, хатан
sertifika	sibidietelistibe, dastabırıanńa	сибидиэтэлистибэ, дастабырыанньа
servet	baay, baay-duol	баай, баай-дуол
servi	kiparis	кипарис
servis	1. suluuspa, salaa, otdel 2. xaaççıyıı, servis 3. serviz, pribor	1. сулууспа, салаа, отдел 2. хааччыйыы, сервис 3. сервиз, прибор
ses	dorğoon, tıas, kuolas	дорҕоон, тыас, куолас
seslendirmek	sañalaa-, sañarar oñor- (kiineni)	саҥалаа-, саҥарар оҥор- (киинэни)
seslenmek	1. ıñır-, ıñıran toxtot- 2. xardar-, eppiettee-	1. ыҥыр-, ыҥыран тохтот- 2. хардар-, эппиэттээ-
sesli	sañalaax	саҥалаах
sessiz	sañata suox, tıaha suox, çuumpu	саҥата суох, тыаһа суох, чуумпу
sessizlik	çuumpu, uu-çuumpu	чуумпу, уу-чуумпу
set	damba, xaxxa, erkin	дамба, хахха, эркин
sevap	ütüö cıala	үтүө дьыала
sevda	1. taptal, imeñ 2. imeñneex bağa, küüske bağarıı	1. таптал, имэҥ 2. имэҥнээх баҕа, күүскэ баҕарыы
sevdirmek	taptat-, taptalı iñer-	таптат-, тапталы иҥэр-
sevgi	taptal, tattarıı, ubanıı	таптал, таттарыы, убаныы
sevgili	taptallaax, kündü	тапталлаах, күндү
sevimli	üçügey bağayı, is kiirbex, olus kere	үчүгэй баҕайы, ис киирбэх, олус кэрэ
sevimsiz	üçügeye suox, kihi söbüleebet, kuhağan	үчүгэйэ суох, киһи сөбүлээбэт, куһаҕан

sevinç	üörüü	үөрүү
sevinçli	üörüüleex	үөрүүлээх
sevindirmek	üört-	үөрт-
sevinmek	üör-	үөр-
seviye	tahım	таһым
sevk etmek	1. ıt- 2. kühey-, köğüt-	1. ыыт- 2. күһэй-, көҕүт-
sevmek	taptaa-	таптаа-
seyahat	ayan, ayannaahın, ekspeditsiya	айан, айаннааһын, экспедиция
seyir	xaammı, baran ihii	хаамыы, баран иһии
seyrek	1. sedex, ubağas 2. sedextik, ağıyaxtık	1. сэдэх, убаҕас 2. сэдэхтик, аҕыйахтык
seyretmek	1. kör-, ketee- 2. bar-, uhun- (xaraabıl tuhunan)	1. көр-, кэтээ- 2. бар-, уһун- (хараабыл туһунан)
seyyar	köhö sılcar, poxodnay	көхө сылдьар, походнай
sezgi	sayağaha, ötö körümtüöte; kurdattıı taayıı	сайаҕаһа, өтө көрүмтүөтэ; курдаттыы таайыы
sezmek	serey-, taay-, kurdattıı taay-	сэрэй-, таай-, курдаттыы таай-
sıcak	1. itii, içiges, kuyaas 2. sılaas	1. итии, ичигэс, куйаас 2. сылаас
sıçan	kırıısa, kutuyax	кырыыса, кутуйах
sıçramak	oy-, ıstan-, ıstañalaa-	ой-, ыстан-, ыстаҥалаа-
sıfat	xaaçıstıba, bıhıı	хаачыстыба, быһыы
sıfır	nul'	нуль
sığ	çıçaas	чычаас
sığınak	xaxxa, xorğo, sahar sir	хахха, хорҕо, саһар сир

sığınmak	sas-, xorğoy-	сас-, хорғой-
sığır	ınax süöhü	ынах сүөһү
sığırcık	skvorets	скворец
sığışmak	bat-, batıs-, kiir-	бат-, батыс-, киир-
sığlık	çaar, xargı, çıçaas uu	чаар, харгы, чычаас уу
sığmak	bat-, kiir-	бат-, киир-
sıhhat	doruobuya	доруобуйа
sıhhî	1. sanitarnay, gigiyeniçeskay 2. doruobay, doruobuyağa tuhalaax	1. санитарнай, гигиеническай 2. доруобай, доруобуйаға туһалаах
sık	1. xoyuu, çaasta, ıga, 2. çaastatık	1. хойуу, чааста, ыга, 2. чаастатык
sıkı	1. kıarağas 2. kıtaanax, toñuy	1. кыарағас 2. кытаанах, тоҥуй
sıkıcı	çuñkuk, ıaraxan	чуҥкук, ыарахан
sıkılgan	kıbıstıgas, simittiges	кыбыстыгас, симиттигэс
sıkılmak	1. çuñkuy- 2. kıbıhın-	1. чуҥкуй- 2. кыбыһын-
sıkıntı	1. ereydenii, sordonuu 2. ıarırğatıı (oloxxo-cahaxxa)	1. эрэйдэнии, сордонуу 2. ыарырғатыы (олоххо-дьаһахха)
sıkışmak	1. kıbılın- 2. simse tüs-, sığaysan bier-	1. кыбылын- 2. симсэ түс-, сығайсан биэр-
sıkıştırmak	1. ık-, ıga tut-, xam tut- 2. simen killer-, sim-, kıbıt-	1. ык-, ыга тут-, хам тут- 2. симэн киллэр-, сим-, кыбыт-
sıkı yönetim	bayıannay balahıanña	байыаннай балаһыанньа
sıklaşmak	çaastatıy-	чаастатый-
sıklaştırmak	çaastatıt-, çaasta gın-, küühürt-	чаастатыт-, чааста гын-, күүһүрт-

sıkmak	1. ık-, battaa- 2. ereydee-, battaa-	1. ык-, баттаа- 2. эрэйдээ-, баттаа-
sınaî	promışlennay	промышленнай
sınamak	1. xoloon kör-, berebierkelee- 2. ekzamennaa-	1. холоон көр-, бэрэбиэркэлээ- 2. экзаменнаа-
sınav	xoloon körüü, ekzamen	холоон көрүү, экзамен
sınıf	1. kılaas 2. kılaas, kurs 3. razryad, kategoriya	1. кылаас 2. кылаас, курс 3. разряд, категория
sınıflandırma	klassifikatsiyalaahın, naardaahın	классификациялааһын, наардааһын
sınır	kıranıssa	кыраныысса
sınırlamak	xaaççaxtaa-, limittee-	хааччахтаа-, лимиттээ-
sınırlı	kemneex, kemneex- keemeydeex	кэмнээх, кэмнээх-кээмэйдээх
sınırsız	muñura billibet, uhuga billibet	муҥура биллибэт, уһуга биллибэт
sır I	1. ceñkir laax 2. glazur'	1. дьэҥкир лаах 2. глазурь
sır II	kisteleñ, sekiriet	кистэлэҥ, сэкириэт
sıra	1. ereet, kekke, şerenga 2. birieme, tügen, 3. uoçarat 4. ıskamıayka, paarta	1. эрээт, кэккэ, шеренга 2. бириэмэ, түгэн 3. уочарат 4. ыскамыайка, паарта
sıra dağ	sis xaya (geogr.)	сис хайа (геогр.)
sıralamak	1. kekkelet- 2. aax-, aattatalaa-	1. кэккэлэт- 2. аах-, ааттаталаа-
sırık	urağas, çies mas	ураҕас, чиэс мас
sırlı	1. ceñkir laaxtammıt 2. glazurdammıt	1. дьэҥкир лаахтаммыт 2. глазурдаммыт

Sırp	serb	серб
sırt	köğüs	көгүс
sıska	ırıgan, cüdex	ырыган, дьүдэх
sıtma	titiriir, kumaxı, malyariya	титириир, кумахы, малярия
sıtmalı	1. titiriirdyeebit, malyariyanan ıalcıbıt kihi 2. titiriir ıarıılaax, malyariyalaax (sir)	1. титириирдээбит, маляриянан ыалдьыбыт киһи 2. титириир ыарыылаах, маляриялаах (сир)
sıva	sıbax, ştukaturka	сыбах, штукатурка
sıvacı	ştukatur, sıbaaççı	штукатур, сыбааччы
sıvamak	1. ştukaturkalaa- 2. sıbaa-	1. штукатуркалаа- 2. сыбаа-
sıvı	ubağas	убағас
sıyırmak	xaya tart-, cukku tart-, cukkurut-	хайа тарт-, дьукку тарт-, дьуккурут-
sıyrık	cukkuruyuu, baas	дьуккуруйуу, баас
sızı	nüölüyen ıalcıı, caralıyan ıalcıı	нүөлүйэн ыалдьыы, дьаралыйан ыалдьыы
sızlamak	nüölüy-	нүөлүй-
sızmak	bıhılaan tağıs-, alın-	быыһылаан тағыс-, алын-
sibernetik	kibernetika	кибернетика
sidik	iik	иик
sigara	sigareta	сигарета
sigorta	1. straxovkalaahın 2. predoxranitel' (el.)	1. страховкалааһын 2. предохранитель (ел.)
sigortacı	straxovşik	страховщик

siklon	tsiklon	циклон
silâh	serii sebe	сэрии сэбэ
silâhlandırmak	sebilee-, serii sebilee-	сэбилээ-, сэрии сэбилээ-
silâhlanmak	sebilen-, serii sebilen-	сэбилэн-, сэрии сэбилэн-
silâhlı	sebilemmit	сэбилэммит
silâhsız	sebilemmetex, serii sebe suox	сэбилэммэтэх, сэрии сэбэ суох
silecek	baanńık sottoro	баанньык сотторо
silgi	rezinka, lastik	резинка, ластик
silik	1. sotullubut 2. boloorxoy, kubarxay, çuolkaya suox	1. сотуллубут 2. болоорхой, кубархай, чуолкайа суох
silindir	tsilindr (tex.)	цилиндр (тех.)
silkelemek	saxsıy-, tebee-	сахсый-, тэбээ-
silkme	anńıı (sport.)	анньыы (спорт.)
silmek	sot-	сот-
silo	elevator	элеватор
simge	simvol, belie	символ, бэлиэ
simit	1. bublik 2. baraańka	1. бублик 2. барааңка
sincap	tiiń	тииң
sindirim	as buharıta, ahı buharıı	ас буһарыыта, аһы буһарыы
sinek	saxsırğa	сахсырға
sinema	kiine, kinematografiya	киинэ, кинематография
sinir	nierbe	ниэрбэ
sinirlendirmek	nierbineyde-, kıyaxaa-, kıhırt-	ниэрбинэйдэт-, кыйахаа-, кыыһырт-

sinirlenmek	nierbineydee-, kıyaxan-	ниэрбинэйдээ-, кыйахан-
sinirli	nierbiney	ниэрбинэй
sinmek	1. kisten-, sas-, kiriy- 2. iñ-	1. кистэн-, сас-, кирий- 2. иҥ -
sinsi	uodahınnaax, oğuruktaax, kölcün	уодаһыннаах, оҕуруктаах, көлдьүн
sinyal	signal	сигнал
sipariş	sakaas, ülex	сакаас, үлэх
siper	1. kuondar 2. okuopa, tranşeya	1. куондар 2. окуопа, траншея
sirk	sirk	цирк
sirke	uksus	уксус
sirkelik	uksus ihite	уксус иһитэ
sis	tuman	туман
sisli	tumannaax	туманнаах
sistem	sistema, tihik	система, тиһик
sistemli	sistemalaax, sistematiçeskay	системалаах, систематическай
sistemsiz	sistemata suox	системата суох
sitayiş	söbüleehin, bihireehin, xayğaahın	сөбүлээһин, биһирээһин, хайҕааһын
sitem	seme, semeleehin	сэмэ, сэмэлээһин
sivil	1. grajdanskay 2. ştatskay	1. гражданскай 2. штатскай
sivri	uhuktaax, sıtıı	уһуктаах, сытыы
sivrilmek	1. sıtıılan- 2. çorboy-, inniki tağıs-, orduk bilin-	1. сытыылан- 2. чорбой-, инники тағыс-, ордук билин-

sivri sinek	bırdax, kumaar	бырдах, кумаар
siyah	xara	хара
siyaset	politika	политика
siyasî	politiçeskay	политическай
siyatik	işias (med.)	ишиас (мед.)
siz	ehigi, en	эһиги, эн
skor	axsaan, sçöt (sport.)	ахсаан, счёт (спорт.)
slalom	slalom	слалом
slogan	lozung, ıŋıırı	лозунг, ыҥырыы
Slâv	slavyan	славян
Slovak	slovak	словак
soba	ohox	оһох
soda	1. tañas suuyar suoda 2. suoda uuta	1. таҥас сууйар суода 2. суода уута
sofa	1. aan xos, kiirer xos 2. sofa	1. аан хос, киирэр хос 2. софа
sofra	ostuol	остуол
soğan	luuk	луук
soğanlı	luuktaax	лууктаах
soğuk	tımnıı	тымныы
soğumak	soy-, tımnıy-,	сой-, тымный-
soğutmak	soyut-, tımnıt-	сойут-, тымныт-
sokak	uulussa, pereulok	уулусса, переулок
sokmak	1. uk- 2. as-, saay- 3. ıtır- (üön, erien üön uo.d.a.)	1. ук- 2. ас-, саай- 3. ытыр- (үөн, эриэн үөн уо.д.а.)
sol	xañas	хаҥас

solak	cegin	дьэгин
solmak	1. kubarıy-, öñün süter- 2. xatan xaal-, xagdarıy-	1. кубарый-, өңүн сүтер- 2. хатан хаал-, хагдарый-
solo	solo (muz.)	соло (муз.)
soluk	tınıı	тыыныы
solumak	ıaraxannık tın-, tumnahın-, boptor-	ыараханнык тыын-, тумнаһын-, боптор-
solunmak	tın-	тыын
solunum	tınıı	тыыныы
som balığı	losos'	лосось
somurtkan	sabıstıgas, kurus, nüher	сабыстыгас, курус, нүһэр
somurtmak	sabıhın-, uorastıy-, türdehin-	сабыһын-, уорастый-, түрдэһин-
somut	çopçu, konkretnay	чопчу, конкретнай
son	1. bütehik, tihex 2. bütüü	1. бүтэһик, тиһэх 2. бүтүү
sonat	sonata (muz.)	соната (муз.)
son bahar	kühün	күһүн
sondaj	1. siri üütteehin, buurdaahın 2. zondaj (med.)	1. сири үүттээһин, буурдааһын 2. зондаж (мед.)
sondajcı	buril'şik, buurdaaççı	бурильщик, буурдааччы
sonra	1. kelin, xoyut 2. ...buolan baran 3. ... kennitten	1. кэлин, хойут 2. ... буолан баран 3. ... кэннитгэн
sonuç	tümük	түмүк
sonuçlamak	tümüktee-	түмүктээ-
sonuçsuz	kümüge suox	түмүгэ суох

sopa	baalkı, mas	баалкы, мас
soprano	soprano (muz.)	сопрано (муз.)
sorgu	doppuruos	доппуруос
sormak	ıyıt-	ыйыт-
soru	ıyıtıı, boppuruos	ыйытыы, боппуруос
sorum	eppietines	эппиэтинэс
sorumlu	eppiettiir	эппиэттиир
sorumsuz	eppietinehe suox	эппиэтинэһэ суох
sorun	boppuruos, problema	боппуруос, проблема
soruşturma	siliestiyeleehin (yur.)	силиэстийэлээһин (юр.)
sosis	sosiska	сосиска
sosyal	sotsial'nay, obşest-vennay	социальнай, общественнай
sosyalist	1. sotsialistiçeskay 2. sotsialist	1. социалистическай 2. социалист
sosyalizm	sotsializm	социализм
sosyoloii	sotsiologiya	социология
sosyolojik	sotsiologiçeskay	социологическай
soy	biis uuha, uus	биис ууһа, уус
soya	soya (biol.)	соя (биол.)
soy adı	araspaanńa	араспаанньа
soygun	talaahın, xalaahın	талааһын, халааһын
soyguncu	talabırcıt, xalabırcıt	талабырдьыт, халабырдьыт
soymak	1. ıraastaa- 2. sıgınńaxtaa- 3. talaa	1. ыраастаа- 2. сыгынньахтаа- 3. талаа-
soysuzlaşmak	tönnön töröö-, keğin-, bıhın-	төннөн төрөө-, кэҕин-, быһын-

soyunmak	sıgınńaxtan-	сыгынньахтан-
soyut-	abstraktnay	абстрактнай
söğüş	busput soybut et	буспут сойбут эт
söğüt	üöt	үөт
sökmek	1. bıha tart-, tuur- 2. ıs-, kötür-, araartaa- 3. rasşifrovkalaa-	1. быһа тарт-, туур- 2. ыс-, көтүр-, араартаа- 3. расшифровкалаа-
sömestr	semestr	семестр
sömürge	koloniya	колония
sömürgeci	1. kolonial'nay 2. kolonizator	1. көлониальнай 2. колонизатор
sömürgecilik	kolonializm	колониализм
sömürmek	1. kölöhünnee-, battaa- 2. beyeñ sıalgar tuhan-	1. көлөһүннээ-, баттаа- 2. бэйэҥ сыалгар туһан-
sömürü	kölöhünneehin, battal	көлөһүннээһин, баттал
sömürücü	1. kölühünnüür, battıır 2. kölöhünneeççi	1. көлөһүннүүр, баттыыр 2. көлөһүннээччи
söndürmek	umulun-, söñ-	умулун-, сөҥ-
söndürücü	uot umuruorar, ogne-tuşitel'	уот умуруорар, огне-тушитель
sönmek	umulun-	умулун-
sönük	ölböörköy, boloorxoy	өлбөөркөй, болоорхой
sövmek	möx-, üöx, üöğüs-	мөх-, үөх-, үөғүс-
söylemek	et-, sañar-	эт-, саҥар-
söylenti	surax, surax-sacık	сурах, сурах-садьык
söz	tıl	тыл
sözleşme	söbülehii, kontrakt, konventsiya	сөбүлэһии, контракт, конвенция

sözleşmek	söbüles-	сөбүлэс-
sözlü	tılınan	тылынан
sözlük	tılcıt	тылдьыт
spiker	diktor	диктор
spor	sport	спорт
sporcu	sportsmen	спортсмен
stad, stadyum	stadion	стадион
staj	stajirovka, praktika	стажировка, практика
stand	bıstapka stendete	быыстапка стендэтэ
standart	1. standart 2. standartnay	1. стандарт 2. стандартнай
stil	stil'	стиль
stilize	stilizovannay	стилизованнай
stok	1. sappaas, ıskılaat 2. defekteex	1. саппаас, ыскылаат 2. дефектээх
strateji	strategiya	стратегия
stratejik	strategiçeskay	стратегическай
stüdyo	studiya	студия
su	1. uu 2. sok 3. bulkaaha suox et mine, bul'yon	1. уу 2. сок 3. булкааһа суох эт минэ, бульон
sual	ıyıtı, boppuruos	ыйытыы, боппуруос
subay	ofitser	офицер
subaylık	ofitser zvaniyeta	офицер званиета
sucuk	sudjuk (xalbahıı körüñe)	суджук (халбаһыы көрүҥэ)
suç	buruy, buruydanıı, buruyu oñoruu	буруй, буруйданыы, буруйу оҥоруу
suçlamak	buruydaa-	буруйдаа-

suçlu	1. buruydaax 2. prestupnik	1. буруйдаах 2. преступник
suçsuz	buruya suox	буруйа суох
su geçirmez	uunu killerbet, uu öppöt	ууну киллэрбэт, уу өппөт
suiistimal	beye tuhugar tuhanıı, naha tuhanıı	бэйэ туһугар туһаныы, наһаа туһаныы
suikast	ölörörgö sorunuu, ölörörgö xolonuu	өлөрөргө сорунуу, өлөрөргө холонуу
suiniyet	öhüönneex xos sanaa	өһүөннээх хос санаа
sulama	nüölsütüü	нүөлсүтүү
sulamak	1. nüölsüt-, kut- 2. uulat- (süöhünü)	1. нүөлсүт-, кут- 2. уулат- (сүөһүнү)
sulandırmak	uulaa-, ubat-	уулаа-, убат-
sulh	eye	эйэ
sulhen	eyenen, illeextik	эйэнэн, иллээхтик
sulhperver	eyeleex, eyeni taptıır	эйэлээх, эйэни таптыыр
sultan	sultan	султан
sulu	1. sümehinneex, sümeleex 2. uulaax, ubağas	1. сүмэһиннээх, сүмэлээх 2. уулаах, убағас
sulu boya	akvarel' (kıraaska, oyuu)	акварель (кырааска, ойуу)
sunî	iskusstvennay	искусственнай
sunmak	tuttar-, bier-	туттар-, биэр-
surat	sirey	сирэй
suret	1. obraz, cühün, ńıma 2. kopiya	1. образ, дьүһүн, ньыма 2. копия
susamak	1. utat- 2. olus bağar-	1. утат- 2. олус бағар-
suskun	sañata suox, ağıyax sañalaax, kepsetinńeñe suox	саҥата суох, ағыйах саҥалаах, кэпсэтиннъэҥэ суох

susmak	1. sañarıma, çuumpur- 2. toxtoo-, ax bar-	1. саҥарыма, чуумпур- 2. тохтоо-, ах бар-
susturmak	sañardıma, sañata suox ıt-	саҥардыма, саҥата суох ыыт-
susuz	uuta suox, kuraayı	уута суох, кураайы
susuzluk	1. uuta suox buoluu 2. utatıı	1. уута суох буолуу 2. утатыы
su topu	uu polota	уу полота
sutyen	büstgal'ter, lifçik	бюстгальтер, лифчик
suvare	kieheeñi seans, kieheeñi spektakl'	киэһээҥи сеанс, киэһээҥи спектакль
suyılanı	uj (zool.)	уж (зоол.)
su yosunları	uu üüneeyilere, salaxay	уу үүнээйилэрэ, салахай
sükûnet	1. çuumpu, çuumpuruu 2. uoskuyuu	1. чуумпу, чуумпуруу 2. уоскуйуу
sükût	sañata suox buoluu, çuumpuruu	саҥатасуох буолуу, чуумпуруу
sülük	ınax tıla (üön)	ынах тыла (үөн)
süngü	ıstık	ыстыык
süngülemek	ıstıgınan as-	ыстыыгынан ас-
sünnet	bıhıı, sarbıyıı (mus.)	быһыы, сарбыйыы (мус.)
sünnî	sunnit (mus.)	суннит (мус.)
süpersonik	tıahı kuotar	тыаһы куотар
süpürge	sippiir, miiníik	сиппиир, миинньик
süpürmek	sippiy-, xarbaa-	сиппий-, харбаа-
sürahi	grafin	графин
sürat	türgene	түргэнэ

süratli	türgen	түргэн
sürdürmek	salğaa-	салгаа-
süre	bolcox, birieme	болдьох, бириэмэ
süreç	protsess	процесс
süreğen	xroniçeskay, aaspat	хроническай, ааспат
sürekli	1. uhun kemneex 2. bastayaannay	1. уһун кэмнээх 2. бастайааннай
süreksiz	kılgas kemneex, kılgas	кылгас кэмнээх, кылгас
sürgün	1. sıılka, kös 2. sıılkağa kelbit kihi	1. сыылка, көс 2. сыылкаға кэлбит киһи
sürmek	1. salğan- 2. xoruttier- 3. üür- 4. ıt- 5. taarıy-	1. салган- 2. хорут-, тиэр- 3. үүр- 4. ыыт- 5. таарый-
sürmenaj	nahaa küürüü, nahaa tıñaahın, nahaa sılayıı	наһаа күүрүү, наһаа тыҥааһын, наһаа сылайыы
sürpriz	küütüllübetex belex, sürpriz	күүтүллүбэтэх бэлэх, сюрприз
sürtüşme	ataannahıı	атааннаһыы
sürü	1. üör süöhü 2. con, köy con	1. үөр сүөһү 2. дьон, көй дьон
sürüklemek	1. sos- 2. tart-, kıtınnar-, söröö-	1. сос- 2. тарт-, кытыннар-, сөрөө-
sürüklenmek	sohulun-	соһулун-
sürüm	atıga batarıı	атыыга батарыы
sürümlü	atıga barar, barımtıa	атыыга барар, барымтыа
sürüngenler	sıılaaççılar (zool.)	сыылааччылар (зоол.)
sürünmek	1. sııl- 2. sotun- (kreminen uo.d.a.)	1. сыыл- 2. сотун- (креминэн уо.д.а.)
süs	kiergel	киэргэл

süslemek	kierget-	киэргэт-
süt	üüt	үүт
sütlü	üütteex	үүттээх
sütun	kolonna	колонна
süvari	1. kapitan (xaraabılga) 2. kavaleriya	1. капитан (хараабылга) кавалерия
süzgeç	fil'tr	фильтр
süzmek	siidelee-, süüyen kut-süürt-	сиидэлээ-, сүүйэн кут-, сүүрт-

Ş

şafak	saharğa	саһарға
şah	şax	шах
şahane	ütüöken, ütüökenneex, olus kere, berteexey	үтүөкэн, үтүөкэннээх, олус кэрэ, бэртээхэй
şahıs	liçnost'	личность
şahin	moxsoğol	мохсоҕол
şahit	tuohu, kerehit	туоһу, кэрэһит
şair	poet, xohoonńut	поэт, хоһоонньут
şairane	poetiçnay, poetiçeskay	поэтичнай, поэтическай
şaka	külüü-elek, elek	күлүү-элэк, элэк
şakak	çançık	чанчык
şal	saal, saal bılaat	саал, саал былат
şalgam	erieppe	эриэппэ
şalvar	şarovar	шаровар
şampanya	şampanskay	шампанскай
şampiyon	çempion	чемпион
şampiyonluk	çempionat	чемпионат
şampuan	şampun'	шампунь
şan	alban aat	албан аат
şans	col, tosxol, şans	дьол, тосхол, шанс
şanslı	tabıllımtıa, sorgulaax	табыллымтыа, соргулаах
şantaj	şantaj, kuttaahın	шантаж, куттааһын
şapka	seleeppe, bergehe	сэлээппэ, бэргэһэ
şarap	arıgı	арыгы
şark	ilin, iliññi	илин, илиҥҥи
şarkı	ıria	ырыа

şarkı söylemek	ıllaa-	ыллаа-
şarkıcı	ırıahıt	ырыаһыт
şarkiyatçı	vostokoved, iliññi doyduları üöreteeççi	востоковед, илиҥҥи дойдулары үөрэтээччи
şarklı	iliññi doydu oloxtoğo	илиҥҥи дойду олохтоох
şart	usuluobuya	усулуобуйа
şaşalamak	ömütün-, sohuyan xaal-, uoluy-	өмүтүн-, соһуйан хаал-, уолуй-
şaşı	kılar	кылар
şaşılık	kılar buoluu	кылар буолуу
şaşırmak	1. uoluy-, ömütün-, ıksaan xaal-, mun-ten- 2. bukkulun-	1. уолуй-, өмүтүн-, ыксаан хаал-, мун-тэн- 2. буккулун-
şaşırtmak	butuy-, bulkuy-	бутуй-, булкуй-
şaşkın	uoluybut, ömüttübüt	уолуйбут, өмүттүбүт
şaşkınlık	uoluyuu, ömüttüü, bukkulluu	уолуйуу, өмүттүү, буккуллуу
şaşmak	ciktirgee-, söx-	дьиктиргээ-, сөх-
şebeke	1. sitim 2. baanda, saayka	1. ситим 2. бааында, саайка
şef	naçal'nik, şef, bahılık	начальник, шеф, баһылык
şefkat	taptaahın, narın buoluu	таптааһын, нарын буолуу
şefkatli	alamağay, narın, eyeğes	аламаҕай, нарын, эйэҕэс
şeftali	persik	персик
şehir	kuorat	куорат
şehirli	kuorat oloxtooğo	куорат олохтооҕо
şeker	saaxar	саахар
şekerli	saaxardaax, minńiges	саахардаах, минньигэс

şekil	forma; sxema, oyuu	форма, схема, ойуу
şelâle	kürülgen	күрүлгэн
şema	sxema	схема
şemsiye	zontik	зонтик
şen	kördööx, behieley	көрдөөх, бэһиэлэй
şenlenmek	üör-köt-, kül-oonńoo-, sergexsiy-, könńüör-	үөр-көт-, күл-оонньоо-, сэргэхсий-, көнньүөр-
şenlik	küüley, küüleydeehin, üörüü-kötüü, kör-nar	күүлэй, күүлэйдээһин, үөрүү-көтүү, көр-нар
şerbet	şerbet (utax)	щербет (утах)
şeref	çies, boçuot	чиэс, бочуот
şerefli	boçuottaax	бочуоттаах
şerit	balaha, liente	балаһа, лиэнтэ
şey	seekey, ustuuka, predmet	сээкэй, устуука, предмет
şeytan	abaahı	абааһы
şık I	talıı, talan ılıı	талыы, талан ылыы
şık II	siederey, olus maanı, olus bert, olus üçügey	сиэдэрэй, олус мааны, олус бэрт, олус үчүгэй
şiddet	1. küüs 2. kıtaanax buoluu, xağıs bıhıı	1. күүс 2. кытаанах буолуу, хағыс быһыы
şiddetli	1. küüsteex 2. kıtaanax, xağıs	1. күүстээх 2. кытаанах хағыс
şifalı	emteex	эмтээх
şifre	şifr, kod	шифр, код
şifrelemek	şifrdee-	шифрдээ-
şifreli	şifrdemmit	шифрдэммит
şiir	1. xohoon 2. poeziya	1. хоһоон, 2. поэзия

şikâyet	üñsüü	үҥсүү
şilep	tahağas tieyer xaraabıl	таһаҕас тиэйэр хараабыл
şimdi	biligin	билигин
şimdiki	biliññi	билиҥҥи
şimdilik	biliññite	билиҥҥитэ
şimşek	çağılğan	чаҕылҕан
şirin	taptallaax, üçügeykeen, berteexey, is kiirbex	тапталлаах, үчүгэйкээн, бэртээхэй, ис киирбэх
şirket	kompaniya, obşestvo	компания, общество
şiş	ütehe timir, ütehe	үтэһэ тимир, үтэһэ
şişe	bıtıılka, flakon	бытыылка, флакон
şişkin	ispit, ihen taxsıbıt, üllübüt	испит, иһэн тахсыбыт, үллүбүт
şişman	suon, toluu	суон, толуу
şişmanlık	sonoohun, suon buoluu, toluu buoluu	сонооһун, суон буолуу, толуу буолуу
şişmek	is-, ihen tağıs-	ис-, иһэн тағыс-
şive	aktsent, sañarıı	акцент, саҥарыы
şoför	suoppar	суоппар
şok	şok	шок
şort	şorta	шорта
şöhret	aatırıı, alban aatırıı	аатырыы, албан аатырыы
şölen	banket, ıñırıılaax ahılık	банкет, ыҥырыылаах аһылык
şöyle	mannık, bu kurduk	маннык, бу курдук
şu	iti	ити
şubat	olunńu	олунньу

şube	sala, filial	салаа, филиал
şûra	sebiet	сэбиэт
şurup	1. sirop 2. mikstura	1. сироп 2. микстура
şükran	maxtanıı	махтаныы
şüphe	saarbağalaahın, uorbalaahın	саарбағалааһын, уорбалааһын
şüphelenmek	uorbalaa-	уорбалаа-
şüpheli	1. saarbax 2. serexteex	1. саарбах 2. сэрэхтээх

T

taahhüt	ebeheetelistibe	эбэһээтэлистибэ
taarruz	1. saba tühüü 2. kimen kiirii (bayıan.)	1. саба түһүү 2. кимэн киирии (байыан.)
taassup	fanatizm	фанатизм
tabak	terielke; bülüühe, bülüüde	тэриэлкэ; бүлүүһэ, бүлүүдэ
tabaka	araña	араңа
tabakalaşma	arañalarga araxsıı (polit.)	араңаларга арахсыы (полит.)
taban	tilex, ulluñax	тилэх, уллуңах
tabanca	bestiliet, revol'ver	бэстилиэт, револьвер
tabelâ	vıveska, kördörüü suruk	вывеска, көрдөрүү сурук
tabiat	1. ayılğa 2. natura, xarakter	1. айылға 2. натура, характер
tabiî	1. estestvennay, natural'nay 2. billen turar, öydönör	1. естественнай, натуральнай 2. биллэн турар, өйдөнөр
tâbiiyet	1. tutuluktaax buoluu 2. grajdanstvo, poddanstvo	1. тутулуктаах буолуу 2. гражданство, подданство
tâbiiyetsiz	grajdanstvota suox kihi	гражданствота суох киһи
tabip	vraç	врач
tabir	etii, sanaanı etii	этии, санааны этии
tabla	1. lotuok 2. kül ihite	1. лотуок 2. күл иһитэ
tablo	1. xartıına 2. tablitsa 3. pul't	1. хартыына 2. таблица пульт
tabur	batal'yon	батальон

tabut	xoruop	хоруоп
Tacik	tadjik	таджик
taç	xoruona, menńies	хоруона, мэнньиэс
tafsilât	çımpık, ımpık-çımpık	чымпык, ымпык-чымпык
tafsilâtlı	sihilii, sihilii kördörör	сиһилии, сиһилии көрдөрөр
tahakküm	küönteehin, sabardaahın	күөнтээһин, сабардааһын
tahammül	tuluyuu	тулуйуу
tahdit	xaaççaxtaahın	хааччахтааһын
tahıl	tuoraxtaax burduktar	туорахтаах бурдуктар
tahkikat	siliestiyeleehin (yur.)	силиэстийэлээһин (юр.)
tahlil	analiz, ırıtıı, çinçiyii	анализ, ырытыы, чинчийии
tahliye	1. bosxoloohun, evakuatsiya 2. süökeehin	1. босхолооһун, эвакуация 2. сүөкээһин
tahmin	taayıı, sereyii, bilgeleehin	таайыы, сэрэйии, билгэлээһин
tahribat	alcammıt, urusxallammıt	алдьаммыт, урусхалламмыт
tahrif	tokurutuu, butuyuu	токурутуу, бутуйуу
tahsil	üörexteehin, üöretii	үөрэхтээһин, үөрэтии
tahsisat	assignovaniye	ассигнование
taht	tron	трон
tahta	1. duoska 2. mastan oñohullubut, mas	1. дуоска 2. мастан оҥоһуллубут, мас
tahvil	obligatsiya	облигация
tak	arka	арка

takat	küüs, kıax (motuor uo. d.a.)	күүс, кыах (мотуор уо. д.а.)
takdim etmek	1. tuttar-, bier- 2. bilihinner-	1. туттар-, биэр- 2. билиһиннэр-
takım	1. bölöx 2. komanda (sport.) 3. vzvod (bayıan.) 4. nabor, komplekt	1. бөлөх 2. команда (спорт.) 3. взвод (байыан.) 4. набор, комплект
takınmak	tañın-	таҥын-
takip etmek	batıs-	батыс-
taklit	bassıibay	бассыыбай
takmak	1. ıyaa-, iil- 2. ket- (açıkını uo.d.a.)	1. ыйаа-, иил- 2. кэт- (ачыкыны уо. д.а.)
takriben	bıha xoloon	быһа холоон
taksi	taksi	такси
taksimetre	sçötçik, taksometr	счётчик, таксометр
taksit	uhatıı, uhatan bierii	уһатыы, уһатан биэрии
taktik	1. taktika 2. taktiçeskay	1. тактика 2. тактическай
takvim	xalandaar	халандаар
takviye	böğörgötüü, küühürdüü	бөҕөргөтүү, күүһүрдүү
talebe	üöreneeççi, student	үөрэнээччи, студент
talep	1. irdebil 2. naadıyı (kom.)	1. ирдэбил 2. наадыйыы (ком.)
talih	col	дьол
talihli	colloox, sorgulaax	дьоллоох, соргулаах
talim	1. üöretii, belemneehin 2. trenirovka	1. үөрэтии, бэлэмнээһин 2. тренировка
talimat	instruktsiya, direktiva	инструкция, директива

tam	1. bütün, toloru 2. oruobuna	1. бүтүн, толору 2. оруобуна
tamam	bütün, toloru	бүтүн, толору
tamamlamak	1. tolor-, toloron bier- 2. büter-	1. толор-, толорон биэр- 2. бүтэр-
tamir	örömüön	өрөмүөн
tampon	1. tampon (med.) 2. bufer, bamper	1. тампон (мед.) 2. буфер, бампер
tamtakır	kuraanax, kubus-kuraanax	кураанах, кубус-кураанах
tane	1. tuorax 2. ustuuka	1. туорах 2. устуука
tanıdık	biler, biller	билэр, биллэр
tanık	tuohu, kerehit	туоһу, кэрэһит
tanıklık	tuohu buoluu	туоһу буолуу
tanımak	bil-, bilin-	бил-, билин-
tanımlamak	bıhaaran bier-	быһааран биэр-
tanınmak	bilin-, aatır-, sura-ğır-	билин-, аатыр-, сураҕыр-
tanınmış	billiileex, aatırbıt	биллиилээх, аатырбыт
tanışmak	bilsis-	билсис-
tanıştırmak	bilihinner-	билиһиннэр-
tanıtmak	bilihinner-	билиһиннэр-
tank	1. tank 2. rezervuar, sisterna	1. танк 2. резервуар, цистерна
tankçı	tankist	танкист
tanker	1. tanker 2. benzovoz	1. танкер 2. бензовоз
Tanrı	tañara	таҥара
tanrıça	caxtar tañara	дьахтар таҥара

tansiyon	xaan battaahına	хаан баттааһына
tapınak	xram	храм
tapınma	sügürüyüü, kul't	сүгүрүйүү, культ
taraf	örüt	өрүт
taraflı	...dieki buolaaççı	... диэки буолааччы
tarafsız	1. neytral'nay 2. kim da dieki buolbat	1. нейтральнай 2. ким да диэки буолбат
tarafsızlık	neytralitet	нейтралитет
tarak	taraax	тараах
taramak	taraa-	тараа
tarçın	toritsa	корица
tarım	sir oñoruuta, tıa xahaayıstıbata	сир оҥоруута, тыа хаһаайыстыбата
tarife	1. tarif 2. suol-iis raspisaniyeta	1. тариф 2. суол-иис расписаниета
tarih	1. istoriya 2. data, kün-cıl	1. история 2. дата, күн-дьыл
tarihçi	istorik	историк
tarihî	istoriçeskay	историческай
tarla	xonuu, baahına	хонуу, бааһына
tarla kuşu	küöregey	күөрэгэй
tartı	ıyaahın	ыйааһын
tartışma	kepsetii, cüüllehii, preniya	кэпсэтии, дьүүллэһии, прения
tartışmak	cüülles-	дьүүллэс
tartmak	ıyaa-	ыйаа-
tarz	1. ńıma 2. stil'	1. ньыма 2. стиль
tas	miiske	миискэ

tasa	ahıı, muñ, erey	аһыы, муҥ, эрэй
tasalanmak	kurutuy-, ahıy-, sanağa tüs-	курутуй-, аһый-, санаага түс-
tasarı	bırayıak, barıl	бырайыак, барыл
tasarlamak	sanaa-, bılaannaa-	санаа-, былааннаа-
tasarruf	ekonomiya	экономия
tasdik	bigergetii, ratifikatsiya	бигэргэтии, ратификация
tasfiye	ıraastaahın	ыраастааһын
taslak	nabrosok, torum, çernovik	набросок, торум, черновик
taslamak	köhün-, beyeğin kördör-	көһүн-, бэйэҕин көрдөр-
tasvip	bihireehin, söbüleehin, xayğaahın	биһирээһин, сөбүлээһин, хайҕааһын
taş	1. taas 2. şaşka, figura (şaxm.)	1. таас 2. шашка, фигура (шахм.)
taşıma	tieyii, uguu, xaalaahın	тиэйии, угуу, хаалааһын
taşımak	tas-, tiey-	тас-, тиэй-
taşınmak	1. tahılın-, tieyin- 2. kös-	1. таһылын-, тиэйин- 2. көс-
taşıt	transport, massıına	транспорт, массыына
taşıtlar	avtotransport	автотранспорт
taşkın	1. xalaan, xalaannaahın 2. xalaannaabıt	1. халаан, халааннаа-һын 2. халааннаабыт
taşlamak	taahınan tamnaa-	тааһынан тамнаа-
taşlı	taastaax	таастаах
taşmak	tahıy-, xalaannaa-	таһый-, халааннаа-
taşra	provintsiya, kıtıı sir	провинция, кытыы сир

tat	amtan	амтан
Tatar	tatar	татар
Tatarca	tatar tıla	татар тыла
tatil	kanikul, sınńalañ	канкул, сынньалаҥ
tatlı	1. minńiges 2. minńiges ahılık, desert	1. минньигэс 2. минньигэс аһылык, десерт
tatmak	1. amsay- 2. boruobalaa-, turgutan kör-	1. амсай- 2. боруобалаа-, тургутан көр-
tatsız	1. minńigehe suox 2. üçügeye suox	1. минньигэһэ суох 2. үчүгэйэ суох
tava	1. xobordoox 2. ıhaarılammıt	1. хобордоох 2. ыһаарыламмыт
tavan	cie ürde	дьиэ үрдэ
tavır	körüñ, bıhıı	көрүҥ, быһыы
taviz	bierii, turan bierii	биэрии, туран биэрии
tavsiye	sübe, rekomendatsiya	сүбэ, рекомендация
tavşan	kuobax	куобах
tavuk	kuurussa	куурусса
tavus	pavlin	павлин
tayfa	1. xaraabıl komandata 2. moturuos	1. хараабыл командата 2. мотуруос
tayyör	caxtar köstüüme	дьахтар көстүүмэ
taze	sibiehey	сибиэһэй
tazelik	sibieheye, sibiehey buoluuta	сибиэһэйэ, сибиэһэй буолуута
tazminat	kompensatsiya, toluur	компенсация, толуур
tazyik	battaahın	баттааһын
teati	atastahıı	атастаһыы

tebessüm	miçeer	мичээр
tebeşir	miel	миэл
tebliğ	ihitinnerii	иһитиннэрии
tebrik	eğerdeleehin	эгэрдэлээһин
tecavüz	saba tühüü, agressiya	саба түһүү, агрессия
tecrit	izolyatsiya, araarıı, tuspa araarıı	изоляция, ааарыы, туспа ааарыы
tecrübe	1. opıt 2. berebierkeleehin	1. опыт 2. бэрэбиэркэлээһин
tecrübesizlik	opıta suox buoluu	опыта суох буолуу
tedavi	emteehin	эмтээһин
tedbir	miere	миэрэ
tefeci	rostovşik, bırıhıannaaççı	ростовщик, бырыһыаннааччы
tefsir	xos bıhaarıı, kommentariy	хос быһаарыы, комментарий
teftiş	inspektsiya, reviziya, berebierke	инспекция, ревизия, бэрэбиэркэ
teğmen	leytenant	лейтенант
tehdit	suohurğanıı, kuttaahın- saanıı	суоһурганныы, куттааһын-сааныы
tehlike	kuttal	куттал
tehlikeli	kuttallaax	кутталлаах
tehlikesiz	kuttala suox	куттала суох
tehlikesizlik	kuttal suox buoluuta	куттал суох буолуута
tek	1. soğotox 2. atın 3. çötnaya suox	1. соҕотох 2. атын 3. чётнайа суох
tekel	monopoliya	монополия

tekelci	1. monopolist 2. monopolistiçeskay	1. монополист 2. монополистическай
tekerlek	kölüöhe	көлүөһэ
tekil	biir axsaan (gram.)	биир ахсаан (грам.)
teklif	etii killerii	этии киллэрии
teklif etmek	etiite killer-	этиитэ киллэр-
tekmelemek	tebielee-	тэбиэлээ-
tekne	1. sudno, xaraabıl; tıı 2. korpus 3. caahık	1. судно, хараабыл; тыы 2. корпус 3. дьааһык
teknik	1. texnika 2. texniçeskey 3. texniçney	1. техника 2. техническэй 3. техничнэй
teknikçi	texnik	техник
teknisyen	texnik	техник
tekrar	1. össö tögül, össö biirde 2. xatılaahın	1. өссө төгүл, өссө биирдэ 2. хатылааһын
tekrarlamak	xatılaa-	хатылаа-
tekzip	utarı xardarıı, sıhatın arıyıı	утары хардарыы, сыһатын арыйыы
tel	1. volokno, utax, utahın 2. borubuluoxa 3. telegramma	1. волокно, утах, утаһын 2. боробулуоха 3. телеграмма
telâffuz	sañarıı, eten tahaarıı	саңарыы, этэн таһаарыы
telâş	1. türübüöge, aymanıı, ciksinii 2. tieteyii	1. түрүбүөгэ, айманыы, дьиксинии 2. тиэтэйии
telâşlı	aymammıt, ciksimmit, dolguybut	аймаммыт, дьиксиммит, долгуйбут
telâşsız	xolkutuk, nus baaççı, dolguybakka	холкутук, нус бааччы, долгуйбакка
telefon	telefon	телефон

teleskop	teleskop	телескоп
televizyon	1. televideniye 2. televizor	1. телевидение 2. телевизор
telgraf	telegramma	телеграмма
telgrafhane	telegraf (ciete)	телеграф (дьиэтэ)
tellemek	telegrammalaa-	телеграммалаа-
telsiz	1. radio 2. radio-gramma	1. радио 2. радио-грамма
telsizci	radist	радист
temas	sibeestehii, kontakt	сибээстэһии, контакт
tembel	süreğe suox	сүрэгэ суох
tembellik	süreğe suox buoluu	сүрэгэ суох буолуу
temel	1. fundament, törüt 2. sürün, kılaabınay	1. фундамент, төрүт 2. сүрүн, кылаабынай
temenni	bağarıı, bağa sanaa	багарыы, баға санаа
teminat	garantiya	гарантия
temiz	ıraas	ыраас
temizlemek	ıraastaa-	ыраастаа-
temizlik	1. ıraas buoluu 2. ıraastaahın	1. ыраас буолуу 2. ыраастааһын
temmuz	ot ıya	от ыйа
temsil	1. kördörüü, kördöröö-hün 2. spektakl'	1. көрдөрүү, көрдөрөөһүн 2. спектакль
temsilci	berestebiitel, bolo-muoçunay	бэрэстэбиитэл, боло-муочунай
ten	et, et-xaan	эт, эт-хаан
tencere	köstürüüle	көстүрүүлэ
teneffüs	tıın ılıı, sınńana	тыын ылыы, сынньана

	tühüü, sınńanıı, tox-tobul	түһүү, сынньаныы, тох-тобул
teneke	1. ıltahın 2. bidon	1. ылтаһын 2. бидон
tenha	kihite- süöhüte suox, kuraanax, iççitex	киһитэ-сүөһүтэ суох, кураанах, иччитэх
tenhalaşmak	kuraanaxsıy-, iççi-texsiy-	кураанахсый-, иччи-тэхсий-
tenis	tennis	теннис
tenisçi	tennisist	теннисист
tenkit	kritika	критика
tenkitçi	kritik	критик
tenor	tenor	тенор
tentürdiyot	cuot	дьуот
tenzilât	tüherii, çepçetii	түһэрии, чэпчэтии
teori	teoriya	теория
teorik	teoretiçeskay	теоретическай
tepe	1. bulgunńax, tomtor 2. töbö, çıpçaal	1. булгунньах, томтор 2. төбө, чыпчаал
tepelemek	ültürüt- (östööğü)	үлтүрүт- (өстөөғү)
tepki	reaktsiya	реакция
tepkili	reaktivnay (samolöt uo.d.a.)	реактивнай (самолет уо.д.а.)
tepkime	reaktsiya	реакция
tepmek	1. ılınıma, akkaastan- 2. tep-	1. ылыныма, аккаастан- 2. тэп-
tepsi	bodunuos	бодунуос
ter	kölöhün	көлөһүн
terakki	saydıı, progress, ür-deehin	сайдыы, прогресс, үр-дээһин

terazi	ıyaahın	ыйааһын
terbiye	1. iitii 2. üöretii, uhuyuu	1. иитии 2. үөрэтии, уһуйуу
terbiyeci	1. iiteeççi, vospitatel' 2. üöreteeççi, uhuyaaççı	1. иитээччи, воспитатель 2. үөрэтээччи, уһуйааччы
terbiyeli	1. üçügey iitiileex 2. üöretillibit, uhuyullubut (süöhü, kıl)	1. үчүгэй иитиилээх 2. үөрэтиллибит, уһуйуллубут (сүөһү, кыыл)
terbiyesizlik	iitiite suox buoluu, kuhağan bıhıılaaxmaygılaax buoluu	иитиитэ суох буолуу, куһаҕан быһыылаахмайгылаах буолуу
tercüman	tılbaasçıt	тылбаасчыт
tercüme	tılbaas, tılbaastaahın	тылбаас, тылбаастааһын
tercüme etmek	tılbaastaa- (teksi)	тылбаастаа- (такси)
tereddüt	xalbañnaahın, saarbaxtaahın	халбаҥнааһын, саарбахтааһын
tere otu	ukrop	укроп
tere yağı	ınax arııta	ынах арыыта
terfi	ürdetii (duohunahı, aatı-suolu, çıını-xaanı)	үрдэтии (дуоһунаһы, ааты-суолу, чыыныхааны)
terhis	demobilizatsiya	демобилизация
terim	termin	термин
terk etmek	xaallar-, bırax-	хааллар-, бырах-
terlemek	tirit-	тирит-
terli	kölöhünneex	көлөһүннээх
terlik	cieğe keter tüüppüle	дьиэҕэ кэтэр түүппүлэ
terminal	tihex stantsiya, tihex toxtobul	тиһэх станция, тиһэх тохтобул

terminal binası	aerovokzal	аэровокзал
termofor	grelka, ugut	грелка, угут
termometre	termometr	термометр
termonükleer	termoyadernay	термоядернай
termos	termos	термос
ters	1. tiere örüt, tiere öttö 2. utarı	1. тиэрэ өрүт, тиэрэ өттө 2. утары
tersane	verf'	верфь
tersine	töttörütün, utarı	төттөрүтүн, утары
tertibat	1. miere, cahal 2. oñohuk, mexanizm	1. миэрэ, дьаһал 2. оҥоһук, механизм
tertip	1. teriyii, oñoruu 2. albahırı, tüökünneehin, maxinatsiya	1. тэрийии, оҥоруу 2. албаһырыы, түөкүннээһин, махинация
tertiplemek	teriy-, oñor-	тэрий-, оҥор-
tertipsiz	bereedege suox, tereehine suox	бэрээдэгэ суох, тэрээһинэ суох
terzi	bortunuoy	бортунуой
tesadüf	1. tübespiççe körsühüü 2. tübehii, söp tübehii, tübelte	1. түбэспиччэ көрсүһүү 2. түбэһии, сөп түбэһии, тубэлтэ
tesadüfen	tebespiççe	түбэспиччэ
tesanüt	biir sanaalanıı, biirge tümsüü	биир санааланыы, бииргэ түмсүү
teselli	sanaanı çepçetii, saatatıı, könńüörüü	санааны чэпчэтии, саататыы, көнньүөрүү
tesellisiz	aaspat-araxpat, könnüörbet, ahııtın umnubat-	ааспат-арахпат, көнньүөрбэт, аһыытын умнубат

tesis	1. teriyii, terillii, oloxtoohun, oloxtonuu 2. tutuu	1. тэрийии, тэриллии, олохтоохун, олохтонуу 2. тутуу
tesisat	turuoruu, terilleehin, teebirinneehin (tex.)	туруоруу, тэриллээһин, тээбириннээһин (тех.)
teslim	bierii; kapitulyatsiya	биэрии; капитуляция
tespih	çyotka, aağar bıa	чётка, аағар быа
test	test	тест
testere	erbii	эрбии
testi	tuoy kupsuun	туой купсуун
tesviyeci	slesar'	слесарь
teşebbüs	1. xolonon körüü, sorunan körüü 2. initsiativa, köğüleehin	1. холонон көрүү, сорунан көрүү 2. инициатива, көҕүлээһин
teşekkül	üöskeehin, baar buoluu	үөскээһин, баар буолуу
teşekkür	maxtanıı, bahıbalaahın	махтаныы, баһыыбалааһын
teşhis	1. bilii, körön bilii 2. diagnoz (med.)	1. билии, көрөн билии 2. диагноз (мед.)
teşkîlât	terilte	тэрилтэ
tetkik	stolbnyak (med.)	столбняк (мед.)
teşhir etmek	kuttaa-, terrordaa-	куттаа-, террордаа-
tethişçi	1. terrorist 2. terroristiçeskay	1. террорист 2. террористическай
tethişçilik	terrordaahın, terrorizm	террордааһын, терроризм
tevazu	senney bıhıı, könö bıhıı	сэмэй быһыы, көнө быһыы
tevdi etmek	tuttar-, bier-	туттар-, биэр-
tevkif	xaayıı, tutuu	хаайыы, тутуу

tevkifat	conu xaayıılar, tutuular	дьону хаайыылар, тутуулар
teyit	bigergetii	бигэргэтии
teyp	magnitofon	магнитофон
teyze	eciiy, sañas	эдьиий, саҥас
tez I	1. türgen 2. türgennik	1. түргэн 2. түргэнник
tez II	1. tezis, balahıanńa 2. dissertatsiya	1. тезис, балаһыанньа 2. диссертация
tezat	utarsıı, kontrast	утарсыы, контраст
tezgâh	1. prilavok 2. stanok (tex.)	1. прилавок 2. станок (тех.)
tezgâhtar	mağahıın atıhıta	маҕаһыын атыһыта
tıbbî	meditsinskey	медицинскэй
tıkamak	büölee-	бүөлээ-
tıkanmak	1. büölen- (turba uo.d.a.) 2. tıñnıın xaaytar-, boptor-	1. бүөлэн- (турба уо.д.а.) 2. тыыҥҥын хаайтар-, боптор-
tıp	meditsina	медицина
tıpkı	üüt-ükçü, atılıı	үүт-үкчү, атылыы
tıraş	birieydeehin, xoruyuu	бириэйдээһин, хоруйуу
tırmalamak	tıñıraxtaa-	тыҥырахтаа-
tırmanma	1. örö taxsıı, ıttıı (sport.) 2. eskalatsiyalaahın (polit.)	1. өрө тахсыы, ыттыы (спорт.) 2. эскалациялааһын (полит.)
tırmanmak	ıtın-, xataahın-	ытын-, хатааһын-
tırnak	tıñırax	тыҥырах
tırpan	xotuur	хотуур
tırtıl	1. lıax ıamata 2. tihilik	1. лыах ыамата 2. тиһилик

ticaret	ergien	эргиэн
ticarî	ergien, ergieññe sıhıannaax	эргиэн, эргиэҥҥэ сыһыаннаах
tifo	is tiibe (med.)	ис тиибэ (мед.)
tifüs	ımınaxtaax tiip (med.)	ымынахтаах тиип (мед.)
tiksinç	körüöxten tükteri, sicciñ	көрүөхтэн түктэри, сидьиҥ
tiksindirmek	sirget-, kelet-	сиргэт-, кэлэт-
tiksinmek	sirgen-, sir-	сиргэн-, сир-
tilki	sahıl	саһыл
tilkilik	albas, albıdıyıı	албас, албыдыйыы
timsah	krokodil	крокодил
tip	tip; sort	тип; сорт
tipi	tibii, sillie	тибии, силлиэ
tipili	tibiileex, sillieleex	тибиилээх, силлиэлээх
tiraj	tiraj	тираж
tirbuşon	ştopor, büö ılar	штопор, бүө ылар
titiz	irdebilleex, talımas, biriinçik	ирдэбиллээх, талымас, бириинчик
titrek	titires, salğalas	титирэс, салҕалас
titremek	titiree-	титирээ-
titreşim	iligireehin	илигирээһин
titretmek	1. titiret-, kuttaa-	1. титирэт-, куттаа-
tiyatro	teatr	театр
tiyatrosever	teatrı taptaaççı	театры таптааччы
tohum	sieme	сиэмэ

tok	tot	тот
tokat	iedeske oxsuu, iedeske sırbatıı	иэдэскэохсуу, иэдэскэ сырбатыы
tokatlamak	iedeske sırbat-, iedeske oğus-	иэдэскэ сырбат-, иэдэскэ оҕус-
tokluk	tot buoluu, totuu	тот буолуу, тотуу
tombul	etirgen, etteex, toıuu	этиргэн, эттээх, толуу
tomruk	berebine	бэрэбинэ
ton I	tonna	тонна
ton II	ton (muz.)	тон (муз.)
top	1. meeçik, şar 2. puşka, tergen	1. мээчик, шар 2. пушка, тэргэн
topal	doğoloñ	доҕолоҥ
topallamak	doğoloñnoo-	доҕолоҥноо-
toparlak	tögürük	төгүрүк
topçu	1. artilleriya 2. artillerist	1. артиллерия 2. артиллерист
toplam	1. suuma, xolbuu ılılıbıta 2. uopsay, suumalammıta	1. суума, холбуу ыйыллыбыта 2. уопсай, суумаламмыта
toplama	xolboohun, ebii (mat.)	холбооһун, эбии (мат.)
toplamak	1. mus- 2. xomuy- 3. xolboo-, ep- (mat.)	1. мус- 2. хомуй- 3. холбоо-, эп- (мат.)
toplanma	mustuu, munńustuu	мустуу, мунньустуу
toplanmak	muhun-	муһун-
toplantı	munńax	мунньах
toplu	kollektivnay, bölöğünen	коллективнай, бөлөҕүнэн

topluluk	kollektiv, bölöx; biirge somoğolohuu	коллектив, бөлөх; биргэ сомоҕолоһуу
toplum	obşestvo	общество
toplumsal	obşestvennay, satsial'nay	общественнай, социальнай
toprak	1. sir, buor 2. siruot, territoriya	1. сир, буор 2. сируот, территория
toprak altı	sir annınaağı	сир аннынаағы
topraklandırmak	sirde bier-	сирдэ биэр-
topraksız	bas biler sire suox	бас билэр сирэ суох
toptan	bütünnüü, kuustaaxtık, keliminen	бүтүннүү, куустаахтык, кэлиминэн
toptancılık	kuustaax (optovay) ergien	куустаах (оптовай) эргиэн
topuk	1. tilex 2. xobuluk	1. тилэх 2. хобулук
torba	möhööççük	мөһөөччүк
torna	çoçuyar stanok	чочуйар станок
tornacı	tokar', çoçuyaaççı	токарь, чочуйааччы
torpil	torpeda	торпеда
torun	sien oğo	сиэн оҕо
toz	1. bıl 2. borohuok	1. быыл 2. бороһуок
tozlanmak	bıllıy-	быыллый-
tozlu	bıllaax	быыллаах
tören	üörüü-kötüü, seremoniya	үөрүү-көтүү, церемония
törenli	üörüüleex-kötüüleex	үөрүүлээх-көтүүлээх

trafik	uulussanan ayannaahın	уулуссанан айаннааһын
traktör	traktor	трактор
trampet	barabaan (muz.)	барабаан (муз.)
tramplen	tramplin	трамплин
tramvay	tramvay	трамвай
transatlantik	akıyaan laynera	акыйаан лайнера
transfer	köhüü (oonńuur kihi biir kuluuptan atın kuluupka köhüüte (sport.)	көһүү (оонньуур киһи биир кулууптан атын кулуупка көһүүтэ) (спорт.)
transistor	tranzistor	транзистор
transit	tranzit	транзит
trapez	trapetsiya (sport.)	трапеция (спорт.)
tren	poyezd	поезд
trençkot	plaş	плащ
tribün	tribuna (stadioñña uo.d.a.)	трибуна (стадионҥа уо.д.а.)
triko	1. trikotaj 2. trikotajnay	1. трикотаж 2. трикотажнай
troleybüs	trolleybus	троллейбус
trompet	turba (muz.)	турба (муз.)
tropikal	tropiçeskay	тропическай
tufan	uluu motuok, uluu timirdii (iteğ.)	улуу мотуок, улуу тимирдии (итэҕ.)
tugay	birigeede (bɜyıan.)	биригээдэ (байыан.)
tuğla	1. kirpiiççe 2. kirpiiççetten oñohullubut	1. кирпииччэ 2. кирпииччэттэн оҥоһуллубут

tuhaf	1. cikti, ciibe, süörgü 2. kihi külüöx, körücüös	1. дьикти, дьиибэ, сүөргү 2. киһи күлүөх, көрүдьүөс
tuhafiye	galantereya	галантерея
tulum	1. kombinezon 2. burdük 3. tübik	1. комбинезон 2. бурдюк 3. тюбик
tulumba	nosuos	носуос
tunç	boruonsa	боруонса
tundra	tuundara (geogr.)	туундара (геогр.)
tur	1. ergiyii, ergiir 2. tur (sport.)	1. эргийии, эргиир 2. тур (спорт.)
turfanda	erdeteeñi (oğuruot aha, frukta)	эрдэтээҥи (оҕуруот аһа, фрукта)
turist	turist	турист
turistik	turistiçeskay	туристическай
turizm	turizm	туризм
turna	turuya	туруйа
turna balığı	sordoñ	сордоҥ
turne	turne, gastrollaahın	турне, гастроллааһын
turnuva	turnir (sport.)	турнир (спорт.)
turta	tort	торт
turuncu	kıtarxay arağas, oranjevay	кытархай арағас, оранжевай
turunçgiller	sitrusovay	цитрусовай
tuş	klavişa	клавиша
tutam	1. süümex, loskuy 2. kımaax, kutuu	1. сүүмэх, лоскуй 2. кымаах, кутуу

tutanak	borotokuol	боротокуол
tutar	suuma, uopsay axsaan	суума, уопсай ахсаан
tutkal	silim, kiliey	силим, килиэй
tutku	imeñ, ülüsken	имэҥ, үлүскэн
tutmak	tut-	тут-
tutucu	1. konservator 2. konservatilnay	1. консерватор 2. консервативнай
tutuculuk	konservatizm	консерватизм
tutuklamak	tut-, xaay-	тут-, хаай-
tutuklu	xaayılaax	хаайыылаах
tutulma	xaraarı, ölüü	хараарыы, өлүү
tutulmak	1. tübes- 2. bul- 3. taptaa- 4. arağıs-	1. түбэс- 2. бул- 3. таптаа- 4. арағыс-
tulum	1. pozitsiya 2. ekonomiya, kemçileehin	1. позиция 2. экономия, кэмчилээһин
tutumlu	kiçeeñi	кичээҥи
tutumsuz	kiçeeñite suox, ıskaydır	кичээҥ итэ суох, ыскайдыыр
tutunmak	tutus-	тутус-
tutuşmak	umay-, küöcüy-	умай-, күөдьүй-
tuval	xartına (jiv.)	хартыына (жив.)
tuvalet	1. taxsan kiirer sir, tualet 2. kiehe keter maanı bılaaççıya	1. тахсан киирэр сир, туалет 2. киэһэ кэтэр мааны былааччыйа
tuz	tuus	туус
tuzak	soxso, çaarkaan; ugaayı	сохсо, чаркаан; угаайы
tuzlama	tuustaax, tuuhammıt	туустаах, туухаммыт

tuzlamak	tuustaa-, tuuhaa-	туустаа-, тууһаа-
tuzlu	tuustaax	туустаах
tuzluk	tuus ihite	туус иһитэ
tuzsuz	1. tuuha suox 2. kıratık tuuhammıt	1. тууһа суох 2. кыратык тууһаммыт
tüccar	ergiemsik, atıhıt	эргиэмсик, атыыһыт
tüfek	saa, bintiepke	саа, бинтиэпкэ
tükenmek	büt-, ehin-, bıhın-	бүт-, эһин-, быһын-
tükenmez	barammat, uostubat, axsaabat	бараммат, уостубат, ахсаабат
tüketici	tuhanaaççı, tuttaaççı, atılahaaççı	туһанааччы, туттааччы, атылаһааччы
tüketim	tuhanıı, tuttuu	туһаныы, туттуу
tüketmek	1. baraa-, büter- 2. tuhan-, tutun-	1. бара-, бүтэр- 2. туһан-, тутун-
tükürmek	sillee-	силлээ-
tükürük	sil	сил
tüm	barı, büttüün	бары, бүттүүн
tümen	diviziya	дивизия
tümör	isken (med.)	искэн (мед.)
tünel	tunnel'	туннель
tüp	1. tübik 2. probirka; trubka	1. тюбик 2. пробирка; трубка
tür	körüñ, biis	көрүҥ, биис
türbe	grobnitsa, mavzoley	гробница, мавзолей
türbin	turbina	турбина

türemek	baar buol-, üöskee-	баар буол-, үөскээ-
türetmek	ay-, ayan tahaar-	ай-, айан таһаар-
Türk	1. turok 2. türk	1. турок 2. тюрк
Türkçe	1. turoktıı 2. türdüü	1. туроктыы 2. тюрдүү
Türkmen	turkmen	туркмен
Türkmence	turkmen tıla	туркмен тыла
türkü	ırıa, noruot ırıata	ырыа, норуот ырыата
türlü	1. araas, eñin araas 2. körüñ, biis, uratı	1. араас, эҥин араас 2. көрүҥ, биис, ураты
tütmek	buruolaa-	буруолаа-
tütün	tabax	табах
tütüncü	1. tabağı üünnereeççi 2. tabağı atılaaççı	1. табағы үүннэрээччи 2. табағы атылаааччы
tüy	tüü	түү
tüzük	ustaap	устаап

U

ucube	çiççik, aamiya	чиччик, аамыйа
ucubelik	çiççik, çiççik bıhıı	чиччик, чиччик быһыы
ucuz	çepçeki sıanalaax	чэпчэки сыаналаах
ucuzlamak	çepçee-	чэпчээ
ucuzlatmak	sıananı çepçet-	сыананы чэпчэт-
ucuzluk	çepçeki sıana	чэпчэки сыана
uç	uhuk, kırıı	уһук, кырыы
uçak	samolyot, kötör aal	самолёт, көтөр аал
uçmak	köt-	көт-
uçurmak	1. kötüt- 2. delbi tepter-	1. көтүт- 2. дэлби тэптэр-
uçuş	kötüü	көтүү
ufak	kıra, kuççuguy	кыра, куччугуй
ufalamak	kıralaa-, bıtarıt-, ültü sıs-, meliy-	кыралаа-, бытарыт-, үлтү сыс-, мэлий-
ufalmak	kuççaa-, kıççaa- (keemey, razmer tuhunan)	куччаа-, кыччаа- (кээмэй, размер туһунан)
ufkî	sıtıarı	сытыары
ufuk	sağax	сағах
uğramak	kiire sırıt-, öñöy-	киирэ сырыт-, өҥөй-
uğraşmak	carıktan-, ülelee-	дьарыктан-, үлэлээ-
uğuldamak	kuugunaa-	куугунаа-
uğultu	ńirgier, duoraan, tıas	ньиргиэр, дуораан, тыас
uğur	col	дьол
uğurlamak	ataar-	атаар-

uğurlu	colloox	дьоллоох
uğursuz	colo suox	дьоло суох
ukraynalı	ukrainets	украинец
ulaşım	ihitinnerii	иһитиннэрии
ulaşmak	tiiy-, sitis-	тиий-, ситис-
ulaştırma	transport	транспорт
ulaştırmak	tiriert-, tiey-	тириэрт-, тиэй-
ulu	uluu	улуу
ululuk	südü, südüte, uluuta	сүдү, сүдүтэ, улуута
ulus	noruot, natsiya	норуот, нация
ulusal	natsional'nay	национальнай
uluslararası	aan doytutaağı	аан дойдутаағы
ummak	eren-	эрэн-
umumî	1. büttüün 2. obşestvennay, publiçnay	1. бүттүүн 2. общественнай, публичнай
umut	erel	эрэл
umutlardırmak	erenner-	эрэннэр-
umutsuz	erele suox	эрэлэ суох
un	burduk	бурдук
unlamak	(burdukka) üñkürüt-	(бурдукка) үҥкүрүт-
unsur	element	элемент
unutkan	umnugan	умнуган
unutmak	umun-	умун-
unvan	titul, çıın- xaan	титул, ччын-хаан
uranyum	uran (xim.)	уран (хим.)
usanmak	xal buol-	хал буол-
uskumru	skumbriya	скумбрия

uslanmak	öydön-, öygün- töygün bul-	өйдөн-, өйгүн-төйгүн бул-
uslu	istigen (oğo)	истигэн (оғо)
usta	uus, uus kihi	уус, уус киһи
ustalık	maastarıstıba, satal, satabıl	маастарыстыба, сатал, сатабыл
ustalıklı	satallaax, satabıllaax	саталлаах, сатабыллаах
ustura	biriippe	бириппэ
usul	1. ńıma, metod 2. protsedura	1. ньыма, метод 2. процедура
usulcacık	orguuy ağay, serenen	оргууй ағай, сэрэнэн
uşak	1. xamnaççıt 2. çağar	1. хамначчыт 2. чағар
utanç	saat, saatıı	саат, саатыы
utandırmak	saatırt-	саатырт-
utangaç	saatımtıa, kilbik	саатымтыа, килбик
utanmak	saat-	саат-
utanmaz	saappat, saatarı bilbet, suobaha suox	сааппат, саатары билбэт, суобаһа суох
uyandırmak	uhugunnar-	уһугуннар-
uyanıklık	sergex buoluu	сэргэх буолуу
uyanmak	uhugun-	уһугун-
uyarı	seretii	сэрэтии
uyarlamak	söp tübehinner-, üöret-	сөп түбэһиннэр-, үөрэт-
uyarmak	seret-, tuoxxa emit bolğomtonu tart-	сэрэт-, туохха эмит болҕомтону тарт-
uydu	1. argıs (astr.) 2. satellit	1. аргыс (астр.) 2. сателлит
uydurma	öytön bulullubut, sımıya	өйтөн булуллубут, сымыйа

uydurmak	1. öygütten oñor-, öygütten bul- 2. söp tübehinner- 3. bul-, kördöön bul-	1. өйгүттэн оҥор-, өйгүттэн бул- 2. сөп түбэһиннэр- 3. бул-, көрдөөн бул-
uygar	sivilizovannay, kul'turnay	цивилизованнай, культурнай
uygarlık	sivilizatsiya, kul'tura	цивилизация, культура
uygulama	praktika	практика
uygulamak	praktikağa tuhan-, künneeği oloxxo tuhan-	практикаға туһан-, күннээҕи олоххо туһан-
uygulamalı	praktiçeskay, prikladnoy	практическай, прикладной
uygun	söptööx, söp tübeher	сөптөөх, сөп түбэһэр
uyku	utuyar uu	утуйар уу
uykulu	uutun xammatax, utuktuu sılcar	уутун хамматах, утуктуу сылдьар
uykusuzluk	utuybat buoluu	утуйбат буолуу
uymak	söp tübes-, söp tübehis-	сөп түбэс-, сөп түбэһис-
uyruk	poddannay	подданнай
uyrukluk	grajdanstvo, poddanstvo	гражданство, подданство
uysal	istigen, ulgum	истигэн, улгум
uyuklamak	utuktaa-	утуктаа-
uyum	söp tübehii, cüörelehii	сөп түбэһии, дьүөрэлэһии
uyumak	utuy-	утуй-
uyuşkan	tılga kiiriniges, cellem, söbülehimtie	тылга киириниges, дьэллэм, сөбүлэһимтиэ
uyuşmak I	döy-, köhüy-, köhüyen xaal-, utuy-; büteye is-	дөй-, көһүй-, көһүйэн хаал-, утуй-; бүтэйэ ис-

uyuşmak II	1. söbüles-, duogabardas- 2. söp tübes-, cüöreles-	1. сөбүлэс-, дуогабардас- 2. сөп түбэс-, дьүөрэлэс-
uyuşmazlık	söbülespet buoluu, xaydıhı, utarsı, konflikt	сөбүлэспэт буолуу, хайдыһыы, утарсыы, конфликт
uyuşturucu	1. narkotik 2. narkotiçeskay	1. наркотик 2. наркотическай
uyuşuk	1. köhüybüt, büteye ispit 2. utuktuu sılcar, mödöön	1. көһүйбүт, бүтэйэ испит 2. утуктуу сылдьар, мөдөөн
uyutmak	1. utut- 2. möltöt-, çepçet-	1. утут- 2. мөлтөт-, чэпчэт-
uzak	ıraax	ыраах
Uzak Doğu	Dal'nay Vostok	Дальнай Восток
uzaklaşmak	ıraat-, tey-	ыраат-, тэй-
uzaklaştırmak	ıraatınnar-, teyit-, tuorat-, sığarıt-	ыраатыннар-, тэйит-, туорат-, сыгарыт-
uzaklık	ıraağa, sirin ıraağa; distantsiya	ыраага, сирин ыраага; дистанция
uzaktan	ıraaxtan	ыраахтан
uzamak	uhaa-	уһаа-
uzay	kosmos	космос
uzlaşmak	söbüles-, kompromiska kel-	сөбүлэс-, компромиска кэл-
uzman	ideleex, spetsialist	иделеех, специалист
uzmanlaşmak	idetiy-, idelen-	идэтий-, идэлэн-
uzun	uhun	уһун
uzunluk	uhuna	уһуна
uzuv	organ, sep (anat.)	орган, сэп (анат.)

Ü

ücret	1. tölöbür 2. xamnas	төлөбүр 2. хамнас
ücretli	tölöbürdeex, naymıga üleliir	төлөбүрдээх, наймыга үлэлиир
ücretsiz	tölöbüre suox, bosxo	төлөбүрэ суох, босхо
üç	üs	үс
üçgen	üs munnuk	үс муннук
üçlü	trio (muz.)	трио (муз.)
üçüncü	ühüs	үһүс
üflemek	ür- (uotu uo.d.a.)	үр- (уоту уо.д.а.)
ülke	1. doydu 2. sir-uot	1. дойду 2. сир-уот
ülkü	culuhar sıal, ideal	дьулуһар сыал, идеал
ülser	baas, sühürüü baas, yavza (med.)	баас, сүһүрүү баас, язва (мед.)
ültimatom	ul'timatum	ультиматум
ümit	erel	эрэл
ümitsiz	erele suox	эрэлэ суох
ümitsizlik	erele suox buoluu, ıksaahın, muñur uhukka tühüü	эрэлэ суох буолуу, ыксааһын, муҥур уһукка түһүү
ün	alban aat, aatırı	албан аат, аатырыы
üniforma	forma, formennay tañas	форма, форменнай таҥас
üniversite	universitet	университет
ünlü	billiileex, aatırbıt	биллиилээх, аатырбыт
üretici	oñorooççu, oñoron tahaaraaççı	оҥороччу, оҥорон тахаараччы
üretim	oñoron tahaarı, oñoruu; proizvodstvoı; üle	оҥорон таһаарыы, оҥоруу; производство; үлэ

üretmek	1. oñoron tahaar- 2. üösket-	1. оҥорон таһаар- 2. үөскэт-
ürkek	xorgus, kuttağas	хоргус, куттағас
ürkmek	kuttan-	куттан-
ürkütmek	kuttaa-	куттаа-
ürün	boroduukta, üünüü, boroduuksuya	бородуукта, үүнүү, бородууксуйа
üs	baza	база
üslenmek	bazalan- (bayıan.)	базалан- (байынан.)
üslûp	stil'	стиль
üst	1. ürüt 2. tañas 3. ağa saastaax, ürdükü 4. üöheeñi	1. үрүт 2. таҥас 3. аҕа саастаах, үрдүк 4. үөһээҥи
üsteğmen	starşay leytenant	старшай лейтенант
üstelik	onuoxa ebii, onu tahınan, ebiitin	онуоха эбии, ону таһынан, эбиитин
üstün	orduk, orduk üçügey, ahara tüher	ордук, ордук үчүгэй, аһара түһэр
üstünkörü	aat xarata, aatıgar ere, kötümextik	аат харата, аатыгар эрэ, көтүмэхтик
üst yapı	nadstroyka (filos.)	надстройка (филос.)
üşenmek	süreğelcee-	сүрэҕэлдьээ-
üşümek	toñ-, böğüör-, ülüy-, tımnıy-	тоҥ-, бөҕүөр-, үлүй-, тымный-
üşüşmek	sırsan kel-, musta tüs-	сырсан кэ¬-, муста түс-
üşütmek	tımnıy-, tımnıyan ıarıy-	тымный-, тымныйан ыарый-
ütü	ötüük	өтүүк
ütülemek	ötüüktee-	өтүүктээ-

ütülü	ötüüktemmit	өтүүктэммит
üye	1. çilien 2. organ (anat.)	1. чилиэн 2. орган (анат.)
üyelik	çilien buoluu	чилиэн буолуу
üzerine	…tuhunan	... туһунан
üzgün	sanaarğaabıt, xomoybut	санаарҕаабыт, хомойбут
üzmek	sanaarğat-, xomot-	санаарҕат-, хомот-
üzücü	1. abalaax, kıhıılaax 2. sanaarğabıllaax, xomoltoloox	1. абалаах, кыһыылаах 2. санаарҕабыллаах, хомолтолоох
üzülmek	sanaarğaa-, xomoy-	санаарҕаа-, хомой-
üzüm	vinograd	виноград
üzüntü	sanaarğaahın, xomoyuu	санаарҕааһын, хомойуу
üzüntülü	sanaarğabıllaax, xomoltoloox	санаарҕабыллаах, хомолтолоох
üzüntüsüz	kıhalğanı bilbet, kıhalğata suox, eel-deel	кыһалҕаны билбэт, кыһалҕата суох, ээл-дээл

V

vaat	erennerii	эрэннэрии
vaat etmek	erenner-	эрэннэр-
vade	bolcox, srok	болдьох, срок
vadeli	suhal	суһал
vadesiz	bolcoğo suox, keme suox	болдьоғо суох, кэмэ суох
vadi	toloon, xotool, xonuu	толоон, хотоол, хонуу
vagon	vagon	вагон
vaha	oazis	оазис
vahim	serexteex, cohunnaax	сэрэхтээх, дьоһуннаах
vahşet	ciikey bıhıı	дьиикэй быһыы
vahşî	ciikey	дьиикэй
vahşîce	kııllıı	кыыллыы
vaiz	üörex, üöretii, proposed'	үөрэх, үөрэтии, проповедь
vakâ	tübelte, bıhılaan	түбэлтэ, быһылаан
vakit	birieme	бириэмэ
vali	gubernatoı	губернатор
valilik	gubernator duohunaha	губернатор дуоһунаһа
valiz	kıra çımadaan	кыра чымадаан
vallahi	tañara baarına	таҥара баарына
vals	val's	вальс
vantilâtör	ventil'ator	вентилятор
vapur	borokuot	борокуот
var	baar	баар
vardiya	1. vaxta 2. smena	1. вахта 2. смена

varışlı	öydüür, bulugas öydöөх, taayıgas	өйдүүр, булугас өйдөөх, таайыгас
varlık	baar buoluu	баар буолуу
varmak	1.tiiy- 2. sit- 3. erge tağıs-	1. тиий- 2. сит- 3. эргэ тағыс-
var sayım	sereyii, gipoteza	сэрэйии, гипотеза
var saymak	serey-, sabağalaa-	сэрэй-, сабғалаа
vasat	orto, ortoku	орто, ортоку
vasıflı	kvalifikatsiyalaax	квалификациялаах
vasıta	1. ńıma, sredstvo 2. tiksihinnereeççi, tupsahınnaraaççı, posrednik	1. ньыма, средство 2. тиксиһиннэрээччи, тупсаһыннараччы, посредник
vasiyet	keries	кэриэс
vatan	iye doydu	ийэ дойду
vazgeçmek	akkaastan-	аккаастан-
vazife	1. ies, ebeehines 2. sorudax	1. иэс, эбээһинэс 2. сорудах
vaziyet	balahıanńa, bıhıımaygı, situatsiya	балаһыанньа, быһыымайгы, ситуация
vazo	vaza	ваза
ve	uonna	уонна
vecibe	1. ebeheeteli 2. ebeehines	1. эбэһээтэлистибэ 2. эбээһинэс
vecize	etii, eten tahaarıı, aforizm	этии, этэн таһаарыы, афоризм
veda	bırahaaydahıı	быраһаайдаһыы
vedalaşmak	bırahaaydas-	быраһаайдас-
vefa	erelleex buoluu, biir kem buoluu	эрэллээх буолуу, биир кэм буолуу

vefalı	erelleex, istiñ	эрэллээх, истиҥ
vefasız	erele suox, kihi eremmet, bastayaannaya suox	эрэлэ суох, киһи эрэммэт, бастайааннайа суох
vefat	ölüü	өлүү
vekâlet	1. ministerstvo 2. solbuyuu	1. министерство 2. солбуйуу
vekil	1. ministr 2. solbuyaaççı 3. bolomuoçunay	1. министр 2. солбуйааччы 3. боломуочунай
vekillik	solbuyuu	солбуйуу
veranda	veranda	веранда
verecek	ies ılıı (xarçınan)	иэс ылыы (харчынан)
verecekli	iesteex, bierer iesteex	иэстээх, биэрэр иэстээх
verem	sellik	сэллик
veremli	sellik ıarıılaax kihi	сэллик ыарыылаах киһи
veresiye	kredikke, ies	кредиккэ, иэс
verev	kırıbalı, olcu; diagonalınan	кырыыбалыы, олдьу; диагоналынан
vergi	noluok	нолуок
vergilendirmek	noluoktaa-	нолуоктаа-
verim	oñorumtuota	оҥорумтуота
verimli	1. oñoruulaax, oñorumtuolaax, produktivnay 2. üünüüleex, bıyañnaax, öñ	1. оҥоруулаах, оҥорумтуолаах, продуктивнай 2. үүнүүлээх, быйаҥнаах, өҥ
verimlilik	oñorumtuota, produktivnoha, effertivnoha	оҥорумтуота, продуктивноһа, эффективноһа
verimsiz	oñorumtuota suox, tahaarıta suox, tuhata suox	оҥорумтуота суох, таһаарыыта суох, туһата суох

vermek	bier-	биэр-
vesayet	1. körüü- istii, biebey 2. eppieke	1. көрүү-истии, биэбэй 2. эппиэкэ
vesika	dokumuon	документ
vesile	sıltax, törüöt	сылтах, төрүөт
vestiyer	garderob	гардероб
vestiyerci	garderobşik	гардеробщик
veteriner	veterinar	ветеринар
veto	veto	вето
vetolamak	vetolaa-, vetota uur-	ветолаа-, ветота уур-
veya, veyahut	ebeter	эбэтэр
vezir	fer'z' (şaxm.)	ферьзь (шахм.)
vezne	kaassa	каасса
veznedar	kassir	кассир
vicdan	suobas	суобас
vicdanlı	suobastaax, çiehiney	суобастаах, чиэһинэй
vicdansız	suobaha suox, çiehineye suox	суобаһа суох, чиэһинэйэ суох
vida	1. vint 2. bıhıı, bıhan oñoruu	1. винт 2. быһыы, быһан оҥоруу
vilâyet	vilayet	вилайет
villâ	villa	вилла
vinç	kötöğör kran	көтөҕөр кран
viraj	viraj	вираж
virgül	sopputuoy	соппутуой
virtüoz	virtioz (muzıkant)	виртиоз (музыкант)
viski	viski	виски

vişne	vişnya	вишня
vitamin	vitamin	витамин
vitaminsizlik	avitaminoz	авитаминоз
vites	türgene	түргэнэ
vitrin	vitrina	витрина
Viyetnamlı	vyetnamets	вьетнамец
viyolonist	skripkağa oonńooççu, skripaç	скрипкаға оонньооччу, скрипач
viyolonsel	violonçel'	виолончель
vize	viza	виза
vizon	norka	норка
vizör	vidoiskatel' (foto.)	видоискатель (фото.)
vodvil	vodevil'	водевиль
voleybol	voleybol	волейбол
volkanik	vulkaniçeskay	вулканическай
votka	vodra	водка
vurdum duymaz	tugu da öydööböt, señeerbet, kıhallıbat, tıyıs, xağıs	тугу да өйдөөбөт, сэҥээрбэт, кыһаллыбат, тыйыс, хаҕыс
vurgu	oxsuu (gram.)	охсуу (грам.)
vurguncu	üspüküleen	үспүкүлээн
vurmak	1. oğus- 2. ölör-, baahırt- 3. kubulun-	1. оҕус- 2. өлөр-, бааһырт- 3. кубулун-
vuruş	oxsuu	охсуу
vuruşmak	oxsus-, seriiles-	охсус-, сэриилэс-
vücut	et-siin	эт-сиин

Y

yaban	ciikey	дьиикэй
yabancı	1. tuora, atın 2. bilbet 3. atın omuk, kıranıssa tahınaağı 4. atın omuk kihite	1. туора, атын 2. билбэт 3. атын омук, кыраныысса таһынаағы 4. атын омук киһитэ
yabanî	ciikey	дьиикэй
yadigâr	suvenir	сувенир
yadsımak	1. melces-, ılınıma- 2. akkaastan-	1. мэлдьэс-, ылыныма- 2. аккаастан-
yafta	carılık, etiketka	дьарылык, этикетка
yağ	arıı, sıa	арыы, сыа
yağdırmak	kutan kebis-, köm-, sap-	кутан кэбис-, көм-, сап-
yağış	söñüü	сөҥүү
yağlama	oğunuoxtaahın	оҕунуохтааһын
yağlamak	oğonuoxtaa-	оҕунуохтаа-
yağlı	sıalaax, arıılaax	сыалаах, арыылаах
yağlı boya	masl'anay kıraaska	маслянай кырааска
yağmacı	xalabırcıt, ta labırcıt	халабырдьыт, талабырдьыт
yağmacılık	xalaahın, talaahın	халааһын, талааһын
yağmak	tüs- (xaar, samıır), sakkıraa-	түс- (хаар, самыыр), саккыраа-
yağmur	samıır	самыыр
yağmurlu	ardaxtaax, samıırdaax	ардахтаах, самыырдаах
Yahudi	yevrey	еврей
yahut	ebeter	эбэтэр

yaka	1. sağa 2. bierek	1. саға 2. биэрэк
yakacak	ottuk	оттук
yakalamak	xarbaan ıl-, tutan ıl-	харбаан ыл-, тутан ыл-
yakı	plastır'	пластырь
yakın	çugas	чугас
yakında	1. çugas 2. sotoru 3. sotorutaağıta	1. чугас 2. сотору 3. сторутаағыта
yakından	çugastan	чугастан
Yakın Doğu	Blijney Vostok	Ближнэй Восток
yakınlarda	çugas ergin	чугас эргин
yakınlaşmak	çugahas-	чугаһас-
yakınlık	çugas buoluu	чугас буолуу
yakınmak	üñsergee-, sulan-	үҥсэргээ-, сулан-
yakışıklı	kırahıabay, interiehiney (er kihi)	кыраһыабай, интэриэһинэй (эр киһи)
yakışıksız	söbö suox, söp tübespet, üçügeye suox	сөбө суох, сөп түбэспэт, үчүгэйэ суох
yakıt	gorüçey, ottuk	горючэй, оттук
yaklaşmak	çugahaa-	чугаһаа-
yakmak	umat-, otun-	умат-, отун-
yakut	rubin	рубин
yalamak	salaa-	салаа-
yalan	sımıya, albın	сымыйа, албын
yalancı	1. sımıyaççı, albın 2. poddel'nay, sımıya, albın	1. сымыйаччы, албын 2. поддельнай сымыйа, албын
yalanlamak	utarı xardar-, sıihatın arıy-	утары хардар-, сыыһатын арый-

yaldız	1. solotuu 2. körünńük, laaxtaahın	1. солотуу 2. көрүнньүк, лаахтааһын
yaldızlı	1. solotuulaax 2. körünńük	1. солотуулаах 2. көрүнньүк
yalın ayak	1. atax sıgınńax 2. atax sıgınńağın	1. атах сыгынньах 2. атах сыгынньағын
yalnız I	baara-suoğa, sıççax, ere	баара-суоға, сыччах, эрэ
yalnız II	soğotox	соҕотох
yalnızlık	soğotoxsuyuu	соҕотохсуйуу
yalpa	xaçaydaahın	хачайдааһын
yalvarmak	aattas-	ааттас-
yama	abırax	абырах
yamaç	enie	эниэ
yamalamak	abıraxtaa-	абырахтаа-
yaman	doxsun	дохсун
yan	örüt	өрүт
yanak	iedes	иэдэс
yanardağ	vulkan	вулкан
yanaşmak	1. tigis-, bierekke iñin- 2. söbüles-	1. тигис-, биэрэккэ иҥин- 2. сөбүлэс-
yangı	sühürüü, ihii, kıtarıı (med.)	сүһүрүү, иһии, кытарыы (мед.)
yangılanmak	sühür-, is-, kıtar-	сүһүр-, ис-, кытар-
yangın	bahaar uota	баһаар уота
yanık	1. uot siebit, kerierbit 2. uokka sietii, itiige buhuu	1. уот сиэбит, кэриэрбит 2. уокка сиэтии, итиигэ буһуу
yanılgı	alğas sanaahın, sıiha öydööhün, butulluu	алҕас санааһын, сыыһа өйдөөһүн. бутуллуу

yanılmak	sıs-, alğahaa-	сыыс-, алгаһаа-
yani	atınnık ettexxe, ol aata	атынныk эттэххэ, ол-аата
yankesici	tüökün, uoruyax	түөкүн, уоруйах
yankı	1. oy dorğoono 2. señeerii	1. ой дорҕооно 2. сэҥээрии
yanlış	sıha, alğas	сыыһа, алҕас
yanlışlık	sıhıı, sıhanı oñoruu	сыыһыы, сыыһаны оҥоруу
yanmak	umay-	умай-
yapı	tutuu, cie-uot	тутуу, дьиэ-уот
yapıcı	1. ayaaççı, konstruktor 2. konstruktivnay	1. айааччы, конструктор 2. конструктивнай
yapılış	konstruktsiya, oñohuu	конструкция, оҥоһуу
yapılmak	oñohulun-	оҥоһулун-
yapım	oñoruu, oñoron tahaarıı	оҥоруу, оҥорон таһаарыы
yapışkan	1. sıstağas, sıstañnas 2. araxpat, salgıtıılaax	1. сыстагас, сыстаҥнас 2. арахпат, салгытыылаах
yapışmak	sıhın-	сыһын-
yapıştırmak	sıhıar-	сыһыар-
yapıt	ayıı, ayan tahaarıı	айыы, айан таһаарыы
yapma	iskusstvennay	искусственнай
yapmak	oñor-, gın-	оҥор-, гын-
yaprak	1. sebirdex 2. iliis	1. сэбирдэх 2. илиис
yara	1. baas 2. cölöğös, xayağas	1. баас 2. дьөлөҕөс, хайаҕас
yaralamak	baahırt-	бааһырт-
yaralı	baahırbıt	бааһырбыт

yaramak	tuhağa tur-, tuhalaax buol-, köcüüsteex buol-	туһаҕа тур-, туһалаах буол-, көдьүүстээх буол-
yaramaz	1. tuhata suox, naadata suox 2. töböt, oroy menik	1. туһата суох, наадата суох 2. төбөт, орой мэник
yarar	tuha	туһа
yararlanmak	tuhan-, tuhalan-	туһан-, туһалан-
yararlı	tuhalaax	туһалаах
yarasa	sarıı kınat (zool.)	сарыы кынат (зоол.)
yaratıcı	1. ayaaççı 2. aybıt kihi, avtor	1. айааччы 2. айбыт киһи, автор
yaratık	ayıı, üösketii	айыы, үөскэтии
yaratmak	ay-, üösket-	ай-, үөскэт -
yarbay	podpolkovnik	подполковник
yardım	kömö	көмө
yardımcı	kömölöhööççü, solbuyaaççı	көмөлөһөөччү, солбуйааччы
yargı	toyonnoohun, sujdeniye, tus sanaa	тойоннооһун, суждение, тус санаа
yargıç	sucuya	судьуйа
yargılamak	suuttaa-	сууттаа-
Yargıtay	kassatsionnay suut	кассационнай суут
yarı	añar	аҥар
yarı çap	radius	радиус
yarık	xayağas, bııs	хайаҕас, быыс
yarımada	tumul arıı	тумул арыы
yarımca	migren' (med.)	мигрень (мед.)

yarım küre	poluşariye	полишарие
yarın	sarsın	сарсын
yarınki	sarsıññı	сарсыңңы
yarış	kuotalahıı	куоталаһыы
yarışçı	süürdeeççi	сүүрдээччи
yarışma	kuotalahıı, kürextehii	куоталаһыы, күрэхтэһии
yarışmacı	kuotalahaaççı, kuotalahıı kıttıılaağa	куоталаһааччы, куоталаһыы кыттыылааға
yarışmak	kuotalas-, kürextes-	куоталас-, күрэхтэс-
yarmak	xayıt-	хайыт-
yaş	traur	траур
yasa	sokuon	сокуон
yasak	1. bobuu 2. bobuulaax	1. бобуу 2. бобуулаах
yasaklamak	bop-	боп-
yasalı	sokuonnay, sierdeex	сокуоннай, сиэрдээх
yasama	sokuonu tahaarıı	сокуону таһаарыы
yassı	xaptağay, xaptaççı barbıt	хаптағай, хаптаччы барбыт
yassılmak	xaptay-, xaptaççı bar-	хаптай-, хаптаччы бар-
yastık	sıttık	сыттык
yaş I	saas, kihi saaha	саас, киһи сааһа
yaş II	1. inçeğey, siikteex 2. xarax uuta	1. инчэҕэй, сиик тээх 2. харах уута
yaşama	oloruu, baar buoluu, olox	олоруу, баар буолуу, олох
yaşamak	olor-, oloğu olor-	олор-, олоҕу олор-
yaşıt	saastıı kihi	саастыы киһи

yaşlı	kırcağas, saahırbıt	кырдьаҕас, сааһырбыт
yat	yaxta	яхта
yatak	1. tellex, oron 2. üös, sürün 3. baar sire, üöskeebit sire	тэллэх, орон 2. үөс, сүрүн 3. баар сирэ, үөскээбит сирэ
yatay	sıtıarı	сытыары
yatık	töñköğör, iñneri	төңкөҕөр, иңнэри
yatırım	kapital'nay uuruular, investitsiyalar	капитальнай ууруулар, инвестициялар
yatırmak	1. utut-, sıtıar- 2. killer-	1. утут-, сытыар- 2. киллэр-
yatmak	sıt-	сыт-
yavan	sıata suox (vetçina uo.d.a.)	сыата суох (ветчина уо.д.а.)
yavaş	bıtaan, bıtaannık	бытаан, бытааннык
yavaşlamak	bıtaar-	бытаар-
yavaşlatmak	bıtaart-	бытаарт-
yaver	ad'yutant	адьютант
yavru	kıra oğo,oğo	кыра оҕо, оҕо
yay	1. kuruhuna 2. smıçok 3. ox, ox saa (sport.)	1. куруһуна 2. смычок 3. ох, ох саа (спорт.)
yaya	1. satıı kihi 2. satıı	1. сатыы киһи 2. сатыы
yayan	satıı	сатыы
yaygara	xahıı	хаһыы
yaygın	kieñnik tarğammıt	киэңник тарҕаммыт
yayılmak	tarğan-, keñee-, ulaat-	тарҕан-, кэңээ-, улаат-
yayım	1. beçeetteehin, be-	1. бэчээттээһин, бэ-

	çeetteen tahaarıı 2. bierii, translyatsiyalaahın (radionan, televideniyenen)	чээттээн таһаарыы 2. биэрии, трансляциялааһын (радионан, телевидениенэн)
yayımlamak	1. beçeetteen tahaar- 2. bier- (radionan, televideniyenen)	1. бэчээттээн таһаар- 2. биэр- (радионан, телевидениенэн)
yayın	bierii (radionan, televideniyenen), translyatsiya	биэрии (радионан, телевидениенэн), трансляция
yaymak	1. telgee- 2. tarğat-	1. тэлгээ- 2. тарҕат-
yaz	sayın	сайын
yazar	suruyaaççı, ıstatıya avtora	суруйааччы, ыстатыйа автора
yazı	1. ıstatıya 2. suruk 3. şrift, alfavit 4. buoçar	1. ыстатыйа 2. сурук 3. шрифт, алфавит буочар
yazıhane	1. xontuora 2. suruyar ostuol	1. хонтуора 2. суруйар остуол
yazık	xomoltoox, kihi ahınıax, kihi berkihiex	хомолтоох, киһи аһыныах, киһи бэркиһиэх
yazılı	surugunan	суругунан
yazın	sayın	сайын
yazışmak	suruyus-, surus-	суруйус-, сурус-
yazlık	sayıññı	сайыҥҥы
yazmak	suruy-	суруй-
yedek	zapasnoy, sappaas, rezervney	запасной, саппаас, резервнэй
yedi	sette	сэттэ
yedinci	settis	сэттис

yedirmek	siet-, ahat-	сиэт-, аһат-
yeğen	sien, bıraat	сиэн, быраат
yeis	ıksaahın, muñur uhukka tühüü	ыксааһын, муҥур уһукка түһүү
yel	tıal	тыал
yele	siel	сиэл
yelek	siliet, selieççik	силиэт, сэлиэччик
yelken	baarıs	баарыс
yelkovan	çahıı münüüteni kördörör strelkata	чаһыы мүнүүтэни көрдөрөр стрелката
yelpaze	veyer	веер
yelpazelenmek	veyerinen sapsın-	вееринэн сапсын-
yeltenmek	kıhın-	кыһын-
yem	1. ahılık 2. meñie	1. аһылык 2. мэҥиэ
yemek I	1. sie-, ahaa- 2. ıl-	1. биэ-, аһаа- 2. ыл-
yemek II	ahılık	аһылык
yemekhane	ostolobuoy (zavodka uo.d.a.)	остолобуой (заводка, уо.д.а.)
yemin	andağar, biriseege	андаҕар, бирисээгэ
yemiş	1. oton, as 2. frukta	1. отон, ас 2. фрукта
yengeç	krab	краб
yeni	1. saña 2. sotorutaağıta	1. саҥа 2. соторутаағыта
yeniden	sañattan, ikkihin	саҥаттан, иккиһин
yenilemek	1. sañart-, sañardan bier- 2. xatılaa-	1. саҥарт-, саҥардан биэр- 2. хатылаа-
yenilgi	kıaytarıı, süüyterii	кыайтарыы, сүүйтэрии
yenilik	1. sañata, sonuna 2. saña, sonun	1. саҥата, сонуна 2. саҥа, сонун

yenilmek	kıaytar-, süüyter-	кыайтар-, сүүйтэр-
yenir	siener, kihi siir	сиэнэр, киһи сиир
yenmek	kıay-, süüy-	кыай-, сүүй-
yer	sir	сир
yer altı	1. sir annınaağı 2. kisteleñ, legal'naya suox	1. сир аннынаағы 2. кистэлэҥ, легальнайа суох
yer fıstığı	araxis	арахис
yerinde	1. toğoostoox, söptöök 2. toğoohugar, kemiger, uoba	1. тоҕоостоох, сөптөөх 2. тоҕооһугар, кэмигэр, уоба
yerine	onnugar	оннугар
yerleşmek	1. oloxsuy- 2. üleğe kiir-	1. олохсуй- 2. үлэҕэ киир-
yerleştirmek	1. oloxsut- 2. ülete bulan bier-	1. олохсут- 2. үлэтэ булан биэр-
yerli	1. oloxtoox, mannaağı 2. oloxtoox kihi, törüt oloxtoox	1. олохтоох, маннаағы 2. олохтоох киһи, төрүт олохтоох
yermek	semelee-, möx-	сэмэлээ-, мөх-
yersiz	toğooho suox, toloos	тоҕооһо суох, толоос
yer yuvarlağı	sir şara	сир шара
yeşil	ot küöx	от күөх
yeşillenmek	köğör-	көҕөр-
yeşillik	küöx, küöx üüneeyi	күөх, күөх үүнээйи
yeşim	yaşma	яшма
yeter	1. söp buolar 2. söp buoluo, tüksü	1. сөп буолар 2. сөп буолуо, түксү
yeter sayı	kvorum	кворум

yetersizlik	1. sitete suoğa, söp buolbata 2. kompetentnaya suox buoluu	1. ситэтэ суоҕа, сөп буолбата 2. компетентнайа суох буолуу
yetim	tulaayax	тулаайах
yetimhane	tulaayax oğolor oloror cielere	тулаайах оҕолор олорор дьиэлэрэ
yetinmek	xaaççaxtan-, söp buol-	хааччахтан-, сөп буол-
yetişkin	sippit, ulaappıt	сиппит, улааппыт
yetişmek	1. sit-, battas- 2. söp buol- 3. tiiy-, ıl- 4. üün-, ulaat-	1. сит-, баттас- 2. сөп буол- 3. тиий-, ыл- 4. үүн-, улаат-
yetiştirme	iitiex, üöreneeççi	иитиэх, үөрэнээччи
yetiştirmek	üösket-, üünner-	үөскэт; үүннэр-
yetki	bolomuoçuya; kompetentsiya;bıraap	боломуочуйа; компетеция; быраап
yetkili	polnomoçnay, kompetentnay	полномочнай, компетентнай
yetmek	sit-, siteri buol-	сит-, ситэри буол-
yetmiş	sette uon	сэттэ уон
yetmişinci	sette uonus	сэттэ уонуо
yığılmak	1. toğuorus-, muhun- 2. suulun-, suullan tüs-	1. тоҕуорус-, муһун- 2. суулун-, сууллан түс-
yığın	çömöx, kuuça, maassa	чөмөх, кууча, маасса
yığmak	çömöxtöö-	чөмөхтөө-
yıkamak	suuy-	сууй-
yıkanmak	suun-	суун-
yıkıcı	alcatar, urusxallıır, alcatıılaax	алдьатар, урусхаллыыр, алдьатыылаах

yıkılmak	suullan tüs-, suulun-, siñnen tüs-, siñin-	сууллан түс-, суулун-, сиҥнэн түс-, сиҥин-
yıkım	cadayıı, bıstıı; ölüü, bütüü	дьадайыы, быстыы; өлүү, бүтүү
yıkmak	1. suullar-, kötür- (cieni uo.d.a.) 2. oxtor- 3. es-, bıs-	1. сууллар-, көтүр- (дьиэни уо.д.а.) 2. охтор- 3. эс-, быс-
yıl	sıl	сыл
yılan	erien üön	эриэн үөн
yıl başı	Saña Cıl	Саҥа Дьыл
yıldırım	çağılğan	чагылган
yıldırmak	kuttaa-, terrordaa-	куттаа-, террордаа-
yıldız	sulus	сулус
yıl dönümü	sıl tuoluuta, yubiley	сыл туолуута, юбилей
yıllık	1. sıllaağı 2. sıl aayı taxsar	1. сыллаағы 2. сыл аайы тахсар
yılmak	kuttan-, çağıy-	куттан-, чағый-
yıpranmak	erger-, alcanan büt-	эргэр-, алдьанан бүт-
yırtıcı	siemex (kııl, kötör)	сиэмэх (кыыл, көтөр)
yırtık	xayıta tıtıllıbıt, xaya tardıllıbıt	хайыта тыытыллыбыт, хайа тардыллыбыт
yırtmak	xayıta tıt-, xaya tart-	хайыта тыыт-, хайа тарт-
yiğit	1. eder uol, uolan, eder kihi 2. xorsun, xooduot, er sanaalaax	1. эдэр уол, уолан, эдэр киһи 2. хорсун, хоодуот, эр санаалаах
yirmi	süürbe	сүүрбэ
yirminci	süürbehis	сүүрбэһис
yitirmek	süter-	сүтэр-

yitmek	süt-	сүт-
yiv	bıhıı, bıhan oñoruu	быһыы, быһан оҥоруу
yiyecek	as-üöl, ahılık	ас-үөл, аһылык
yoğun	çiñ, xoyuu	чиҥ, хойуу
yoğunluk	çiñe, xoyuuta	чиҥэ, хойуута
yoğurmak	mehiy- (tiesteni uo.d.a.)	мэһий- (тиэстэни уо. д.а.)
yoğurt	suorat, yogurt	суорат, йогурт
yok	suox	суох
yok etmek	suox gın-, es-, kıdıy-	суох гын-, эс-, кыдый-
yoklama	1. berebierke, körüü 2. ıyıtık, ıyıtıı	1. бэрэбиэркэ, көрүү 2. ыйытык, ыйытыы
yoklamak	1. berebierkelee- 2. körüs-, bilsis-	1. бэрэбиэркэлээ- 2. көрүс-, билсис-
yokluk	suox buoluu	суох буолуу
yok olmak	süt-, suox buol-	сүт-, суох буол-
yoksul	cadañı, kıammat	дьадаҥы, кыаммат
yoksulluk	bıstıı, cadayıı	быстыы, дьадайыы
yokuş	dabayıı, dabaan	дабайыы, дабаан
yol	suol	суол
yolcu	passajir	пассажир
yolculuk	ayan, ayannaahın	айан, айаннааһын
yoldaş	1. argıs 2. tabaarıs	1. аргыс 2. табаарыс
yollamak	ıt-	ыыт-
yolmak	xayıta tıt-, tırıta tıt-, turuta tıt-, ürgee-	хайыта тыыт-, тырыта тыыт-, турута тыыт-, үргээ-
yolsuzluk	1. suol suoğa 2. sokuona suox bıhıı, beye tuhugar tuhanıı	1. суол суоға 2. сокуона суох быһыы, бэйэ туһугар туһаныы

yontmak	suor-	суор-
yorgan	suorğan	суорган
yorgun	sılaybıt, sılaarğaabıt	сылайбыт, сылаарғаабыт
yorgunluk	sılayıı, sılaarğaahın	сылайыы, сылаарғааһын
yormak	sılat-	сылат-
yorucu	sılaalaax	сылаалаах
yorulmak	sılay-, sılaarğaa-	сылай-, сылаарғаа-
yorum	kommentariy, xos bıhaarıı	комментарий, хос быһаарыы
yorumcu	bıhaaran biereeççi, kommentator	быһааран биэрээччи, комментатор
yorumlamak	bıhaaran bier-, kommentariydaa-	быһааран биэр-, комментарийдаа-
yosun	muox	муох
yosunlamak	muoğunan bürülün-	муоғунан бүрүлүн-
yön	örüt, tuhaayıı, xayısxa	өрүт, туһаайыы, хайысха
yöneltmek	tuhulaa-, ıt-, salay-	туһулаа-, ыыт-, салай-
yönetici	salayaaççı	салайааччы
yönetim	salalta, upravleniye	салалта, управление
yönetimsel	administrativnay	административнай
yönetmek	salay-	салай-
yönetmelik	instriktsiya, salayıı, ıyıı	инструкция, салайыы, ыйыы
yönetmen	1. direktor 2. rejissör, turuoraaççı	1. директор 2. режиссёр, туруораччы
yöntem	ńıma, metod	ньыма, метод
yöre	kuorat kıtııta	куорат кытыыта
yöresel	bıstax, oydom	быстах, ойдом

yörünge	orbita	орбита
yudum	ıyıı, ıyıstıı; omurt, omurduu	ыйырыы, ыйыстыы; омурт, омурдуу
yudumlamak	omurt-	омурт-
yukarı	1. üöhe 2. üöheeñi	1. үөһэ 2. үөһээҥи
yulaf	ebies	эбиэс
yumak	üörük sap	үөрүк сап
yumaklamak	tüme eriy-	түмэ эрий-
yummak	sim-	сим-
yumru	1. ihen taxsıı, isken 2. kluben', as (bilol.)	1. иһэн тахсыы, искэн 2. клубень, ас (биол.)
yumruk	suturuk	сутурук
yumruklamak	suturuktaa-, suturukkunan oğus-	сутуруктаа-, сутуруккунан оғус-
yumurta	sımıt	сымыыт
yumurtlamak	1. sımıttaa- 2. ıa- (balık uo.d.a.)	1. сымыыттаа- 2. ыа- (балык уо.д.а.)
yumuşak	sımnağas	сымнағас
yumuşakça	mollüska (zool.)	моллюска (зоол.)
yumuşamak	sımnaa-	сымнаа-
yumuşatmak	sımnat-	сымнат-
Yunanca	grek tıla	грек тыла
Yunanlı	grek	грек
yunus balığı	del'fin	дельфин
yurt	1. iye doydu 2. cie, uopsay cie	1. ийэ дойду 2. дьиэ, уопсай дьиэ
yurtsever	patriot	патриот
yurtseverlik	patriotizm	патриотизм

yurttaş	grajdanin	гражданин
yutak	kuolay, beles (anat.)	куолай, бэлэс (анат.)
yutkunmak	1. ıyıhın-, ıyır- 2. kumuççu tutun-, saarañnaa-, tepseñnee-	1. ыйыһын-, ыйыр- 2. кумуччу тутун-, саараңнаа-, тэпсэңнээ-
yutmak	ıyıhın-, ıyır-	ыйыһын-, ыйыр-
yuva	uya	уйа
yuvarlak	tögürük	төгүрүк
yuvarlamak	1. tökünüt- 2. eriy-	1. төкүнүт- 2. эрий-
yuvarlanmak	tökünüy-	төкүнүй-
yüce	ürdük, ürdükü	үрдүк, үрдүкү
yük	1. tahağas 2. zaryad (el.) 3. ıarık, ıar battık	1. таһаҕас 2. заряд (эл.) 3. ыарык, ыар баттык
yüklemek	tiey-, sükter-	тиэй-, сүктэр-
yüksek	1. ürdük 2. ürdükü	1. үрдүк 2. үрдүкү
yükselmek	ürdee-, ulaat-	үрдээ-, улаат-
yükseltmek	ürdet-	үрдэт-
yüküm	ebeehines, ies	эбээһинэс, иэс
yükümlü	ebeehinesteex, tustaax	эбээһинэстээх, тустаах
yün	tüü, şerst'	түү, шерсть
yünlü	tüü tañas	түү таҥас
yürek	1. sürex 2. xorsun bıhıı	1. сүрэх 2. хорсун быһыы
yürekli	xorsun, er sanaalaax	хорсун, эр санаалаах
yürümek	sırıt-, xaamp-	сырыт-, хаамп-
yürütmek	tolor-, oloxxo killer-	толор-, олоххо киллэр-
yürüyüş	1. xaamıı 2. marş 3. poxodka	1. хаамыы 2. марш 3. походка

yüz I	1. sirey 2. ńuur	1. сирэй 2. ньуур
yüz II	süüs (axsaan)	сүүс (ахсаан)
yüzbaşı	kapitan (bayıan.)	капитан (байыан.)
yüzde	bırıhıan	бырыһыан
yüzey	ńuur	ньуур
yüzme	uuga xarbaahın	ууга харбааһын
yüzmek I	uuga xarbaa-	ууга харбаа-
yüzmek II	sül-	сүл-
yüz ölçümü	ien	иэн
yüzsüz	suobaha suox, kereene suox	суобаһа суох, кэрээнэ суох
yüzücü	xarbıhıt, uuhut	харбыыһыт, ууһут
yüzük	bihilex	биһилэх
yüzükoyun	umsa, umsarı	умса, умсары
yüzüncü	süühüs	сүүһүс
yüzyıl	üye	үйэ
yüzyıllık	üyeleex	үйэлээх

Z

zabıta	politsiya	полиция
zafer	kıayıı, örögöydööhün, triumf	кыайыы, өрөгөйдөөһүн, триумф
zahir	araaha, bıhııta	араага, быһыыта
zahmet	iaraxan, erey, kıtaanax, küçümeğey	иарахан, эрэй, кытаанах, күчүмэгэй
zalim	kırıktaax, tiran	кырыктаах, тиран
zam	nadbavka, ebiilik	надбавка, эбиилик
zaman	kem, birieme	кэм, бириэмэ
zamanla	toxtuu tühen baran	тохтуу түһэн баран
zambak	liliya	лилия
zamir	solbuyar aat	солбуйар аат
zamk	silim	силим
zanaat	remeslo, ide	ремесло, идэ
zannetmek	sabağalaa-	сабағалаа-
zarar	buortu, kuhağanı oñoruu	буорту, куһағаны оҥоруу
zarf	kempier	кэмпиэр
zaruret	kıhalğa, naadıyıı, bulguççulaax buoluu	кыһалҕа, наадыйыы, булгуччулаах буолуу
zatürree	oyoğostotuu	ойоҕостотуу
zavallı	colo suox, sordoox	дьоло суох, сордоох
zayıf	möltöx, cüdex	мөлтөх, дьүдэх
zayıflamak	möltöö-, cüdey-, ır-	мөлтөө-, дьүдэй-, ыр-
zayiat	süterii, sütük, matıı	сүтэрии, сүтүк, матыы
zebra	zebra	зебра

zehir	caat, sülühün	дьаат, сүлүһүн
zehirlemek	caattaa-, sühürt-	дьааттаа-, сүһүрт-
zehirlenmek	sühür-	сүһүр-
zehirli	caattaax, sülühünneex	дьааттаах, сүлүһүннээх
zehirsiz	caata suox	дьаата суох
zekâ	mındır öy	мындыр өй
zeki	öydööx	өйдөөх
zelzele	sir xamsaahına	сир хамсааһына
zemin	1. fon 2. sir kırsa	1. фон 2. сир кырса
zenci	negr	негр
zengin	baay	баай
zenginleşmek	bay-, bay-tay-	бай-, бай-тай-
zenginlik	baay, baay-duol	баай, баай-дуол
zevk	1. amtan 2. duohuyuu	1. амтан 2. дуоһуйуу
zerzevat	oğuruot aha	оҕуруот аһа
zeytin	olivka	оливка
zıplamak	ıstañalaa-, oyuokkalaa-	ыстаҥалаа-, ойуоккалаа
zırh	bron'a, kuyax	броня, куйах
zikzak	tohuttağas suraahın, zigzag	тоһуттагас сурааһын, зигзаг
zil	zvonok, çuoraan	звонок, чуораан
zincir	sıap	сыап
zindan	xaraña xaayıı	хараҥа хаайыы
ziraat	tıa xahaayıstıbata	тыа хаһаайыстыбата
zirve	çıpçaal	чыпчаал
ziyafet	banket	банкет
ziyaret	vizit, sılcıı	визит, сылдьыы

zonklamak	toñsuy-, ıt-	тұңсуй-, ыт-
zoolog	zoolog	зоолог
zooloji	zoologiya	зоология
zor	ıaraxan, ereydeex	ыарахан, эрэйдээх
zoraki	kıhalañ	кырһалаң
zorla	küüs öttünen	күүс өттүнэн
zorunlu	ulaxan naadalaax	улахан наадалаах
zulüm	battal	баттал
zümrüt	izumrud	изумруд
zürafa	jiraf, jirafa	жираф, жирафа